

IX. 1982/

A TISZÁNINNENI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLETI TANÁCS

MISKOLCON, 1942 JÚLIUS 2-ÁN TARTOTT ÜLÉSÉNEK
ÉS

A MISKOLCON, 1942 NOVEMBER 12. NAPJÁN TARTOTT
EGYHÁZKERÜLETI

RENDES KÖZGYŰLÉSNEK

JEGYZŐKÖNYVEI.

SZERKESZTETTÉK:

NÁDHAZY BERTALAN

EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI JEGYZŐ

ÉS

DR. SZABÓ ZOLTÁN

EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

192—193. SZÁM.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA: KISFALUDY LÁSZLÓ A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL

1943.

A tiszáninneri református egyházkerület tanácsa

ülést tartott Miskolcon, 1942. évi július 2-án,
Dr. Enyedy Andor püspök és Farkasfalvi Farkas Géza egyház-
kerületi főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak az elnökségen kívül:

Dr. Magda Sándor püspök, Tóth János, Lenkey Lajos, dr. Mar-
ton János, Janka Károly, Horváth Elemér, Tornallyay Zoltán, Tóth
Dezső, dr. Trócsányi József, dr. Kérészy Barna; dr. Horváth Zol-
tán világi főjegyző, Nádházy Bertalan lelkészi jegyző, dr. Gulyás
József előadó.

Elmaradásukat igazolták: Pósa Péter, vitéz Domokos György,
Nyomárkay Sándor.

1. A XXV. zsoltár 1. versének eléneklése után dr. Enyedy
Andor püspök felolvasta Márk ev. IV : 35—41. verseit, majd vele
együtt buzgóságosan imádkoztunk anyaszentegyházunkért, ha-
zánkért, honvédeinkért és a tanácskozásunkra Isten áldását kértük.

2. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok megnyitotta az ülést
és mély részvétellel emlékezett meg Téglássy András abaúji egy-
házmezei gondnok haláláról, biblikus lelkületéről, odaadó mun-
kálkodásáról, a betegsége alatt nagy türelemmel hordozott szen-
vedéseiről. Lehajtott alázatos fővel gondoltunk az eltávozott test-
vér után.

3. Dr. Enyedy Andor püspök a tanácsülés elé tárta, hogy a
hazatért felvidéki pozíciókat a róm. kath. egyház tervszerűen szállta
meg, mi pedig nem gondoskodtunk kellőképpen a mi ügyeinkről.
Kassa városa például Jézus szent szívének ajánlatot fel olyan
körülmények között, amelyek azt a látszatot keltették, mintha csak
római katolikusok élnének abban a városban.

A kassai lelkipásztori állás betöltése hosszú időn át nem tör-
tént meg, pedig nekünk nagyon fontos végvárunk ez a város.
Most végre az egyházközség nagy egyhangúsággal megválasztotta

dr. Szabó Lajost, olyan körülmények között, amelyek kell, hogy az egyházkerületi tanács jóleső elismerését váltsák ki. A presbitérium tagjai közül többen hátratették saját elgondolásukat, meghajolva az egységre törekvő lélek előtt.

Az egyházkerületi tanács elismerését nyilvánítja a kassai presbitériumnak és gyülekezetnek az egységes lélek megnyilatkozásáért. Nagy várakozással néz dr. Szabó Lajos szolgálata elé.

A püspök úr előadta azt is, hogy Ungvár szintén végvára a magyar református egyháznak. Oda dr. Szabó Istvánt választották lelkipásztorrá. Ő most huzamosabb idő óta Amerikában van és még továbbra is ott fog tartózkodni, pedig igen jó volna, ha már az egyházközségében lenne. Ott vannak a szétszórt csontok; mintegy 460 református lélek a szórványokban a rutén felszívás veszélyének van kitéve. Erre a területre missziói lelkészi állásra van szükség. Se az egyházmegye, se az ungvári egyházközség nem igen tudja megszervezni ezt az államsegélyes lelkészi állást. Mondja ki, egyelőre elvileg az egyházkerületi tanács, ha az ungi egyházmegye, vagy az ungvári egyházközség nem tudják ezt az állást létesíteni: évi 600 pengő hozzájárulást adjon erre a célra az egyházkerületi közgyűlés.

Főgondnok úr ezután előadja, hogy a kassai sérelmet, a város Jézus szent szívének felajánlását, a konventi elnöki tanács tárgyalta, a konventi elnökség el is járt ebben az ügyben, ígéret is tétetett az orvoslásra illetékes helyen: az eredmény mégis az volt, hogy az ünnepély nem úgy folyt le, mintha az csak a kassai római katolikusok akciója lett volna.

Dr. Szabó István ungvári megválasztott lelkipásztor ügyével kapcsolatban előadta a főgondnok úr, hogy Amerikában milyen nagy munkát végzett, összehozván a széthúzó reformátusokat, pontokba foglalva a jóakarató megegyezést és ebben a szolgálatban még odakint kell maradnia.

Egyházkerületi tanács a bejelentéseket figyelemmel hallgatta meg és vette tudomásul.

Elhatározta, hogy előterjesztést intéz az egyházkerületi közgyűléshez az Ungvár környéki missziói lelkészi állás megszervezésére s abban az esetben, ha se az ungi egyházmegye, se az ungvári egyházközség nem szervezhetné meg ezt az államsegélyes állást, javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy évi 600 P-t utaljon ki ennek a missziói lelkészi állásnak fenntartására és szervezze meg az állást.

4. A felsőborsodi egyházmegye tanácsa folyó évi április 27.-én tartott üléséből felterjeszti Csiky József rudabányai lelkipásztor nyugdíjaztatására vonatkozó véleményes javaslatát, hogy nevezett

lelkipásztor az E. T. IX. t.-c. a) és b) pontjai alapján, mivel szemé-
liségét elveszítette, szolgálatképtelenné vált: nyugdíjaztassék.

Egyházkerületi tanács együttérzéssel gondol Csiky József lelkipásztortestvérre és kívánná, hogy kérése sze-
rint 1942. évi október hó 1-től nyugdíjaztassék. Felhívja
azonban a felsőborsodi egyházmegye elnökségét, hogy
az E. T. IX. tc. 10. § 2. bekezdésének rendelkezése sze-
rint csatolja a nyugdíjkérvényhez annak igazolását, hogy
a közhatósági orvos a nyugdíjaztatását kérő lelkipásztort
a rendelkezés szerint vizsgálta meg. Ha pedig ez nem
így történt volna, pótoltsassék a vizsgálat s ennek ered-
ményét terjessze a püspöki hivatalhoz, melynek beérke-
zése után hatályba lép az egyházkerületi tanács most
hozott véleményes javaslata arról, hogy maga is java-
solja Csiky György 1942. évi október hó 1-től való nyug-
díjazását.

5. Az ungi egyházmegye tanácsa az ungvári lelkipásztori állás
javadalmáról szóló „Bevallás“-i ívet terjeszti fel 5334 pengő 03
fillérben értékelve az ungvári lelkipásztori állás javadalmát.

Egyházkerületi tanács az ungvári lelkipásztori állás
javadalmának fenti értékelését megállapítja.

6. Az ungi egyházmegye esperese a püspöki hivatalhoz fel-
terjeszti a csapi egyházközség presbitériuma 1942. évi május hó
21-én tartott gyűlésének 5. számú jegyzőkönyvi kivonatát. Ez a
jegyzőkönyv azt panaszolja el, hogy folyó évi május hó 13-án
Szabó Sándor református vallású csapi MÁV. raktárnok a csapi
lelkipásztori hivatalban jegyzőkönyvbe foglalt panaszt tett arról,
hogy f. év május hó 13-án Lőrincz István őrdarmai róm. kath. plé-
bános „lelkigyakorlatok céljából a róm. kath. templomba gyűjtött
vasútasok előtt prédikációjában megbotránkoztató módon társada-
lom ielforgatónak nevezte Luther Mártont, akinek nevét, mint ilyet,
Leninrel együtt említette“. Ezért ő feltűnő módon elhagyta a csapi
róm. kath. templomot.

Király Zoltán csapi református lelkipásztor, Szanyi György
gondnokkal együtt Szabó Sándornál személyesen is érdeklődött az
eset felől. Szabó Sándor fenntartotta panaszát annak ellenére, hogy
a lelkipásztor előadta azt is, miszerint ő, Szabó József igazgató-
tanító és Kocsis Lajos tanító előtt a csapi plébános Lőrincz Béla
„becsületszavára jelentette ki“, hogy bár ő is jelen volt a temp-
lomban, de Luther nevét nem hallotta kollégájától említeni.

Szabó Sándor hivatkozott még Berczik Sándor róm. kath. val-
lású csapi MÁV. raktári alkalmazottra is, aki szintén felháborodott
a sértő kijelentésen.

A csapi presbitérium ezt az esetet „kinyomozás, illetve elbírálás végett egyházi és politikai főhatóságainknak megküldeni egyhangúlag elhatározza.“

Egyházkerületi tanács aggodalmának ad kifejezést afelett, hogy ilyen nehéz időkben is történhetnek magyar református egyházunk ellen bántó sérelmek. A panaszló felháborodása bizonyára megtörtént, de a felterjesztett jegyzőkönyvből a felháborodás okát hivatalosan bizonyítani nem lehet.

Felhívja azért az egyházkerületi tanács az ungi egyházmegye esperesét, hogy megfelelő eljárással derítsék ki a tényeket s azt is, hogy felülről kapott-e a panaszló Szabó Sándor rendelkezést arra, hogy a róm. kath. lelkigyakorlaton megjelenjen.

Ezeknek kivizsgálása után terjessze fel az ügyet a püspöki hivatalhoz.

7. Az alsóborsodi egyházmegye tanácsa meleg pártolással terjeszti fel a mezőkeresztesi egyházközség 30.000 pengős közalapi kölcsön-kérvényét támogatás és az Egyetemes Konvent elé való terjesztés céljából. A kölcsönt temploma javítására, illetve az erre a célra felvett banki kölcsön kifizetésére kéri. Fedezetül 15 évre kivetett 5 százalékos és családonkénti 1 pengős rendkívüli egyházi adót, továbbá 228 kat. hold tehermentes földjét ajánlja fel.

Egyházkerületi tanács ezt a kérvényt szívesen pártolva terjeszti fel az Egyetemes Konventhez.

8. Az alsóborsodi egyházmegye tanácsa saját jóváhagyott határozatával felterjeszti egyházkerületi közgyűlésünk 156/1938. számú rendelkezése értelmében jóváhagyás végett azt a törvényes határozatát, hogy a diósgyőri egyházközség meglévő négy tanítói állását újabb négy tanítói állással kívánja szaporítani iskolája színvonalának emelése végett. A megszervezendő tanítói állások fenntartásához egyéb törvényes tanítói járandóságok mellett, mint az utóbb szervezett két állásnál, 10 százalékos fizetési hozzájárulást szavaz meg, megfelelő fedezet mellett.

Egyházkerületi tanács a diósgyőri tanítói állások szervezésére vonatkozó határozatokat jóváhagyja.

9. Az alsózempléni egyházmegye tanácsa f. évi június hó 2-án tartott üléséből felterjesztette saját megerősítő határozatával a sóstófalvi kántortanító díjlevelét végsőfokon való megerősítés céljából.

Egyházkerületi tanács visszaadja az iratokat az alsózempléni egyházmegye esperesének azzal, hogy kérje be az egyházközségtől a vonatkozó szabályszerűen ho-

zott presbiteri határozatot s azzal együtt terjessze fel a püspöki hivatalhoz. Az elnökséget pedig felhatalmazza, hogy az iratok beérkezése után a díjlevelet megerősítse.

10. Az alsóborsodi egyházmegye tanácsa saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti jóváhagyás végett a nyéki egyházközség presbitériumának és közgyűlésének alakszerű határozatain nyugvó azt az adásvételi szerződést, amely szerint az egyházközség Kiss Gyuláné sz. Sólyom Ilona karcagi lakostól megvásárolta a tuluspusztai 15. sz. tkv-ben felvett szántóföld és rét ingatlan 1/5 részét 3951 □-öl területtel, □-ölenként 1—P. vételárban. Az ingatlan vételét az egyházközség abból a célból eszközölte, hogy készpénz törzsvagyonát értékálló vagyontárgyba fektesse. A bizonyítvány szerint a vételár az ingatlan értékének megfelel.

Egyházkerületi tanács a nyéki ref. egyházközség, mint vevő és Kiss Gyuláné sz. Sólyom Ilona, mint eladó között létrejött szabályszerű alakban elhatározott, gazdaságilag is megokolt, az egyház törzsvagyonának értékálló vagyontárgyban biztosítását célzó adás-vételi szerződést jóváhagyta.

11. A monoki ref. egyház iskolájának és tanítói lakásának korszerű megújítása végett azt a határozatot hozta meg presbitériumának és közgyűlésének törvényszerűen lefolytatott tanácskozásaiban, hogy erre a célra megveszi a község legszebb helyén fekvő, Turóczi József tulajdonát képező Krausz-féle házasbelsőséget 21.000 pengő vételárban, amelynek a fedezését abban találja az egyházközség, hogy a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium ad a korszerű iskola és lakás építésére 16.000 pengő államsegélyt, a vételárnak és az átalakítási költségeknek többi részét az egyház az eddigi iskola és tanítói lakás, valamint a megvett telken lévő magtárépület és a megvett teleknek az új iskola és tanítói lakás céljaira szükséges 800 □-öl felüli részének az eladásából fogja fedezni.

A most említett telekvételi szerződést az egyházmegye jóváhagyta, az egyházkerületi elnökség a főügyész indítványára az egyháztól megnyugtató felvilágosítást kért, amely után az egyházkerületi főügyész is indítványozza a szerződés jóváhagyását. Miután az iratok, illetve az ügy alapos átvizsgálása után törvényszerűnek mutatkozott, az ügylet jóváhagyása pedig halaszthatatlan volt, az egyházkerület püspöke a szerződést előzetesen megerősítette az egyházkerületi tanács jóváhagyásának a fenntartásával.

Egyházkerületi tanács a monoki egyház említett vételi szerződését, illetve ezen szerződésnek az elnökség által történt előzetes megerősítését jóváhagyja, illetve tudomásul veszi.

12. Az alsóborsodi egyházmegye esperese felterjeszti az egyházmegye 1942. május hó 27-én tartott tanácsának üléséből 3. c) alatt hozott határozatát, amely ellen Komjáthy József diósgyőri lelkipásztor fellebbezést nyújtott be döntés végett.

Az egyházmegyei tanács megtámadott határozata arra hívja fel a diósgyőri egyházközséget, hogy 1925. évben épült iskolájának és lelkészlakásának összesített és okmányolt számadásai — az egyházmegye által már 1931. évben meghozott és az 1941. évben megerősített határozatához képest, hogy t. i. a 10.000 P-t, illetve 1931. óta az 5.000 P-t meghaladó összegű egyházi építkezések számadásai feltétlenül az egyházmegyei számvevőszék útján az egyházmegye közgyűléséhez terjesztendőek elő 1942. évi július 31. napjáig a presbitérium által elfogadva terjessze jóváhagyás végett az egyházmegye közgyűléséhez annak megvizsgálása és megerősítése tárgyában való határozathozatal végett fel s ennek megtörténtéről az átvételi jegyzőkönyv kapcsán tegyen jelentést az egyházmegye espereséhez.

Komjáthy József lelkipásztor e határozat ellen oly címen él fellebbezéssel, hogy az okmányok és számadások összeállításához és átvizsgálásához véleménye szerint legalább 2 hónap szükséges, így az egyházmegyei tanács határozata, amelyet június hó 2-án vett kézhez, érdemileg el nem intézhető. Kéri egyben, hogy a fellebbezés tárgyalását az őszi egyházkerületi közgyűlés eszközölje, amely elé bővebb indokait is elő kívánja terjeszteni.

Egyházkerületi tanács Komjáthy József lelkipásztor fellebbezését elutasítja és az alsóborsodi egyházmegye tanácsának megtámadott határozatát megerősíti. Egyben utasítja az egyházmegye elnökségét, hogy amennyiben az 1925. évben épült diósgyőri iskola és lelkészlak összesített számadásai, valamint a szakértők közbejöttével megejtett átvételről szóló jegyzőkönyv a presbitérium határozatával együtt az egyházmegye tanácsának határozatában megszabott idő alatt nem lenne az egyházmegyéhez betérjesztve, úgy szükséghez képest az egyházközség lelkipásztorának a költségére kiküldendő egyházmegyei bizottság vizsgálja át és készítse el az említett épületek építkezéseinek a számadásait.

Igy kellett határozni, mert az 1925. évben épült nagyösszegű egyházi építkezések számadásainak az előkészítésére és betérjesztésére az egyházmegye által megkívánt felülvizsgálás céljaira már bőséges idő állott rendelkezésre, így az indokolatlan fellebbezésnek semmi alapja nincs, a számadások elkészítéséért és betérjesztéséért elsősorban a vezető lelkipásztor felelős.

Annak pedig különösen nincs semmi alapja, hogy az egyházmegye tanácsának a határozatát ne az egyházkerületi tanács, hanem az őszi egyházkerületi közgyűlés vizsgálja felül.

13. Az ungvári egyházközség felterjeszti jóváhagyás végett az általa, mint eladó és az Ungvári Kőbánya Rt., mint vevő között Ungváron 1942. évi, egyébként kelet nélküli adásvételi szerződést, amely szerint a nevezett egyház 15.000 P-ért eladja a radvánszki 4500 sz. pkvi. betétben felvett, az egyházközségi határozatok szerint Cserjés nevű, 2 khold 960 □-öl területű ingatlanát, a tehermentesítéséért 3 havi kötelezettséget vállal. Az eladás indokául az egyház azt hozza fel, hogy ezen területet kellően hasznosítani nem tudja, a vételár egy részéért egy hasonló nagyságú és értékű ingatlant akar venni, a többi részét adósságba fordítja. Az ungi egyházmegye közgyűlése az elrendelt pótlások után elnökségét felhatalmazta a jóváhagyásra, amely jóvá is hagyta az üzletet.

Egyházkerületi tanács az ügylet jóváhagyása tárgyában való döntés végett a következő hiányok pótlását rendelte el:

1. Az egyház nem csatolt hiteles telekkönyvi szemlét, így nem állapítható meg sem az ingatlan azonos-sága, sem az, hogy az eladni kívánt ingatlant milyen terhek terhelik, amelyeknek a mentesítését az egyház 3 hónap alatt jogkövetkezmény térhe mellett vállalja. Ez a telekkönyvi szemle csatolandó.

2. A jelzálogos hitelezőkkel való előzetes megegyezésről levél vagy okirat csatolandó, hogy milyen összeg lefizetése ellenében egyeznek bele a tehermentesítésbe,

3. A szerződésben szereplő ingatlan adó- és érték-bizonyítványát is csatolja be. Mindezekkel felszerelve terjessze fel az egyház újból az iratokat.

Felhatalmazza az elnökséget, hogy az elrendelt pótlások beérkezése után az egyházkerületi főügyész véleményének kikérése mellett a szerződést hagyja jóvá, illetve záradékolja.

14. Az alsóborsodi egyházmegye tanácsa saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett a tiszatarjáni egyházközség presbitériuma és közgyűlése által törvényszerű alakban elhatározott azt a csere szerződést, amely szerint az egyház a tiszatarjáni 87. sz. tkv. betétben 205. hrsz. a. felvett 400 □-öl belteleki kert ingatlanát cserébeadja Pogány Dezsőné sz. Demeter Klára tiszatarjáni lakosnak, aki ennek ellenében a tiszatarjáni 849. sz. tkv. betétben 40, 41. hrsz. a. felvett 55 □-öl kert és 69 □-öl lakóház és udvarból álló beltelki ingatlanát adja az egyház tulajdonába. A becsatolt bizonyítványok szerint a cseretárgyat képező ingatlanok egyenlő értékűek. A csere szükségességét az egyházközség azzal indokolja, hogy a cserébe kapott területtel az egyház tanítói javadalmát képező udvar, kert és gazdasági rakodóhely egy összefüggő egészbe kerül.

Egyházkerületi tanács a tiszatarjáni egyházközség és Pogány Dezsőné sz. Demeter Klára tiszatarjáni lakos között létesült ezt a csereszerződést, amelyet az egyház törvényszerű alakban határozott el, tudomásul veszi. S mivel a cseretárgyak értéke a becsatolt bizonyítványok szerint egymást fedi és az egyház a cserét kellően indokolja, jóváhagyja, utasítja azonban az egyházközséget, hogy a cserébe kapott ingatlan záros határidő alatti tel. ormentesítéséről felelősség mellett gondoskodik.

15. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1942. június hó 15-iki gyűlése 10 sz. jegyzőkönyvi pontjával jelenti, hogy a főiskola tanári kara a „Péntek Esték“ előadássorozatot az elmúlt iskolai évben is megtartotta. Az előadások középpontjában Sárospatak állt. 1941. november 14-én Harangi László: Sárospatak története, november 28-án dr. Jánosi Ferenc: Sárospatak a magyar irodalom-történetben, december 12-én dr. Nagy Barna: Sárospatak jelentősége a magyar nemzet hitéletében, 1942. január 23-án dr. Harsányi István: Sárospatak a magyar nevelésügy szolgálatában, február 13-án dr. Szabó Zoltán: Sárospatak szerepe a magyar nemzeti életben és március 6-án dr. Újszászy Kálmán: A jövő Sárospatakja címen tartott előadást.

Az egyházkerületi tanács az igazgatótanács javaslatára a „Péntek Esték“ előadássorozatának megtartásáról örömmel vesz tudomást s az előadóknak kulturális szolgálatukért köszönetet mond.

16. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1942. június hó 15-én tartott gyűlése 14. sz. jegyzőkönyvi pontjában jelenti, hogy a főiskola egyetemes ifjúsága az elmúlt évben megkezdett templomépítési akcióját ebben az iskolai évben is folytatta. A bibliakörök és az ifjúsági istentiszteletek perselypénzét a filiális szegilongi gyülekezet templomának megépítésére adta s felajánlotta hozzá legációnalis jövedelmének 2 százalékát. Az így gyűjtögetett pénzből az iskolai év végére 2000 P lett, amelyhez járul a különböző gyűjtésekből és adományokból befolyt mintegy 3000 P-t kitevő összeg. Ifjúságunk a munkához hozzá is kezdett s ha Isten megsegíti, hisszük, hamarosan hajlékot épít a kicsiny gyülekezetben Isten Igéjének.

Az egyházkerületi tanács az igazgatótanács javaslatára elismeréssel adózik az ifjúság templomépítő buzgalma iránt s a megkezdett munkára Isten megsegítő kegyelmét kéri.

17. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1942. évi június hó 15-én tartott gyűléséből 20. sz. jegyzőkönyvi ponttal jelentést

tesz a theol. ifjúság körében végzett gyakorlati munkákról (vasárnapi iskola; házi istentiszteletek tartása; családlátogatás; szórvány-gondozásban részvétel; vezető lelkipásztorral időnként be-
tegek látogatása stb.)

Az egyházkerületi tanács az igazgató-tanács javaslatára örömmel veszi tudomásul az ifjúság körében folyó sokágú és egyházi életünknek szinte minden területére kiterjedő munkákról a jelentést s a munka vezetőinek: dr. Szabó Zoltán theol. tanárnak és Darányi Lajos lelkipásztornak s megbízott előadónak legteljesebb elismerését nyilvánítja.

Szíves köszönetet mond mindazoknak a családoknak, amelyek a theol. ifjúság körében a családi misziót lehetővé tették.

18. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1942. évi június hó 15-én tartott gyűlése 21. sz. jegyzőkönyvi pontjával felterjeszti dr. Újszász Kálmán theol. professzornak a faluszeminárium 1941/42. évi működéséről szóló jelentését. A faluszemináriumi munkát ugyanolyan intenzitással végezte a theologiai ifjúság, mint az előző években. A hetenkénti összejöveteleken kívül különösen kiszálások s az azok alatt végzett gazdaságrajzi adalék- és szellemi néprajzi gyűjtések hoztak újabb eredményeket. A vándorkönyvtárak a megállapított terv szerint úton voltak. Theol. kar a faluszemináriumi munka igazi jelentőségét abban látja, hogy ezáltal is készül a theol. ifjúság azoknak a szolgálatoknak a végzésére, amelyek lelkipásztorkodásuk alatt várnak rájuk.

Az egyházkerületi tanács az igazgató-tanács javaslatára a faluszemináriumi munkáról szóló jelentést tudomásul veszi. Örömmel értesül róla, hogy theol. ifjúságunk a jókedvvel és kitartással végzett munka közben lelkiekben folyton gyarapodik és egyre később lesz az Ige szolgálatára. A vezetésért és irányításért dr. Újszász Kálmánnak köszönetét nyilvánítja. A jelentést az egyetemes konvent elé felterjeszti.

19. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1942. évi június hó 15-iki gyűlése 24. sz. jegyzőkönyvi pontjával jelenti, hogy a theol. kar február hóban illetékes helyről tudomást szerezvén arról, hogy a theol. ifjúságot a nyári hónapokban be fogják hívni katonai szolgálattételre, előterjesztést tett az egyházkerületi elnökséghez a lelkészsképesítő vizsgálatoknak június hónapban való tételére. Az egyházkerületi elnökség az előterjesztéshez gyakorlati szempontból hozzájárult s a lelkészsképesítő vizsgálatok június hó 11—13-án a jelentkezők számára megtartattak.

Az egyházkerületi tanács az igazgatótanács javaslatára a jelentést tudomásul veszi.

20. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1942. június hó 15-én tartott gyűlése 22. sz. jegyzőkönyvi pontjával jelenti, hogy a VI. népfőiskolai tanfolyam 1941 december 8—21. napjain tartott meg. A tanfolyamon dr. Zsiros József theol. akadémiai igazgató mondott megnyitó és záróbeszédet s a következő előadások hangzottak el:

Dr. Marton János: A sárospataki főiskola története; Turi Sándor: Népfőiskoláról a népfőiskolásoknak; Dallos Sándor: A magyarság adottságai; Palumby Gyula: István királyról; Berey András: Az özvegyi haszonélvezetről; Kántor Mihály: A mi szép; Kolláth József: Az énektanításról; Eberlein Antal: Négy előadás a méhészetről; Sebeők István: 1. A talajról, 2. Vemhesség, a vemhes állatokkal való bánásmód; Nagybégányi Dezső: Az állattenyésztés mezőgazdasági és közgazdasági jelentősége; Szemler Mihály: Gyümölcsös létesítése; Palumby Gyula: Tatárjárás és IV. Béla; dr. Urbán Barnabás: Számolás a mindennapi életben; dr. Harsányi István: 1. Ki az író; 2. Az író rólunk ír, az író nekünk ír; 3. Szemelvények magyar írókról; Valády Béla: 1. A tengeri természet kérdései; 2. Remélhetjük-e termésátlagaink növekedését?; Baross Károly: Általános háború, általános honvédelem; dr. Csia Sándor: 1. Népbetegségekről; 2. Nemi betegségekről; Dr. Urbán Barnabás: 1. Az áram hatásai; 2. Gyakorlati számolás; 3. Kamatszámítás; Dr. Szilvássy Sándor: Nemzetpolitikai szolgálat; Oport Jenő: Szövetkezeti hálózat; dr. Nagy Barna: Széchenyi István hite; dr. Gesztelyi Nagy László: 1. A mezőgazdaság fejlesztéséről; 2. Gróf Széchenyi István mezőgazdasági politikája; dr. Szabó Lajos: 1. Az Országos Szeretetszövetségről; 2. Kabai Mártonról; Balla Péter: Egyházi éneklésünk; dr. Móricz Miklós: 1. Hogyan alakult ki a földművelés?; 2. A földművelés a nemzet életében; 3. A földműves ember szerepe; dr. Nagy Sándor Béla: Egyházi rendeletek a genfi egyházban 1541-ben; Fürjész István: Két év tapasztalata a falun és a gyülekezetben; Berey András: Adókedvezmények; Z. Elek Béla: Közjóléti szövetkezet célja és feladata; dr. Jánosi Ferenc: Sárospatak és a magyar irodalmi élet kapcsolata; Kántor Mihály: Ami drága; Gáborjáni Szabó Szabolcs: A finn rokonság kérdése.

Az énektanítást dr. Szabó Ernő főiskolai ének- és zenetanár betegsége miatt most nem vállalhatta; helyette Kolláth József óraadó végezte.

A tanfolyamon 5 vármegyéből 43 ifjú vett részt.

Az előadásokat minden reggel áhitat vezette be s azzal végződött a napi munka is. Délutánonként az ifjak énekeltek, tanultak, vagy a város nevezetességeit, a főiskola intézményeit tekintették meg. Esténként a KIE-ben és a gazdaköri összejövetelen lelki és gazdasági kérdések kerültek szóba.

A tanfolyam december 21-én bensőséges ünnepélyllyel ért véget, melyet a kassai rádió is közvetített. Prédikált Kovács István hernádszurdoki lelkész, az ifjakat áldással kibocsátotta dr. Enyedy Andor püspök.

A tanfolyam költségeire adakoztak: Zemplén vármegye 600 pengő, Borsod vármegye 200 P, Abaúj vármegye 100 P, ONCsA 800 P, Gönci téli gazdasági iskola 25 P, Szepsi egyházközség 30 P, OKH 500 P, összesen 2255 P összeget.

Az egyházkerületi tanács az igazgatótanács javaslatára a népfőiskolai tanfolyamról szóló jelentést örömmel veszi tudomásul. Elismerését nyilvánítja a theol. kar-nak a magyar falvakból egybesereglett ifjak körében végzett áldásos munkája felett. Dr. Szabó Zoltán és dr. Zsiros József tanároknak a tanfolyam előkészítése és rendezése körül kifejtett munkájukért, Turi Sándor igazgatótanítónak és Kovács István lelkipásztornak a vezetésnél megmutatott önzetlen szolgálatukért, az előadóknak áldozatos közreműködésükért köszönetet mond.

21. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1942. június hó 15-én tartott ülése 15. sz. jegyzőkönyvi pontjával jelenti, hogy a Hangya szövetkezeti központ a theol. ifjúság és a tanítóképző-intézet V. éves növendékei részére Judik Béla kiküldött cégvezető irányítása mellett 1941 november 11—21-én 10 napos szövetkezeti tanfolyamot rendezett. A tanfolyamon az ifjak bepillantást nyertek abba a nagyjelentőségű mozgalomba, amely elsősorban hivatott arra, hogy népünk gazdasági erőinek összefogásával a nemzeti élet anyagi megerősödését szolgálja.

Az egyházkerületi tanács az igazgatótanács javaslatára a Hangya központ igazgatójának a tanfolyam rendezéséért, Judik Béla szövetkezeti cégvezetőnek az ifjak közt végzett áldásos szolgálataért köszönetet mond. Egyben kéri a Hangya-szövetkezetek igazgatóját, hogy hasonló tanfolyamokat máskor is rendezzen ifjúságunk számára.

22. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1942. június 15-iki ülésének 105. jkvi pontjába foglalt határozatával jelentést tesz a főiskolai nyomda bérbeadásának az ügyéről. E szerint 1942. november 1-én lejár a Kisfaludy László nyomdabérlete. Az új bérletre két ajánlat érkezett be. Dr. Móricz Miklós budapesti nyomdatulajdonos hat évre bérelné ki a nyomdát akként, hogy bér gyanánt a nyomda évi tiszta jövedelmének egy negyed részét fizetné a főiskolának, de legalább évi 3.000—P. bért, valamint 600—P laktbért. Bérlő a nyomdabérszerződés aláírásakor 3.600 P biztosítékot tesz le. Az ajánlat egyik pontja sze-

rint bérlő tanműhelyt rendez be, amelyben az igazgatók engedélyével önként jelentkező tanulókat a nyomdai mesterségben oktatja. Az így kitanult munkaerő minden üzleti hasznot kizáró olyan eszmei célú kiadványok megjelentetésére használható fel csupán, amelyek üzleti alapon nem jelenhetnének meg. A szerződés hat évi tartama alatt a bérlő a főiskolával egyetértésben összesen 24.000— P értékű beruházást is vállal, amelyet a főiskola a bérlet megszűntekor egészben, vagy tetszés szerinti részében becsértékben megválthat. — Kisfaludy László, aki 20 éven át vezette a főiskolai nyomdát éspedig az utolsó években, mint bérlő, az általa eddig fizetett 2.650— P bérleti összeg helyett évi 2.600— P bért s 600— P lakbért ajánl fel. A gazdasági választmány mindkét ajánlatot alkalmasnak tartva egy bérleti szerződés megkötésére, az Igazgatótanács bölcsességére bízva a döntést. Az Igazgatótanács úgy a nagyobb bérösszeg, mint a nyomda jövő fejlesztése szempontjából előnyösebbnek tartván, a dr. Móricz Miklós ajánlatát, illetve az annak alapján készült s dr. Móricz Miklós által elfogadott szerződés-tervezetet, ezt fogadja el, azonban arra való tekintettel, hogy Kisfaludy László tartalékos honvéd, akit az ő bérletének 1942. november 1. előtt való lejáratára s a nyomda átadása előtt újból katonának hívhatnak be s ez a körülmény vagy háborús kormányrendeletek az átadást lehetetlenné tehetik, a dr. Móricz Miklós ajánlatát azzal a kiegészítéssel fogadja el, hogy dr. Móricz Miklós ebből folyólag a főiskola ellen semmiféle kártérítési vagy egyéb követelést nem támaszthat.

Egyházkerületi tanács a főiskolai nyomda bérletére a dr. Móricz Miklós előnyösebb ajánlatát fogadja el azzal a kiegészítéssel, hogy arra az esetre, ha katonai behívás, vagy háborús kormányrendelet az átadást lehetetlenné tenné, a főiskola semmi felelősséget nem vállal, továbbá, hogy a szerződés létesülése esetén is a főiskola a nyomda kertjéből az építendő internátus kiegészítésére a szükséges részt bármikor igénybe veheti és a netán szükségessé váló csatornázás céljára az egész nyomdatelket csatorna átvezetésére felhasználhatja. Felhatalmazza a gazdasági választmányt, hogy a szerződést ilyen hozzáadással kösse meg. Felhívja az egyházkerületi tanács a gimn., theol. és tanítóképzőintézeti igazgatókat, hogy a szerződésben körülírt tanműhelybe jelentkező tanulókról s azok működéséről évente tegyen az elnökségnek jelentést.

23. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1942. június 15-iki gyűlésének 88. jkvi pontjába foglalt határozatával jelentést tesz arról, hogy dr. Katona György sárospataki földbirtokos a sárospataki ref. főiskolának ajándékozta a sárospataki úgynevezett Megyeri malomkőbányában bírt tulajdoni részét, ami

kb. 254 □-ölet tesz ki. Ebben a malomkőbányában a főiskolának kb. 1/7-ed része van 1692 □-öllel s így ez a mostani ajándékozással 1 kat. hold és 346 □-öltre nagyobbodott. Az ajándékozási szerződést az egyházkerületi elnökség soronkívül és ülésen kívül megerősítette és ennek az alapján a főiskola részére a telekkönyvi átírás is megtörtént.

Egyházkerületi tanács dr. Katona György úr iránti hálás köszönetének nyilvánítása mellett a jelentést és az ajándékozási szerződésnek elnöki megerősítését tudomásul veszi.

24. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1942. június 15-iki gyűlésének 95. jkvi pontjába foglalt határozatában a gazdasági választmány javaslatának elfogadásával, a közismert drágulásra való tekintettel, javaslatot tett az internátusi és tápintézeti díjaknak az emelésére.

Egyházkerületi tanács az Igazgatótanács javaslatának az elfogadásával az 1942—43. iskolai évre az internátusi és tápintézeti díjakat a következőképen állapítja meg.

a) A Kis-internátusban és Gortvay internátusban az évi díj 160.— P.

b) A Theol. internátus évi díja 180.— P úgy, hogy a gimn. tanulókkal együttlakó theológusok csak évi 140.— P-t fizetnek.

c) A Humán-internátusban az ellátási díj protestáns tanulóknak évi 900.— P, nem protestáns keresztyén tanulóknak pedig évi 950.— P.

d) Az Angol-internátusban az ellátási díj protestáns tanulóknak évi 1.500.— P, nem protestáns keresztyén tanulóknak évi 1.550.— P azzal a hozzáadással, hogy a köztisztviselők jelesrendű gyermekei részére eddig is biztosított évi 150 P kedvezmény, valamint a két, legalább jórendű testvérnek járó évi 100—100 P kedvezmény továbbra is fenntartatik.

e) A tápintézetben az étkezési díj az egész évre 420.— P.

Egyházkerületi tanács hangsúlyozza, hogy ezek a most megállapított díjak nem véglegesek és a főiskola fenntartja magának azt a jogot, hogy a viszonyok változásához képest, akár már szeptember 1-től kezdve, akár későbbi időpontban is bármikor megfelelő díjemelést hajtson végre. Egyházkerületi tanács felhatalmazza az elnökséget, hogy az idevágó megfelelő intézkedést a hozzáérkező felterjesztés alapján ülésen kívül is megtehesse.

25. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1942. június 15-iki ülésének 97. pontjába foglalt határozatával javasolja a gimnáziumi tandíj és egyéb iskolai díjaknak az általános drágulási folyamatnak megfelelő emelését. Az elmúlt iskolai évre megállapított tandíjakhoz képest 10—15 százalékos, a betegsegélyezési díjnál szintén 16 százalékos, az épületfenntartási díjnál pedig éppen a dologi kiadásoknál előre szinte ki sem számítható, de egész bizonyosra várható újabb munkabér- és áremelkedésekre való tekintettel 33 százalékos emelésnek a szükségesége mutatkozik. Az angol-ágazati külön tandíj összegét pedig az eddigi 100, 160 és 200 P-ről protestáns tanulóknak 120— P-re, nem protestáns keresztyéneknek 180— P-re, izraelitáknak pedig évi 250— P-re javasolja az Igazgatótanács felemelni.

Egyházkerületi tanács az előterjesztett részletezéseknek megfelelőleg a következő iskolai díj emelését hagyja jóvá:

1. Betegsegélyezői díj lesz az eddigi 24— P helyett 28 P.

2. A tiszáninneri kerületből való ref. I. o. tanulók, továbbá bárhová való ref. lelkészek, tanárok és tanítók I. o. gyermekei az eddigi 34 P helyett évi 40 P, ugyanezeknek a gyermekei a II—VIII. o.-ban 46 P helyett 50 P tandíjat fizetnek.

3. Más ref. és protestáns tanulók részére az I—VIII. osztályban az eddigi 68 P helyett 70 P a tandíj.

4. Nem protestáns keresztyén tanulók részére a tandíj az eddigi 92 P helyett 100 P.

5. Izraelita tanulók részére az eddigi 116 P helyett 150 P a tandíj.

6. Tiszáninneri kerületbeli ref. tanulók, továbbá bárhová való ref. lelkészek, tanárok és tanítók magántanuló gyermekei az I—VIII. osztályban az eddigi 68 P helyett 70 P tandíjat fizetnek.

7. Más ref. és prot. magántanulók részére a tandíj az eddigi 80 P helyett 90 P.

8. Nem protestáns keresztyén magántanulók részére a tandíj az eddigi 104 P helyett 120— P.

9. Izraelita magántanulók tandíja az eddigi 126 P helyett 180 P.

10. Az angol-ágazati külön tandíj protestáns tanulóknak évi 120 P, nem protestáns keresztyéneknek évi 180 P, izraelitáknak évi 250 P lesz.

11. Az épületfenntartási díj az eddigi 30 P helyett évi 40 P lesz.

26. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1942. június 15-iki ülésének 98. jkvi pontjába foglalt határozatával jelenti, hogy az ONCSA, illetve az Országos Szociális Felügyelőség a gimn. igazgatóhoz intézett iratában közölte, hogy a tehetségkutatás alapján a sárospataki gimnáziumba kerülő, többgyermekes családból származó ifjak internatusi elhelyezésének a biztosítására, hajlandó a főiskolának 25—30 éves lejáratú kamattalan törlesztéses kölcsönt nyújtani. Az ONCSA kiküldöttei több ízben tárgyaltak Sárospatakon a gimn. igazgatóból, tanárokból, a gazdasági választmány elnökéből álló bizottsággal. Legfőbb gondot az internatusi telek megszerzése képezte. A gazdasági választmány építési telek gyanánt felajánlotta a nyomdakert mögötti 409 □-öles telkét, minthogy azonban ez a kiterjedelmű telek egy internatusi telep létesítésére nem elegendő, az ONCSA részéről javasoltattott, hogy a főiskola szerezzze meg a két szomszédos üres telket, a Zsindely örökösökét és a sárospataki ref. egyházközségét, aminek a sikerülte esetén egy kb. 1300 □-öles telek állana az építkezésre rendelkezésre. Az ONCSA kiküldöttei azt is felajánlották, hogy a telek megszerzésének a költségeit is vállalják. Ennek alapján megindult a tárgyalás a Zsindely örökösökkel, akik a telküket ugyan eladni nem hajlandók, de hajlandók azt elcserélni a ref. egyházközség Vay-utcai telkének a megfelelő részével, amely cserének a létrejöttével a sárospataki ref. egyházközségnek a főiskolai nyomdakerttel szomszédosan két telke lesz. A sárospataki református egyházközség hajlandó az idevonatkozólag a presbitérium és egyházközségi közgyűlés által hozott határozata szerint ezt a két telket a sárospataki ref. főiskolának átengedni úgy, hogy a főiskola a vételárat nem készpénzben fizeti, hanem ahelyett olyan mezőgazdasági ingatlant, vagy erdőt vásárol az egyházközségnek, amely az egyházközség részére 20 q buza évi haszonbért biztosít. Az Igazgatótanács a sárospataki ref. egyházközségnek ezt a határozatát az Egyházkerületi tanács jóváhagyásától függőleg magáévá tette. Olvasatott egész terjedelmében az Igazgatótanácsnak idevonatkozó határozati javaslata, amelyet elfogadásra az Egyházkerületi tanács elé terjeszt.

Egyházkerületi tanács az előterjesztett ügyben a következő határozatokat hozza:

1. Egyházkerületi tanács tudomásul veszi azt, hogy az Országos Szociális Felügyelőség az ONCSA alaphól 120.000 pengő, esetleg 150.000 pengő 25—30 éves törlesztéses kamattalan kölcsönt hajlandó a főiskolának rendelkezésre bocsátani s abból a tehetségkutatási akció során kiválasztandó, többgyermekes családból származó növendékek elhelyezésére alkalmas internátust megépíteni.

2. Egyházkerületi tanács a tervezett építkezés céljára a főiskolának a nyomdakert mögötti 409 □-öles telkét rendelkezésre bocsátja.

3. Egyházkerületi tanács helyesli az építkezés céljára a Zsindely-féle teleknek és a sárospataki ref. egyházközség telkének a főiskola által való megszerzését a főiskola nevében is elfogadja a sárospataki ref. egyházközség presbitériumának 1942. június 13-án e tárgyban kelt következő határozatát:

„Presbitérium az előterjesztett ügyben névszerinti szavazással a gyűlésben megjelent összes presbiteri tagoknak egyenként leadott „igen“ szavazatával a következő határozatokot hozza: a) Egyházközség hajlandó a sárospataki 313. sz. telekkönyvi betétben foglalt 369. hrsz. 490 □-öles és a 370. hrsz. 105 □-öles telkének megfelelő nagyságú részét a Zsindely örökösöknek a szomszédos, a sárospataki 143. sz. telekkönyvi betétben foglalt 366. hrsz. 361 □-öles és a 367. hr.-szám 98 □-öles telkének ugyanannyi □-öles területű, mérnökileg pontosan kimérendő részével elcserélni. b) Egyházközség hajlandó a sárospataki 313. sz. tkvi betétben foglalt 371. hrsz. 399. □-öles telekrészt, a 369. és 370. hrsz. telekből a csere után megmaradó részt s a Zsindely örökösök csere útján megszerzendő egész telekrészt, összesen 994 □-öl területű ingatlant a sárospataki ref. főiskolának □-ölenként 20 pengő egységáron, vagyis 19.880— pengőért az alábbi feltételek mellett átengedni. c) A vételár nem készpénzben fizetendő, hanem a sárospataki ref. főiskola tartozik a vételárnak megfelelő értékű, de mai értékelés szerint legalább évi 20 q buza haszonbért nyújtó értékű mezőgazdasági ingatlant, vagy erdőt Sárospatak határában, vagy közelében az egyház részére és hozzájárulásával vásárolni és addig is, amíg ez bekövetkezik, az egyházközség, illetve a lelkészi javadalom javára az évi 20 q búza hasznót biztosítani. d) Az egyházközség a főiskolának az átengedendő telkeken való építkezésre az engedélyt a Zsindely örökösökkel kötendő csereszerződésnek a Zsindely érdekeltek részéről történő szerződés aláírásától kezdve azonnal engedélyezi. e) Egyházközség kiköti, hogy a főiskola minden, a telekcseréből és átengedésből származó költséget, ú. m. a Zsindely érdekeltek által kikötött kerítés húzást, szerződés készítési, átírási és ingatlanátruházási költséget viselni tartozik.“

4. Arra való tekintettel, hogy a sárospataki református egyházközségtől az előző pontban érintett határozat jóváhagyás céljából az egyházkerületi tanácshoz a mai napig nem terjesztett fel, egyházkerületi tanács felhatalmazza az elnökséget, hogy amennyiben ez a határozat az alsózempléni egyházmegye elnöksége által jóváhagyva megerősítésre felterjesztetik, azt elnökieleg jóváhagyhassa s ugyanilyen módon megerősíthesse a határozat alapján kötendő átruházási szerződéseket is.

5. Egyházkerületi tanács felhatalmazza a gazdasági választmány elnökét, hogy a sárospataki ref. egyházközséggel a telek átruházására nézve szerződést kössön s megkösse azokat a szerződéseket is, amelyeket a sárospataki ref. egyházközség részére történő ingatlan vásárlások megkívánnak. Felhatalmazza az egyházkerületi elnökséget, hogy az e tárgyban kelt szerződéseket ülésen kívül megerősítse.

6. Felhívja egyházkerületi tanács a gazdasági választmányt, hogy az egész ügynek pénzügyi részét az Orsz. Szoc. Felügyelőséggel tárgyalja le s amennyiben szükséges, a lebonyolítással kapcsolatos megállapodásokat terjessze fel jóváhagyás céljából az egyházkerületi elnökséghez.

27. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképző-intézet igazgatótanácsa 1942. évi június 15-iki ülésének 100 jkvi. pontjába foglalt határozatával jelentést és javaslatokat terjeszt elő az állandó népfőiskola létesítésére vonatkozólag. A népfőiskola helyéül az igazgató-tanácsban elhangzott indítvány szerint elsősorban javasoltatott, hogy a népfőiskola a Küldöttségi szállás első emeletén létesíttessék, az ott levő muzeumnak a Küldöttségi szállás földszintjére, a mostani raktárhelyiségekbe való leköltöztetésével, míg a raktárhelyiségeket részint a régi kórházba, részint újonnan építendő raktárhelyiségekbe kellene áthelyezni. Igazgató-tanács helyszíni szemle alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a muzeumot, amely hosszú évek munkájával s nagy költséggel lett a mostani helyén berendezve, nem szabad újból egy átköltöztetés munkájának és költségeinek tenni ki, eltekintve attól, hogy a földszinti raktárhelyiségek nem is volnának muzeumnak olyan megfelelőek, mint a mostani emeleti helyiségek. Javasoltatott az is, hogy a népfőiskola a Küldöttségi szállás földszintjén létesíttessék az itteni raktáraknak és műhelyeknek más helyre való költöztetésével s természetesen ezeknek a helyiségeknek a megfelelő átalakításával. Végül javasoltatott, hogy a népfőiskola, amelynek megépítésére, egyelőre ugyancsak szóbelileg, 30.000 P államsegély szintén kilátásba van helyezve, azon hármas telken épüljön meg, amely a jelen ülésben tárgyalt ONCsA internátus telke gyanánt szolgálna, (főiskolai nyomda kert mögötti telek, Zsindely telek és a sárospataki ref. egyházközség telke). Igazgató-tanács javaslata szerint elsősorba helyezi a népfőiskola megépítésénél azt a lehetőséget, hogy az, az előbb említett hármas telken épüljön meg az erre a célra kilátásba helyezett 30.000 P államsegélyből, ha azonban ez bárminő okból nem valósulhatna meg. Igazgató-tanács a népfőiskolát a Küldöttségi szállás földszinti helyiségeinek az átalakításával gondolja megvalósíthatónak az elnyerendő államsegélyből. Ilyen megoldás esetére az Igazgató-tanács felhívta a gazdasági választmányt, hogy a Küldöttségi szállásból a mostani

josor lakást a régi kórházba, a raktár- és műhely helyiségeket pedig részint a régi kórházba, részint újonnan építendő raktár-házba költöztesse át. Az Orsz. Szoc. Felügyelőség ügyésztől vett, június 23-án kelt értesítés szerint, az ONCSA internátus építésére kilátásba helyezett kamattalan 120.000 P-ös kölcsön kerete 150.000 P-re emeltetik fel úgy, hogy azzal a népfőiskola építése is megoldást nyerjen.

Egyházkerületi tanács örömmel értesül arról, hogy a régen óhajtott és sokat vajúdott állandó népfőiskola építésének az ügye az Országos Szociális Felügyelőség legutóbbi értesítése szerint az elnyerendő kamattalan kölcsön segítségével a megvalósulás stádiumába lépett, hozzájárul ahhoz, hogy a népfőiskola az előterjesztésben körülírt hármas telken az elnyerendő kamattalan kölcsön terhére az Orsz. Szoc. Felügyelőség által építtessék meg, s felhívja a gazdasági választmányt, hogy az egész ügynek a pénzügyi részét az Orsz. Szoc. Felügyelőséggel tárgyalja le, s amennyiben szükséges, a lebonyolítással kapcsolatos megállapodásokat terjessze fel jóváhagyás céljából az egyházkerületi elnökséghez.

28. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1942. évi június 15-iki gyűlésének 10. jkvi. pontja a theologiai internátusban folyó vallásos nevelésről s a rendre és a fegyelemre való ránevelésről megelégedéssel és elismeréssel nyilatkozik.

Egyházkerületi tanács igazgatótanács javaslatára dr. Marton János internátusi jelentését elismeréssel veszi tudomásul, atyai gondoskodásáért neki köszönetet mond; a kis áhítat-terem elkészítését, az internátusban levő gimnáziumi tanulók korrepetálásának a megkezdését örömmel veszi tudomásul.

29. Olvassatik a sárospataki ref. gimnázium felügyeleti látogatásairól szóló jelentés. I. Az igazgató első félévi jelentése beszámol e küzdelmes, de mégis eredménnyel biztató iskolai év első feléről. A Csorba Zoltán h. előadó november 24—26. s április 16—17. napján 44 órán át végzett látogatásáról szóló jelentés, melyet ő a püspök úr és a gondnokság jelenlétében olvasott fel, megállapítja, hogy az iskola ismét haladt a fejlődés útján s ma is az ország egyik legkitűnőbb tanító és nevelő intézete. Vitéz Domokos György, a mennyiség és természettan tanulmányi felügyelője, május 1—2. napján 5 ízben tett látogatása alapján megállapítja, hogy itt a mennyiségtan és természettan tanítása jó kezeken van s a növendékek is érdeklődnek e tárgyak iránt. II. Állami látogatás nem volt.

Örvendetes tudomásul szolgál.

30. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1942. évi június 15-iki üléséből felterjeszti a V. K. M. 116.280/1942. V. I. sz. határozatát, mely Dévay Jenő volt csurgói ref. gimnáziumi, most állami tanárt a sárospataki gimnázium angol ágazatához osztotta be szolgálattételre. Dévay illetményeit s lakbérét teljesen a V. K. M.-tól kapja. Igazgatótanács az angol-internátus költségére az állami javadalmon felül három szobás lakást biztosít részére fűtéssel, világítással.

Egyházkerületi tanács az igazgatótanács jelentéséhez hozzájárulva, azt tudomásul veszi. A maga részéről köszönetet mond a V. K. M.-nek Dévay Jenőnek szolgálati érdekből intézetünkhöz való beosztásáért.

31. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa ugyanezen gyűléséből jelenti, hogy az angol-internátus német nyelv-tanári állására a következő évre Lüders Ágoston nyiregyházi lakos, magyar állampolgárt alkalmazta.

Egyházkerületi tanács az igazgató-tanács határozatát tudomásul veszi.

32. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa ugyanazon üléséből jelenti, hogy a gimnáziumban a hazafias célokat szolgáló Aëro-Kör Erdélyi László tanár vezetésével megalakult.

Egyházkerületi tanács az igazgató-tanács jelentését tudomásul veszi.

33. A sárospataki ref. főiskola igazgató-tanácsa jelenti, hogy a V. K. M. a külföldi magyar gyermekek internátusi elhelyezése ügyében intézetünket is megkereste. Mi a kis internátusban három gyermeknek tudunk 700—700 P ellenében elhelyezést és táp-intézeti étkezést biztosítani.

Egyházkerületi tanács az igazgatótanács határozatát jóváhagyólag veszi tudomásul.

34. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa ugyanazon üléséből felterjeszti az állami tehetségkutató munkában való részvételről szóló konventi leiratokat. A maga részéről örömmel járul a határozatokhoz.

Egyházkerületi tanács az igazgató-tanács javaslatára hozzájárul ahhoz, hogy a főiskolából kiindult tehetség-kutató munka terén a konvent 254/1942. számú határozatában s az 5239/1942. számú körleveleiben foglaltakat a sárospataki ref. gimnázium is végrehajtsa.

35. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa felterjeszti a már VIII. o.-ban is érvénybelépő új tanterv megvalósításához kívánt új tankönyvek bevezetéséről szóló határozatát. E könyvek a következők: Magyar-nyelvből dr. Zsigmond Ferenc Magyar irodalomtörténet II. rész; dr. Nagy J. Béla Magyar nyelvkönyv a VII—VIII. osztály számára. Történelemből: dr. Varga Zoltán Magyarország története II. rész a VIII. oszt. számára. Latinból: az angol-tagozatban: Kun—Törös Tacitus a VIII. oszt. számára, Horátius a VIII. oszt. számára; a humán-tagozatban e két könyvön kívül Kun—Törő Plinius (debreceni kiadások); — görögből: Gerecs: Sophoklés Oidipus tirannus és Antigone a VIII. oszt. számára; Pap J. Pláton Kritonja, szemelvények az Apologiából és Phaidonból (ezek Szent István kiadások). Németből: Benigny: Német nyelvkönyv az V. o. számára és Német nyelvtan a felső osztályok számára (ezek debreceni kiadások); Thienemann Német olvasó VI. kötet a VIII. o. számára (Egyetemi nyomda). Fizikából: Szijártó—Fraknóy—Renner: Kísérleti fizika II. kötet a VIII. o. számára (Franklin). Mennyiség-tanból: Mérey—Endrédi—Sárközy—Lovas: Algebra és geometria a VIII. oszt. számára. Rajz és műalkotások ismertetéséből: Győri Aranka Művészettörténet a VII. o. számára; Kónya József Műalkotások ismertetése a VIII. számára (debreceni kiadások). Egészségtanból: Bárczy Gyula Egészségtan a VIII. o. számára (Egyetemi nyomda). Segédkönyvül: Mohai: Légoltalmi ismeretek az I—IV. o. számára (két füzet), a V—VII. o. számára (3 füzet).

Egyházkerületi tanács igazgatótanács javaslatára a kért tankönyvek bevezetéséhez hozzájárul.

36. A sárospataki ref. liceumot és tanítóképzőt Kovács Dezső tanulmányi felügyelő november 28-tól december 1-ig s február 17-től 19-ig látogatta meg. A liceumban 14, a képzőben 8, a gyakorlóban 2 órán át hospitált. Megállapította, hogy az intézetben vallásos és hazafias szellemtől áthatott céltudatos, jó irányú munka folyik. II. Az állam részéről dr. Pauka Tibor október 21—22 s május 15—16 napokon látogatta meg az iskolát. A liceumban 11, a képzőben 11, a gyakorlóban 2, a leventén 1 órán át látogatott. Megállapítja, hogy az igazgató és a tanárikar át van hatva kötelességtudattól és felelősségérzettől, készsége és eljárása a kor színvonalán van, a nevelés a legmagasabb értékektől irányított. Az ifjúság fegyelmezett, tisztelettudó és hivatására készülő.

Örvendetes tudomásul szolgál.

37. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképző igazgatótanácsa június 15-iki üléséből 28-dik pont alatt felterjeszti a tanítóképző és liceum igazgatójának az 1941—42. iskolai évben az intézet működéséről szóló jelentését, mely anyagi téren a vártnál kevesebb hiányt jelez.

Egyházkerületi tanács az igazgatótanács jelentését örömmel veszi tudomásul.

38. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképző igazgatótanácsa ugyanazon üléséből felterjeszti a 45-dik pontot, mely a V. K. M.-nek a képző internátusában 2 ingyenes ösztöndíjat (összesen 1070 pengő értékben) biztosító rendeletét tudomásul veszi, az ösztöndíjnak tandíj-kedvezményvel való feltételeit elfogadja s megbizsa igazgatót, hogy a tanárikar javaslatait szolgálati úton tegye meg az ösztöndíjas helyekre. Elfogadja az alapítványt azért is, mert az egyháznak érdeke, hogy az államhoz református intézetben végzett tanítók kerüljenek.

Egyházkerületi tanács az igazgatótanács jelentését jóváhagyólag veszi tudomásul.

39. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképző igazgatótanácsa ugyanazon gyűléséből felterjeszti a 38-dik pontot a 400 P-nél nagyobb kedvezményt élvező növendékek egyházi szolgálatra való kötelezettségéről.

Egyházkerületi tanács az igazgatótanács javaslatát elfogadván kimondja, hogy azon növendékek szülei, akik a Pálóczi-alapítványból vagy bármely egyházi forrásból 400 P-ös vagy ennél nagyobb kedvezményt élveznek, kötelezvényt tartoznak adni arról, hogy fiaik legalább 5 évig egyházkerületi iskoláinkban fognak szolgálni, ellenkező esetben a kedvezményt tartoznak visszafizetni.

40. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa u. a. üléséből felterjeszti a 44-ik pontot, amely szerint a tanítóképzőintézet volt növendékeinek a Pataki Diákok Országos Szövetségében való beszerzése megkezdődött.

Örvendetes tudomásul szolgál.

41. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa u. a. üléséből felterjeszti a 42. jegyzőkönyvi pontot az intézet 1942—43. évi, eddigelé egyenleget mutató költségvetéséről. Az összes bevétel 127.184 P., összes személyi kiadás 64.571 P., dologi kiadás 62.612 P. Ha a gazdasági helyzet nem változik, a költségvetés egyenleget mutat.

Egyházkerületi tanács igazgatótanács javaslatára a költségvetést elfogadja, reméli, hogy a nehézségek elháríthatók lesznek.

42. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa u. a. ülésből felterjeszti a 37-ik számú jegyzőkönyvi pontot az épületfenntartásra és a tanulmányi felügyeletre szedendő díjakról.

Egyházkerületi tanács az épületfenntartásra szedendő 20 P, a tanulmányi felügyeletre szedendő 0-80 P. díjra vonatkozó igazgatótanácsi határozatot megerősíti.

43. Olvastatik a miskolci ref. Lévy József gimnázium felügyeleti látogatásáról szóló előadói jelentés. I. Az igazgató félévi jelentése válaszolja az intézet nehéz viszonyok közt is buzgón teljesített első félévi munkáját. Dr. Gulyás József egyházkerületi előadó jelentése beszámol a november 30-tól december 2, és április 12—15 közt 57 órán át tett látogatásáról. Megállapítja, hogy az iskola jó munkát végzett. II. Állami részről vitéz Zatskó Gyula tanügyi tanácsos február 19—21. napjain látogatott. Főleg nevelési és adminisztrációs szempontokat tekintő beszámolójában kiemeli a jó oldalakat, de nem hallgatja el a hiányokat sem.

Egyházkerületi tanács a jelentést megnyugvással veszi tudomásul.

44. Olvastatik a miskolci Tóth Pál intézet leányliceumának felügyeleti látogatásairól szóló jelentés. I. Az igazgató félévi jelentése megrajzolja az intézet első félévi életét s az iskolai munka eredményeit. Dr. Gulyás József egyházkerületi előadó jelentésében beszámol a december 3—5 és március 24—27-ig 54 órán át végzett látogatásáról. Megállapítja, hogy nehéz körülmények között is buzgó munkát végzett a tanári testület. II. Az állam részéről vitéz Zatskó Gyula tanügyi tanácsos az április 27-én tartott konferencián számolt be megfigyeléseiről. Főként az ügykezelés szabályszerűségét vizsgálta. Megállapítja, hogy a testület minden tagjában megvan a jó munkára való törekvés, de a munka végrehajtásában az adminisztráció terén vannak hiányok.

Egyházkerületi tanács a jelentést tudomásul veszi, s utasítja a tanári kart a hiányok lehető megszüntetésére.

45. A Toth Pál intézet leányliceumáról az igazgató első félévi jelentése jó képet ad. Dr. Gulyás József középiskolai előadó jelentése a december 3—4 és március 24—27 közt 15 órán át tett látogatása alapján megállapítja, hogy az intézetben jó munka folyik de több kérdés sürgős megoldásra vár. II. Az állam részéről Blénessy János tanulmányi felügyelő május 20—22. napjain látogatott, s jelentésében megállapítja, hogy a szerény épületben meghúzódo, szerény felszerelésű, nagy anyagi nehézségekkel küzdő, szép múltú leány-nevelő intézet 4 éves ifjú hajtásában elismerésre méltó hivatásra nevelés folyik. A tanári testület minden tagja eredményes

munkát végez. A további fejlődés feltétele is megvan a tanári testület képességében, az intézet példás vezetésében. A fejlődést megnehezítő gátló körülményt alkalmas időben el lehet hárítani építkezéssel, a felszerelés kiegészítésével.

Örvendetes tudomásul szolgál.

46. Középiskolai előadó bemutatja a rimaszombati egyesült protestáns gimnázium felügyeleti látogatásairól szóló jelentését. I. Az igazgató félévi jelentése hű képet fest e nehéz iskolai év első félévi életéről. Dr. Gulyás József középiskolai előadó jelentése beszámol a november 27—29-ig és március 21—24. napjain 47 órában végzett látogatásairól; megállapítja, hogy az intézetben a rendkívüli körülmények ellenére is buzgó munka folyik. — II. Az állam részéről vitéz Zatskó Gyula tanügyi tanácsos május 4—6 közt látogatta meg az intézetet. Főleg az adminisztráció szabályszerűségének vizsgálatára fordította figyelmét. Megjegyzései során megállapítja, hogy a nagy nehézségek ellenére is megvan a tanári testületben a törekvés a jó munkára, melyben a nyugdíjas tanárok is készséggel támogatták az iskolát.

Egyházkerületi tanács a jelentés megnyugvással veszi tudomásul.

Több tárgy nem lévén, püspök imája után az elnökség az ülést bezárja.

Hitelesítjük :

Farkasfalvi Farkas Géza sk.
főgondnok.

Dr. Enyedy Andor sk.
püspök.

Nádházy Bertalan
lelkészi jegyző.

Tárgymutató.

Jelen voltak névsora és távollevők igazolása.

1. Zsoltár éneklés, püspök imádsága.
2. Az ülés megnyitása, emlékezés Téglássy András elhunytáról.
3. Püspök, a kassai és ungvári lelkészválasztásról és az ungvári missziói lelkészi állásról.
4. Csiky József rudabányai lekipásztor nyugdíjazása.
5. Az ungi lekipásztori állás „Bevallás“-i íve.
6. A csapi vallásszélelem.
7. Mezőkeresztes közalapi kölcsöne.
8. Diósgyőr négy új tanítói állás szervezése.
9. A sóstófalvi tanítói díjlevél.
10. A nyéki egyházközség adás-vétele.
11. A monoki egyházközség adás-vétele.
12. Komjáthy József lekipásztor fellebbezése.
13. Az ungvári egyházközség adás-vétele.
14. Tiszatarján csereszterződése.
15. Jelentés a Péntek Estékről.
16. Jelentés a sárospataki főiskola ifjúságának templomépítéséről.
17. Jelentés a theologus ifjúság gyakorlati munkáiról.
18. Jelentés a sárospataki faluszemináriumról.
19. Jelentés a theologiai ifjúság katonai szolgálatáról.
20. Jelentés a VI. népfőiskolai tanfolyamról.
21. Jelentés a theologiai ifjúság és a tanítóképző szövetkezeti tanfolyamáról.
22. A sárospataki főiskola nyomdájának bérlete.
23. Dr. Katona György ajándéka a sárospataki főiskolának.
24. Sárospatak internátusi és tápintézeti díjának emelése.
25. Sárospataki iskolai díjak emelése.
26. Sárospataki ONCSA internátus.
27. A sárospataki népfőiskolai építkezés.
28. Jelentés a theologiai internátusról.
29. Jelentés a sárospataki főgimnázium látogatásáról.
30. Jelentés Dévay Jenő tanári alkalmazásáról.
31. Jelentés Lúdersz Ágoston tanári alkalmazásáról.
32. Jelentés a sárospataki főiskola Aëro-köréről.
33. Jelentés a sárospataki internátusban külföldi gyermekek elhelyezéséről.
34. Jelentés a sárospataki főiskola tehetségkutató munkájáról.
35. Jelentés a sárospataki főiskola új tanterv és tankönyvek bevezetéséről.
36. Jelentés a sárospataki liceum és tanítóképző meglátogatásáról.
37. Jelentés a sárospataki tanítóképző és liceum 1941/42. évről.
38. Jelentés a sárospataki tanítóképző ösztöndíjáról.

39. Jelentés a kedvezményes tanítójelöltek szolgálatáról.
 40. Jelentés a Pataki Diákok Országos Szövetségéről.
 41. Jelentés a sárospataki főiskola és tanítóképző költségvetéséről.
 42. Jelentés a sárospataki főiskola és tanítóképző épületfenntartási díjairól.
 43. Jelentés a miskolci fiú-gimnázium látogatásáról.
 44. Jelentés a miskolci leánygimnázium látogatásáról.
 45. Jelentés a miskolci leány-liceumról.
 46. Jelentés a rimaszombati gimnázium látogatásáról.
- Az ülés bezárása.

Az egyes pontokat jegyezték :

Dr. Horváth Zoltán vil. főjegyző : 10—14.

Nádházy Bertalan l. jegyző : 1—9.

Dr. Marton János : 15—21.

Dr. Trócsányi József : 22—27.

Dr. Gulyás József : 28—46.

A tiszánineni református egyházkerület 1942. évi november 12-én rendes közgyűlést tartott

Miskolcon dr. *Enyedy Andor* püspök és *Farkasfalvi Farkas Géza*
főgondnok elnökelete alatt.

Jelen voltak elnökségen kívül:

Az abaúji egyházmegyéből: Farkas Elek esperes, Csabay István, Medgyasszay András, Meskó Dezső lelkészi, dr. Bárczay János, Szilágyi Gusztáv, Tolnay Gyula világi részről.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Szakács Pál, Szabó József, Arday Janka László lelkészi, vitéz dr. Mikuleczky Gyula, dr. gróf Haller István, dr. Fekete Gyula világi részről.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Janka Péter esperes, dr. gróf Bethlen Pál gondnok, Hegedüs László, Verebélyi Dezső, Csathó József lelkészi, Zombory Géza, dr. Meczner Tibor, vitéz Nyitrai Károly világi részről.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Tóth János esperes, Veres Károly, Lenkey Gyula egyházi, Ragályi Miklós, dr. Kerényi Béla világi részről.

A felsőzempléni egyházmegyéből: Dobos Sándor esperes, Kerekes Kálmán lelkészi, Virágh Sándor világi részről.

A gömöri egyházmegyéből: Lenkey Lajos esperes, Konkoly Thege István, Baraxa Lajos, Székely Bertalan lelkészi, Makray László, Báthory Andor világi részről.

A tornai egyházmegyéből: Kőszeghy Gábor esperes, Fejér István lelkészi, dr. Kemenczy Kálmán világi részről.

Az ungi egyházmegyéből: Ujlaky Sándor esperes, Kása Ferdinánd, Györke Endre lelkészi, dr. Nagy Kálmán, dr. Bényey Zoltán világi részről.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: dr. Marton János, Román Ernő, Hubay Mihály, Szilva István, dr. Lengyel István, dr. Magda Sándor, Kőmíves Sándor lelkészi részről; dr. Kérészy Barna, Bernáth Aladár, dr. Trócsányi József, dr. Barabási Kun József, Tornallyay Zoltán, Fekete Miklós világi részről.

Mint tanárképviselők: dr. Mátyás Ernő a sárospataki theol. akadémia, Tárcezy Árpád a sárospataki gimnázium, Zsupán László a miskolci Lévy József fiúgimnázium, vitéz Domokos György a miskolci Tóth Pál nőnevelő intézet, dr. Egey Antal a sárospataki tanítóképző-intézet képviselőjében.

Mint tanítóképviselek: Fiedler István, vitéz Nyitray Károly, Gööz Pál, Lovász Bertalan, Jakab Imre.

Mint jegyzők: dr. Szabó Zoltán egyházkerületi főjegyző, Nádházy Bertalan, Kiss József lelkészi részről; dr. Horváth Zoltán főjegyző, dr. Idrányi Béla, dr. Farkasfalvi Farkas Ábrahám világi részről.

Mint egyházkerületi missziói előadó: Svingor Jenő.

Mint a népiskolai tanügyi bizottság előadója: dr. Komjáthy Aladár.

Mint egyházkerületi tisztviselők: dr. Tolnay Ferenc ügyész, Illyés Bertalan püspöki titkár, Pónus Lajos pénztáros.

Mint vallásoktatói előadó: Papp István.

1. Dr. Enyedy Andor püspök Szentírás olvasása állítja az Ige mértéke és felelőssége alá egyházkerületünk életét, közgyűlésünk munkáját. Majd buzgó imádságban forrasztja közgyűlésünket Urunk előtt leboruló lelkiközösséggé, mely Tőle vett el igaz hálával minden jót, Tőle vár el nem fogyó hittel gondjainkban, harcainkban, fájdalmainkban, aggodalmainkban erőt, segítséget, vigasztalást, meg nem lankadó reménységet.

2. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok a közgyűlést a következő beszéddel nyitotta meg.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Egyházkerületünk lelki vezére ma elnököl — beiktatása óta először — rendes közgyűlésünkön. Mély tisztelettel, őszinte bizalommal és szeretettel üdvözljük őt ezen alkalomból.

Az idő kereke egy évet fordult ismét azóta, hogy nagyon szeretett és becsült püspökünket, Farkas Istvánt magához szólította az Úr. Sohasem fogjuk őt, érdemeit és alkotásait elfeledni. Kérem dokumentáljuk kegyeletünket felállásunkkal. Ezen érzéseinkről a főtiszteletű özvegyet jegyzőkönyvi kivonatanban értesítsük.

Mai közgyűlésünkéből is úgy, mint minden foglalkozásunkból, gondolataink elsősorban hős honvédeink felé szállanak ésszívünk minden dobbanásával velük érzünk, kik meszsze a keleti harctereken, — a modern technika minden öldöklő fegyverével felszerelt — bolsevizinus ellen küzdenek, melyet a hatalmak egymás iránti bizalmatlansága, versengése, egymástól való félelme, rövidlátása ily nagyranőni engedett ahelyett, hogy mindjárt kezdetben közös erővel csirájában fojtotta volna el ezt a pokolfészket. Pedig ezt a

bekövetkezett veszélyt minden elfogulatlan embernek látnia kellett úgy, mint mi is láttuk és közgyűléseinken is csaknem minden évben rámutattunk.

Ezen a harctéren halt hősi halált *nemzetünk egyik talán legnagyobb reménysége is, Horthy Miklósnak, a nemzet legendás, rajongásig szeretett vezérének fia, eszméinek letéteményese, az ő sziklaszilárd karakterében nevelt eszes, kiváló tehetségű és tudású, kötelességteljesítésben — mint láttuk — életét is feláldozni kész, az összes férfias, virtuosos magyar erények megszemélyesítője, a daliás, gyönyörű magyar fiatal férfi.*

— Mily boldog bizakodással, újjongva üdvözlöttük őt, néhány hónappal ezelőtt kormányzóhelyettségé történt választása alkalmával azon hitben, hogy a nemzet vezetése hosszú időkre a legjobb kezekben lesz, az Apa és Fiú erős kezeiben. S amidőn értesültünk a szörnyű hírről, hogy a Don mezején lezuhant vele a gépmadár, szinte megfagyott ereinkben a vér. Amikor első kábulásunkból magunkhoz tértünk, azon tépelődünk, hogy azt az üresen maradt helyet hogyan lehet majd méltóan — a nemzet existenciális érdekeinek megfelelően — betölteni. Ezen tépelődésünkre feleletet még a mai napig sem találtunk.

Magyarország kétségtelenül a tragédiák országa.

A végtisztességet egyházunk e hú fiának, közelebről a diósgyőri vasgyári egyház volt főgondnokának ravatalánál Kassán püspökünk szolgáltatta. Többek között azt mondta: „Közülünk való volt, a mienk volt, fajtánk gyönyörű kivirágzása volt“. Majd a nagy temetésen az Országház kupolacsarnokában egy nagy-szerű hősköltéményszámba menő gyászbeszédben, konventi és zsinati elnökünk állapította meg: „Igen, a lélek fáradt sasmadár, s meg kell újulnia. Megújító vigasztalást keresünk. Nehéz a kereszts. Új erőért kiáltunk. Halál és mulandóság emészt. Örökéletet vár lelkiünk. Emberi lélek, te fáradt sasmadár, rejtőzz el sziklaüregebe és egy égő világnak máglyáiból szálljon fel lelked megújulásba és dicsőségbe.“ Kenderesen pedig, utolsó útján, a Tiszántúl történettudós püspöke, a föld törvényét és a vetőmag törvényét fejtegetve ezt mondta: „Ó a sötét barázdában, ahol most egy nemzet öröme és reménysége temetkezik el Veled együtt, mi könnyeinken át is látjuk Jézus arcát, aki ott várt és átölelt téged.“

Az egyházkerület elnöksége az egyházkerület mélységes gyászát és fájdalmát táviratban fejezte ki, a rettenetes megpróbáltatást emberfeletti erővel viselő szülőknek és a fiatal özvegynek. Most közgyűlésünkéből ismételjük ezt meg mélységes fájdalommal.

E napon mult tíz éve annak, hogy nagy kultuszminiszterünk, gróf Klebelsberg Kunó messze előrenéző szeme örökre lehunyt. Nagy koncepcióju elméje, mindig csak hazájáért küzdő lelke örökre nyugodni tért, kinek sárospataki főiskolánk — mint ezen meggyőződésemet e helyről egy évtizeddel ezelőtt is kifejeztem — Isten után nagy alapítóival egyenlően, legtöbbit köszönhet. Nem mehetünk el e mohosodó határkő mellett szó nélkül. Emlékezzünk meg

kegyelettel, soha el nem muló hálával róla s ezt özvegyével táviratilag tudassuk.

A Kormányzó Úr Öfóméltósága legfelsőbb elhatározásával pár hét előtt Szinyei Merse Jenőt, a képviselőház alelnökét nevezte ki vallás- és közoktatásügyi miniszterré. Új kultuszminiszterünk fiatal éveit a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban a legkövetlenebb és legszorosabb kapcsolatban töltötte a nagy gróf Klebelsberg Kunóval, s ez garancia nekünk, különösen, akik közelebb-ről ismerjük az ő feltétlen lojális, nobilis és a szó nemes értelmében vett úri gondolkodását. Meg vagyok győződve, hogy mint kultuszminiszter az állami gondoskodás terén nem fog különbséget tenni a katolikus és protestáns egyházak között. Hiszem, hogy amit a katolikus nagygyűlésen mondott a felekezeti iskolákkal kapcsolatban, azt nemcsak saját egyházát illetőleg mondotta, hanem minket illetőleg is. Éspedig, hogy „az egyháznak igenis joga van az iskolához, ahol az embert felkarolja, hogy őt oktattva és nevelve magasabb rendeltetések felé vezérelje.“ *Nagy jelentőségű és bizalmunkat növeli azon kijelentése is, hogy „hazaárulásnak tartjuk és kérelmelhetetlen szigorral üldözzük azt a törekvést, amely az iskolák és vele a magyar ifjúság lelkét pártpolitikai szolgálatba akarja bevonni, vagy pedig az iskolán keresztül gyermekeinket a magyar gondolattól, az örök magyar eszméktől el akarja tántorítani.“*

Valóban huszonnegyedik órája érkezett -el annak, hogy illetékes helyről ily határozott nyilatkozat hangozzék el az országban sok helyen folyó, a magyar nemzeti eszmét veszélyeztető, sőt megcsúfoló céltudatos méregkeverés ellen. Üdvözljük a miniszter urat bizalommal hivatalba lépése alkalmával!

Nem mulaszthatom el, hogy erről a helyről! évről-évre újból hangot ne adjak a magyar lelki élet szörnyű megzavarását előidéző reverzális kérdésnek, a magyar keresztyén társadalom ezen szétválasztó, tagjait egymással szembeállító, hovatovább eminens nemzeti és keresztyén értékeket lerombolással fenyegető reverzális kérdés immár halaszthatatlanná vált ügyének. Szinte bámulatos az, hogy — a mai legsúlyosabb időben, mikor a nemzet egész osztatlan erejének latbavetése feltétlenül szükséges — az ennek útjában álló akadályt azok, kiknek módjában áll, még mindig nem kívánják elhárítani.

Meggyőződésünk szerint ezen kérdés megértő rendezésének katolikus testvéreink részéről sem lehet elvi akadálya. Ha megoldhatatlan elvi kérdés volna, kérjük: kiadta volna-e XIV. Benedek pápa 1741-ben a Benediktinát és lehetségesek lettek volna-e a Magyarországot illető és a különleges magyar viszonyokat bölcsen mérlegelő kivételek, ezek az áldásos és nemzeti vitális érdekekből is nélkülözhetetlen intézkedések?

Kivánságunk csak az, hogy a Codex Juris Canonici hatályba lépte előtti (1918. május 19.) régi gyakorlat visszaállíttassék, azaz, hogy a Lambruschini instrukcióval s később az 1909-ben kiadott

két rendelettel Magyarország részére a vegyesházasságok tekintetében biztosított kivétel újból életbeléptettségük.

Dús aratása volt az előbbi gyűlésünk után az elmúlt évben a halál angyalának egyházkerületünk nagyjai között. *Czinke István* felvidéki volt püspök, ki a cseh megszállás alatt az ott rekedt magyarságnak Mózes és Áronja volt, akiről a felvidéki reformátusság hittankönyvei, aranyabécéje, énekes könyve tesznek bizonyosságot, őrzik emlékét. A 84 év terhe vitte sirba; de emléke marandó közöttünk.

Ragályi Balassa Ferenc, a gömör-tornai ref. egyházmegye volt gondnokának elhunytá olyan úrt hagyott maga után, melyet úgy betölteni, mint a megboldogult, nem tudunk egyhamar. Hiszen egy olyan típus veszett ki közülünk vele, aminő már más nincs többé. Jellemben, úri valójában, a régi református birtokos úr olyan ritka példánya volt, aki egyházi tisztségeit hagyományos kötelességteljesítésnek tartotta, és nem külső dísznek. Emléke legyen áldott.

Az abaúji egyházmegye gondnoka, *Téglássy András* is a halál áldozatává lett. Népszerűségben, kedves, egyszerű egyéniségében, egyházmegyei gondnoki megnyitóiiban megnyilatkozott alapossága, lelkesége feledhetetlenné teszik. Emlékét kegyelettel őrizzük.

Meg kellett válnia a gömöri egyházmegyének, lemondás folytán attól a gondnokától, *dr. Zehery Istvántól*, aki a nagy válságok idején, a cseh megszállás alatt okossággal, lelkes magyarságával vezette egyházmegyéjét. A hálás köszönet és elismerés bábérja ékesítse homlokát!

Szíves örömmel üdvözljük a gömöri egyházmegye új gondnokát, *Soldos Bélát*, aki oly tradíciót hoz magával, hogy az a legszébb reményekre jogosít föl s méltó lesz nagynevű elődeihez.

Szeretettel üdvözljük *v. Lukács Bélát*, egyházkerületünk buzgó tanácsbíráját abból az alkalomból, hogy Kormányzó Urunk Ófőméltósága bizalmából tárcanélküli miniszterré lett.

Ugyancsak bizalommal és szeretettel fogadjuk és üdvözljük *dr. Szabó Zoltánt*, theologiánk közszeretben álló professzorát, aki egyházkerületünk bizalmából egyházkerületünk főjegyzőjévé választatott. A régi aranytollú főjegyzők hagyományos helyét töltse be a hozzáfűzött remények valóráváltásával.

F. E. K.! Egyházkerületünk életének minden mozzanatáról örömteljes és gyászos eseményeinkről, gyarapodásainkról és veszteségeinkről a püspöki jelentés fog részletesen és méltóan beszámolni.

Anyagi kérdéseinkkel nem kívánok foglalkozni, sajnos, javulásról úgy sem tudnék szólni.

F. E. K.! Szavaimat rövidre kívánom fogni. Őszintén szólva, megcsömöröltem a ma folyton hallható, hatalmas hullámokban áradó, végnélküli beszédektől. Az üres jelszavak, frázisok, közhelyek tömegétől, amelyekben gyakran az utóbbi évek hihetetlenül gyors felfogásbeli változásai tükröződnek vissza. Ami tegnap

erény volt, az ma sokak előtt bűnné változott és viszont; a hazafiasság fogalma is másként és másként állítatik be egész rövid időn belül. A csak saját érdekeiket tekintő, minden hasznosnak vélt fuvallatra nádszálként ingadozó opportunusok, szélkakasok, „színészkedő közéleti emberek“ hangját halljuk lépten-nyomon. Jelszavak korát éljük, ma ezért kell lelkesedni, holnap amazért. S ha valaki ezt nem teszi, azt gyakran szinte megbélyegezik, vagy legalább is szánakozva lekicsinyelik. A jelszavakat szavalókórusokban szinte terrorisztikusan hangoztatták, hogy azokat pár hónap, vagy év elteltével megtagadják.

F. E. K.! Nagyszerű megállapítás az, amit nemrégiben egy teológiai tanár tollából olvastam: „Ma a megingathatatlan jellem épül fel minden“, „pedig a körülöttünk handabandázó emberek között mennyire megcsappant a viharállók száma, mennyire elszaporodtak az élősdiék, akiket minden szél elkaphat, forgathat, sodorhat magával.“ „Ezekben milliószor több a veszély, mint a külső ellenségben“.

F. E. K.! A keresztyénség eszményét is elferdítve, gyűlölettől lihegve, kiabálva hirdetik sokan és csak törtető, haszonleső ösztöneik, egyéni boldogulásuk eszközének tekintik. Ez profanizálása, sőt káromlása e szent eszmének.

Vajha mi magyar keresztyének meg tudnánk állani abban a hitben, amely egyedül Istenre, Jézus Krisztusra és a Szentlélekre támaszkodik!

Az emberbe vetett hit mulandó és szörnyű csalódásokba visz, „az ember nem is szólja mindig az igazat, hanem álnokság lakozhatik szívében akkor is, amikor ajka igazat szólni látszik“. Így tanít az Írás és óva int: „vigyázzunk, kinek hiszünk.“

F. E. K.! Ezen gondolatoktól eltelve, elnöktársammal együtt szeretettel köszöntjük közgyűlésünk alkotó tagjait és az érdeklődőket és a mai napra összehívott közgyűlésünket megnyitom.

Közgyűlésünk a főgondnoki megnyitót szívesen és köszönettel jegyzi fel jegyzőkönyvének lapjain s kapcsolatosan a következő határozatokat hozza:

a) A nagyjai előtt hódoló magyar szív kegyeletével emlékezik meg Főméltóságú vitéz nagybányai Horthy István Kormányzóhelyettes Urunk, 1942. évi augusztus hó 20-a reggelén történt hősi haláláról.

A magyar nemzet és mi különösen magunkénak vallottuk, amíg ezen a földön teljesítette szolgálatos kötelességét s a kenderesi sírbolt mellett lélekben megállva, bizonyosságot teszünk róla szívünkkel, vérünkkel, hitünkkel, reménységünkkel, hogy a mienk, szétomló poraiban és történelmünk áldozatos fényességében. Isten örök végzéséből lett vezetők, az Ur rendeléséből formáltatott magyarok hőségévé. Emlékezete áldott, példája ragyogó, szíveket és életeket alakító.

Főméltóságú Kormányzó Urunkhoz ezt a táviratot terjesztjük fel:

Főméltóságú nagybányai Horthy Miklós Úrhoz, Magyarország Kormányzója, Budapest.

A tiszáninnyi református egyházkerület közgyűlése most ülésezik. Mélységes hódolattal, megilletődött lélekkel emlékezett meg Kormányzóhelyettes Urunk hősi haláláról. Kéri a Magasságos Istent, hogy csillapodjék a fájdalom, erősödjék a kegyelem és szálljon országunkra az Úr irgalmassága nagy bőségben.

A közgyűlés nevében: Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok, Dr. Enyedy Andor püspök.

A Főméltóságú Özvegy elé a következő táviratot terjesztjük:

Főméltóságú vitéz nagybányai Horthy Istvánné, Magyarország Kormányzóhelyettese özvegyének, Budapest.

A tiszáninnyi református egyházkerület most ülésező közgyűlése a Főméltóságú Kormányzóhelyettes Úr porladó hősi szívéhez nagy hűséggel, jelenti kegyeletes emlékezését. Kéri az Istent: oltalma, vára legyen Főméltóságodnak és a magyar nemzet féltő szeretettel körülvett Árvájának: Istváknának.

b) Boldog emlékü Farkas István püspökünk egy esztendősi sirjára a feltámadás bizonyosságával gondolva: az özvegy Főtiszteletű Nagyasszonynak előtárjuk, hogy kegyeletes emlékezésünk szelid fényét ez eltelt napok tüzei nem halványították meg.

c) Harcoló honvédeinket meleg testvéri öleléssel öleljük. Gondolataink közöttük járnak szüntelen. Csöndes, békeséges otthonban szeretnők őket visszavárni, az igazságos győzelem tiszta zászlai alatt.

d) gróf Klebelsberg Kunó halálának 10 éves évfordulója idején a sárospataki Főiskola ifjú lelkeket tápláló és nevelő kövei, emlékezéssel beszélnek a megértő jószándékról. (Özvegyét távirattal értesítjük)

e) Pálóczi Cinke István ny. püspök, Ragályi Balassa Ferenc, Téglássy Andor egyházmegyei gondnok áldásos szolgálatait kegyelettel felírjuk a szívünkbe és jegyzőkönyvünkbe s hozzátartozóiknak testvéri együttérzésünket írásban kifejezzük.

f) Szinyei Merse Jenő kultuszminiszter úr munkálkodása elé reménységgel, jó hittel nézünk és bizalommal üdvözljük táviratilag.

g) Dr. Zehery István gömöri egyházmegyei gondnoknak lemondását tudomásul véve: megköszönjük minden szolgálatait.

h) vitéz kövecsesi Lukács Béla minisztert testvéri szeretettel köszöntjük, széleskörű munkáira áldást kérve.

i) Dr. Soldos Béla gömöri egyházmegyei gondnokot és Dr. Szabó Zoltán egyházkerületi főjegyzőt bizalommal üdvözljük új szolgálatuk munkamezején.

A főgondnoki megnyitót minden gondolatában magunkévá tettük.

3. A határozatképesség megállapítása végett a jegyző felolvassa az egyházkerületi közgyűlés alkotó tagjainak a névsorát, számbaveszi a jelenlévőket és a bejelentett igazolásokat.

Egyházkerületi közgyűlés elnöksége egyházkerületi közgyűlés határozatképességét megállapítja, mely után a közgyűlés a megjelent tagokat igazolja. Báró Bottlik István, Bónis Aladár, Horváth Elemér, Dr. Tóth Dezső, vitéz Lukács Béla és Jalsovszky Zoltán távolmaradását igazoltnak veszi.

4. Az egyházkerületi szavazatbontó bizottság beterjeszti 1942 január 8-án felvett, a zsinati lelkészi, zsinati világi, zsinati tanítói póttagságra, miskolci gimn. tanári, rimaszombati gimn. tanári képviselőre, az 1942. évi április 17-én felvett egyházkerületi lelkészi főjegyzői, végül az 1942 május hó 4-én felvett a zsinati rendes lelkészi tagságra beérkezett szavazások eredményéről felvett jegyzőkönyveket.

Egyházkerületi közgyűlés a bemutatott jegyzőkönyvek alapján megállapítja, hogy

I. az 1942 január 8-án felbontott szavazatok szerint: Zsinati lelkészi póttagnak: Ujlaki Sándor 595, zsinati világi póttagnak: Dr. Tóth Dezső 613, zsinati tanítói póttagnak: Gőző Pál 616, miskolci tanári képviselőnek: Zsupán László 624, rimaszombati tanári képviselőnek: vitéz Fábrián Vilmos 622,

II. 1942. évi ápr. 17-én felvett jegyzőkönyv szerint: egyházkerületi lelkészi főjegyzőnek: Dr. Szabó Zoltán theol. tanár 572,

III. az 1942 május 4-én felvett jegyzőkönyv szerint: Zsinati rendes lelkészi tagnak: Tóth János esperes 486, mint legtöbb szavazattal választottak meg, akiket az egyházkerületi gyűlés az említett tisztségekre érvényesen megválasztottaknak megállapít és őket tisztségeikben, személyükre a mindenható gazdag áldását kívánván, jóreménységgel köszönti. A zsinati póttagságokra 1942 január 8-ára szavazatot nem adott: Kiszéres, Ricse, Tiszaladány, Bezó. Az egyházkerületi lelkészi főjegyzői

tisztségre nem szavazott a pamlényi egyház. Végül a zsinati rendes lelkészi tagságra nem szavaztak Beszter, Felsőfügöd, Tomor, Vizsoly, Zsujta, Átány, Sály, Makoshotyka, Örös, Tiszaluc, Tiszakarád, Tokaj, Tolcsva, Sajólászlófalva, Kisbári, Zemplén és Körtvélyes egyházak. Egyházkerületi közgyűlés ez egyházak lelkészeit egyenként 10—10 P rendbirsággal bünteti meg.

Ezután dr. Szabó Zoltán megválasztott egyházkerületi főjegyző eskütétele következett.

Az eskütétel után a dr. Enyedy Andor püspök a következő beszéddel köszönti dr. Szabó Zoltán egyházkerületi főjegyzőt s adja át neki a főjegyzői pecsétet:

Főtiszteletű Főjegyző Úr! Kedves Testvérem! Isten az ő nagy kegyelméből nemcsak maga szegődik társul Jézus Krisztusban elhívott és kiválasztott munkásai mellé, hanem rendel nékik munkatársakat is. Így rendelt a Mindenható Isten Téged társnak, főjegyzőnek az egyházkerület elnöksége mellé. Amikor egyházi életünk mélyebb, bensőségesebb, embereket és lelkeket átfogóbb volt: az egyházkerületi főjegyzőség, a generális nótárius tiszte és személye is igen nagy tekintélyben állott. Adja Isten, hogy személyed súlyával, szolgálataod értékével növelhesd ennek a tisztségnek a súlyát: viszont adjon Isten növekedést a Te belső emberednek is e tisztség hordozásában, tennivalóinak ellátásában.

Te most már theologiai tanár, országgyűlési képviselő és egyházkerületi főjegyző vagy egy személyben. Kérem és kívánom, hogy az egyházi közigazgatásba, gyakorlati egyházi életünkbe hozd a tanári katedráról a tan tisztaságát, elméleti alapvetéseket, irányítások biztosságát és világosságát. Közgyűléseinkből, gyülekezeteink életéből pedig vidd tanártársaid és tanítványaid közé az élet frissességét, a gyakorlati keresztülvitel tapasztalatát és bölcsességét: a valóságos bajok, szükségletek és lehetőségek ismeretét. Mint országgyűlési képviselő, hozd betokozódásra, világtól való elmaradásra, a rideg és meztelen valóságtól való elfordulásra mindig hajlamos egyházi életünkbe, szemléletünkbe, megfontolásunkba a közélet józan és tiszta látását, az erre segítő élményeket. Politikai működésedbe pedig vidd el magaddal, magadban az egyház által lelkünkbe lelkedzett eszményeket: a hűséget Isten és az ő törvénye iránt, a Krisztuskövetésre felajánlott életet, a Szentlélek ihletése alatt álló szellemet, a kijelentett evangéliumra épített világnézetet s a minden áldozatra és szolgálatra kész szeretetet a magyar lélekhöz, amelynek istápolásában és építésében vagyunk szolgatársak és testvérek.

Letett esküd alapján főjegyzői tisztségedbe ünnepélyesen beiktatlak. Átadom neked a főjegyzői pecsétet azzal a kívánsággal, hogy amint ott lesz ez a pecsét az általad kiadott írásokon: úgy legyen minden munkádon, megnyilatkozásodon, egész lényeden a felülről való elhivatás menyeyi pecsétje!

Dr. Szabó Zoltán főjegyző a következőkben válaszol:

*Főtiszteletű és Méltóságos Elnökség!
Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!*

Megindulok meghatottan azok nyomában, kik e tiszt-ségben előttem jártak, kik közül az élőkhoz őszinte tiszt-elet, az elköltözöttekhez mélységes kegyelet szálai fűznek.

Nincs aranytollam, mint nekik; a haj ezüstje, a tapasztalatnak, bölcseségnek e megbecsülést gerjesztő jelképe sem tanuskodik még eléggé mellettem; az éles elme acéljával sem merünk dicsekedni. Bizony gyöngeségeimmel dicsekedhetem csak — abban az Urban, aki erőtelenség által is elvégezheti az ő erőt.

Köszönöm az eklézsiáknak, a lelkipásztortestvéreknek, hogy bizalmukkal mégis megtiszteltek, szeretetükkel elköteleztek, s rajtam keresztül forrón szeretett pataki iskolánknak tisztességet tettek.

Köszönöm előljáróimnak, hogy munkatársuknak elfogadnak, tisztársaimnak, hogy szolgálatukat velem megosztják, Istennek, hogy mindezt így végezte és rendelte el.

Lelkipásztor és nevelő vagyok, szolgálja oly hivatásoknak, melyeknek mindenike szolgálatra átadott életet kíván.

E megbízásban is hadd ajánljam magam nemcsak kerületünk nagyjainak és kicsinyeinek jóindulatába, hanem ajánljam magam — engedelmes és alázatos eszkö-zül, ha kell: örömmel kiontott áldozatul Istennek, akit imádságos szívvel kérek, kegyelmével legyen velem s maradjon mindnyájan mivélünk.

5. Dr. Enyedy Andor püspök előterjeszti az egyházkerületéről és helyzetéről szóló következő jelentését:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Bátor vagyok előre bocsátani, hogy ezen első püspöki jelen-tésemben, sőt tervem szerint a következőkben is, csupán egyházi, vagy az egyházzal szoros kapcsolatban álló kérdésekkel fogok foglalkozni.

Jelentésem négy főrészre tagozódik. Szólani kívánok benne az egyház helyzetéről, a magyarországi református egyház hely-

zetéről s azután részletes beszámolót adok a kerületünkbeli egyházi életről, végül pedig eddig végzett püspöki szolgálatomról.

Az egyház elé a mai világban nem kisebb kérdés mered, mint a saját létjogosultságának, existenciájának a kérdése.

Sokan úgy vélik és mondják, hogy az egyházat a jelenben sorozatos kudarcok érik. Az egyház nem tudta elhárítani az emberiség feje felől sem az első, sem a második világháborút: hangzik az első vád. Az egyház nem tudta kivédeni a tőke uralmának ember-szípolyozó kísérleteit s nem volt szava a munkásság mellett: a *laissez faire laissez passer* korszakának erős és gyenge közötti harcában nem állt a gyöngye pártjára, hanem rendőrije, sőt házórzó ebje lett a hatalmasoknak: sivít fel a másik szemrehányás. Egy nemrég elhunyt nagy magyar író középosztályunk múlt századbéli hanyatlását sirató egyik regényalakjának ezt a keserű kifakadását adja az ajkára: hol volt az egyház és hol voltak a papok, amikor elindultunk a lejtőn és szó kellett volna, ami visszatartson, kar, amely visszarántson. Az egyházban prédikálják az igazságot, de a világban nem követik; hirdetik a jó erkölcsöt, de nem gyakorolják; szép szavakat mondanak a szeretetről, de bent az egyházban, az egyház emberei között is féltékenység, irigység és gyűlölet tombol: vetik felénk megcsalódott, kiábrándult lelkek.

Még több a kétség az egyházzal szemben, ha a jövőről van szó. Azt mondják, hogy a jövő várható alakulásai végkép nem kedvezők az egyházra nézve. A művelt és haladottabb nyugati államokban, már csak a lakosság 30 százaléka él nagy átlagban egyházi életet. Az egyik országban a templomot veszik el a néptől, a másikkban pedig a népet veszik ki a templomból, vonják el az egyház befolyása alól. Az állam saját kezelésébe vonja az iskolát, megoldja a népjólét kérdéseit és főüllegessé teszi az egyházi szegénygondozást. Így aztán az egyháznak nem marad más, mint a prédikálás, ha ugyan még lesznek emberek, akiket ez vonz és érdekel. Ezek a tünetek és jóslások dagasztják az egyháználkülsőséget és az egyházellenességet: aggasztják az egyház embereit és apasztják az egyházi szolgálatra vállalkozók számát.

Ha azonban mélyére nézünk a dolognak, akkor elmondhatjuk az egyház vádolóinak, hogy az egyháznak tulajdonított kudarcok tulajdonképen az egyházban, főképen pedig az egyházon kívül élő emberek kudarcai. A háborúban semmiesetre sem az egyház által táplált hatalmosság, hanem a testben fészkelő és a világi dolgokra irányuló hatalomvágy: az egyénekből élő, de a nemzetömegekben még inkább felhalmozódó önzés, gyűlölködés állítja egymással szembe és uszítja egymásra a nemzeteket. Krisztus Uruk, amikor egyháza alapját Péter és társai hitében megveti: ugyanakkor figyelmezteti tanítványait: „hallani fogtok háborúkról...“ Tudta ő, s nekünk is megtanította, hogy a háború beletartozik Isten nevelő munkájába: mert a háború mutatja meg, hogy milyen fenevad tud lenni a bűn által megrontott ember és viszont mennyi önfeláldozást, hősiességet, erő kifejtést, rendkívüli teljesítményt vált ki az

emberből a hit és hazaszeretet. Az egyház nem tudta megfékezni a tőke profitszomját, nem tudott a munkás menedéke, oltalma, szószólója, nem tudott lejtőre került társadalmi osztályok jótékony korlátja lenni. Ez az igaz; de ne felejtjük el azt sem, hogy a múlt század volt a nagy szekularizáció, az elvilágiasodás, az egyháztól való elszakadás, a magát Isten uralma alól kivonó ember százada. Az egyház szólt, intett, figyelmeztetett, tanácsolt: de mindezt csak Urához, Mesteréhez hasonlóan tehetette, aki mint a magára alkalmazott prófétai idézetben mondja: „nem verseng és nem kiált; az utcákon senki nem hallja szavát“. Az egyház nem állhatott ki az utcára versenyt kiabálni tetszetős és hangzatos jelszavak hangoztatóival; nem nyujthatta ki mentő és segítő karját azok felé, akik őt messze elkerülték és nem tehetett semmit azokért, akik mindenfelé kapkodtak, csak a kegyelem forrását vetették meg, magukban és másokban a lelket oltották meg. Az egyház nem tudta e földön teljessé tenni sem az igazságot, sem a szeretetet, sem a tisztaságot; de nyugodtan és bizvást mondhatja, hogy nélküle és munkája nélkül még több lett volna az igazságtalanság, erkölcstelenség, gyűlölködés; viszont a teljességet csak akkor van jogunk remélni, amikor Isten lesz minden mindenekben.

Hogy a művelt államokban a nagy többség nem él egyházi életet, ennek a büntetése, következménye az, hogy Amerikában az alvilág dönti el a felső világ sorsát; hogy Franciaországban láthatatlan kezek bomlasztották a nemzeti erőt. Minden országban kiderül az, hogy a tiszta erkölcs csak akkor kőszikla-alapja a nemzet életének, ha az erkölcsi erőket a vallásos hit forrasztja jellemmé s ha a becsület, szemérem, megbízhatóság, hűség erényei a szent-ség gyökerein nőnek.

Most is megmondjuk a felelősségét és kötelességét ismerő lélek halk, de komoly, intő és figyelmeztető hangján: a háborút, amelynek győzelmi esélye a kezünkben, győzelmi reménysége a szívünkben van, akkor fogjuk megnyerni, ha hős katonáink áldozatával arányban lesz minden magyar ember és minden magyar társadalmi réteg áldozathozása; ha ezt az áldozathozást az államhatalom mindenkitől ki is tudja kényszeríteni, viszont az áldozat alól kibújni akarókra épenúgy le tud sújtani, mintahogy lesújt a büntetés a szökött katonára. Viszont mindent elveszíthetünk — megnyert háború esetén is — ha a kevéssel való megelégedés helyett a jövedelemhalmozás, a mindenkire való tekintet helyett az önérdék kíméletlen érvényesítése, a gyengék támogatása helyett az erők hatalmaskodása talál úrrá lenni a magyar közéleten.

Mindig több oldalról halljuk a megállapítást, hogy a jövő kialakításában az egyházra elsőrendű szerep vár. Amerikai orvosprofesszorok vallják, hogy a divatos idegbetegség ellen a legjobb védekezés a lelket egyensúlyba hozó mély vallásosság. Felvidéki és erdélyi véreinket a templom és az iskola tartotta meg magyarságukban, lelki ellenállásukban. Óh nem az egyházat kell a jövőtől féltetni, hanem azt a jövőt, amiből ki akarják zárni az egyházat.

Magyarországi református egyházunk boldog büszkeséggel vallja tagjának államfőként: vitéz Nagybányai Horthy Miklóst. Már eddig is csodálatos, férfias erővel viselte apai szívének nagy fájdalmát. Ha igaz a megállapítás, hogy: „a vihar azt a fát, amit ki nem dönt, erősebbé teszi”: „szívből kívánjuk, hogy Kormányzó Úrunk legyen továbbra is erős az Urban és az ő hatalmas erejében.“ Vitéz Nagybányai Horthy István kormányzóhelyettesünk, a diósgyőrvasgyári egyházközség főgondnoka, augusztus 20-án indult el a hadak útján a legendák világa felé. Égi magasságba felszárnnyalt lelke mutassa a példát, az irányt egymás nyomába lépő magyar nemzedékeknek, az igazi hazaszeretetre: a Krisztust követő, áldozatos életre. Hazaszállított tetemei felett én végeztem Kassán, augusztus 25-én az első lelkészi szolgálatot, ravatalára pedig elhelyeztem egyházkerületünk koszorúját. Elmondhatjuk, hogy egyházunk a magyar néppel, a magyar nemzettel és a magyar állammal a legszorosabb kapcsolatban áll. Kállay Miklós miniszterelnök nemcsak a maga, hanem az egész nemzet háláját és elismerését fejezte ki a magyar lélek gondját viselő lekipásztori munka iránt. Szinyey Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter az egyházi iskoláztatás különleges értékét és jelentőségét emelte ki. Igaz, hogy ezek az elismerések nem közvetlenül nekünk, reformátusoknak szóltak. Miniszterelnökünk elismerő szavai egy róm. kath. lelkész kitüntetése alkalmával csendültek bele a közvéleménybe. Kultuszminiszterünk véleménynyilvánítása viszont az őszi római katolikus nagygyűlésen hangozott el. Mivel azonban, mint lekipásztorok, mi is századok óta őrít állunk a magyar lélek mellett s mint egyház, mi is hordozzuk a magyar közoktatás áldozatos terheit: azt hiszem, hogy a szerénytelenség vádja, vagy gyanuja nélkül, mi is részt kérhetünk az ünnepélyes formában nyújtott megbecsülésből. Samikor illetékes körök részt kínálnak nekünk a hadbavonult katonákról és hozzátartozóikról, főként árváikról való gondoskodásban, a mindinkább mindenkire kiterjedő honvédelmi szolgálatban, a levente munkában: ezeket a felhívásokat és megbízásokat mi nemcsak megtisztelésnek vesszük, hanem drága alkalomnak is az állam sok támogatásáért érzett hálánk megmutatására: a magyar katona, a magyar hadiözvegy és hadiárva, a magyar ifjúság iránti szeretetünk és szolgálatkészségünk bizonyítására.

Az evangélikus testvéregyház hozzám legközelebb lakó egyházkerületünk területén is illetékességgel bíró püspökével, dr. Turóczy Zoltánnal a megértés és kölcsönösség szellemében működtem együtt. Szeptember hó 8-án együtt végeztük a Somsály bányatelepi protestáns templom avatási szolgálatát. A dunáninnyi evangélikus egyházkerület új püspökét: Kardos Gyulát és főfelügyelőjét: Laszkáry Gyulát beiktatásuk alkalmából elnöktársammal együtt szívből üdvözlöttük. E helyről és ez alkalommal is áldást, sikert kívánunk reményteljes működésükre.

Az őszi római kath. nagygyűlésről a lapok új és kedves megnyilatkozás hírért hozták. A nagygyűlés egyik szónoka kifejtette,

hogy keresni kell az együttműködést a protestánsokkal, még pedig egymás megbecsülése alapján. Sietek ez alkalommal is kijelenteni, hogy mi erre mindig készek voltunk, most is készek vagyunk és a jövőben is készek leszünk. Azonban azt is meg kell őszintén mondanunk, hogy amint velünk itt-ott elbánnak, ahogy velünk szemben az együttműködés tilalmát érvényesítik: ünnepélyekről, ismertetésekben bántó módon kihagynak, képekről, filmekről egyszerűen lehagynak, azzal nem igen keltik bennünk a megbecsültetésünk érzését s nem táplálják bennünk az együttműködés reménységét. — A reverzális-kérdésben, hisszük, minden igaz magyar szíven végignyilallott nemzeti nevelésügyünk nagy adakozójának: Zilahy Lajosnak feljajdulása. Bár mielőbb el tudánk jutni e sokakban sajtó magyar seb gyógyításához, a magyar nemzettestből való eltávolításához. — Egyházunkban a felszabadult részek visszacsatolása, hazatért egyházközsegeink szervezeti beépítése, illetve visszaépítése nyomán mind több biztató tünete van a belső lelkiség kialakulásának is. A Bethlen Gábor Szövetség által kezdeményezett, már is szép eredményt és fejlődést mutató Protestáns Napokon, a különféle konferenciákon minden egyházvidék képviselői adnak egymásnak és szereznek maguknak kedves, testvéri találkozót. Ez évben július 3—4. napján volt a magyarországi református egyház püspökeinek első együttes eszmecseréje, még pedig Miskolcon, lillafüredi és tapolcai kirándulással fűszerezve. Az elsónapi megbeszéléseken résztvett Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületünk főgondnoka is. Határozott lépéseket tesz egyházunk a missziói egyház eszménye felé. A szeptember utolsó napjaiban Mátraházán tartott konventi missziói értekezlet egységes és rendszeres országos missziói program készítését és keresztülvitelét vetette fel és javasolta az egyetemes konventnek. Sok panasz van lelkési karunk lelkigondozásának, megfelelő irányításának hiánya miatt. Mindenesetre ebből is fakadnak a lelkipásztori munka, vagy inkább a tétlenség ellen itt-ott felhangzó kifogások és kifakadások. A konfirmációnk nem az, aminek lenni kellene. Sok konfirmált egyháztag reverzális-ügyben adott könnyelmű ígérete mellett még figyelmeztetésre sem hajlandó visszaemlékezni Isten és a gyülekezet színe előtt tett konfirmációi fogadalmára: „egyházamnak holtig hűséges, áldozatkész tagja leszek!“ És a vallástanításunk sem oltja be hitünk igazságait átütő, öntudatformáló, életre kiható erővel a fogékony gyermek — és ifjú lelkekbe. Pedig a vallási, szellemi áramlatok, világnézetek mai harcában csak úgy lehet megállni, előrejutni, érvényesülni, ha a tan, az eszme mögött a meggyőzés szent tüze izzik.

Egyházkerületünk dolgaira áttérve, legyen szabad egyházkerületi közgyűlésünk tagjainak figyelmét először Szlovákiában maradt egyházközsegeinkre irányítanom. Ezek közül a magyar református egyházmezőhöz csatlakoztak a következők a zárjelben nevük után jegyzett lélekszámmal: Gálszécs (86), Hardicsa (600), Homonna (68), Kolbása (131), Kisazar (6), Lasztóc (110), Magyar-

bód (570), Nagyszalánc (556), Eperjes (115). Vegyes istentiszteleti nyelvű anyaegyházközségek : Kazsu (89), Magyarizsép, (93), Málca (170), Nagyszeretva (242), Pályin (500), Petőszinye (164), Tarcavajkóc (280). Tiszta szlovák egyházközségek : Bánóc, Felsőrócsa, Lasztomér, Lucska, Miglész, Tusa. A szlovák egyházközségek közül Felsőrócsének és Tusának magyar lelkipásztora van (Rácz József és Nyitray Lajos); ezekben az egyházközségekben is vannak legnagyobb kérdésük szlovákiai hittestvéreinknek a szervezkedés és a kihalt lelkészek pótlása. A magyar egyházközségeknek külön egyházmegyébe szervezését a kormány nem engedi, ők pedig nem akarják magukat alávetni a Vybor nevű szlovák szervező bizottságnak.

A 22 egyházközség közül magyar lelkipásztor van Eperjesen (Brányik Sándor), Felsőrócsén (Rácz József), Gálszécsen (Jencsik János), Hardicsán (Séra János), Kisazarban (Virágh József), Kolbásán (Böszörményi Gyula), Lasztócon (Erdélyi András), Málcán (Király Péter), Nagyszaláncon (dr. Földessy József), Petőszinyén (Könyves István), Tusán (Nyitray Dezső). Szlovák lelkészek, illetve káplán theologusok szolgálnak Bánócon (Tomasulya János), Lasztoméron (Csontofalszky János), Lucskán (Matascik Jan), Magyarizsép (Horovcák Pál), Miglész (Demko János), Pályin (Turóczy István), a tarcavajkóci lelkipásztor : Kozár Lajos németnek vallja magát. Homonnára Eperjesről szolgál be Brányik József. Magyarbódre a szlovák szervező bizottság Nyitray Dezsőt akarta megválasztatni, hogy a helyére : Tusára szlovák lelkész kerülhessen, azonban a magyarbódiak a bizottság iránti ellenszenvből Brányik mellett nyilatkoztak. A meghívás meghiusult. A pályázatot kiírták. Kazsuból elkergették Korovcák Jánost, Nagyszeretva lelkipásztora : Szilágyi László pedig elköltözött az élők sorából. Ha itt nem indul meg hirtelen és gyorsan a mentés, akkor körülbelül 12.000 magyar református elmerül a szlovákság tengerében. A mentés pedig csak a magyar királyi kormány közbelépésétől várható, amire elnöktársammal együtt megtettük a kezdeményező lépéseket. E helyütt csak azt kérem, hogy még elszakítottan élő testvéreinket hordozzuk imádságainkban és hazatérésük felőli jóreménységben.

Egyházkerületünk életében ünnepi határkő Farkasfalvi Farkas Géza főgondnoki szolgálatának 10-ik évfordulója. 1932. szeptember 12-iki beiktatása után állott oda Istenben boldogult elődöm, Farkas István mellé s működött vele egyházkerületünk vezérségében a legteljesebb személyi összhang jegye és pecsétje alatt. Most az én istenadta támaszom. Egyenes lelkével, jelemszilárdságával, ügyeink iránti meleg érdeklődésével, szolgálatkészségével nemcsak terheimet könnyíti és osztja meg, hanem példát mutat és ösztönzést ad a reánk mért kereszt békétűrő, férfias és hősiességére, magasabb szempontok megalkuvás nélküli érvényesítésére. Az évforduló alkalmából bizonyára mindnyájunk érzését fejezem ki azzal a szívbeli kívánsággal, hogy a Mindenható

Isten, aki az ő eddigi szolgálatát javára fordította egyházunknak, fordítsa a legszentebb szolgálatban töltött időt az ő halhatatlan lelkének is javára és tartsa meg még nagyon sokáig töretlen erőben, lankadatlan munkakedvben s tartsa áldó, védő, ölelő, segítő karjában hűséges hitvesével, gyermekeivel, szereteteivel együtt.

Egyházkerületünk nagy többségének bizalma állította mellém munkatársnak dr. Szabó Zoltán egyházkerületi főjegyzőt. Örülök, hogy Istentől nyert kiváló képességeit, nagy tudását, eszményi magaslatokon járó szellemét, lelkiségét egyházkerületünk ügyeinek intézésében is kamatoztatni fogja. Abaúji, felsőzempléni, gömöri és ungi egyházmegyéinkben általános tisztújítás volt. A jelen minőségében tíz év óta szolgáló Farkas Eleket, Dobos Sándort, Lenkey Lajost, Ujlaky Sándort a közbizalom újra az esperesi székbe ültette. Mindnyájuknak kívánjuk, hogy az új bizalomnyilvánítás sokszorozza meg erejüket, egyházunk iránt eddig is megmutatott buzgóságukat. Pósa Péter Alsóborsod esperese megvált tisztségétől és gyengélkedő állapotban halad a reményteljes gyógyulás felé, amelyet ezúton is mindnyájunk nevében kívánok neki.

Az esperesi tisztség betöltése most van folyamatban. Alsőzemplén új esperese, Janka Péter sokat ígérő odaadással, erőki-fejtéssel állt a kormányrúd mellé. Abaúj a mindnyájunk gyászára kidőlt Téglássy András helyére új gondnokot választ. Felsőzemplén Tóth Dezsőt, Ung Nyomárkay Sándort újra mevválasztotta gondnokának. Isten adja őket további áldásul egyházmegyéinknek. Gömör Soldos Bélát hívta el gondnokául, egyházszertő lelkének, egyházi szolgálatra eddig is készségesen odaszentelt életének méltánylásául. Vezérségéhez sok reményt fűzünk egyben Isten iránti hálával búcsúzzunk Zehery István távozó egyházmegyei gondnoktól, aki magas korát megcáfoló fiatalos hévvel vállalt részt a gömöri egyházmegye hőskorszakának küzdelmeiből.

Az esperesi jelentésekből a következő egyházi kérdések nyomulnak előtérbe:

Lelkészözvegyek és árvák ügyének felkarolása. Az alsóborsodi lelkészi kar e célra kiküldött bizottság által megállapított hozzájárulásokat kér tagjaitól, de tudomásom szerint szívesen kapcsolódik bele a jövőben megindítandó egyházkerületi mozgalomba is.

Országos Református Szeretetszövetség saját árva mozgalmának támogatása. Felsőborsod esperese erre a célra a vasárnapi iskolás gyermekek adományait javallja igénybe venni. Szép dolog volna, ha a javaslat valóra válna és többi egyházmegyéinkben is követésre találna. Itt jegyzem meg hálás és boldog szívvel, hogy a szolnok-dobokai elrománosodásnak kitett magyar gyermekek nyaraltatására egyházkerületünkben megnyíltak a szívek. A hozzánk beosztott 90 gyermek helyett 230-at tudtunk volna elhelyezni. A magyar közösségérzésnek, egymáson való segítségnek ezt a szép gyakorlatát érdemes lesz a jövőben is folytatni.

Kongruarevizíós eljárás indult meg és folyik mindenütt, ahonnan ilyenirányú kérést megfelelően előterjesztettek. Az eljárás el-

rendeléséért a kultuszminiszternek, Bernáth Géza miniszteri tanácsosnak, a megértő és méltányos keresztülvitelért pedig dr. Simon Sándor miniszteri titkárnak, valamint dr. Tóth Lajos miniszteri számellenőrnek e helyről is hálás köszönetet mondok.

Magyar Bibliatársulat alakult s végzi már eddig is szép eredménnyel a magyar bibliaterjesztésnek a Brit és Külföldi Társulatok részéről a háborús viszonyok miatt elakadt munkáját. Ennek a társulatnak a támogatására a multért érzett hála mellett jól fel-fogott jelen és jövőbeli érdekeink egyaránt köteleznek.

A Darányi Kálmán diákházra sikeres gyűjtéseket, díszes ünnepélyeket tartottak Sárospatakon, Miskolcon, Kassán, Ungváron, Sátoraljaújhelyen. Hordozzuk szívünkön ezt a célt is, mert a jövő református magyar ifjúságának kirajzásához kaptár, keret, internátusi otthon, megfelelő légkör kell. Ifjúság nélkül pedig nincs jövőnk.

A leveteképzés új szervezete jó lehetőségeket, alkalmakat nyújt lelkészeinknek az ifjúság lelki befolyásolására, Krisztushoz vezetésére, helyes irányba terelésére. Egyházkerületünk lelkészei közül többen vettek részt a Keresztyén Ifjúsági Egyesület levete-tanfolyamain. Ezt a kérdést igyekszünk a jövőben is napirenden tartani, természetesen a leányifjúságunkra való vonatkozásban is.

A sárospataki főiskola ifjai ismét templomot építenek, ez-úttal Szegilongon s várják és kérik a befejezéshez a megértő lelkek adományait.

Az egyházlátogatás reformjának szükségességét veti fel jelentésében Abaúj esperese. Bizony jó lenne ezzel a kérdéssel behatóan foglalkozni.

Már vetegeti árnyékát egyházkerületünkben is a törpegyülekezetek lelkészi állásainak veszélyeztetettsége. Természetes, hogy körömszakadtáig ragaszkodunk kis egyházközsegeinkhez, mint a hithűség, áldozatkészség példaképeihez, evangéliumi hitünk és magyarságunk drága őrhelyeihez. De számolni kell azzal is, hogy beállhat a lehetetlenülés és kényszer s ezt a kényes és nehéz kérdést ilyen esetben is a helyi és egyetemes érdekek bölcs egybevetése mellett kell jó megoldás felé vinni.

Az istentiszteletek látogatottsága, urvacsorában részesülők száma lényeges változást alig mutat. Torna esperese egészséges gondolatot vet fel a templomok kinézésének hatékonyabb ellenőrzéséről. Mindig több helyen látni a templomi kályhát, az ige-hallgatás útjából a téli dermesztő hideg akadályának elhárítását.

A vallásos estélyek és más összejövetelek rendezését nagyban bénítja a tüzelő és világitó anyag hiánya. A lélek azonban ezt az akadályt is le tudja küzdeni, ha át van hatva közösség vágyától.

Az iskolai munkát hiányossá teszi a tanítók tömeges bevonultatása. Nagy baj, hogy a többnyire szegény iskolafenntartónak a bevonult *tanítót és helyettesét egyaránt fizetni kell.* Több helyen a lelkészek áldozatkészen vállalták a tanítás munkáját. Itt azonban megint nehézséget okoz az, hogy a felsőbb hatóság nem ismeri el őket teljesértékű helyetteseknek és így helyettesítési

díjat sem kapnak. A VII—VIII. elemi osztályok felállítása okos és helyes intézkedés, csak az a baj, hogy pénzbeli fedezet nincsen reá. Bonyolítja a dolgot a kétféle iskoláztatási időtartam, amely a fiatalabb iskolai tagozatnál szeptember elejétől június végéig, a felsőbb tagozatnál pedig október 1-től, sőt 15-től, április 15-ig tart.

A tanítók elosztása a két tagozatban szintén nem arányos, mert előfordul, hogy egy tanítónő az alsóbb tagozatban 50—60 gyermeket tanít, viszont egy tanító a felső tagozatban rövidebb ideig 15—20 gyermeket. Sok bölcsesség, erély, tapintat kell, amíg ezeken a bonyodalmakon átvészeljük magunkat és iskolai munkánkat.

Hadbavonult egyháztagjaink és hozzátartozóik körül erőteljes gondozó munkára püspöki karunk közös körlevélben hívta fel lelkészeink és hittestvéreink, valamint gyülekezeteink figyelmét. Ajánlom ezt a nagy, mindnyájunkra vonatkozó kötelezettséget az illetékesek figyelmébe. Tegyük meg mindent, ami tőlünk telik, azokért a véreinkért, akik miérettünk, hazánk, házunk, életünk biztonságáért a legnagyobb áldozatot hozzák. A bajtársi, valamint a női honvédelmi szervezett munkájába szintén kérem bekapcsolni, betereelni egyházunk nőtagjait: legyünk ebben a munkában is nemcsak készséges résztvevők, hanem éleken járó példamutatók.

A népszaporulat bizony általában siralmas képet mutat, egyes helyeken ijesztőt. Sikoltunk és óhajtozunk a törvényes intézkedések után, amelyek egyedül állíthatják meg pillanatnyi beavatkozással ezt a szörnyű nemzeti veszedelmet,

Az esperesi kar ez év folyamán két ízben ült össze bizalmas eszmecsere-re. Mindkét ülésen résztvett egyházkerületi főgondnokunk is. Az értekezlet áldását érezve, megállapodtunk annak rendszeresítésében.

Halottjaink, akikről részben már a főgondnok úr is megemlékezett: Br. Ragályi Balassa Ferenc volt gömöri egyházmegyei gondnok, Téglássy András abaúji egyházmegyei gondnok, Pálóczy Czinke István, nyug. püspök, Gecse Lajos kesznyéteni lelkész, Mauritz Árpád, Szük Gyula, Sallay Gyula nyug. lelkészek, Kovács Ferenc s. lelkész, Révay ödön képezdei tanár. Emléküket jegyzőkönyvünkben megörökítjük, gyászoló családjukat együttérzésünkről és részvétünkről jegyzőkönyvi kivonatban értesítjük. Áldott legyen emlékezetük. Nyugdíjba mentek a következő lelkésztársaink: Csiki József, Csomár Béla, Fodor Géza és Nagy Sándor. A leánygimnáziumból: Herkey Julia tanárnő. Munkásságukat értékeljük és kívánunk nekik a nyugalom éveikhez erőt és egészséget. Bizonyosak vagyunk arról, hogy hűségesebb fáradozásukért Istennél is jutalom várja őket.

Új lelkészek a következők: Abary István Bezó, Csomár Géza Kisgejóc, Jánossy Ferenc dr. Vajdácska, Kájel Béla Gercsely, Kormos András Sárosmező, B. Krizsán József Tiszaásvány, Nagy Sándor Kesznyéten, Orémus Endre Szepsi, dr. Szabó Lajos Kassa.

Kitüntetések kaptak: Komjáthy Gábor a Magyar Érdemkereszt középkeresztjét, Tóth Sándor Mezőcsát Nemzetvédelmi

Keresztet, Pataky Menyhért Signum Laudist, Benkő Lajos ny. lelkipásztor Signum Laudist. A világiak közül meg kell emlékeznünk Gesztelyi Nagy László kamarai igazgatóról, a sárospataki főiskola nemes pártfogójáról, aki a Magyar Érdemrend Középkeresztjét kapta. Ugyancsak említésre méltók: Vitányi István, aki 35 éve gondnok Makkoshotykán, P. Tóth István 50 éve presbiter Semjénben és Kassai János, aki 40 évig volt harangozó és egyházi Nagyéresen. Doktorátust szerzett Csomár Zoltán lelkipásztor és Kádas Miklós s. lelkész. Szilágyi István miskolci hitoktató vallásstanári vizsgát tett. Fentiek örömeiben büszke örömmel osztozunk s kívánunk nekik pályafutásukban sok sikert.

Ami a magam szolgálatát illeti, folyó év február 23-án történt beiktatásom óta a következő említésre méltó dolgokat végeztem: Febr. 25-én konventi elnöki tanács. 26-án felsőház háznagyi hivatalában jelentkezés. 27-én konventi missziói bizottság. 29-től március 5-ig hivatalos bemutatkozó látogatás. Március 6-án Bethlen Gábor Szövetség közgyűlési serlegvacsoráján beszéd. Március 8-án Sátoraljaújhelyben igehirdetés, nőegylet ünnepi estjén előadás. Március 10-én miskolci egyházközségi elnöki tanács. Márc. 12-én Pósa-Novotny ügyben kihallgatás. Márc. 15-én Sárospatakon Darányi diákház ünnepélyen előadás. Márc. 16-án lelkészképesítő vizsga, a főiskolában, 14 üdvözlő küldöttség fogadása. Márc. 19-én a felsőház elnökségénél tisztelgő látogatás és részvétel a felsőház ülésén. Márc. 20-án bemutatkozó látogatás a kultuszminisztériumban. 21-én látogatás Ravasz Lászlónál. Márc. 22-én istentiszteleti szolgálat a Kálvin-téri templomban. Márc. 24-én miskolci vasárnapi iskolai vezető konferencián igehirdetés. Márc. 26-án leánygimnázium tanárértekezletén. Március 28-án miskolci egyházközségi elnöki értekezlet. Márc. 29-én presbiteri gyűlés a miskolci lelkészválasztás ügyében. Márc. 30-án Miskolc thj. város kisgyűlésén. Április 4-én dr. Nagy Sándor Béláné temetése Sátoraljaújhelyen. Április 8-án egyházalkotmányi és missziói bizottság. Ápr. 9-én zsinat, magyar bibliatársulat alakuló gyűlésén. Ápr. 11-én előadás a Rákóczi-társaskör serlegvacsoráján. Ápr. 13-án közigazgatási bizottság. Ápr. 15-én esperesi értekezlet. Ápr. 16-án bibliára a sárospataki tanári karral. Látogatás a gimnáziumban. Ápr. 17-én látogatás a tanítóképzőben, gimnáziumi tanári értekezleten. Ápr. 19-én vasárnapi iskolások színházi záróünnepélyén beszéd. Ápr. 26-án a miskolci Darányi-diákház ünnepélyen megnyitó beszéd. Ápr. 29-én egyházközségi elnöki tanács, tantestületi értekezlet. Május 3-án miskolci ág. ev. templomban előadás. Május 4-én szavazatbontó bizottság, egyházkerületi tanács és bíróság. Május 5-én leánymunkaalbizottság, missziói bizottság. Május 6-án konventi ülés, látogatás a miniszterelnöknél, Kormányzó és Kormányzóhelyettes uraknál, iskolaügyi bizottság. Május 7-én tökesegélyosztó bizottság, konventi ülés, Szeretetszövetség ünnepélyén előadás. Május 9-én konventi bíróság. Május 11, 12, 13-án konfirmációi vizsgák, egyházközségi bíróság. Május 14-én konfirmáció. Május 16-án Nagyváradon Bethlen

Gábor Szövetség ünnepélyén előadás. Május 17-én igehirdetés a Nagyvárad—olaszi-i templomban. Május 18-án látogatás Vásárhelyi János püspöknél. Május 22-én bizottsági ülés a mátraházai diák-üdülő ügyében. Május 23-án igehirdetés a Johannita lovagrend konventjének kálvintéri istentiszteletén. Május 25-én tapolcai konferencián bibliamagyarázat. Május 26-án egyházmegyei presbiteri konferencia. Máj. 30-án presbiteri gyűlés az egyházlátogatókkal. Június 2-án látogatás Farkasfalvi Farkas Géza főgondnoknál. Jún. 4-én mátraházai női konferencián előadás. Jún. 5-én egyházkerületi pénzügyi választmány, leánygimnáziumi igazgatótanács. Jún. 7-én látogatás és igehirdetés Egercsehiben, Recsken és Parád-fürdőn. Jún. 8, 9, 10-én elemi iskolai vizsgákon. Jún. 11-én theologiai magántanári vizsga Sárospatakon. Jún. 12—13-án lelkészképesítő vizsga és kibocsátás. Jún. 14-én egyházközségi közgyűlés. Június 15—19-én leánygimnáziumi érettségien elnöklés. Jún. 20-án leánygimnáziumi igazgatótanács. Jún. 21-én Szilágyi Miklós damaki főgondnoki beiktatásán. Jún. 22—27-én liceumi érettségi. Jún. 24-én Téglássy András temetése. Július 2-án egyházkerületi tanács és bíróság. Júl. 3—4-én püspöki értekezlet Miskolcon. Júl. 5-én Kiskinizsen levontezászló-avatási beszéd. Júl. 6-án iskolaszéki és presbiteri ülés. Júl. 7-én alsóborsodi lelkészértekezlet. Július 8—9-én látogatás Nagybereznán. Júl. 15-től aug. 5-ig pihenés Alsókékeden. Közben júl. 19-én br. Ragályi Balassa Ferenc temetése. Júl. 21-én Pálóczi-Czinke István temetése. Júl. 26-án igehirdetés és úrvacsoraszervezés Alsókékeden. Aug. 25-én vitéz nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes temetése Kassán. Aug. 26-án a felsőház gyászülésén. Aug. 27-én a kormányzóhelyettes budapesti temetésén. Aug. 29-én Miskolc város gyászülésén beszéd, presbiteri gyűlés. Szept. 3-án a sárospataki lelkészkonferencián megnyitó. Szept. 4-én konferencia. Szept. 5-én Somsály bányatelep templomavatásán igehirdetés. Szept. 7-én konventi elnöki tanács. Szept. 8—9-én iskolai megnyitó ünnepélyeken. Szept. 15-én esperesi értekezlet. 16-án lelkészképesítő vizsgálat. Szept. 17-én tiszadobi püspöki birtokon. Szept. 20-án főgondnokválasztó közgyűlés. Szept. 26-án egyházközségi elnöki tanács. Szept. 28-30-án mátraházai missziói értekezleten bibliamagyarázat. Okt. 2-án leánygimnáziumi igazgatótanács. Okt. 4-én látogatás a vöröskereszt hadikórházban. Okt. 8-án felsőborsodi egyházmegye közgyűlésén. Okt. 11-én dr. Mikuleczky Gyula főgondnok beiktatása. Okt. 12-én közigazgatási bizottság. Okt. 13-án egyházmegyei lelkészértekezlet. Okt. 14-én egyházmegyei gyűlés. Okt. 18-án poroszlói temelmi ünnepélyen beszéd. Okt. 21-én felsőház ülésén. Okt. 22-én Lévy József gimnázium igazgatótanács ülése. Okt. 24-én pénzügyi bizottság és presbiteri gyűlés. Okt. 25-én Füzes-utcai ünnepélyen előadás. Okt. 26-án látogatás Szürtében, Gállocsban, Pallóban, Báltán, Bajánházán. Okt. 27-én látogatás Vajkócon, Mokesakerészen, Vajánban Csicserven, Nagykáposon. Okt. 28-án látogatás Ungnyarádon, Nagyszelmencen, Szirénfalván, Palágykomorocón. Okt. 29-én látogatás Kistráton és Csapon.

Okt. 31-én templomi ünnepélyen zárószó. Nov. 4-én protestáns irodalmi és művészesten megnyitó. Nov. 5-én ORLE közgyűlésén bibliamagyarázat. Nov. 6-án konventi elnöki tanács. Nov. 11-én egyházkerületi bizottsági ülések. — Mindezekon kívül végeztem a miskolci lelkészi szolgálatot; iskolaszéki elnöki teendőket, szerkesztettem a miskolci Egyházi Értesítőt, cikkeket írtam különféle egyházi és világi lapokban. A püspöki hivatalban korlátozás nélkül fogadtam a hozzám forduló feleket. A beérkezett ügydarabokat, leveleket igyekeztem lehetőleg azonnal elintézni. Készülésre, előadások és igehirdetések leírására a pihenésre szánt időt fordítottam. Püspöki munkámban nagy segítségemre volt Illyés Bertalan püspöki titkár, Pónus Lajos egyházkerületi pénztáros és a püspöki iroda személyzete. Helyettesítésemet odaadó kötelességteljesítéssel látta el Nádházy Bertalan egyházkerületi jegyző, mint főjegyző-helyettes. Fogadják e helyről is hálás köszönetemet.

Magamat a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés további jóindulatába ajánlva, maradok mély tisztelettel kész szolgáljuk:

Dr. Enyedy Andor püspök.

Közgyűlés a püspök úr első jelentését tudomásul veszi, jegyzőkönyvébe iktatja s kimondja, hogy egyházkerületünk

1., munkában, munkásokban, szolgálatokban való gyarapodását megnyugvással látja;

2., mélységes együttérzéssel viseltetik a megszállt területi, különösen a Szlovákiában maradt magyar református testvérei iránt, bizalommal várva illetékes tényezők érdekükben tett intézkedéseinek eredményét;

3., közgyűlés a maga részéről is mély tisztelettel és szeretettel köszönti Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok urat, főkurátori példamutató és áldott szolgálatának egy évtizedes fordulóján. Mindazt, amit igaz és bátor szó-, példamutató tett szolgálatával kerületünkért s egyetemes egyházunkért erejét és fáradságát nem kímélve végzett; köszöni neki s az őt nekünk rendelő Istennek. További jubileumok felé vezesse és segítse mindnyájunk Pásztora;

4., a fajtánkat sorvasztó egyke ellen nem csupán a lelkipásztorokat buzdítja további munkára, hanem mielőbbi törvényes intézkedés megtételének sürgetésére a Konventhez is felterjesztést intéz;

5., saját személyükben is pasztorálásra szoruló és erre igénytartó lelkipásztoraink lelkigondozására, első felelősségérzésének, disciplinájának erősítésére püspök úr által készített kérdőívet — felolvasás után — elfogadja. A kérdőív szövege a következő:

1. Saját prédikációit (biblia vagy kátémagyarázatait) mondja-e, vagy átdolgozottakat, vagy betanultakat?
2. Ha saját prédikációit mondja, használ-e a készüléskor héber, vagy görög bibliát, kommentárt s ha igen, milyen kommentárt?
3. Saját prédikációit be tudja-e mutatni?
4. Ha betanult, vagy átdolgozott prédikációt mond el, milyen szerzőktől valók ezek?
5. Istentiszteleten könyvből imádkozik-e, vagy saját imádságát mondja?
6. Saját szerzésű imádságait be tudja-e mutatni?
7. Ha könyvből imádkozik, milyen könyveket használ?
8. Olvassa-e naponként a Szentírást?
9. Ha igen, folyamatosan, vagy egyes részleteket kiragadva?
10. Tart-e csendes órát?
11. Ha igen, a napnak mely órájában?
12. Tart-e házi áhitatot családja tagjainak?
13. Ha igen, használ-e bibliaolvasó naptárt és melyiket?
14. Mely theologiai, vagy más könyveket olvasott az elmúlt évben?
15. Milyen egyházi, szakirodalmi, vagy napilapot járta és olvas?
16. Családtagjai élnek-e rendszeresen úrvacsorával?
17. Szokott-e imádkozni étkezés előtt és után?
18. A községbeli, vagy városi tisztviselőkkel, az egyház tanítóival milyen viszonyban van?
19. Tart-e érintkezést a szomszéd lekipásztorokkal?
20. Adakozott-e az elmúlt évben egyházi és más jótékony célra és ha igen, mennyit?
21. Milyen belmissziói munkát végzett az elmúlt évben?
22. Van-e munkanapló, ha van, mutassa be, ha nincs, írja le egy heti munkabeosztását.
23. Milyen társadalmi, irodalmi, vagy más mozgalomban vett részt és milyen módon?
24. Volt-e életében, vagy családja életében a múlt év folyamán örömdetes, vagy szomorú esemény?

A fenti kérdésekre Isten előtti felelősségem és Főpásztorom, Jézus Krisztus ama parancsa értelmében adtam feleletet: „Legyen a ti beszédeitek: úgy-úgy, nem-nem, ami pedig ezeken felül vagyon, a gonosztól vagyon.” (Máté 5 : 37.)

6., közgyűlés az Úrban elhunytak emlékét jegyző-könyvében megörökíti, a részvétet tolmácsoló iratok megkészítésével s elküldésével a főjegyzőt megbízza;

7., közgyűlés kívánatosnak tartja, hogy a jövőben a püspöki jelentés előre kinyomattassék, hogy annak tartalmát, problémáit a közgyűlés tagjai a gyűlés idejére már megismerhessék.

6. Elnökség jelenti, hogy az egyházkerületi tanács folyó év július 2-án Miskolcon tartott ülést és letárgyalta a hozzá utalt ügyeket. A tanács jegyzőkönyve hitelesítve van és a közgyűlés jegyzőkönyvével együtt lesz kinyomatva.

Tudomásul szolgál.

7. A múlt évi közgyűlés óta két ízben volt időszaki bírósági tárgyalás 1942. január hó 8-án a királyhelmecei lelkészválasztás és Virág Béla contra Horkay Barna közigazgatási ügyben.

Az 1942. július hó 2-án Kormos Gerő ungvári tanító panaszos ügyében, Hamar Gyula királyhelmecei tanító fegyelmi ügyében Karabélyos Jenő csarnahói tanító fegyelmi ügyében és Szigethy Ferenc sajszentszéteri lelképászor közigazgatási bírósági ügyében.

Tudomásul szolgál.

8. Elnökség jelenti, hogy az egyházkerületi bíróság a közgyűlés helyén, november 13-án reggel kilenc órától fog ülésezni. A bírósági tárgyalásokra a bíróság tagjait és az érdekeltet ezúton is meghívja.

Tudomásul szolgál.

9/a. Egyetemes konvent f. évi 39. számú határozatával felhívja egyházkerületünket, hogy konventi képviselőit az 1943—45. évi ciklusra válassza meg és e tárgyban hozott határozatát még ez év december 31-éig terjessze fel.

Közgyűlés konventi rendes tagokul lelkészi részről: Janka Károlyt és Román Ernőt; világi részről Bernáth Aladárt és gróf Bethlen Pált; póttagokul lelkészi részről dr. Lengyel Istvánt és dr. Marton Jánost; világi részről: Nyomárkay Sándort és Soldos Bélát választja meg és felhívja elnökséget, hogy jelen határozatot még ez évben terjessze fel az egyetemes konventre.

9/b. A báró Baldácsy Protestáns Alapítvány f. év május hó 7-én tartott közgyűlésének X. számú határozatával felhívja egyházkerületünket, hogy közgyűlési meghatalmazottjait még pedig két rendes és egy póttagot az 1943—45. évekre válassza meg.

Közgyűlés a báró Baldácsy Protestáns Alapítvány közgyűlésére meghatalmazottjai gyanánt Enyedy Andor dr. püspököt és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnokot rendes tagnak, báró Bottlik Istvánt pedig póttagnak megválasztja és megbízza elnökséget, hogy jelen határozatát az Alapítvány elnökségéhez terjessze fel.

10. Egyházkerületi elnökség bejelenti, hogy a zsinati tagok sorában több hely megüresedett. Elnökség felhatalmazást kér arra, hogyha a zsinati elnökségtől a helyek betöltésére vonatkozólag a felhívást megkapja, a szavazásokat elrendelhesse.

Közgyűlés az elnökségnek felhatalmazást ad arra, hogy a zsinati tagsági helyekre szavazásokat kiírja, ha erre a zsinati elnökség felhívása megérkezik.

11. A lelkészjelölő bizottságot és az egyházkerületi tanácsot közgyűlés a következőképen alakítja meg:

Egyházkerületi lelkészjelölő bizottság: Elnök: dr. Enyedy Andor püspök, helyettes elnök: dr. Szabó Zoltán egyh. ker. főjegyző, rendes tagok: Román Ernő és dr. barabási Kun József. Póttagokul: dr. Lengyel István és dr. Trócsányi József egyházkerületi tanácsbírókat választja meg az egyházkerületi közgyűlés.

Az egyházkerületi tanácsot Dr. Enyedy Andor püspök és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt a következő tagokból alakítja meg: Román Ernő, Farkas Elek, vitéz Domokos György, Horváth Elemér, dr. Horváth Zoltán, Janka Károly, dr. Kérészy Barna, Lenkey Lajos, dr. Magda Sándor, dr. Marton János, Nyomárkay Sándor, dr. Szabó Zoltán, Tornally Zoltán, Tóth Dezső, Tóth János és dr. Trócsányi József.

12. Egyházkerületi közgyűlés a szükségessé vált bizottságkiegészítéseket illetőleg a következőkben határoz:

- a) Közgyűlés a szavazathontó bizottságba a lemondott Pósa Péter helyére Nádházy Bertalan lelkipásztort,
- b) a pénzügyi választmányba: Tóth Jánost;
- c) a szabályrendeletkészítő bizottságba Tóth János esperest választja meg;
- d) a lelkészképesítő bizottságba dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző helyére dr. Magda Sándor püspököt, Téglássy András egyhm. gondnok helyére pedig Tornallyay Zoltán tb. egyházkerületi főgondnokot választja meg;
- e) a theol. magántanár képesítő bizottságban megüresedett helyre dr. Magda Sándor püspököt választja meg;
- f) a Közalapi Bizottság tagjai: Farkas Elek, Tóth János, Dobos Sándor, Lenkey Lajos, előadója Kiss József,
- g) végül közgyűlés a tanügyi bizottságba Pósa Péter helyére Farkas Elek abaúji esperest választja meg.

13. Lelkészképesítő bizottság bemutatja Sárospatakon 1941. december 15—17. napjain, 1942. március 14—16. június 11—13. és szeptember 16-án tartott üléseinek jegyzőkönyveit:

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

mely felvétetett Sárospatakon 1941. december 15—17. napjain tartott első lelkészképesítő vizsgálat alkalmából.

Jelen vannak: Dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes és Bernátfalvi Bernáth Aladár vizsgabizottsági tag elnöklete alatt Janka Károly cigándi lelkipásztor, főiskolai lelkészi gondnok, Dr. Marton János, Dr. Trócsányi József, Dr. Mátyás Ernő, Dr. Szabó Zoltán, Dr. Ujszászy Kálmán, Dr. Nagy Barna theol. tanárok, Darányi Lajos sárospataki lelkipásztor, óradóhelyettes és Dr. Zsiros József theol. igazgató, utóbbi ügyis, mint a bizottság előadója és jegyzője.

1. Dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes szíves érzésekkel köszönti a megjelent tagokat s a gyűlést megnyitja. Jelenti, hogy Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok fontos és halaszthatatlan elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg a bizottság ülésén. Helyettesül a világi elnöki tiszt betöltésére Bernátfalvi Bernáth Aladár vizsgabizottsági tagot kéri fel.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Zsiros József theol. igazgató jelenti, hogy az első lelkészképesítő vizsgálatra összesen 3 ifjú jelentkezett; egy teljes, kettő pedig javító vizsgálatra. Abszolutoriuma a teljes vizsgára jelentkező jelöltnek rendben van. Jelenti továbbá, hogy házi dolgozatát elkészítette s a kitűzött határidőre beadta. Szept. 15-én a XL. Zs. 2—4. v. alapján elkészítette a zárthelyi dolgozatát is. A szaktanárok a dolgozatokat a vizsga alapjául elfogadták így semmi akadályja sincs annak, hogy a jelölt szóbeli vizsgálatra bocsáttassék. Tudomásul szolgál.

3. A vizsgálatra álló ifjak szóbeli vizsgálatára megkezdődvén, az ifjak a vizsgálati rend szerint kikérdeztetvén, a következő eredménnyel vizsgáztak:

Az 1941. dec. 15—17.-i I. lelkészképesítő vizsgálat eredménye:

Sorszám	N É V	Öszövétségi írásmagyarázat	Újszövétségi írásmagyarázat	Öszövétségi theológia	Újszövétségi theológia	Dogmatika	Étika	Egyházi szónoklat	Írásbeli	Általános osztályzat
1.	Tóth Kálmán Ádám <i>Javító vizsgálatot tettek:</i>	elégs.	elégs.	elégt.	elégs.	elégs.	elégt.	elégs.	elégs.	elégt.
2.	Stefán Miklós			elégs.						elégs.
3.	Vajthó István					elégs.				elégs.

4. Az eredmény megállapítása és kihirdetése után Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes megköszöni a tagoknak a vizsgálat alkalmával tanúsított türelmet s odaadást, a theol. kar tagjainak az ifjak nevelése érdekében kifejtett szolgálatakat.

A theol. kar tagjai nevében Dr. Zsiros József theol. igazgató válaszol s biztosítja az előljáróságot további hűséges munkálkodásukról és ragaszkodásukról.

5. A segédlelkészek kibocsátása december 17-én meghitt körben folyt le. Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes felemelő, bizonyoságtévő beszédben hívta fel az új s. lelkészek figyelmét azokra a nehézségekre, amelyek lelkipásztori szolgálatuk végzése közben reájuk várnak. Az esküvel történt elkötelezésük után pedig felhatalmazta őket a lelkipásztori szolgálatok végzésére, majd áldást kért reájuk, munkájukra s azokra a gyülekezetekre, melyekben Jézus Krisztust, a szeretet királyát szolgálni fogják.

Kmf.

Dr. Enyedy Andor
püspökhelyettes.

Bernátfalvi Bernáth Aladár
főgondnok helyettes.

Dr. Zsiros József
jegyző.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V,

felvétellett a Tiszáninneri Ref. Egyházkerület Lelkészképesítő Bizottságának Sárospatakon 1941. december 15—16. napjain tartott második lelkészképesítő vizsgálata alkalmából.

Jelen vannak: Dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes és Bernátfalvi Bernáth Aladár bizottsági tag, mint az egyházkerületi főgondnok helyettese elnöklete alatt Janka Károly cigándi ref. esperes-lelkész, főiskolai lelkészi gondnok, Dr. Marton János, Dr. Trócsányi József, Dr. Mátyás Ernő, Dr. Szabó Zoltán, Dr. Ujszászy Kálmán, Dr. Nagy Barna theol. professzorok, Darányi Lajos lelkipásztor óraadóhelyettes és Dr. Zsiros József theol. igazgató, utóbbi ügyis, mint a vizsgálóbizottság jegyzője és előadója.

1. Dr. Enyedy Andor, mint a vizsgálóbizottság elnöke írásolvasás és imádkozás után meleg érzésekkel köszönti a bizottság tagjait s jelenti, hogy Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok másnemű halaszthatatlan elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg a bizottság gyűlésén. Helyetteséül a világi elnöki tiszt betöltésére Bernáth Aladár vizsgabizottsági tagot kéri fel.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Zsiros József theol. igazgató, mint a vizsgálóbizottság jegyzője és előadója jelenti, hogy a második lelkészképesítő vizsgálatra 7 teljes vizsgás s 3 javító vizsgás ifjú jelentkezett. Név szerint Baksy Rezső, Balogh József, Csontos István, Dr. Jánosi Ferenc, Kormos Andor, Béczy Krizsán József, Réti Gyula Gábor,

továbbá Almássy Bertalan, Kovács Lajos és Réthy István, akik egy-egy tárgyból állanak javító vizsgálatra. Jelöltek házi dolgozataikat a kitűzött időre elkészítették és beadták. F. hó 15-én „A gyülekezet jelentősége és részvétele az egyetemes egyház életében“ c. zárthelyi dolgozataikat is elkészítették, azokat a szaktanárok elfogadták, így semmi akadályja sincs annak, hogy szóbeli vizsgálatra álljanak.

3. A vizsgálatra bocsátott s. lelkészek vizsgája megkezdődvén, ők a vizsgálati szabályzatban előírt tantárgyakból kikérdeztetvén, a következő eredménnyel vizsgáztak. (L. a mellékelt táblázatot):

Az 1941. december 15—16-án tartott II. lelkészképesítő vizsgálat eredménye:

Sorszám	N É V	Egyházi szónoklat	Gyakorlati theológia	Egyház-jogtan	Egyház-történet	Gyak. bibl. magyarázat	Írásbeli	Általános osztályzat
1.	Baksy Rezső	jeles	jeles	jó	jó	jó	jeles	jó
2.	Balogh József	jeles	jó	jó	jeles	jó	jeles	jó
3.	Csontos István	elégs.	elégs.	jó	elégtelen	elégs.	jó	elégtelen
4.	Dr. Jánosi Ferenc... ..	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
5.	Kormos Andor	elégs.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.
6.	B. Krizsán József	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.
7.	Réti Gyula Gábor... ..	elégs.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.
<i>Javító vizsgát tettek:</i>								
8.	Almássy Bertalan		elégs.					elégs.
9.	Kovács Lajos	elégs.						elégs.
10.	Réthy István		elégs.					elégs.

4. A szóbeli vizsgálat befejeződven, Dr. Enyedy Andor püspökhelyettes elnök az eredményt a vizsgázóknak kihirdeti s az oklevelüket átvevő s. lelkészeket gazdag tartalmú beszéd kíséretében bocsátja el hivatásuk betöltésére: Jézus Krisztus szolgálatára.

Kmf.

Dr. Enyedy Andor
püspökhelyettes.

Bernátfalvi Bernáth Aladár
főgondnokh.

Dr. Zsíros József
bizottság elnöke és jegyzője.

J E G Y Z Ó K Ö N Y V,

felvétellett a Tiszáninneri Egyházkerület lelkészképesítő bizottságának 1942. márc. 14—16-án Sárospatakon tartott gyűlésében.

Jelen vannak: Dr. Enyedy Andor püspök és bernátfalvi Bernáth Aladár bizottsági tag elnöklete alatt Janka Károly főiskolai

lelkészi gondnok, Dr. Marton János, Dr. Trócsányi József, Dr. Mátyás Ernő, Dr. Szabó Zoltán, Dr. Ujszászy Kálmán, Dr. Nagy Barna theol. tanárok, Darányi Lajos theol. előadó és Dr. Zsiros József theol. igazgató, utóbbi ügyis, mint a bizottság előadója és jegyzője.

1. Dr. Enyedy Andor püspök, mint a vizsgálóbizottság elnöke meleg érzésekkel köszönti a bizottság megjelent tagjait s igeolvás és buzgó imádkozás után a gyűlést megnyitja. Jelenti, hogy Farkasfalvi-Farkas Géza főgondnok más halaszthatatlan elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg a gyűlésen. Helyette az elnöki tiszt betöltésére bernátfalvi Bernáth Aladár vizsgálóbizottsági tagot kéri fel.

Tudomásul szolgál.

Tárgyaltatik a IV. éves hallgatók ama kérése, hogy részükre az I. lelkészképesítő vizsgálatok a bevett szokástól eltérően ne szeptember, hanem tanulmányaik befejeztével június havában tartassanak meg. A vizsgára álló ifjak kérésüket azzal indokolják, hogy a nyáron esedékes katonai szolgálatuk miatt a szeptemberi vizsgálatra nem fognak tudni úgy felkészülni, mint rendes körülmények között.

Bizottság beható tárgyalás után a kérés teljesítéséhez hozzájárul. Egyben megbízza a theol. igazgatót, hogy ebben az ügyben keresse meg a többi, theol. akadémiák igazgatóságát s az Egyetemes Konvent elnökségét, tudomásukra hozva azt, hogy Egyházkerületünk lelkészképesítő vizsgálóbizottsága a vizsgálatoknak június havában való megtartását a mai idők rendkívüli körülményei miatt helyénvalónak tartja s az egyöntetű eljárás érdekében a júniusi dátumot tisztelettel ajánlja az illetékes tanári karok és az Egyetemes Konvent elnöksége figyelmébe.

3. Theol. igazgató jelenti, hogy a márc. 14—16-ra kitűzött I. lelkészképesítő vizsgálatra két ifjú jelentkezett, ú. m. Kőmives Sándor és Tóth István abszolvált hallgatók. Nevezettek házi írásbeli dolgozataikat a kívánt időre beadták. Elkészítették zárthelyi írásbeli dolgozataikat is. Vizsgájuk felvételének így semmi akadálya nincs. Tudomásul szolgál.

4. Jelöltek a vizsgálati rend szerint kikérdeztvén, a következő eredménnyel vizsgáztak. (Lásd a táblázatot):

Az 1942. márc. 14—16-i I. lelkészképesítő vizsga eredménye:

Sorszám	N É V	Őszövétségi írásmagyarázat	Újszövetségi írásmagyarázat	Őszövétségi theológia	Újszövetségi theológia	Dogmatika	Etika	Egyházi szónoklat	Írásbeli	Általános osztyályzat
1.	Kőmives Sándor	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégt.	elégs.	elégs.	elégs.	elégt.
2.	Tóth István	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégt.	elégs.	elégs.	elégs.	elégt.

5. Dr. Enyedy Andor püspök megköszönve a vizsgálóbizottság tagjainak szíves közreműködését, a gyűlést bezárja.

Kmf.

Bernáth Aladár s. k.
főgondnok h.

Dr. Enyedy Andor s. k.
püspök.

Dr. Zsiros József
a bizottság előadója és jegyzője.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V,

felvétellett Sárospatakon 1942. márc. 16-án a II. lelkészképesítő vizsgálat alkalmából.

Jelen vannak: Dr. Enyedy Andor és bernátfalvi Bernáth Aladár vizsgálóbizottsági tag elnöklete alatt: Janka Károly főiskolai lelkészi gondnok, Dr. Marton János, Dr. Trócsányi József, Dr. Mátyás Ernő, Dr. Szabó Zoltán, Dr. Ujszászy Kálmán, Dr. Nagy Barna theol. tanárok, Darányi Lajos szakelőadó és Dr. Zsiros József theol. igazgató ügyis, mint a bizottság előadója és jegyzője.

1. Dr. Enyedy Andor püspök szíves érzésekkel köszönti a vizsgálóbizottság megjelent tagjait és a gyűlést megnyitja. Jelenti, hogy Farkasfalvi-Farkas Géza főgondnok halaszthatatlan elfoglaltsága miatt a vizsgálaton nem vehet részt. Az elnöki tiszt betöltésére Bernáth Aladár vizsgálóbizottsági tagot kéri fel.

Tudomásul szolgál.

2. Theol. igazgató jelenti, hogy a márc. 16-ra kitűzött II. lelkészképesítő vizsgálatra egyetlen ifjú jelentkezett Csontos István szászfai s. lelkész személyében, aki egy tárgyból tesz javító vizsgálatot.

Tudomásul szolgál.

3. Csontos István az egyháztörténelemből nyert elégtelen osztályzatát elégségesre javította ki, minek alapján részére a lelkipásztori oklevél kiállítatott és kiadatott.

Tudomásul véve.

4. Dr. Enyedy Andor megköszönve a bizottsági tagok megjelenését, a gyűlést berekeszti.

Kmf.

Bernáth Aladár s. k.
főgondnok h.

Dr. Enyedy Andor s. k.
püspök.

Dr. Zsiros József s. k.
a bizottság előadója és jegyzője.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V,

felvétellett a Tizsáninenni Egyházkerület lelkészképesítő bizottságának 1942. június 11—13-án Sárospatakon tartott gyűlésében.

Jelen vannak: Dr. Enyedy Andor püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete alatt: Janka Károly és Bernáth

Aladár vizsgálóbizottsági tagok, Dr. Marton János, Dr. Trócsányi József, Dr. Mátyás Ernő, Dr. Szabó Zoltán, Dr. Ujszászy Kálmán, Dr. Nagy Barna theol. tanárok, Darányi Lajos szakelőadó és Dr. Zsiros József theol. igazgató, utóbbi ügyis, mint a bizottság előadója és jegyzője.

1. Dr. Enyedy Andor püspök szentírásolvasás és buzgó imádkozás után szeretetteljes érzésekkel köszönti a bizottság megjelent tagjait és a gyűlést megnyitja.

Tudomásul szolgál.

2. Theol. igazgató jelenti, hogy a június 11—13-ra kitűzött I. lelkészképesítő vizsgálatokra összesen 14 ifjú jelentkezett, akik közül 12 teljes, 2 pedig egy-egy tárgyból javító vizsgálatra áll. A jelöltek abszolutoriuma rendben van. Házi dolgozataikat a kijelölt időre beadták. Elkészítették zárthelyi dolgozataikat is. Javasolja, hogy a jelöltek valamennyien vizsgára bocsátassanak.

Bizottság az abszolutoriummal rendelkező ifjakat vizsgára bocsátja.

3. A vizsgálatok az egyes vizsgázókra nézve a mellékelt kimutatásban feltüntetett eredménnyel folytak le. (Lásd a táblázatot):

4. Az új segédlelkészek ünnepélyes kibocsátása június 13-án történt meg a nagyszámú jelenlevők előtt a városi templomból. Az istentiszteleten Igét olvasott és lélekemelő imádságot mondott Dr. Szabó Zoltán theol. tanár. Az Igét Petró László exmittálandó segédlelkész, főiskolai szénior hirdette. Istentisztelet után Dr. Zsiros József theol. igazgató rövid beszéd kíséretében a végzett ifjakat átadta az egyházkerület elnökségének: Dr. Enyedy Andor püspöknek és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnoknak. Dr. Enyedy Andor püspök tartott ragyogó szépségű s gazdag tartalmú beszédet s elbocsátotta Jézus Krisztus új szolgálait a légszentebb harc megharcolására. A lenyűgöző és léleképítő beszéd után Dr. Szabó Zoltán egyházkerületi főjegyző kivette az új segédlelkészeketől a hivatalos esküt. Az ünnepség a püspök áldásával ért véget.

Kmf.

*Farkasfalvi Farkas Géza s. k.
főgondnok.*

*Dr. Enyedy Andor s. k.
püspök.*

*Dr. Zsiros József s. k.
a bizottság előadója és jegyzője.*

J E G Y Z Ő K Ö N Y V,

felvétellett Sárospatakon az 1942. június 11-én tartott II. lelkészképesítő vizsgálat alkalmából.

Jelen vannak: Dr. Enyedy Andor püspök, Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt: Janka Károly főiskolai lelkészi gondnok, bernátfalvi Bernáth Aladár vizsgálóbizottsági tagok, Dr. Marton János, Dr. Trócsányi József, Dr. Má-

Az 1942. június 11–13-án tartott I. lelkészképesítő vizsgálat eredménye:

Sorszám	A vizsgázó neve	Őszöv. írásma- gyarázat	Újszöv. írásma- gyarázat	Őszöv. theologia	Újszöv. theologia	Dogma- tika	Etika	Egyházi szónok- lat	Írásbeli	Általános osztályzat
1.	Barsi Ernő --- ---	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
2.	Bárány István ---	jeles	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
3.	Csorba Dezső László	jó	jó	jó	jó	jó	jeles	jeles	jeles	jó
4.	Demeter Gyula ---	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
5.	Galuska Imre ---	jeles	jeles	jó	jó	jó	jó	jeles	jeles	jó
6.	Horkai József István	jeles	jeles	jó	jó	jeles	jó	jeles	jeles	jó
7.	Mikolai Elemér ---	jó	jó	jeles	jó	jó	jeles	jeles	jeles	jó
8.	Ősz József --- ---	elégs.	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jeles	jó
9.	Petró László --- ---	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
10.	PüNKÖSTI GÁBOR ---	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
11.	RÁCZ ZOLTÁN --- ---	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
12.	SZÜCS LAJOS --- ---	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
	<i>Javítóvizsgálatot tett:</i>									
13.	Kőmíves Sándor ..					elégs.				elégséges
14.	Tóth István --- ---					elégs.				elégséges

tyás Ernő, Dr. Szabó Zoltán, Dr. Ujszászy Kálmán, Dr. Nagy Barna theol. tanárok, Darányi Lajos szakelőadó és Dr. Zsiros József theol. igazgató, utóbbi ügyis, mint a bizottság előadója és jegyzője.

1. Dr. Enyedy Andor püspök szeretettel köszönti a bizottság jelenlevő tagjait s a gyűlést megnyitja.

Tudomásul szolgál.

2. Dr. Zsiros József theol. igazgató, a bizottság előadója jelenti, hogy a június 11-re kitűzött II. lelkészképesítő vizsgálatra 1 s. lelkész jelentkezett, névszerint Papp Zoltán, aki kérvényét s más iratait a szakdolgozatával együtt kellő időben beküldötte. Elkészítette zárthelyi dolgozatát is. Mivel vizsgáraállásának semmiféle akadálya sem forog fenn, javasolja vizsgára bocsátását.

Bizottság Papp Zoltán s. lelkész vizsgája letételéhez hozzájárul.

3. Jelölt a vizsgálati szabályzat értelmében kikérdezettvén, vizsgáját a következő eredménnyel tette le:

Sorszám	N é v .	Gyakorlati theologia	Egyház-jogtan	Magyarref. egyh. tört.	Gyak. bibl. magyarázat	Egyházi szónoklat	Írásbeli	Általános osztályzat
1.	Pap Zoltán	jó	elégs.	jó	jó	jeles	jó	jó

4. Dr. Enyedy Andor püspök a vizsgálóbizottság tagjainak szíves közreműködésükért köszönetet mond; a theol. kar tagjainak életére Isten áldását kérve, a gyűlést berekeszti.

Kmf.

*Farkasfalvi Farkas Géza s. k.
főgondnok.*

*Dr. Enyedy Andor s. k.
püspök.*

*Dr. Zsiros József s. k.
a bizottság előadója és jegyzője.*

J E G Y Z Ő K Ö N Y V,

felvétellett a Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészképesítő bizottságának 1942. szeptember 16-án tartott II. lelkészképesítő vizsgálatára alkalmából.

Jelen vannak: Enyedy Andor dr. püspök és Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok vizsgálóbizottsági elnökök elnökle alatt Bernáth Aladár ny. alispán, Janka Károly főiskolai lelkész gondnok, Marton János dr., Mátyás Ernő dr., Szabó Zoltán dr., Trócsányi József dr., Zsiros József dr., Nagy Barna dr., Darányi Lajos theológiai tanárok, mint vizsgálóbizottsági tagok, valamint Ujszászy Kálmán dr. theológiai akadémiai igazgató ügyis mint a vizsgálóbizottság jegyzője és előadója.

1. Bibliát olvas és imádkozik Enyedy Andor dr. püspök.

2. Enyedy Andor dr. püspök meleg szeretettel köszönti a vizsgálóbizottság megjelent tagjait s a gyűlést megnyitja.

3. Újszászy Kálmán dr. teológiai igazgató, mint a vizsgálóbizottság előadója jelenti, hogy Téglássy András vizsgálóbizottsági tag halálával, valamint Enyedy Andor dr. vizsgálóbizottsági tag püspökké választásával két vizsgálóbizottsági tagsági hely megüresedett. Indítványozza, hogy a megüresedett két vizsgálóbizottsági tagsági helyre a volt szlovenszkói tiszáninneri egyházkerület lelkészi és világi elnökét Dr. Magda Sándor tb. püspököt és Tornallyay Zoltán volt egyházkerületi főgondnokot terjessze fel a bizottság megválasztásra az erre illetékes egyházkerületi közgyűlésnek.

Vizsgálóbizottság teológiai igazgató indítványát elfogadja és ennek megfelelően javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy a lelkészképesítő bizottság megüresedett két tagsági helyére Dr. Magda Sándort és Tornallyay Zoltánt válassza meg.

4. Újszászy Kálmán dr. teológiai igazgató, mint a bizottság előadója jelenti, hogy a II. lelkészképesítő vizsgálatra 7 segédlelkész atyánkfia kért engedélyt. Ezek: Balogh Dániel, Bazsó Béla, Bertalan Imre, Csorba Géza, Csőri István, Istók Miklós, Szabó Imre. A vizsgára jelentkezett ifjak szolgálati bizonyítványukat benyújtották, házi írásbeli dolgozataikat elkészítették s ugyancsak elkészítették a zárhelyi írásbeli dolgozatot is. A dolgozatokat a szaktanárok megbírálták s azokat a bizottság a szóbeli vizsga alapjául elfogadta. A szóbeli vizsga az alábbi kimutatásban feltüntetett eredménnyel folyt le: (L. az előző oldalon levő táblázatot.)

5. Enyedy Andor dr. püspök a vizsgázóknak az eredményt kihirdeti, vizsgájuk szép eredménye fölött örömét fejezi ki és atyai tanácsokkal bocsájtja el őket a szent szolgálatra.

6. Bertalan Imre segédlelkész a vizsgázók nevében vesz búcsút a főiskolától, annak tanári karától és magát és vizsgázó társait a főtiszteletű püspök úr, valamint az egyházkerület szerezetetébe ajánlja.

Kmf.

Enyedy Andor dr. s. k.
püspök, elnök.

Farkasfalvi Farkas Géza s. k.
főgondnok, elnök.

Újszászy Kálmán dr. s. k.
a bizottság előadója.

Egyházkerületi közgyűlés a bemutatott jegyzőkönyvek adatait tudomásul veszi. a vizsgákat letett ifjú lelkészek munkája elé reményteljes várakozással tekint s reájuk, valamint a lelkészképzésünk felelősségteljes munkáját végző teológiai tanári karra Isten áldását kéri.

14. Svingor Jenő ker. missziói előadó felolvassa a missziói bizottság által is letárgyalt következő jelentését:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Isten drága kegyelmének egyik legkedvesebb tanúsága az én egyszerű életemben az, hogy megengedte nekem, hogy több mint húsz évet tölthettem ebben a munkakörben, 10 évig mint egyház-megyei, 10 évig mint egyházkerületi missziói előadó. Most, hogy az egyházkerület eddigi türelmét hálásan megköszönve, megválni kívánok ettől a megbizatástól s mégegyszer áttanulmányozom az annyiszor látott missziói jelentéseket, fájó szívvel kell igazat adnom annak a megállapításnak, amely az idei felsőborsodi lelkész-értekezleten hangzott el, hogy a belmisszió annyi esztendő után még mindig csak gyermekcipőben és pedig papírtalpu cipőben jár. Az 1941—42. évi jelentések nemhogy haladást fejlődést mutatnának, de minden vonalon határozott visszaesés mutatkozik. A vasárnapi iskola növendékeinek száma csökkent, az ifjúsági egyesületek és leányegyletek tagjainak száma szintén. A felnőttek közötti munka visszafejlődőben. A templomlátogatás statisztikája multévinél is elszomorítóbb. Maguk a jelentések, mint eddig is, igen papírszagúak, csak elvétve érezhetjük a sorok, szavak mögül az evangéliumi élet édes illatát. Ne tessék gondolni, hogy ez szemrehányás. Én csak magam iránt érzek vádat és szégyent, hiszen 20 esztendeig mint élharcos forgolódtam ebben a munkában.

Siránkozás helyett és egy csomó negativum helyett inkább pozitívumokat szeretnék nyújtani. Az a gondolatom, hogy a részletezés előtt felvázolom a jelenlegi helyzetet, aztán rámutatok a kivezető útra és megoldásra.

Azt mondják, egy vízcseppben, amit a tengerből kiemelnek, benne van bizonyos értelemben az egész ocean. Egy harmatcseppben, ezt magam is láttam már, ott szikrázik a felkelő nap királyi dícsősége. Méltóztassanak megengedni, hogy egy ilyen cseppet, egy radostyáni fiatalember 22 esztendőes gyermekszívét ide tegyem most a szemük elé, kiemelve azt ebből a vérharmatos világból, ebből a körülöttünk örvénylő életocéánból.

Ez a fiatalember három évvel ezelőtt ott állt egy koporsó mellett, melynek lábánál én teljes lelkeséggel hirdettem az örök élet evangéliumát. Arcán leírhatatlan gúnymosoly, teljesen semmibe vétele Istennek, vallásnak. Egy pillanatra a szívem is elállt s arra kellett gondolnom, Isten valamikor még ezt a fiút rettentes próbán fogja átvinni. Ma ez a szív ott dobog valahol a Don mellett. Résztvesz 36 órás pergőtüzekben. Fel van terjesztve kiűntetésre és ilyen leveleket ír: „Édesanyám most tegyen félre minden dolgot, most imádkozzon értem.” Nekem pedig: „Tudom, hogy mindig tetszik értünk imádkozni... Maradok továbbra is református magyar, istenszerető... Isten vele, velem is!” De akik ezt az egyszerű jelentést hallják vagy olvassák, ismerik ezeket a katonaleveleket. Nincs a világon érdekesebb és tanulságosabb ol-

vasmány ma a mi számunkra. Százezer erős férfiszív fordul ma a vérpárás orosz mezőkön Isten felé. Honnan vették ezt a hitet s mit fognak vele tenni, ha majd hazakerülnek?

Ugy gondolom elsősorban is az idők, a helyzet vaskényszere kalapálta ki a szívükből. Képzeljük el, amint ott feküsznek a vége-láthatatlan pusztaságon. Nincs egy bokor, egy jókora kődarab, ami altakarja őket. A levegőben gépmadár zúg és hull a bomba. Gépágyuk lövedékei csapódnak rájuk, mint valami tűzfüggöny. A teljes védtelenség, kiszolgáltatottság közepette sehol, senkiben másban segítség csak az egekben lakozó Istenben. Aztán, úgy gondolom, azok a tapasztalatok, amik ott faluról-falura, városról-városra szemük elé tárták egy Istentől megfosztott ország elkép-zelhetetlen boldogtalanságát és hihetetlen nyomorúságát. Irtózatosszemléltető oktatást kaptak arról, mivé válik a haza, az otthon, ha megszakad a kapcsolat, a föld és az ég, az Isten és az ember között. Végül még valami. Ezek a tábori lapok rendszerint egy kis reminiscenciát is hoznak magukkal. Egy áhítatfoszlányt, egy sugártörédket valamely igéből, amit a te szívedből, a te ajkad-ról kaptak egy oly pillanatban, amelyről te réges-régen elfeled-keztél. Krisztus Urunk szerint egy pohár friss víz is föl van je-gyezve, amit valakinek nyújtottunk, hát még egy mondat, egy szó, amit átforrósodott szívvel Isten nevében továbbadtunk. Micsoda isteni pecsétet nyer az utolsó évtizedek belmissziói munkája, ez a szegényes teljesítmény ezekben a háborús írásokban.

De mi lesz ezekkel a szívekkel, ha visszakerülnek? Talál-e kielégülést a felfokozott éhségük? Mit fognak érezni, ha majd az istenközelség nagy magasságaiból a fásult közöny légüres te-rébe, a hitelenség iszonyú mélységeibe zuhannak? Sokszor gon-dolok rá, mivel fogjuk mi, az itthon maradt pásztorok, kielégíteni ezt az éhes és szomjas sereget? És mit érdemlünk majd, ha nem tudjuk kielégíteni? Mit érdemlünk a mulasztásokért, amiket mu-lasztottunk, a hitelenségért, amivel hitetlenkedtünk? A németek vezére azt mondta legutóbbi beszédében, hogy nem engedi élni azokat, akik hitványul viselkednek, mikor annyi hős katona ál-doxta fel életét. Ákánt a zsidók agyonkövezték az Akor völgyé-ken, mert egy jó babiloni köntöst, kétszáz ezüst siklust és egy arany vesszőt elvett az Istennek szentelt közbajonból. Sokszor elgondolom, mit fognak érdemelni nálunk is a fekete piac sanda képű lovagjai és mit fogunk érdemelni mi is, a lélek, az evan-gélium aluszékony sáfárai, ha majd a leszámolás elkövetkezik?

Itt feküsznek ezek a jelentések. Mindig nagy izgalom volt számomra olvasni: itt vesztettünk, ott nyereségünk van, itt előbbre jutottunk, ott lecsúsztunk, akár csak a hadijelentésekben. De ma! Ma meghátrálni, itt és ott csatátvesztetni irtóztató. Hát nem kell-e éppen ma összeadni minden erőt, lángolni a léleknek édig érő lobogással? Soha nem irigyeltem egyházunk felelős vezetőit. Ma pedig egyenesen rettegő és féltő szeretettel nézem munkájukat. Tudom, hogy egy megcsúszás, egy balkezes mozdulat és ezek-

ben az idegbontó, válságos időkben romlásba taszíthatják egyházunkat. Ám ez az ő dolguk, az ő felelősségük. A miénk, Krisztus kicsiny szolgálóié, a hétköznapi evangélium; a hivek kiszolgálása Isten tiszta evangéliumával és Lelkének világosságával. Nem nagy feladat és mégis mindennél szükségesebb feladat. Egy történeti legenda szerint valaki csatát, vagy országot vesztett egy pohár víz miatt. Mindent elveszthetünk, vagy megnyerhetünk amaz Élő Víz miatt: Krisztus Igéje és Lelke miatt.

Én most, utolsó missziói jelentésem kapcsán, azt javasolom egyházkerületünknek, emelkedjünk a helyzet magaslatára. Talán soha sem volt megdöbbentőbb valóság ez az agyonkoptatott közhely, mint ebben az órában. Igazán itt a tizenkettedik óra s mellett nagy helyzeti előnyünk is van. Az államhatalom talán soha sem volt hozzánk bőkezűbb és megértőbb és ami a legfőbb: soha sem volt könnyebb kapcsolatot találni a lelkekkel, mint ezekben a napokban. Az Istenhez vezető út pedig, tehát a szabadulás útja, ma is ugyanolyan egyszerű és világos, mint Krisztus Urunk óta mindig.

Tavalyi közgyűlésünkön Koncsol János előadótestvérem megállapítását idéztem a belmisszió csődjéről s emlékszünk, mekkora izgalmat váltott ki ez a megállapítás a hallgatóságból. Koncsol János az idén megismétli kijelentését és most az ifjúsági egyesületek halódására hivatkozik, mint bizonyítékra. Hivatkozhatott volna bármely más missziói munkára, csak egyre nem: az evangelizációra. És ő maga is elismeréssel emlékezik meg erről a munkáról. Én ebben látom most a legközelebbi tennivalót és a ránk váró legsürgősebb feladatok megoldását. Evangelizálnunk kell egyházkerületünk lekipásztorait és hiveit. Az evangelizáció nincs alávetve a divatnak. Nem lehet azt egy szép napon félretenni, mint idejét mult fogást vagy módszert, mert az evangelizáció nem egyéb, mint visszatérés az örök evangéliumhoz és senki másnak, mint Jézus Krisztusnak szóhoz juttatása a gyülekezetek és egyének életében. Természetesen valódi evangelizációra gondolok, nem arra az érdekes próbálkozásra, hogy újabban minden egyházi megmozdulást és vállalkozást ez alatt a cégér alatt kezdenek lancirozni. De hát ez csak olyan, mint mikor a nyírségi csigert, vagy a málnaszörpöt tokaji vignettával próbálják áruba bocsátani.

Teljes tisztelettel és meggyőződésem minden erejével javasolom az egyházkerületi közgyűlésnek, rendelje el legelsősorban minden egyházmegyében evangelizáló csendesnapok tartását lelkészek és tanítók részére, megjelenés kötelezettsége alatt, évenként egyszer, mint a felsőborsodi egyházmegyei közgyűlés kimondotta, vagy kétszer, mint az alsóborsodi e. m. közgyűlés elhatározta. Rendelje el továbbá Miskolcra háromnapos evangelizáló összejövetel tartását, ahol országos ref. anyaszentegyházunk ismert nevű evangelizátorai szolgáljanak s amelyre önként jelentkező hallgatóság gyűljön egybe, akik érdeklődnek ez iránt a szent munka iránt s esetleg maguk is készek annak végzésére. Egy ily-

képen összetoborzott gárda gondoskodjék arról, hogy ezekben az egész világra sorsdöntő időkben az evangelizáció áldott munkája még a tél folyamán egyházkerületünk minden gyülekezetébe eljusson. „Háború van most a nagyvilágban“, amilyenhez foghatót még soha nem látott ez a vérbe, könnybe öltözött föld, senki ne álmélkodjék és ne csóválja hitetlenkedően a fejét, ha Isten anyaszentegyháza maga is harcot akar indítani, egy valóban öntudatos, hatalmas megmozdulással döntően akar a lelkek válságába beavatkozni. Természetesen az így kiharcolt és leimádkozott Léleknek egyenlő erővel kell áthatnia a belmissziói munka minden ágát s így tölteni be magának a belmisszióknak Istentől adott célját és rendeltetését.

Most pedig lássuk a részleteket és vessünk egy pillantást mindenekelőtt a gyermekgondozás sokatmondó statisztikájára. Kerületünkben a 6-12 éves gyermekek száma 35607, ebből ref. iskolába jár 22333, nem ref. iskolába 12020, a vasárnapi iskolások száma az összlétszám 50 százaléka 17468. Vasárnapi iskolát vezetnek 443-an; az évi adakozás 2407 P. 65 f. A hittant maga a lelkipásztor tanította 128 egyházközségben, vasárnapi iskola volt 266 gyülekezetben. Adakozásra nevelték a gyermekeket 226, segítézték 139 gyülekezetben; tehetségkutatót végeztek 111-ben. A vasárnapi iskolai vezetők az idén is a lelkészek mellett főleg tanítókból kerültek ki, a munka számbelileg hanyatlott, nem lelkész és tanító csoportvezetők megfogytak. Említést kell itt tennünk a V. K. Miniszter úr f. évi júl. 6-án kelt 108.579/1942 V. l. ü. o. sz. rendeletéről, melyben megtiltja, hogy iskolán kívüli egyének, tehát nem tanítók, iskolai vallásos egyesületek munkájában részt vegyenek, — legfeljebb kivételesen, átmenetileg, tanári, tanítói, hitoktatói vagy lelkési oklevéllel bíró egyének, vehetnek részt az igazgató, illetve tanfelügyelő engedélyével. Vagyis a vasárnapi iskolai munka lelkipásztoroknak is csak kivételesen, átmenetileg van megengedve, az iskola igazgatójának engedélyétől függővé téve. Oklevéllel nem bíró, hívó egyháztagjaink ki vannak abból zárva. A vasárnapi iskola halálát jelenti ez, ha a Miniszter úr más belátásra nem jut. Ugy egyházkerületünknek, mint az egész magyar ref. Egyháznak határozottan állást kell foglalni, az egyetemes papság elvénél fogva, ezen reánkzve súlyosan sérelmes rendelettel szemben. A tállyai gyülekezet lelkipásztora erre a kérdésre, hogy mi a szülők magatartása a vasárnapi iskolákkal szemben, azt a választ adja: feleslegesnek tartják. Alsözempléni előadónk szerint az egyházi hatóság szigorú kivizsgálását igényelné az eset, miért tartják feleslegesnek a szülők vagy miért vannak olyan gyülekezetek, ahol nincsen vasárnapi iskola? — Vezérfőnállal általában az Utmutatót, az Igazság és Életben Dr. Tomay Dezső által irt anyagot, Dr. Ecsedy Aladár Jó pásztort, a Hajnalcillagot használták. Varbón gyermekelőadások jövedelméből bevezették az iskolába a villanyvilágítást. Felsőzempléni előadónk annak az okát, hogy dőcögve indul és vontatottan halad a gyer-

nekmisszió, az Erdélyi Mihály jelentésében említett kényelemszereteten kívül abban látja, hogy egy csoportban nem lehet befogni a 6 és 14 éves gyermekeket, több csoport vezetésére pedig nincs segédmunkaerő. Valóban eredményes munka szerinte csak ott folyik, ahol a lelkész maga tanítja a hittant is. A gömöri előadó újra kiemeli Böszörményi András rimapálfalvai tanítót, aki a gyermekeknek minden reggel 7-8 óráig bibliamagyarázatot tart, amelyen a gyermekek maguk önállóan imádkoznak. Örömmel jelenti, hogy bibliát nem olvasó iskolájuk már nem volt, Ung jelentésében az előadó nehézményezi, hogy egyes helyeken feleslegesnek tartják gyermekek ránevelését a szociális munkára vagy az adakozásra. Ezekben a helyeken állítólag nincs szegény. Az előadó, nagyon helyesen, azt javasolja hogy valósítsák meg a Szeretetszövetség saját árva mozgalmát és jelentkezzenek egy-egy hadi árva eltartására. Nagyon szükségesnek tartja havonként legalább egyszer gyermekistentiszteletek tartását. Szomorú dolgot jelent a tornai előadó, hogy tanítóhiány miatt 119 gyermek egyáltalán nem járt iskolába. Az sem hallgatható el, hogy 1352 gyermek közül csak 389 jár vasárnapi iskolába. A vasárnapi iskola ügyének előbbre vitelére igen áldásos volt az ungvári és miskolci vasárnapi iskolai vezetőképítő tanfolyam, dr. Ecsedy Aladár és mások közreműködésével. Felsőborsodi vizitáció ellenőrzi a vasárnapi isk. munkát.

Az ifjúsági munka számadatai a következők: A 12—21 éves ifjak száma 22794. Ezekből ifjúsági egyletbe és körbe tartozott 6942. Hol volt 2/3-ad rész? Népfőiskolai tanfolyamon résztvettek 99-en. A konfirmációi előkészítés tartott 1—2 évig 55 gyülekezetben, 1/2—1 évig 98, háromtól hét hónapig 233 gyülekezetben. A lelkipásztor tanított hittant 131 egyházközségben. Az ifjúságnak saját otthona volt 41. Ref. Ifj. Egylet működött 102. Külön levante istentiszteletet tartottak 150, ifj. konferenciát 16, népfőiskolai tanfolyamot 3 helyen. Alsóborsod jelentése szerint az ifjúsági munkák ellanyhultak. Mindkét nembeli ifjúságnak addig kell egyesület, addig látogatják az összejöveteleket, amíg van bál, műkedvelő előadás, vagy legalább is alkalom a szórakozásra. Bibliamagyarázat után nem nagyon rajonganak. Legtöbb helyen elkedvetlenedtek a vezetők. Nagy lendülettel folyik azonban a munka Ónodban és Gelejen. Ónodban a lelkész jelentése szerint szinte túlzástól lehet tartani, mert az egyesületbe tartozó ifjúság hitbéli meggyőződésből visszahúzódik a társasági élettől, népi összejövetelektől, így nincs alkalmuk a ref. leányokkal házasságkötés céljából való ismerkedésre. Előadónk azonban a maga részéről ettől nem félti őket. Mind ő, mind pedig a felsőborsodi előadó erősen hangsúlyozzák a levante mozgalomba való bekapcsolódás szükségét, amit az állam is annyira kívánatosnak tart s szinte aranytálcán kínálja fel nekünk az ifjúságot. Szék és értékes konferenciát is rendezett ebből a célból a ref. lelkipásztorok számára. Az alkalmat feltétlenül ki kell használni, Isten akarata és ajándéka ez. Nagy körültekintéssel és komoly felkészültséggel kell

hozzáfognunk. Viszont egy pillanatra sem szabad arra gondolni, hogy feladjuk vagy elhanyagoljuk azt a munkát, amelyik Krisztusra, mint biztos fundamentumra épít és felcseréljük a keveset a sokkal, a csekély, de áldott eredményt az államilag irányított és ellenőrzött tömegmunkával. Ungban a körzetgazdák nagyon szépen dolgoztak. Felsőborsodban Molnár Pál vadnai lelkész végzett ilyen minőségben hűséges munkát. Sajóecsegen Iglay Ferenc lelkész és Szabó József miskolci gimn. tanár rendeztek három hetes népfőiskolai tanfolyamot. A sárospataki tanfolyam ebben a nemben már országos hírű. Az ungi előadó egyenesen sárospataki állandó népfőiskoláról álmodik. Alsózempléni előadónk ajánlja, hogyha másként nem megy az ifjúsági munka, a lelkész gyűjtsön össze 2—3 ifjút a lakására. A szög fejére találó, sőt evangéliumi javaslat ez. Ungváron öt derék ifjúval indult csendes munka. Csicszerben aratási hálaünnepet tartottak 300 ifjú és leány részvételével. Felsőzemplében az ifjúság alig 7 százaléka állott gondozás alatt, a statisztikai számok szerint. 937 ifjú közül 64 tartozott ifjúsági körbe. Kivétel itt Sátoraljaújhely, ahol lázas tempóban folyik a munka nemcsak ebben az irányban, de a belmisszió minden ágában. Előadó szép szavai szerint csengve-bongva száll az élet dala s nemes versenyre kelve egymással az Úr szőlőjének bajnokai avatott kezekkel faragják a nyilakat. Szerinte igazolni látszik ez Makkai dr. megállapítását, hogy egyedül a városi gyülekezetekben tudott meghonosodni és állandó fészekre találni a belmisszió. Őt külön jelentés futott be ez éven is Sátoraljaújhelyből, egy a gyülekezet lelkipásztorától, egy Gizella testvértől, kettő Molnár Pál hitoktató lelkésztől, egy Polányi Lajosnénak, a leányegyesület elnöknőjének a keze alól. Isten áldása legyen ezeken a meleg szíveken, hívő lelkeken! Milyen másként fest ez, mint amit a gömöri jelentés említ egyik gyülekezetből, ahol az egyes pontok utáni bejegyzésekből ilyenek olvashatók: „Nem oly értelemben, mint itt értetik.“ Pedig az előadó szerint s azt hiszem, mások szerint is, a vasárnapi iskola, az ifj. egylet vagy bármely más missziói munka csak egyképen értetik, úgy, hogy vagy van, vagy nincs, vagy végeznek belmissziói munkát, vagy nem végeznek. Előadó figyelmeztet az óvatosságra olyan tárgyú füzetek kiosztásánál, amelyek a két nembeli ifjak sexuális kérdéseit tárgyalják, mert ezek sokszor éppen az ellenkező hatást váltják ki, mint amit remélnénk. A konfirmációi oktatásban tovább tart az egyetemes zűrzavar. Tornai előadónk panaszolja, hogy még mindig vannak, akik pár hetes emlékeztetéssel intézik el ezt a fontos pásztori munkát. Egy komjáti ifjú: Hermann Ferenc három hónapig hallgatója volt a veszprémi népfőiskolának. A perkupai ifjúság most építi reménységek közt otthonát. Felsőborsodi vizitáció ellenőrzi az ifjúsági munkát.

A leánymunka adatai: A 12—21 éves leányok száma: 20788. Leánykörbe és egyletbe tartozott 8334. Leánykör volt 204, leányegylet 67. Gondozták az idegenbe ment háztartási alkalmazotta-

kat 26 helyen, az idegenből jötteket 41 helyen. A leányok számára rendezett tanfolyamok száma nagyon biztató: 39. A leányokkal kapcsolatban az a tapasztalat, hogy a leánylélek fogékonyabb a hit dolgai iránt, könnyebben mozdul, könnyebben hajlik, de álhatalatlanabb. Tapasztalhattuk azt is, hogy évekig leányegyletbe tartozó leányok könnyebben adnak reverzalist ellenünk, mint a fiúk, akikkel valamennyire is foglalkoztunk. Alsóborsodi előadó ajánlja, hogy komolyabb, értelmesebb leányokból neveljünk vasárnapi iskolai csoportvezetőket. Felsőborsodi előadó megjegyzésre méltónak tartja s úgy is van, hogy leányaink milyen áldott munkát tudnak végezni a különböző gyűjtő akciókban, amely annyira igénybe veszi most közönségünk türelmét. Külön kiemeli Király Lajosné dr. Bachmann Lili leányának, Évának Szilvásvárakon és Hubay Konrádnének Nekézsenyben az asszonyok és a leányok között végzett bibliaköri munkáját. Ungban a leánymunka örvendetes lendületet vett; már a szlováknyelvű gyülekezetekben is megindult a munka. Csapról két lány ment diakonisszának. Pelsőcön a háziipari tanfolyam különösen szép eredménnyel járt. Még messze vidékről is eljöttek a tanfolyamot bezáró kiállítást megtekinteni, amely minden népművészeti bírálatot kiállított s nagy gyönyörűségére szolgált a megjelenteknek.

Általános missziói munka felnőttek közt. Bibliaóra, bibliakör 198, háznál végzett igehirdetés 102, iratterjesztés 308, rendszeres szegénygondozás 100, árvaház, napközi otthon 7 gyülekezetben. Előzetes missziói munkatervet készített 165 gyülekezet. A szektamozgalomra vonatkozó bevallás 357 lelket említ. Egyházi énekkar 196 egyházközségben. Férfiszövetség kettőben, nőszövetség 46-ban, Kálvin-szövetség 10-ben, külmisziói szövetség sehol, Bethánia 9, másféle alapszabállyal bíró egyesület 5 gyülekezetben.

Évi segélyezés pénzértéke 44637 P 64 f. Urvacsorázók számát lehetetlen megállapítani, mert egyik jelentés százalékot mond, a másik lélekszámot. Évi perselypénz 53613 P. (?) Áttérő hozzánk 377, kitérő 136. Vegyes házasság 731, reverzális javunkra 441, kárunkra 252. Vajjon ezek az adatok hogy festenek az állami anyakönyvben?

Mindezek az adatok azonban már nem tudják eltakarni a valóságot. Azt a valóságot, amit az abauji előadó oly drámai szavakban fest, amikor azt mondja, hogy a világ kiábrándultan rájött arra, hogy a hivatalos keresztyénség és Krisztus nem ugyanaz. S míg ezt őszintén meg nem látjuk, bizonyos felszámolásokat el nem végzünk, addig csak úgy állunk, mint nagybeteg ágyánál a révült hozzátartozók, akik nem merik megmondani a betegnek sem, de talán még maguknak sem, hogy milyen válságos, kritikus helyzet állott elő. Így látja ezt az alsóborsodi előadó is, aki arról panaszkodik, hogy már a legáltalánosabb missziói munka, a válásos estély is válságba jutott. Résztint a petróleum, részint a fűtőanyag hiánya miatt legtöbb helyen szünetelt, vagy egy-két estére korlátozódott. Megunták híveink ezt is, meguntuk mi magunk is,

kifogyván a témából. Ellenben örvendetes a családlátogatás mind rendszeresebbé váló gyakorlása. Sok helyen egy háznál végzett esti áhitaton többen vesznek részt, mint a templomban, a vasárnap-i istentiszteleten. Még mindig sok gyülekezetünk van, ahová sem a Ref. Híradó, sem a Ref. Jövő nincs bevezetve. Visszafejlődött az egyesületi élet is, mindössze a C. E., a Bethánia fejlődik. A vasárnap kezd teljesen elveszni, még a legráérőbb időben is dolgozik szegény lelkét vesztett, robotoló népünk. Panaszait ezzel végzi: „Nem várhatok többet gyülekezetem tagjaitól, mint amilyen én vagyok.“ Pedig mily nagy bennünk — írja — az agilitás, mennyire van pénzünk, időnk, ha egy tisztség betöltéseért kell buzgólkodni, milyen nagy bennünk a harcoló készség, ha a vádak, gyanúsítások mérges nyilait kell újságcikkekben egymásfelé lövöldözni. Ajánlja végül, hogy a gyülekezet missziói munkájáról készíttessék részletes beszámoló, amelyet évenként, a hivatalos egyházlátogatás alkalmával fel kell olvasni a gyülekezet előtt. Alsózemplén előadója örömmel jelenti, hogy Ricsén a millénista veszedelem teljes kialvóban van, 45 millénista tért vissza a gyülekezetbe. Nagyrozvágyon az ifjúsági és leányegyesületek tagjai vállalták és véghezvitték a hadbavonultak terményeinek ingyenes learatását. Ezek ellenére találónak ítéli a kistárkányi lelkipásztor-megállapítását más gyülekezetekre is: „Olyan a gyülekezet képe, mint a legtöbb gyülekezeté, éli a maga egyházi életét, sokszor a külső látszatnak megfelelően, de legtöbbször minden református öntudat nélkül.“ Megemlíti a tiszaluci jelentésből egy bűnös közfelfogást, mely a hétköznapi templomlátogatókat munkakerülőknek bélyegzi. Felsőborsod előadója a Bajtársi szolgálatban felismeri a drága alkalmat, amelyet Isten adott, hogy általa közelebb férközzünk népünkhöz. Felemlíti azt a romboló hatást, amit Parasznyán és környékén az a körülmény gyakorol a lelkekre, hogy a Diósgyőri Vasgyár a bányamunkásait vasárnapokon is rendszeres munkára kényszeríti. Varbón a baptisták terjeszkedése megállt. De szomorú az, hogy a hívek a templomot csak nagy lakodalmakkor, nagy násznéppel akarják igénybe venni, kereszteléskor majdnem soha. Ecsegen a lelkész vezetésével gazdakör indult. Felsőzemplén előadója is azon örvendezik, hogy a szektamozgalom, mely egykor farkasétvággal támadt egyházunkra, ma már csak a múlté és nemcsak hogy apad, de holnapra talán teljesen el is apad. Viszont kesereg azon, hogy a szegénygondozás egyedül Sátoraljaújhely gondja, ahol 1930 pengőt fordítottak erre a célra, ezenkívül Zemplén 30 pengőt.

Gömörben szépen folyt a bibliaköri munka pár helyen, így pl. Csizfördön a vendégek közt. Nemesradnóton a lelkipásztor 40 családot látogatott meg s az egyházmegyében 65 gyülekezetben volt családlátogatás. Sok helyen azonban „még arra is a lelkésznek kell gondolni, hogy a lámpákban petróleum legyen a vallásos estéken s ezt is a sajátjából kell adni a lelkipásztornak.“ Az iratterjesztés mindenütt gyöngye lábón áll, de Gömörben biblia

és zsoltár szép számmal fogyott, előbbi 585, utóbbi 534 példányban. Tornalján szép sikerrel munkálkodik az asszonyszövetség, 60 taggal. Egy szomorú adat: 10 gyülekezetben egyáltalán nem volt házasságkötés. S még egy: Zeherje és Alsópokorágy nem adott missziói jelentést; az egyházmegye 20 P. bírsággal sújtotta. Tornában a felnőttek körüli munka kimerül a vallásos esték tartásában. Ez viszont az előadó szerint öncsalás, mert hiszen a vallásos esték gyülekezete sok helyen csak az ifjúság, esetleg asszonyok, de férfiak csak nagyon szórványosan vesznek részt a lelki munkában. Újságok közül a Ref. Jövő, Magyar Presbiter minden gyülekezetbe jár. Perkupa a Ref. Híradót járhatja 150 példányban. Ungváron a lelkipásztorok és a tanítók havonként találkoznak. Június óta az alsóborsodi lelkészek is igen kedves bibliaórákat tartanak havonként még lelkésznek számára is. A lelkész körök egyébként csak nem akarnak munkába lépni. Mindezek csak töredékek, de a kicsiny mozaiklapok hívebben adják az egyházkerületben a felnőttek közt folyó missziói munka képét, mint bármely általános megállapítás. Egyébként is ami egyik egyházmegyére jellemző, nagyon kis eltéréssel jellemző a többire is. A vallásos esték lassan meghalnak az érdektelenségben. A valódi bibliaköri munka még csak kezdődik. Családlátogatásra nem tudunk, vagy nem merünk elindulni, mintha ólomsúlyok tartanának lenyügözve a paróchiánkhoz. Reverzálisokat, áttéréseket találonra mondunk be, sokan azt sem tudjuk, hogy kell elkönyvelni egy reverzalist, vagy lefolytatni alaposan hiba nélkül egy áttérést, amely most annyira bonyolult, hogy legkisebb alaki hiba miatt érvényét veszti. Templomaink kétségbeejtően meggyérültek látogatókban, kivált férfiakkban. Hova lettek a férfiak? Mondja meg nekem valaki, hogy lehet őket visszacsalogatni?

Az egyházmegyei belmissziói bizottságok a jövő évi munkatervet nem csatolták a jelentésükhöz. Kérjük azok elkészítését és beküldését.

Meg kell még emlékeznünk két szép konferenciáról: a tapolcairól, amit az egyházkerület vezetősége és a sárospatakiról, amit a theol. tanári kar rendezett. Isten igen megáldotta mindkettőt. Övé legyen ezért a hála és dicsőség.

Most pedig Isten iránti mélységes hálával, hogy engem ebben a szent munkában 20 éven keresztül segített, hálásan megköszönve egyházkerületemnek, hogy bizalmában eddig megtartott és gyarlóságaimat elnézte, kerületi missziói előadói állásomról lemondok. Meg vagyok arról győződve, hogy az öregedő ember bölcseségének egyik legértékesebb ténye, ha idejében felismeri a pillanatot, amikor félre kell állni és fiatalabb embernek, új szempontoknak, új lendületnek átengedni a helyet. Nem azt jelenti ez, mintha Istenemnek nem akarnék szolgálni, sőt felszabadult erővel óhajtok neki szolgálni. Viszont férfiatlan dolognak tartanám, ha a jól felismert helyzetben és alapos megfontolás után bármely kivülről jövő szempont által engedném magam elhatározásomtól eltérítettetni.

Egyházkerületi missziói bizottság javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek :

1. Tartassanak egyházkerületi gyülekezeti konferenciák Gömbölytapolcán, Kassán, Rimaszécsen.

2. Kéressék fel a sárospataki theol. tanári kar, hogy az egyházkerületi és egyházmegyei missziói előadók bevonásával rendezzen többnapos hitmélyítő konferenciát lelkészek, tanárok és tanítók számára.

3. Az egyházkerület különböző gócpontjain rendeztessenek vasárnapi iskolai, valamint ifjúsági és leányegyleti vezetőképző tanfolyamok.

4. Egyházkerületi közgyűlés újból nyomatékosan felhívja a kebelbeli lelkészeket és gyülekezeteket az evangélizáció bevált módszerének alkalmazására és a kipróbált s a különleges munkára Istentől elhívott munkaerők igénybevételére.

5. Egyházkerületi közgyűlés az alsóborsodi és felsőborsodi egyházmegyék határozatainak szellemében multhatatlanul szükségesnek tartja, hogy minden egyházmegyében tartassanak evangélizáló csendesnapok a lelkészek és tanítók részére, melyeken a részvételt minden lelkészre és tanítóra kötelezően rendeli.

6. Az evangélizáció ügyének előmozdítására s főként, hogy az evangélizáció kerületünk minden gyülekezetébe eljusson, egyházkerületi közgyűlés szükségesnek tartja külön csendesnapokra összegyűjteni azokat, akik az evangélizáció ügyét szívükön viselik, sőt készen vannak résztvenni ebben a szent munkában.

7. Egyházkerületi közgyűlés újra kifejezi komoly aggodalmát a vasárnap felfüggesztésének immár szomorúan hagyományos gyakorlatával szemben, amely népünkben csak a vallásellenes, bolsevik szellem erősödését szolgálja. A hetednap megtartása isteni törvény, amelyen emberi törvények nem változtathatnak. Egyházkerületi közgyűlés ismételten felkéri egyetemes konventünket, elnöksége útján hasson oda, hogy az államkormány a vasárnapi munkára vonatkozólag egyáltalában ne adjon ki semmiféle rendelkezést.

8. Ismételten felhívatnak a kebelbeli egyházmegyék missziói bizottságai, hogy készítsenek munkatervet és azt terjesszék fel az egyházkerület elnökségéhez.

9. A V. K. Miniszter 106.579/1942. sz. rendeletével kapcsolatban egyházkerületi közgyűlés veszélyeztetve látván egyházunk egyik legfontosabb s legeredményesebb munkáját: a vasárnapi iskolát, mikor vallásos egyesületek munkájától eltiltja az iskolán kívül álló, illetve oklevéllel nem bíró személyeket; felkéri egyetemes konventet, hogy az egyetemes papság elvének határozott kihangsúlyozásával tegye meg a szükséges lépéseket a miniszteri rendelet visszavonására, illetve módosítására.

10. Püspök úr kérdőívet szerkesztett lelkészek számára, melyben a pásztori élet és munka bizalmas kérdései vannak összefoglalva, melyek az egyházlátogatás alkalmával testvéri megbeszélés

alakjában kell letárgyalni s a válaszokat feljegyezni s az ívet a lelkipásztorok aláírásával ellátni. Közgyűlés a kísérletet, amely a hitélet mélyítését van hivatva szolgálni, örömmel üdvözli s azok foganatosításával püspököt megbízza.

11. Egyházkerületi közgyűlés Tornallyay Zoltán indítványára kimondja, hogy a lelkipásztorok a családlátogatást, mint a hitélet-mélyítést legjobban célzó eszközt karolják fel s az abban rejlő missziói értékeket használják ki.

12. Svingor Jenő kerületi missziói előadó tisztségéről lemond. Közgyűlés nagy sajnálattal veszi tudomásul e lemondást, mivel Svingor Jenő evangéliomtól áthatott, buzgó lélekből végzett s áldott eredményeket felmutató munkáját mindenkor boldog örömmel és nagy megnyugvással nézte. A lemondás is csak úgy fogadtatik el, hogy Svingor Jenő továbbra is igéri lelkes és odaadó munkásságát, főképp az evangélizáció terén, melyre Istentől kapott különös adottságai vannak és az adminisztrációs ügyek továbbvitelére Főző László alsózempléni egyházmegyei missziói előadó választatik meg a missziói bizottság javaslatára kerületi előadóként.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi. Előadónak a gondos és részletes munkáért köszönetét fejezi ki; a jelentés egy példányát felterjeszti az egyetemes konventhez. A missziói bizottság javaslatait egyhangúlag magáévá teszi.

A lemondott Svingor Jenő egyházkerületi belmissziói előadó helyére Főző László királyhelmeci lelkipásztor, alsózempléni belmissziói előadót választja meg egyházkerületi belmissziói előadónak és munkájára Istennek gazdag áldását kéri.

15. Svingor Jenő missziói előadó felolvassa a szórványmisszióról szóló jelentését:

A szórványmisszióra vonatkozó jelentések ugyanolyan hiányosak, mint a tanyamisszióra vonatkozók, dacára a jól megszerkesztett és idejében kibocsátott konventi jelentőiveknek.

Az abauji egyházmegyéhez tartozó szórványok száma 56, 1280 lélekszámmal. Istentisztelet tartatott 42 esetben. Reverzális javunkra 2, kárunkra 1. Tankötelesek száma 174, konfirmáltatott: 27. Adományok nem gyűltek, a szórványgondozásra pénzbeli segítség nem fordított.

Alsóborsodban szórvány 20 anyaegyházhoz tartozik, 67 szórványközségben, 552 család, 1382 lélek. Nagyobb lélekszámú szórványközségek lelkipásztori látogatás és alkalmi istentiszteletek által gondoztatnak. Legnagyobb akadály az anyagiak hiánya. Ajánlatos lenne kötelezővé tenni a szórványoknak református lapokkal való ellátását.

Alsózemplén szórványlélekszáma: 428. Istentiszteletet tartottak 75 alkalommal. Tanköteles volt 50, konfirmandus 6. Szórványgondozásra költségvetésileg 14 pengőt fordítottak. Befolyt 20 P. adó.

Felsőborsodban 3664 lélek él 40 szórványban. Tíz anyaegyházhoz és egy missziós központhoz tartoznak. A lelkigondozást lelkészek és missziós segédlelkészek végezték. Sajóvárkonyban helyben lakik a s. lelkész. Hitoktatást, konfirmációt ugyanők végeztek, iratokat terjesztettek, többek közt 271 szeretetszöv. naptárt. Kiszállásaikat gyalogszerrel, kocsin, gépkocsin, vasúton, iparvasúton, biciklin végezték, többnyire saját költségen. 550 látogatás történt, 268 istentisztelet és 39 úrvacsoraosztás. Hozzánk tért 7, tőlünk kitért 6, reverzális javunkra 10, kárunkra 13. Családok száma 766, tanköteleseké 645, konfirmandusoké 58. A munka főakadálya a szórványok nehéz megközelíthetősége. Cselédlakásokban kell vallást tanítani.

Felsőzemplénben két szórvány van. Csörgön 12 családban 57 lélek, akik a legényei egyházhoz tartozva vallástanítási órák alkalmával részesülnek családlátogatásban. Tervbe van véve bibliakör alakítása is, melyhez azonban valami csekély fuvar-megtérítést igényelne a lelkipásztor. Rudabányácskán 35 élőhalott ref. hívó van, kik között azonban a hitoktatás, vagy a missziói munka bármely ágának meghonosítása a hívek elmebetegségére való tekintettel elképzelhetetlen.

Gömörben 24 anyaegyházhoz 62 szórvánnyal 491 családban 1925 lélek tartozik. Volt 256 tanköteles gyermek és 27 konfirmandus. Hozzánk áttért 3, tőlünk kitért 1, reverzális javunkra 1, kárunkra 2. Előadó örömmel állapítja meg, hogy a munka a múlt évihez képest határozott haladást mutat. A hívek és gyermekek többnyire bejártak az anyaegyházba, azonban voltak helyek, ahol a lelkipásztorok fáradtságot nem kímélve, a helyszínén végezték kötelességüket. Korlátiban a bányagazgatóság az üzem autóját bocsátotta a hívek rendelkezésére, hogy látogathassák a templomot, úgyszintén tiszteletdíjat ajánlott föl a tanítónőnek a hitoktatásért. Segélyt is utalt ki 100 P. értékben. 11 szórvány egyházi adót is fizetett, de az összeg nincs feltüntetve.

Torna szórványaiban 14 családban 44 lélek él. Istentiszteletet tartottak a Bódvalenkéhez tartozó Tornaszentandráson és Kovácsi pusztán. Egyéb helyeken bejártak az anyaegyházba. Egyházi adót csak Szádudvaron fizettek 45 P. értékben.

Ungból nincs szórványjelentés, bizonyára hívek hiányában ??

Egyházkerületi közgyűlés tudomásul veszi s felterjeszti az egyetemes konventre.

16. Svingor Jenő missziói előadó felolvassa a tanyagondozásra vonatkozó jelentését:

Az egyházmegyéből a tanyagondozásról befutott jelentések, ha lehet, még a tavalyinál is hiányosabbak, annyira, hogy ezek

alapján teljes lehetetlenség hű képet adni az egyházkerület tanyagondozásáról.

Az abaúji egyházmegyéhez tartozó tanyák száma 27, lélekszám 249, kik az anyaegyházba jártak templomba. A gyermekek ugyanott jártak iskolába és konfirmáltattak, mivel a tanyák többekévesbbé közel fekszenek az anyaegyházhoz. A missziói bizottság a legnyomatékosabban felhívta a szórványokkal vagy tanyákkal bíró gyülekezetek lelkipásztorait, presbitériumait, hogy úgy anyagi, mint lelki tekintetben minden áldozatot hozzanak meg a szórványok és tanyák misszionálása céljából, mert közismert tény és szomorú valóság, hogy e helyeken évről-évre nagyon sokat veszítünk. Az anyaegyházak legalább fuvarral járuljanak hozzá a lelkipásztor kiszállításaihoz s a lelkipásztorok pedig legalább havonként keressék fel az e helyeken lakó reformátusokat.

Alsózemplén tanyákon élő híveinek száma 3609, akik a gondozástól messze esnek. Két (2) templomuk van, ezenkívül magánházaknál, iskolában, csomózókban tartják az istentiszteleteket. 159 alkalommal volt körükben istentisztelet; 183 látogatást kaptak. A hitoktatást, konfirmációt a lelkész 14 helyen a gyülekezetben végezte, 7 helyre kijárt. A látogatást lelkészek saját fogaton, uradalom fogatán, gyülekezet fuvarján végzik, vagy éppen gyalog járnak a tanyákon élő hívekhez. Iratterjesztést valamilyen formában mindenütt végeznek; a prügyi presbitérium 1 q búza árát adja iratterjesztésre.

Alsóborsodban 381 lélek él tanyákon s ezek 11 gyülekezet-hez tartoznak. A lelkipásztorok magánházaknál tartanak istentiszteletet, fuvarról több helyen a presbitérium gondoskodik. A hívek és a gyermekek templomba és vallásoktatásra bejárnak az anyaegyházba. Általában uradalmi cselédek és igen nagy kath. nyomás alatt vannak.

Felsőborsod tanyai lélekszáma 119. Templom vagy gyülekezeti ház nincs. Magánházaknál tartanak istentiszteletet vagy bejárnak az anyaegyházba. Gyermekek szintén. Boldván és Hangácson a lelkész osztogatott vallásos iratokat. Utóbbi helyen az egyházközség a fuvarot megtéríti. Hangács 6 istentiszteletet jelent. *Felsőzemplénből* nincs jelentés, valószínűleg tanyán lakó reformátusok sincsenek. *Gömör* ugyanezen okból szintén nem adott jelentést. *Tornában* egy család él tanyán 4 lélekszámmal. *Ung* területén a tanyai hívek száma 359. Családok száma 63, iskola-köteles gyermekeké 42. Évi adakozás 264 P 14 f volt. Az eszényi tanya a legnépesebb, oda minden hónapban egyszer kijár a lelkipásztor. Minden héten volt hittanóra. Az anyaegyház presbitériuma nem mutat kellő érdeklődést, minden teher a lelkészre nehezedik. Már 250 P missziói segílyt kaptak, de több kellene s különösen egy tanyai rádió. Az elmúlt évben minden egyes családnál házi istentisztelet volt egyszer. Az eszényi tanyán lakó hívek gon-

dozására 500 P segélyt kérnek, mert itt egy egész gyülekezet életeről van szó.

Összlélekszám az egyházkerületben 4721, két templommal.

Közgyűlés tudomásul veszi s felterjeszti az egyetemes konventre.

17. Svingor Jenő kerületi missziói előadó bemutatja az Egyházkerületi Missziói Bizottságnak munkatervét az 1942/43. évre.

Az egyházkerületi missziói bizottság munkaterve az 1942/43. évre.

1. Egyházkerületi gyülekezeti napokat rendez és intenzív részt vesz annak szellemi munkájában.

2. A sárospataki lelkészi, tanári és tanítói konferencia munkáját, úgyszintén az egyházkerületi és egyházmegyei evangelizáló csendesnapok munkáját személyes részvételével támogatja.

3. A vasárnapi iskolai, valamint az ifjúsági és női vezetőképző tanfolyamok rendezését elősegíti és annak munkáját támogatja.

4. Az evangelizáció tervszerű kiépítéséhez munkatervet dolgoz ki és annak megvalósítását személyszerint előmozdítja.

5. Az időközben felmerülő kérdések elintézésére időszaki üléseket tart s ezeken egyúttal a javaslatba hozott tervek megvalósulását számonkéri.

6. Tanácskozik a misszió ügyének minél sikeresebb előrevitelén és a felmerülő anyagi szükségletek fedezetének előállításán.

7. Megállapítja a reverzálisok ellenőrzésének hathatós mód-szerét, úgyszintén a szektamozgalmak alapos szemmel tartására módozatot dolgoz ki.

8. Saját feladatának, illetve hivatásának minél sikeresebb megvalósítása céljából, önmagára ismerés és erőnyerés végett a maga kebelében hitmélyítő csendesnapot tart.

9. Évente egy egyházkerületi missziói értekezletet rendez.

10. Egyházkerületi missziói lelkészi állást szervez, kizárólag a misszió ügyének előbbre vitele céljából.

Közgyűlés a bemutatott munkatervet jóváhagyja.

18. Papp István egyházkerületi középiskolai vallásoktatási szakelőadó felolvassa a középiskolai- és népiskolákban folyó vallásoktatásra vonatkozó összefoglaló jelentését.

Jelentésem lelkiismeretes és pontos megtételében végtelenül hátráltatott az a tény, hogy az egyházmegyék alig egy héttel az egyházkerületi közgyűlés előtt küldték be jelentésüket és velük együtt a vallásoktatók törzskönyvi lapjait. Ezeket a Konvent által kiadott nyomtatványokon ugyan az áll, hogy az egyházmegyei közgyűlés után *azonnal* a püspöki hivatalhoz küldendőek ezek a lapok, amely aztán az egyházkerületi szakelőadóhoz továbbítja.

Ezt jó lenne a jövőben megvalósítani, mert így rendkívül nagy fáradtsággal is csak fél-munkát végezhet az ember!

Dr. Buday Gergely konventi vallásoktatási szakelőadó úr kívánságára az idén már az új adatgyűjtő-íveknek megfelelően állítottam össze kerületünk statisztikáját.

Jelentem még mély tisztelettel, hogy az elmúlt tanévben megbízatásomhoz híven látogatást tettem Ungvárott, Egerben, Sajószentpéteren, Rozsnyón, Sátoraljaújhelyen és Rimaszombatban. A diósgyőri és miskolci vallásoktatókat többször is meglátogattam alkalomszerűen. Észrevételeimről írásban tettem jelentést a lt. és mélt. egyházkerületi Elnökségnek, de ugyanezt a jegyzőkönyvet megküldtem az illető vallásoktatóknak is tudomásulvétel és alkalmazkodás végett. A tapasztalat azt mutatja, hogy célszerű lenne a jövőben ezeket a jegyzőkönyveket utasítások kiadása végett a nt. esperesi hivataloknak is megküldeni, mert így előfordulhat, hogy kívánságaim csak jámbor óhajok maradnak. Mint ahogy pl. az elmúlt évi kerületi közgyűlés határozatairól szinte alig vett tudomást a vallásoktatók legnagyobb része. A püspök ural való beszélgetés alapján ajánlhatom tehát, hogy ezután a kerületi gyűlés vonatkozó határozatait az esperesi hivatalok írásban tudassák a vallásoktatókkal; most a tavalyi határozatokat is alkalmazkodás végett!

Összesítő jelentésemet most a következőkben vagyok bátor előterjeszteni:

Közép- és középfokú iskolákról szóló jelentések *egyházmegegyenként*.

Az *abauji* egyházmegyében 4 városban, illetve községben 17 közép- és középfokú iskolában 6 vallásoktató végzett vallásoktatást. A 17 iskola közül gimnázium 2, leánygimnázium 2, polgári fiúiskola 2, polgári leányiskola 1, vegyes polgári iskola 3, leányliceum 1, kereskedelmi középiskola fiú 1 és leány 1, kereskedelmi szaktanfolyam leány 2, gépipari középiskola 1, gazdasági tanintézet 1. Ezek közül állami iskola 11, róm. kath. 5, magán 1.

A 6 vallásoktató közül lelkész 1, vallásoktató lelkész 1, segédlelkész 4.

A tanítás legtöbbször az illető iskolában történt, csak egy jelentés közli, hogy a tanítás helye a paróchia volt.

A heti óraszámok 2—14 között váltakoznak.

Csak délelőtt folyik a tanítás 10 helyen, csak délután 2 helyen, délelőtt és délután 5 helyen.

A vallásoktató lelkész egyházi és állami forrásból 3146 48 P-t kap, ez kb. 262 20 P-nek felel meg havonta. A többi 5 vallásoktató közül egy 1 10 P óradíjat ír, a másik a növendékektől kapott havi 1—1 pengőt. Ezek olyan általános adatok, hogy statisztikában felhasználni ezeket nem lehet. (Hány órát tartott meg, mert az állam csak azt díjazta, illetve hány növendék részesült óradíj-elengedésben — ezek kideríthetetlen dolgok így!..)

A növendékek létszáma 384 fiú és 264 leány, összesen 648 növendék.

Az *alsóborsodi* egyházmegyében 6 városban, illetve községben 27 közép- és középfokú iskolában folyt a vallásoktatás. Ezek közül gimnázium 4, leánygimnázium 1, polgári fiúiskola 1, tanítóképző és liceum 2, tanítónőképző és leányliceum 2, kereskedelmi középiskola fiú 2, leány 1, fa- és fémipari iskola 1, gépipari középiskola 1, női ipariskola 1. A 27 iskola közül állami 11, róm. kath 11, ág. h. ev. 1, községi (városi) 2, magán 2.

A 27 iskolában 10 vallásoktató tanít, kik közül lelkész 2; vallásoktató lelkész 6, segédlelkész 1, jellegét nem jelezte 1.

A róm. kat iskolák kivételével mindenütt saját iskoláikban tanultak a gyerekek, a római kath. iskolákból a ref. iskolákba, gyülekezeti termekbe, paróchiákra, illetve az állami iskolákba vonultak át a növendékek.

A heti óraszámok 2—16 között váltakoztak.

Az órák 17 esetben délelőtt, 10 esetben délelőtt és délután tartattak.

A 6 vallásoktató lelkész fizetése 19.360'92 P., egy vallásoktató csak ennyit irt VII. fiz. o. 2. f. A számokkal kifejezett fizetés szerint egy-egy vallásoktatóra esik átlag 3872'18 P, ez havi 322'68 P-t jelent. Egy lelkész ingyen végzi munkáját, a másik három vallásoktató 10—25—33 P-t kap évente egy-egy óráért, összesen 507 P tiszteletdíjat.

A növendékek létszáma: 796 fiú és 497 leány, összesen 1293 növendék.

Az *alsózempléni* egyházmegyében 4 helyen hat közép- és középfokú iskolában folyik vallásoktatás. Ezek mind polgári fiú és leányiskolák. Állami 5 és róm kath. 1.

A hat iskolában 4 vallásoktató tanít és pedig 3 vallásoktató lelkész és egy s. lelkész.

A tanítás az iskolákban történt 5 helyen az egyik jelentés erről nem szól.

A heti órák száma 4—8.

A tanítás csak délelőtt folyt 4 helyen, d. e. és d. u. 2 helyen.

A 4 vallásoktató fizetése 12506'32 P, egy-egy emberre átlag 3126'58 pengő jut.

A növendékek létszáma: 198 fiú és 138 leány, összesen 336 növendék.

A *felsőzempléni* egy helyen (Sátoraljaújhelyen) van hat közép- és középfokú iskola: 1 gimnázium, 1 polgári fiúiskola, 2 polgári leányiskola, 1 kereskedelmi fiú és 1 női kereskedelmi szaktanfolyam. Ezek közül állami 2, róm. kath 2 és városi 2.

•Vallásoktató 1 díjlevéllel ellátott vallásoktató lelkész.

A vallásoktatás a zárdai polgári leányiskola kivételével mindenütt a saját iskoláikban történt, a zárdai ref. növendékek a ref. egyház tanácstermébe járnak vallásórára.

A vallásoktató heti óraszám 29. Tanrendje ezt a horribilis óraszámot tekintetbe véve tűrhető. 5 iskolában csak délelőtt, egy iskolában délelőtt és délután tanít.

Fizetését az állam adja (3083·76 P. és az intézet (500 P) egy-egy órára átlag 123 pengő esik.

A növendékek létszáma: 182 fiú és 125 leány, összesen 307 növendék.

A *gömöri* egyházmegyében 4 helyen 12 közép- és középfokú iskolában 6 vallásoktató tanít. A 12 iskola közül gimnázium 1, polgári fiúiskola 2, polgári leányiskola 2, vegyes polgári iskola 4, kereskedelmi középiskola 1, női kereskedelmi szaktanfolyam 1, gazdasági felső nevelő intézet 1. Állami iskola közülük 6, róm. kath. 2, ág. h. ev. 2, jellegét nem jelzi 2.

A 6 vallásoktató közül lelkész 2, vallásoktató lelkész 2, segédlelkész 2.

A vallásoktatás az iskolákban történik, vagy a gyülekezeti termekben.

A heti órák száma 1—8 között váltakozik.

Csak délelőtt tartanak vallásórát 11 és csak d. u. 1 helyen.

A két vallásoktató lelkész fizetése 6616·60 P, egyre-egyre esik 3308·30 P, amiből a havi átlagos fizetés kb. 275·70 P. A többi 4 vallásoktató fizetése összesen 830·86 P, amiből egyre-egyre átlag 207·71 P. jut.

A növendékek létszáma 301 fiú és 263 leány, összesen 564 növendék.

A *tornai* egyházmegyében nincs közép- vagy középfokú iskola.

Az *ungi* egyházmegyében egy városban (Ungvárott) folyik közép- és középfokú iskolákban vallásoktatás. 8 iskola közül gimnázium 2, leánygimnázium 1, polgári fiúiskola 1, polgári leányiskola 1, tanítóképző 1, kereskedelmi fiú és leányiskola 1. A 8 iskola közül állami 5, gör. kath. 2, városi 1.

A 8 iskolában 3 vallásoktató tanít, egy ezek közül vallásoktatólelkész, 2 segédlelkész,

A vallásórákat mindenütt az illető iskolákban tartják.

A heti óraszámok az 1—16 között mozognak.

Az órák csak d. e. vannak 6 helyen, csak d. u. 6 helyen.

A fizetést az állam adja, illetve a város 1127 P összegben, illetve a 10. fiz. o. 3 f.-a. szerinti fizetést kapja a vallásoktató lelkész.

A növendékek létszáma: 312 fiú és 183 leány, összesen 495 növendék.

Az alsófokú iskolákban folyó vallásoktatásról szóló jelentés *egyházmegyénként*.

Az *abaúji* egyházmegyében 49 helységben 62 iskolában 36 vallásoktató látta el a hitoktatást. A 62 iskola közül elemi népiskola 55, gazdasági elemi iskola 1, tanonciskola 4, háziasszonyi tanfolyam 1, javító-nevelőintézet 1. A 62 iskola közül állami 44, róm. kath. 10, gör. kat. 3, ág. h. ev. 2, községi 2, jellegét nem írja 1.

A 36 vallásoktató közül lelkész 25, vallásoktató lelkész 1, s. lelkész 7, tanító 2, tanítónő 1.

Majdnem mindenütt a megfelelő iskolákban folyik a vallásoktatás, de olvashatunk ilyen beírást is: paróchián, presbiteri lakásokon, stb.

A heti óraszámok 1—16 között mozognak.

Csak d. e. tanítanak 28 helyen, csak d. u. 18 helyen, délután és délelőtt tanítanak 8 helyen és nem jelentette, vagy értetetlenül írta 8. Egy iskolában (az encsi rk. el. isk.) a lelkész Szilva Sándor) vasárnap reggel tartja a vallásórát!

A vallásoktató lelkész állami fizetése 2860 pengő, ami kb. 238 pengőnek felel meg havonta és heti egy-egy óráért évi 98 P-t kapott átlag. A többi vallásoktató közül 15 vagy nem kapott fizetést a vallástanításért, vagy csak nem ír erről, de van olyan jelentés is, mely csak óradíjat tüntet fel, vagy növendékeként jelöli meg a hozzávetőleges díjat. 17. vallásoktató beírása szerint összesen 872'86 P díjazásban részesült, ami 1—1 emberre kiszámítva átlag 51'35 pengőt jelent évente.

A növendékek létszáma 879 fiú és 679 leány az elemi és tanonciskolákban, összesen 1558 növendék. 27 fiú a gazdasági iskolában. Vagyis alsófokú iskolában 906 fiú és 679 leány, összesen 1585 növendék tanul.

Az *alsóborsodi* egyházmegyében 13 helyen 47 iskolában folyik vallásoktatás. Ezek közül elemi népiskola 30, iparostanonciskola 7, kereskedő tanonciskola 1, gazdasági továbbképző tanfolyam 1, MÁV műhelyi tanonciskola 1, mezőgazdasági népiskola 2, téli mezőgazdasági iskola 2, siket-némák intézete 1, jellegét nem jelzi 1. A 47 iskola közül állami 29, róm. kath. 4, községi 7, magán 1, jellegét nem írja 6.

A 47 iskolában 21 egyén végez vallásoktatást, kik közül 3 lelkész, 8 vallásoktató lelkész, 8 s. lelkész, 1 tanítónő és jellegét nem írja 1.

Általában a megfelelő iskolákban folyik a tanítás, csak 3 jelentés tünteti fel, hogy a gyülekezeti teremben, ill. a paróchián történik a tanítás.

A heti óraszámok 1—24 között váltakoznak.

Csak d. e. tanítanak 16, csak d. u. 20, d. e. és d. u. 3 helyen, 8 jelentésből a pontos órarend nem tűnik ki. A délutáni tanítások nagy száma azért is van, mert a tanoncórák 2 hely kivételével délutánra esnek.

7 vallásoktató lelkész fizetése 26844'68 P, egy vallásoktató csak ennyit ír: VIII. fiz. o. 2. f. A 7 vallásoktató lelkész átlagos jövedelme 3834'95 P, ami havi 319'58 P-nek felel meg. Egy órai évi átlagos díjazás 142 P. végtelenül csekély az egri vallásoktató évi átlaga 97'42 P, ami a nagyon csekély fizetés mellett a rendkívül nagy óraszámának a következménye. A többi 13 vallásoktató közül semmi fizetésben nem részesül: 2, nem ír erről 2, a

többiek összesen 5641·32 pengőt kapnak, ami évi egy-egy órára elosztva 64·50 P-t jelent.

A növendékek létszáma az elemi és tanonciskolákban 1704 fiú és 1352 leány, összesen 3056 növendék; a gazdasági iskolákban 102 fiú és 58 leány, összesen 160 növendék. Az összes alsófokú iskolákban 1806 fiú és 1410 leány, összesen 3216 növendék.

Sajnos, az egyházmegyei szakelőadó statisztikája nem egyezik az általam készítetttel!

Az *alsözempléni* egyházmegyében 63 helyen 74 iskolában 44 vallásoktató végez vallásoktatást. A 74 iskola közül 61 elemi népiskola, 4 ismétlő iskola, 2 gazdasági továbbképző, 4 iparostanonciskola, 1 tudógondozó intézet gyógyiskolája és 2 jelentés nem jelzi, hogy milyen iskola. A 74 iskola közül állami 35, róm. kath. 7, róm. kath. és községi 1, róm. kath. uradalmi 2, községi uradalmi 2, nem írja jellegét 4.

A 44 vallásoktató közül lelkész 21, vallásoktató lelkész 3, s. lelkész 12, tanító 3, tanítónő 3, előkönyörgő tanító 1, nyug. tanító 1.

Legtöbbször a megfelelő iskolákban tartják a vallásórát, de találunk ilyen bejegyzést is: a templomban (és ráadásul vasárnap d. e. 12—2! Bodrogszadány!) és a szabadban (Zalkod). Ez utóbbiakon feltétlenül változtatni kell!

Heti órák száma az 1—15 között váltakozik.

Az órákat csak délelőtt tartják 39. csak délután 13, délelőtt és délután 12 helyen és nem olvasható ki 10 iskoláról.

A 44 vallásoktató közül díjazást nem kap, vagy nem jelzi pontosan a fizetését 25. A 3 vallásoktató lelkész fizetése: 12216·32 P, fejenként 4072·11 pengőnek felel meg. A heti egy-egy óra évi átlagos díjazása 177·03 P. A több 16 vallásoktató összes jövedelme 905·87 P, ennek megfelelően az egy-egy évi átlag a heti egy-egy óráért 8·62 P.

A növendékek létszáma 1546 fiú és 1627 leány, összesen 3173 növendék az elemi és tanonciskolákban. 14 fiú és 17 leány a gazdasági iskolákban, összesen 31 növendék. Az összes alsófokú iskolákban 1560 fiú és 1644 leány, összesen 3204 növendék.

Sajnos, az egyházmegyei szakelőadó statisztikája itt sem egyezik az enyémmel!

A *felsőzempléni* egyházmegyében 20 helységben van nem református alsófokú iskolákban ref. vallásoktatás. Ezek közül 19 elemi népiskola, 1 iparostanonciskola. A 19 elemi iskola közül állami 10, róm. kat. 3, gör. kat. 1, községi 4, megállapíthatatlan 1. Az iparostanonciskola városi.

A 20 iskolában 10 vallásoktató végzi a hitoktatást. Ezek közül lelkész 6, vallásoktató lelkész 1, s. lelkész 2, tanító 1.

17 helyen a növendékek saját iskoláikban részesülnek vallásoktatásban, 1 nem ír erről és 2 róm. kat. iskolából a növendékek részint az állami iskolákba, részint a KIE termébe járnak vallásórára.

A heti óraszámok 1—12 között mozognak. Legtöbbször a heti 2 óra fordul elő, ami a kis létszámnak teljesen megfelelő.

Az órák 9 helyen d. e., 8 helyen d. u. vannak és 3 jelentés részint nem ír erről, részint áttekinthetetlen, hogy hol, mikor van az óra.

A 10 vallásoktató közül 7 részesül díjazásban, 3 munkáját ingyen végzi. Egy jelentés szerint a fizetés terményben van megállapítva. Az 1—1 órák évi díjazása 3·50—11 P mozog; 5 vo. összes jövedelme 284·50 P, a vallásoktató lelkész fizetésének kivételével, akinek a fizetése 3583·76 P, melyből az évi egy órai átlag fizetés kb. 119 P.

A növendékek létszáma 328 fiú és 304 leány, összesen 632 növendék. Ez a 20 helyen szétosztva kb. 31—32-t jelent. Ha pedig leszámítjuk ebből a számból a sátoraljaújhelyi 154 fiút és 164 leányt és az így nyert 314-et osztjuk el 19 felé, még realisabb számot kapunk: 16—17. Ez bizony már szórvány-létszám, ami fokozott éberséget és buzgóbb imádságot igényel!

Sajnos, hogy az em. szakelőadó jelentésében közölt néhány adat sem fedi az én statisztikámat!

A *gömöri* egyházmegyében 35 helységben 46 iskolában folyik a vallásoktatás, melyet 27 vallásoktató végez. A 46 iskola közül elemi népiskola 39, iparostanonciskola 4, téli gazdasági iskola 1, földműves iskola 1, gazdasági ismétlő iskola 1. A 46 iskola közül állami 25, róm. kat. 3, ág. h. ev. 3, közös prot. 1, községi 11, társlati 1, jellegét nem írja 2.

A 27 vallásoktató közül lelkész 6, vallásoktató lelkész 2, s. lelkész 6, tanító 12 és tanítónő 1.

Néhány kivétellel a tanulók mindenütt a saját iskoláikban részesülnek vallásoktatásban, azok is az állami vagy a helybeli ref. isk.-ba járnak.

A heti óraszám 1—12 között mozog.

Csak d. e. tartják a vallásórát 23, csak d. u. 17, d. e. és d. u. 4 helyen és nem jelzi vagy kiolvashatatlan 2.

A 2 vallásoktató lelkész fizetése 6616·60 P, egyre-egyre 3308·30 P jut, aminek megfelelően 275·70 P kb. az átlagos havi fizetés. A többi 25 vallásoktató közül ingyen végzi a tanítást, vagy nem írja a fizetését 15. A fennmaradó 10 vallásoktató összes fizetése 763 P, ami egyre-egyre átlagosan 76·30 P-t jelent.

A növendékek létszáma: 508 fiú és 486 leány az elemi és tanoncisk.-ban, összesen 994 növendék; 60 fiú és 23 leány a gazdasági iskolákban, összesen 83 növendék. Az összes alsófokú iskolákban 568 fiú és 509 leány tanul, összesen 1077 növendék.

Itt is előfordul két helyen, hogy vasárnap d. u. tartják a vallásórát a gömörpanyiti ev. el. isk.-ban és a baktii áll. el. iskolában!

A *tornai* egyházmegyében 5 helyen folyik vallásoktatás, ezek közül 4 állami, 1 róm. kath., mind az 5 elemi népiskola.

Az 5 iskolában 3 lelkész és 1 s. lelkész végzi a vallásoktatást.

A tanítás mindenütt az iskolákban történik.

Mind az 5 helyen csak d. e.

Heti óraszám 1—16 között mozog.

Díjazás: 120 P—55 P—30 P—7 P. — Összesen: 212 P. Heti 1—1 órát évi 839 P-ért végeznek a vallásoktatók.

A növendékek létszáma 90 fiú és 92 leány, összesen 182 növendék.

Az *ungi* egyházmegyében 37 helyen 41 iskolában folyik a vallásoktatás. A 41 iskola közül 38 elemi népiskola, 3 iparostanoncisk. A 41 iskola közül 38 állami és 3 községi, illetve városi.

A vallásoktatást 23 egyén végzi, kik közül egy esperes-lelkész, 14 lelkész, 1 vallásoktató lelkész, 5 s. lelkész és 2 tanító. A vallástanítás mindenütt a saját iskolákban történt.

A heti óraszám 1—28 között mozgott.

Csak d. e. tanítanak 17, csak d. u. 14, d. e. és d. u. 9 helyen és nem ír áttekinthető órarendet 1.

Az egy vallásoktató lelkész fizetése 2864 P. Heti 1—1 órát évi 10230 P-vel díjaznak. A többi 22 vallásoktató közül 10 ingyen tanít, vagy csak nem ír arról, hogy kitől és mennyit kap. 12 vallásoktató 81133 P-t kap, egy-egy vallásoktatóra ebből kb. 67—70 P esik. Egy-egy órai évi átlag 891 P.

A növendékek létszáma 1267 fiú és 1255 leány, összesen 2522 növendék.

Sajnos, az egyh.-megyei szakelőadó jelentésében közölt adatok itt sem felelnek meg az általam kiszámított adatoknak! Különösen feltűnő, hogy írja pl. a perecsenyi és szobránci polgári iskolákat, ahonnan hozzám egy sor jelentés nem futott be!

A *felsőborsodi* egyházmegyében a jelentések szerint 30 helyen 42 iskolában folyik a vallásoktatás. A 42 iskola közül 38 elemi iskola, 1 ismétlő iskola, 1 továbbképző, 2 iparostanonciskola. A 42 iskola közül 7 állami, 1 kincstári, 12 római katolikus, 1 görög kath., 2 ág. h. ev., 2 községi. 11 társulati és nem jelzi a jellegét 6.

A vallásoktatást 12 egyén végzi, kik közül 7 lelkész, 5 segédlelkész.

A vallástanítás helye többnyire a növendékek iskolája, de sok jelentés nem ír erről, vagy nem világosan fejezi ki mondanivalóját.

A heti óraszám 1—14 között mozog.

Csak d. e. tanítanak 22 helyen, csak d. u. 10 helyen, nem ír áttekinthető órarendet 10.

Vallásoktatóink az államtól, a községtől és a társaságtól (Rima-Murányi részvénytársaságtól) 116114 P fizetést kapnak, 3 nem ír erről. Egy-egy személyre elosztva 12901 P-t jelent.

A növendékek létszáma: 532 fiú és 513 leány, összesen 1045 növendék. 4 iskolából a jelentés ezt az adatot nem közli.

Összesítő jelentés a tiszáninneri református egyházkerület területén lévő nem-református iskolákban végzett *vallásoktatásról*.

a) Közép- és középfokú iskolák.

Egyházkerületünk 6 egyházmegyéjében 20 helyen 76 közép- és középfokú iskolában végzett 30 egyén vallásoktatást. A 76 iskola közül 10 gimnázium, 4 leánygimnázium, 10 polgári fiú iskola, 13 polgári leányiskola, 14 vegyes polgári iskola, 3 tanítóképző és liceum, 4 tanítóképző és leányliceum, 4 kereskedelmi fiú középiskola, 2 kereskedelmi leányközépiskola, 2 kereskedelmi (vegyes) középiskola, 4 kereskedelmi leány szaktanfolyam, 1 fa- és fémipari iskola, 2 gépipari középiskola, 1 nőipariskola, 1 fiú gazdasági tanintézet és 1 gazdasági felső leánynevelőintézet. — Ezek közül állami 40, róm. kath. 21, gör. kath. 2, ág. h. ev. 3, községi (városi) 5, magán 3 és jellegét nem jelezte 2.

A 30 vallásoktató közül lelkész 5, vallásoktató lelkész 14, s. lelkész 10, jellegét nem tüntette fel 1.

A tanítás legtöbbször a megfelelő iskolákban történt, bár olvasható ilyen bejegyzés is: a paróchián, a gyülekezeti teremben, a tanácsteremben, a ref. vagy az állami iskolákban; egy jelentés pedig erről nem szól.

A heti óraszámok 1—16 között mozognak, a törvényes rendelkezéseknek megfelelőek.

Csak d. e. folyik a tanítás 53 helyen, csak d. u. 5 helyen, d. e. és d. u. 18 helyen. A nehéz időket tekintetbe véve, ez tűrhetőnek mondható.

A 14 vallásoktató lelkész közül 2 csak így jelezte fizetését: VIII. 2, ill. X. 3. A többi 12 összes javadalma 44924·08 P, ami 3743 P 67 fillérnek felel meg egyre-egyre elosztva. Ez pedig azt jelenti, hogy vallásoktatóink havi jövedelme 311·97 P-re tehető! Ez a mai drágaság közepette nem megélhetés! Egyházkerületünknek újra meg újra kérni kell a konventet a Kormánytól való erélyes közbenjárásra, mert nem elég szavalni a szociális intézkedésekről, lássuk is azoknak a becsületes megvalósítását! Ugyszintén sokat beszélnek ma illetékesek és illetéktelenek a belső frontról, a lelkék háborújáról. Vallásoktatóink — merem állítani — hősiesen állnak a vártán és a legtöbb erején felül dolgozik és — nyomorog!!! Mert ekkora jövedelemből kulturember ma csak nyomorogni képes! — A többi vallásoktatóink fizetéséről pontos kimutatást készíteni a hiányos adatok miatt lehetetlen. 12 vallásoktató írta meg számszerűleg jövedelmét, eszerint ők összesen 3046·36 P-t kapnak, amiből egy-egyre 253·86 P. jut évente. Vessük össze ezzel azt a tényt, hogy egy Miskolcra bekerülő 4 elemi végzett alig valamit tudó cselédleány elkér havonta 25 P-t, évi 300 P-t, a kicsit ügyesebb a 35—40 P-t is megkapja, ami évi 420—480 P-t jelent. Isten látja lelkem, nem irigylem tőlük, de csak kiszalad a számon: hol van ehhez képest az a 253·86 P.??!! Itt is kérni és zörgetni kell, amíg csak meg nem hallgattatunk!!

A növendékek létszáma: 2173 fiú és 1470 leány, összesen 3643 tanuló.

b) Alsófokú iskolák.

Egyházkerületünk nyolc egyházmegyéjében 252 helységben 337 iskolában 177 egyén végzett vallásoktatást. A 337 iskola közül elemi népiskola 285, iparostanonciskola 21, MÁV műhelyi tanonciskola 1, kereskedő tanonciskola 1, tanonciskola (különösebb megjegyzés nélkül) 5, ismétlő iskola 5, gazdasági ismétlő iskola 1, gazdasági elemi iskola 4, gazdasági tanfolyam 3, továbbképző 1, téli mezőgazdasági iskola 3, háziasszonyi tanfolyam 1, siketnémák intézete 1, tüdőgondozó intézet gyógyisk. 1, javító-nevelőint. 1, jellegét nem írta 3. E 337 iskola közül állami 192, kincstári 1, róm. kath. 40, gör. kath. 5, ág. h. ev. 7, közös prot. 1, községi (városi) 53, magán 1, társulati 12, uradalmi 2, róm. kath. urad. 2, róm. kath. és községi 1, jellegét nem írta 20.

A 177 vallásoktató közül esperes-lelkész 1, lelkész 85, vallásoktató lelkész 16, segédlelkész 46, tanító 20, tanítónő 6, nyug. tanító 1, előkönyörgő tanító 1, 1 pedig nem írta a fokralkozását.

A tanítás a legtöbb helyen a növendékek iskolájában történt, de olvashatunk ilyen jelentést is: a paróchián, presbiteri lakásokon, gyülekezeti teremben, KIE. termében, ref. vagy áll. iskolában, a templomban vagy a szabadban... Templomban tartja a vallásórát a bodrogzsadányi és a szabadban a zalkodi hitoktató. Ezek feltétlenül megszüntetendők! A templom nem ezt a célt szolgálja, azt bármi más célra igénybe venni, annak profanizálásával egyenlő! A szabadban való tanítás pedig egyszer-egyszer kellemes, de vajjon amikor szakad az eső, amikor hull a hó, akkor is ott tanít a vallásoktató, vagy akkor egyáltalán nem is tart órát! Félő, hogy így van!!

A heti óraszámok a heti 1—28 között vannak, az előírásnak megfelelők.

Csak d. e. tanítanak 159, csak d. u. 100, d. e. és d. u. 36 iskolában és 42 iskoláról, a jelentés nem elég áttekinthető. Négy helyen előfordul, hogy a vallásórát vasárnap tartják. (Abauji em.-ben az encsi, alsözempléni em.-ben a bodrogzsadányi és a gömöri em.-ben a gömörpanyiti és a bakti hitoktató.) Ez mindenesetre elítélendő. Meg kell találni a módot arra, hogy valamikor hétköznap elvégezhető legyen a tanítás. Addig nem várhatjuk a vasárnap megszentelését, amíg mi sem tesszük azt! Mert más az istentisztelet és más a vallásóra. Az is különös, hogy sokan hétköznap vezetnek „vasárnapi“ iskolát, ez hatáskörömön kívül áll, a vasárnapi vallásóra ellen azonban a legerélyesebben tiltakozom!!!

A 16 vallásoktató lelkész közül egy fizetését csak így írta: VIII. 2. A többi 15 összesen 54985:36 P-t kap. Ennek megfelelően egy havi fizetésük 305:47 P. Egy-egy órára eső évi díjazás pedig 139:06 P. 76 vallásoktató ingyen végzi a tanítást, vagy csak nem ír erről. 81 vallásoktató összesen 10.652:02 P. díjazásban részesül, ami egy-egy emberre 131:51 P-nek felel meg. 4 vallásoktató részesül ugyan valamelyes díjazásban, de adataik a statisztika számára feldolgozhatatlanok. Vallásoktatóink javadalmazásához itt már nem kell semmit mondanom, a számok maguk beszélnek; ha én ki-

mondanám őket, talán valaki lázadónak tarthatna... Csak egyet még: különösen nagy elismeréssel kell megemlékeznünk arról az egy esperes-lelkésztől és a 85 lelkésztől, akik legtöbbször fizetés nélkül, vagy cipőtálcán se elegendő fizetésért végzik áldásos munkájukat sokszor betegen, sárban, fagyban, tanyák között kocsin vagy gyalogosan... Nem lehet meghatódás nélkül gondolni munkájukra, mikor azt írja az egyik, hogy „mentem már ki a tanyák közé olyan cudar időben, hogy a jó kutyát nem lehetett kint látni, a gyerekeket se engedték szülei...” Csak imádkozhatunk érettük: Uram adj magyar református egyházunknak minden bajjal-véssel, sátáni hatalommal dacoló hűséges munkásokat...

A növendékek létszáma: az elemi és tanonciskolákban 6854 fiú, 6308 leány, összesen 13162 növendék. A gazdasági iskolákban 203 fiú és 98 leány, összesen 301 növendék. Az alsófokú iskolákban összesen 7057 fiú és 6406 leány, összesen 13463 növendék.

A közép- és alsófokú iskolák növendékeinek összlétszáma: 9230 fiú, 7876 leány, összesen 17106 növendék.

Főtiszteletű és Méltóságos Közgyűlés! Több, mint 16000 növendék, pedig ebben a számban még nincsenek benne a felsőborsodi adatok... Mekkora nagy felelősség! Isten kezünkben adta őket, hogy előttük való alázatos bizonyoságtétellel lelküket megváltóhoz, Krisztusunkhoz édesgessük. Kezünkbe adatott a jövő egy darabja, vajjon megfelelően élünk-e vele?! Minden vallásoktatónak fel kell vetnie ezt a kérdést. De a felelősség mellett lehetőség is ez a 16000 növendék. Arra gondolok most, hogy ha az adakozás szent szolgálatát egy közös ügy érdekébe állítanánk, milyen nagy eredményeket érhetnénk el, de nem mi, hanem az Istennek velünk való kegyelme! Szomorúan láttam a legtöbb jelentésből, hogy az adakozás csaknem ismeretlen fogalom növendékeink előtt. A püspök úrral való beszélgetés alapján felvetem hát itt az egyházkerületi közgyűlés előtt az egyházkerületi vallásoktatási alap létesítésének gondolatát. Önkéntes adakozásként minden növendékünk egy kis biztatásra, lelkesítésre szívesen hozna a közös oltárra 10—20 fillért évente. Bekapcsolódhatnak ebbe a mozgalomba a kerületünkben lévő összes református iskola is, elsősorban persze középiskolásaink. Hacsak 10.000 növendékünk hozna évi 10—10 fillért, már az is 1000 P. lenne. S ebből fedezhetnénk aztán szegény vallásoktatónk konferenciái költségeit és év végén zsoldár- és biblia-ismereti verseny győzteseit, a különösen jól tanuló és szegény növendékeinket megjutalmazhatnánk, vagy konferenciákra küldhetnénk. S mindezt a semmiből, mert egy év alatt 10 fillér az annyi, mint a semmi, havonta félretesznek 1 fillért, talán ezt se jónak se fogja sajnálni...

Jelentésem szíves tudomásul vételét kérem.

1., egyházkerületi közgyűlésünk köszönetet mond vallásoktatóinknak és imádkozó meleg szeretettel együtt-

érez jó-munkát végző hitoktatóinkkal, ugyanakkor inti is őket, hogy a nemes harcot megharcolni, a futást elvégezni, a hitet megtartani meg ne restüljenek; egyszersmind elkötelezi magát arra, hogy a Konventet újólag felkéri vallásoktatóink anyagi ügyeiben a nmt. VKM.-nél való szíves eljárásra;

2., felhívja a felsőborsodi esperesi hivatalt, hogy kutassa ki a vallásoktatók törzskönyvi lapjai késésének okát és a késedelmezőket pénzbírsággal sújtsa;

3., felhívja az abaúji, alsózempléni, gömőri esperes urakat, hogy utasítsák az encsi, bodrogsadányi, gömörpanyiti és baktii vallásoktatókat arra, hogy a vallásórákat vasárnapról hétköznapra tegyék át, hacsak ennek valami elfogadhatóan leküzdhetetlen akadályja nincs; úgyszintén a bodrogsadányi és a zalkodi hitoktatókat arra, hogy a vallásórákat ne a templomban és a szabadban tartsák, hanem keressenek ennek megfelelő helyet;

4., kimondja az egyházkerületi vallásoktatási alap létesítését, melynek összegyűjtésével a vallásoktatókat, kezelésével az egyházkerületi pénztári hivatalt bízza meg, esperesek útján felhívja az összes kebelbeli református és nem-református iskolába járó növendékeinket, hogy „egymás terhét hordozandó“ önkéntes adományaikkal (10—20 fillér évente) minden évben járuljanak hozzá, hogy ez az alap betölthesse nemes hivatását;

5., elrendeli, hogy ezentúl minden vallásoktatásra vonatkozó intézkedést az esperesi hivatalok vallásoktatóink kezéhez juttassanak el írásban;

6., elrendeli végül, hogy a jövőben az egyházmegyei közgyűlések után a vallásoktatói törzskönyvi lapok azonnal, de legkésőbb a közgyűlések után egy héttel a püspöki hivatalhoz beküldessenek, a késedelmezőket rendbírsággal sújtja.

19. Előadó jelenti, hogy Nagy József póroszlói lelkipásztor egyházkerületi népiskolai vallásoktatási szakfelügyelői tisztségéről lemondott. Lemondását azzal indokolja, hogy a konventi szabályrendelettervezet egyházmegyéken, egyházkerületeken csak egy-egy szakelőadót említ. Ugyanezen okból Papp István előadó is felajánlja főtiszteletű Püspök úrnak lemondását, kérve őt, hogy a kerületi közgyűlés válasszon majd egy új embert. A Püspök úr azonban Papp István előadó lemondását nem fogadta el.

Közgyűlés köszönettel veszi Nagy József lelkésznek közel két éves buzgó szakfelügyelő munkáját és életére, minden további munkájára Isten gazdag áldását kívánja. Papp István vallásoktató előadót pedig további munkára kéri.

20. Egyetemes Konventünk már 1940/416. számú határozatában elrendelte az állandó káplántartó helyek revízióját. Ennek a határozatának végrehajtása az erdélyi egyházkerület örvendetes visszatérésével eltolódott. 420/1942. számú határozatában újra intézkedett Egyetemes Konventünk ebben a kérdésben úgy, hogy egy bizottságot küldött ki az ügy rendezésére.

Egyházkerületünk esperesi értekezlete részben az egyházmegyék határozata alapján a következőképpen állapította meg az egyházmegyék káplán-szükségletének sorrendjét.

Abauji egyházmegye. 14 káplán.

1. *Kassa.* 4500 lelkes gyülekezet. A két vallásoktató lelkész mellett, a sok iskola miatt s a nagyon erős katolikus hatás ellen-súlyozására a vallásoktatás, az ifjúsági munka és a sokféle gyülekezeti munka okából feltétlenül szüksége van két káplánra.

2. *Gönc.* Esperesi székhely. 2 káplánra okvetlen szüksége van, egyik az esperesi irodában, a másik pedig a nagy lélekszámú egyházközség lelkigondozására, gazdasági és ipariskolai növendékek vallásoktatási céljára.

3. *Abaújszántó.* Helyben és Cekeházán népes állami iskola van, heti 16 vallásórában, továbbá helyben róm. kath. polgári iskola, iparostanonc iskola heti 8 órával. A lelkipásztor egymagában elégtelen.

4. *Felsőlánc.* Filiák: Alsólánc, Reste, Buzita. Mindenütt templom és minden vasárnap legalább két helyen istentisztelet s köznapokon is hetenként mindenütt legalább két istentisztelet.

5. *Abaújvár.* Filiájában templom, nagy katolikus tömegben élő Alsókéked gyógyfürdő szórványa miatt és a pányoki hétköznapi és vasárnapi istentiszteletek miatt szüksége van a káplánra.

6. *Abaújkér.* (Abaújalpár, Boldogkőújfaluval együtt.) Lelkipásztora Abaújkérben a népfőiskolásokat tanítja, a másik két egyházközségben lévő templomban is istentiszteletet kell tartani.

7. *Tornyosnémet.* két templomos filiával. Vasárnaponként három helyen, hétköznaponként állandóan két helyen istentisztelet. Róm. kath. iskolában hitoktatás. A három községben való szolgálat káplán nélkül lehetetlen.

8. *Garbócbogdány.* Két filiája van templommal, állami iskolákkal. Tót tengerben kis magyar szigetek és nemcsak a hitoktatás, hanem a magyar öntudat ébrentartására is szükséges lelkész részére a segítség.

9. *Szina.* (Abaújszina). Filiájában is templom. Állami iskola úgy az anyegyházban, mint a filiában. Heti vallásórák száma 16.

10. *Szepsi.* Szórvány-gondozás, állami nép-, polgári és iparostanonc iskolában hitoktatás miatt nem nélkülözheti a káplánt.

11. *Kiskinizs.* Halmaj szórvánnyal és katolikus iskolába járó gyermekek hitoktatása miatt káplán nélkül nem láthatja el a szolgálatot a lelkipásztor.

12. *Szászfa*. Filiájában is templom. Állami iskolákban hitoktatás. Szórványaiban a gör. katolikusok közti hívek pásztoralásánál nem nélkülözheti a káplánt.

Alsóborsodi egyházmegye. 18 káplán.

1. *Miskolc*. Püspöki káplán és három lelkészi káplán. Négy káplán szükséges. Lélekszám 19.000. kb.

2. *Alsószolca*. Esperesi székhely.

3. *Eger*. Lélekszám: kb. 1.200. Egercsehi fiókegyház. 39 szórvány. Sok iskola.

4. *Diósgyőr (gyári rész)*. Lélekszám: kb. 2.800. 12.000 r. kath. Két szórvány. Bükk-szentkereszt üdülőhelyen, nyári időszakban minden vasárnap istentisztelet. 12 bibliakör. 7 vallásóra. Kórház kb. 1000 ref. beteg. Lelkipásztor em. főjegyző, eker. jegyző. Pereces bánya telep 400 lélek 6 km.

5. *Diósgyőr (vári rész)*. Lélekszám: kb. 2.800. 7200 r. kath. 4 szórvány. Lillafüred üdülőhely, nyáron minden vasárnap istentisztelet, egyébkor havonta egyszer. Szórvány: vallástanítás. Járási szegényház, 12 vallásóra.

6. *Mezőkeresztes*. Káplán Mezőkövesden a fiókegyházban. Lélekszám: Mezőkövesden kb. 400. Van imaterem és lelkészlakás.

7. *Nyékkládháza*. Lélekszám: kb. 1000. Három egyházközségből áll. Három istentiszteleti hely.

8. *Hejőcsaba*. Lélekszám: 1.600. 20 vallásóra. Szórvány: Görömböly, minden vasárnap istentisztelet, Görömböly-Tapolca gyógyfürdő, az időny alatt istentisztelet.

9. *Átány*. Lélekszám: kb. 2.700. 5 szórvány, kb. 200 lélek. Erdőtelek község 11 km., vallásoktatással.

10. *Poroszló*. Lélekszám: kb. 3.400 lélek. Tanyák. Intenzív belmissziói munka. 1898 óta állandó káplántartó hely.

11. *Belsőbócs*. Lélekszám: kb. 2.400. Külsőbócs társ-egyházközség. 1898-ban is állandó káplántartó hely.

12. *Tiszanána*. Lélekszám: kb. 1.800. Szórvány 9 km. 1898 óta állandó káplántartó hely.

13. *Cserépfalu*. Lélekszám: kb. 2.100. Szórvány 3. 1898 óta állandó káplántartó hely.

14. *Noszvaj*. Lélekszám: kb. 1.700. Szórvány 9 km.

15. *Mezőcsát*. Lélekszám: 4.100. Két lelkipásztor. Tanyák. A káplán a népiskola felső osztályaiban vallást tanít.

Alsózempléni egyházmegye. 15 káplán.

1. *Nagyrosvány*. Esperesi székhely. 2 káplán. 1.200 lélek. Társ-egyház. Sok tanya. Vallásórák. Régi káplántartó.

2. *Cigánd*. Lélekszám: 4269. 4 nagy tanya, 3—3 és fél km. Aprótanyák. Tanyai róm. kath. elemi iskola. Nem református iskolákban a vallásórák száma 8.

3. *Sárospatak*. Lélekszám: 3227. Sok tanya és szórvány. Vallásoktatások. Tanyai vallásoktatások heti 6 óra. A gyülekezet egyharmada tanyákban és szórványokban él.

4. *Bacska*. Lélekszám: 955. Batyán társegyház, 5 és fél km. Lelesz leányegyház, 5 km. Bég fiókegyház, 4 km. Szórványok. Nem ref. iskolákban vallástanítás 8 óra. Kath. nagybirtokok: Jászóvári prépostság, 'Sennyei-uradalom.

5. *Bedrogszentes*. Lélekszám: 1336. Véke leányegyház, Boly, Szinyér, Zétény fiókegyház, 4—6 km. Szórvány. Vallásórák 14. Régi állandó káplántartó hely.

6. *Királyhelme*c. Lélekszám: 1430. Leányegyház 8 km. Vallásórák heti 15. Lelkipásztor egyházmegyei missziói előadó.

7. *Kis- és Nagytárkány*. Új állandó káplántartó hely. Az esperes 7-ik helyre kéri besorozni.

8. *Pácin*. Karcsa központtal. Lélekszám: 1200. Tanyák. Heti vallásóra 8. Erős kath. és szektárius hatás.

9. *Tarcal*. Lélekszám: 1827. Sok tanya és szórvány, 3—9 km. Állami faiskola, szőlészeti és borászati szakiskola. Régi állandó káplántartó hely.

10. *Újcsanó*s. Lélekszám: 970. Ófalu Hernádon inenni része 3 km., túli része 4 és fél km. Leányegyház Sóstófalva 5 és fél km. Szektáriusok. Őszi és téli időben az Ófaluba való kiszállás egy teljes napot vesz igénybe.

11. *Megyaszó*. Lélekszám: 2005. Tanyák, majorok, 1—9 km. Uradalmi iskolában heti 4 vallásóra. Régi káplántartó hely.

12. *Tiszalúc*. Lélekszám: 2300. Tanyák, major, puszták 2—4 km. 4 vallásóra. Régi káplántartó hely.

13. *Tiszakarúd*. Lélekszám: 2913. Tanyák, 3—10 km. Vallásóra 6. Szétszórt szektárius terület. Régi káplántartó hely.

14. *Szerenes*. Lélekszám: 1881. Tanyák. Polgári iskola, állami elemi iskola. Községi és róm. kath. iskola. Járási székhely. Gyárváros.

Felsőborsodi egyházmegye. 5 káplán.

1. *Sajóvelezd*. Esperesi székhely. Misszió-köri székhely.

2. *Ózd*. Lélekszám: 3500. 16 szórvány-gyülekezet. Leányegyház: Susa. Szétszórt területen hitoktatás.

3. *Disznóshorvát*. 4 bányatelep 4—7 km. Mindenütt hitoktatás. Ormospusztán minden vasárnap istentisztelet. Lélekszám: 1560.

4. *Sajószentpéter*. Lélekszám: 2400. Polgári és többféle népiskola. Bányatelepe és üveggyára van.

5. *Rudabánya*. Lélekszám: 750. Leányegyház és bányatelep, 5 km.

Felsőzempléni egyházmegye. 3 káplán.

1. *Sátoraljaújhely*. Lélekszám: 3200. Széphalom fiókegyház, továbbá Hosszúláz-Rudabányácska. Állami iskolában heti 26 óra. Kórház-, fogházmisszió.

2. *Szólóske*. Lélekszám : 840. Leányegyház Bodrogszerdahely, Borsi. Szórvány Bodrogszög, 3—5 km. Háromféle vallástanítás.

3. *Ladamóc*. Esperesi székhely.

Gömöri egyházmegye. 13 káplán.

1. *Rimaszécs*. Két filia, 4—5 km. 5 szórvány. Esperesi székhely is.

2. *Rimaszombat*. Népes gyülekezet, vármegyei székhely. Katonai helyőrség ; börtön ; közkórház. Két filia és számos szórvány.

3. *Rozsnyó*. Kath. püspöki székhely. Kath. gimn. kereskedelmi, polgári, népiskola ; evang. polgári, községi, állami népiskola. 5 szórvány.

4. *Putnok*. Sok iskola. Lélekszám kb. 1800. Leányegyházközség Dubicsány, templommal.

5. *Hanva*. Hármass gyülekezet. Minden vasárnap 3 helyen istentisztelet. Egyik filia 8 km.

6. *Tornalja*. Három filia 4—5 km. Polgári, állami népiskola. Sajógömörön evang. népiskolában és gazdasági iskolában 218 tanuló vallásoktatása.

7. *Gice*. Két filia 4—5 km. 5 szórvány. Jolsván polg. iskola is. Katonai helyőrség, anyegyháztól 10 km.

8. *Pelsőc*. 4 szórvány 3—7 km. Állami népiskola 70—80 ref. tanköteles.

9. *Jánosi*. (Ha állandó káplántartó jogosultsága megállapíthatnák).

10. *Eszkáros*. 5 filia 8—10 km., és szórványok. Vallásoktatás.

11. *Hét*. (Ha állandó káplántartó jogosultsága megállapíthatnák).

12. *Kelemér*. Leányegyháza van, templommal.

13. *Agtelek*. (Különösképp nem igényli a káplánt).

Tornai egyházmegye. 3 káplán.

1. *Tornagörgő*. Esperesi székhely.

2. *Bódvavendégi*. Hidvégardó leányegyházban s. lelkész a tanító és kántor is. Iskolai államsegélyt elvesztette.

3. *Zsarnó*. Leányegyház és fiókegyház, 3—4 km. Leányegyháznak temploma van. S. lelkész itt lakik, vallást tanít. Minden ünnepnap istentisztelet. Tornán vallásoktatás. Hármass egyház.

Ungi egyházmegye. 7 káplán.

1. *Ungvár*. Két káplán. Sok nép- és középiskola, kórházi, fegyintézeti szolgálat. 100 km. távolságig terjedő missziói kör. Magyarság végvára.

2. *Eszeny*. Lélekszám : 1869. 12 tanya, vallásoktatás.

3. *Nagydobrony*. Lélekszám : 3335. Szeretetház vezetése. Belmissziói munkák.

4. *Kisdobrony*. Lélekszám : 1227. 21 vallásóra.

5. *Nagykapos*. Dr. Magda Sándor püspök személyéhez kötött állás.

6. *Bajánháza*. Esperesi székhely.

Közgyűlésünk ezt a bemutatott sorrendet helyben hagyja s felterjeszti az Egyetemes Konventhez azzal a kéréssel, hogy az egyházkerület állandó káplántartó helyeihez a lelki munkák érdekében ragaszkodni kíván, mert az állandó káplántartó helyek lelki szükséglete állandóan növekszik.

21. Az egyetemes konvent 398/1942. számú jegyzőkönyvi határozata a magyarországi ref. s. lelkészek helyzetével foglalkozik. Közli a Magyar Ev. Munkásszövetség idevonatkozó emlékiratát, a konventi közigazgatási bizottság előadói javaslatát, az öt egyházkerület esperesi értekezleteinek, illetve igazgatótanácsának véleményes javaslatait. Egyetemes konventünk a segédlelkészek anyagi és szolgálati ügyeinek rendezését multhatatlanul szükségesnek tartva:

I., felkéri az egyházkerületeket, melyeknek történeti és törvényben biztosított joga ez irányban intézkedéseket tenni, hogy idevágó határozataikat és szabályrendeleteiket folyó év december 31-ig terjesszék a konventi elnökséghez;

II., a nem állandó jellegű élethivatást jelentő s. lelkészségek helyett díjleveles lekipásztori, missziói és vallásoktatói lelkészi állások szerveztessenek az 1933. I. t.-c. 20. §-ának szigorú végrehajtásával;

III., püspököktől kimutatást kér azokról az egyházakról, hol az előző pontban említett állások szervezésének szükségessége, vagy lehetősége fennáll;

IV., a konvent által kibocsátott jelentőíveken helyzetrajzot kér a s. lelkészekről s az íveknek az egész kerületre kiterjedő feldolgozása alapján a kerületi közgyűlés bírálja el a s. lelkésztartási jogosultságot;

V., egyetemes konvent mindezek alapján az országos Zsinathoz tesz előterjesztést a s. lelkész ügy végleges rendezése érdekében.

I., Közgyűlésünk a s. lelkész kérdésnek úgy anyagi, mint szolgálati vonatkozású rendezését maga részéről is szükségesnek és fontosnak tartja. Ennek bizonyága, hogy 1941. évi közgyűlés 33, 34, 35, és 39. sz. jegyzőkönyvi pontjai mind ezzel vannak összefüggésben. Ezekre is hivatkozással közgyűlésünk bizottságot küld ki, melynek tagjai dr. Enyedy Andor püspök elnöklete alatt Tóth János esperes, Nádházy Bertalan és Román Ernő lelkipásztorok. E bizottságot megbízta azzal, hogy a dunamelléki egyházkerület e tájban alkotott szabályrendele-

tének figyelembevételével egyházkerületünk szabályrendeletét mielőbb készítse el s f. év végéig a konventhez terjessze fel.

II. Közgyűlésünk maga részéről is kívánatosnak tartja, az ideiglenes élethivatást jelentő s. lelkészségek helyett díjleveles lelkipásztori, missziói és vallásoktatói lelkészi állások szervezését, de kifejezi azt a nézetét, hogy a lelkipásztorképzés szükségképeni kiegészítő részét képező eme szolgálatban a helyzet természeténél fogva mindig lesz ideiglenesség és átmenetiség.

III. Egyházmegyénként az alábbi gyülekezetekben van lehetőség az említett állások szervezésére:

1. *Abauj.* a) Szikszón az 1929 óta szünetelő II-ik számú lelkészi állás 1947 táján esetleg megnyitható. b) Kassa környéki ezer lélekszámon felüli szórvány magyarság pasztorálására missziói lelkészség szervezendő. c), d), e), Kassán nem református elemi és középiskolába járó ref. tankötelesek száma ötszázon felül, Abaujszántón 160-on felül van. Így Kassán kettő, Abaujszántón egy vallásoktató lelkészi állás szervezésére van szükség.

2. *Alsóborsod.* a), b), vonatkozó egyházmegyei határozat szerint Miskolcon egy rendes lelkészség és egy állandó kórházi s. lelkészség, továbbá c—d) az Eger-, Heves-, Átány-, maklári szórványok számára két missziói lelkészség volna szervezendő.

3. *Felsőzemplén.* a) Sátoraljaújhelyen egy második vallásoktató lelkészség beállítására van szükség.

4. *Gömör.* a) Rimaszombatban 1933-ban felfüggesztett I. számú lelkészi állás felújítására van lehetőség. b) Csizben a ref. lélekszám nagysága és a fürdőidény sok református vendége indokolná az anyásítást. c—d) Tornalja és Rozsnyó esetleg alkalmasak önálló vallásoktatói lelkészségek létesítésére.

5. *Ung.* a) A nagybereznai missziói lelkészség most szerveztetett meg és csak közgyűlésünk jóváhagyására vár.

IV. A jelentő íveket egyházmegyénként összesített táblázattal és indokltsági sorrendet adó felsorolással Közgyűlésünk felterjeszti a konventhez, ama nézetének kifejezésével, hogy kerületünkben feleslegesen fenntartott ú. n. „kényelmi segédlelkészség nincs“.

22. Az egyetemes konvent a dunamelléki egyházkerület 1940 évi szeptember 20-án hozott 12. számú határozatát hasonló intézkedés végett megküldte egyházkerületünknek.

Ezen határozat kimondja, hogy a katonai szolgálatra behívott lelkipásztorok helyettesítési költségeit maguk a bevonult lelkipásztorok tartoznak fedezni. A határozat indokolása kimondja, hogy a

bevonult lelkipásztor mint c. zászlós főhadnagyi illetményként havi kb. 300 P-t kap itthoni illetményeinek megcsonkítása nélkül.

Egyházkerületi közgyűlés kimondja, hogy az egyetemes konvent 380/1941. határozata értelmében a katonai szolgálatra bevonult lelkipásztorok helyettesítési költségeiket maguk tartoznak fedezni.

23. Az egyetemes konvent 56/1942. sz. határozatával a tiszántuli egyházkerület középiskolai vallástanárképesítő bizottságának a vallástanári gyakorlat színvonalának emelésére vonatkozó javaslatát azzal a felhívással teszi le a kerületekhez véleményadás végett, hogy e tárgyban készítendő munkálataikat terjesszék az egyetemes konvent 1943. évi ülése elé.

Közgyűlésünk a tiszántuli egyházkerület vallástanárképesítő bizottságának e tárgyban az 1—4. pontokban foglalt javaslatát a maga részéről is a cél érdekében állónak tartja. Azokhoz a következő módosításokat, illetve kiegészítéseket fűzi.

Az első ponttal kapcsolatban osztja az egyetemes konventnek azt a nézetét, hogy a hospitálás nem korlátozható a vallástanári vizsgálat színhelyén lévő intézetre.

A második pont egészíttessék ki a következőkkel: A jelöltek köteleztessenek arra, hogy a hospitálás egész tartama alatt pontos, az illető intézet vallástanára által hétről-hétre látmozott, illetve igazolt munkanaplót vezessenek. A munkanaplót annak mellékleteképpen az óráról-órára készített óraterveket, illetve tanítási vázlatokat, melyeket a vallástanár felülvizsgál, a jelölt tartozik a vizsgálóbizottság által megszabandó határidőig a bizottságnak benyújtani. A jelöltnak a vallástanár pasztorális munkájában való részvételi kötelezettsége kifejezetten említettessék meg; a bibliaköri, konfirmációi előkészítési, valamint vallásos egyesület, vagy kollégium munkájának vezetésére vonatkozó tevékenység.

24. Egyetemes konventünk tanügyi bizottsága 18/1942. számú határozatával felhívta a tanári testületeket, hogy foglalkozzanak a theologus-hiány problémájával és javaslataikat az egyházkerület útján terjesszék fel az egyetemes konventhez. Érdekelt középiskoláink — a sárospataki református és a miskolci Lévy-gimnázium — beterjesztették az erre vonatkozó megjegyzéseiket. Ide vonatkozik az is, hogy az országos theol. tanári konferencia megelőző s folyó évben ismételten foglalkozott e kérdéssel s többrendbeli idevágó felterjesztéssel fordult az egyetemes konventhez.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi. Egyházi középiskoláink igazgatóit és tanári karait ezutánra is belső, nemes és példamutató irányításra kéri.

25. Egyetemes konvent az 1942. évi május hó 6—7. napjain tartott ülésének 331. jegyzőkönyvi pontja értelmében szükségesnek tartja, hogy a magyar ref. egyház minden egyházközsége bekapcsolódjék az Országos Nép és Családvédelmi Alap nemzetmentő és társadalomépítő munkájába. Ennélfogva felhívja egyházkerületünk útján az összes egyházközségeket, hogy a kebelükben működő nőegyesületek vezetőinek bevonásával igyekezzenek a legjobb erőket kiválasztani s a munkaközösségben való részvételre rábírní, mert csak így nyílik alkalom református anyaszentegyházunk számára a hivatalos szervek felvilágosítására és tanácsadással való irányítására, a közösségi szellem kialakításában és építésében való közvetlen részvételre, végül mert így biztosíthatja azt, hogy a törzsökös magyar reformátusság, különösen a szórványokban és a nemzetiségi vidékeken ettől az áldásosnak ígérkező szervezettől akár a jótékonysági munkában, akár a törvényben felsorolt célok előmozdítására megfelelő támogatást kaphasson.

Felkéri a konvent az egyházkerületek püspökeit, hogy a konvent e határozatáról a lelkipásztorokat bizalmas tájékoztatóban értesíteni szíveskedjenek.

Egyházkerületi közgyűlés a fenti konventi jegyzőkönyben foglalt felhívást, illetve figyelmeztetést hálás köszönettel tudomásul veszi. A maga részéről szintén felkéri püspökét, hogy a konventi jegyzőkönyvi pontban foglaltakat külön körlevélben, részletes felvilágosítással kísérve, megfelelő nyomatékkal hozza a lelkipásztorok tudomására. Ugy szintén egyházkerületi közgyűlés sürgősen szükségesnek tartja, már az előtte fekvő ügyel kapcsolatban is, az egyházkerületi és egyházmegyei, valamint a gyülekezeti nőszövetségek megalakítását s azt minden fokozaton haladéktalanul elrendeli.

26. Egyetemes konvent 1942/51. sz. határozatával a törpe gyülekezetek sorsában való érdemi határozathozatal végett felhívja a tiszáninneri egyházkerületet, hogy idevonatkozólag véleményes javaslatot terjesszen fel az egyetemes konvent elé, mely javaslatoknak minden egyházkerületből való beérkezése és mérlegelése után dönt az egyetemes konvent a törpe gyülekezetek további sorsára nézve.

Egyházkerületi közgyűlés az egyházmegyékből beérkezett vélemények és az általános tapasztalatok alapján, ismerve a törpegyülekezetek áldozatkészségét és az

egyházért való minden elismerést kiváltó hősies küzdelmét, ezek alapján azok esetleges megszüntetésében nagy lelki veszteséget, egyben a magyarság végvárainak meggyöngítését látná, ezért azok további fenntartását kívánja s fennmaradásukhoz a lelkésztanítóképzés további fenntartását látja szükségesnek és célravezetőnek s bármennyire tudatában van is egyházkerületi közgyűlés azoknak a nehézségeknek, amelyek a kis gyülekezetek fenntartásával járnak, ennek ellenére sem járulhat hozzá történelmi egyházközségek önállóságának megszüntetéséhez, ami a társítással együttjárna.

27. Az Egyetemes Konvent 297/1941. sz. a. már az elmúlt évre elrendelte, hogy a nem református iskolákban folyó református vallástanításról és vallásos nevelésről és ezek felügyeletéről alkotott szabályrendelet-tervezetet az egyházmegyék vegyék tárgyalás alá és határozat alakjában szóljanak a kérdéshez. Az elmúlt évi kerületi közgyűlés azon indokolással, hogy az egyházmegyék későn kapták kézhez a konventi jegyzőkönyvet, az idei kerületi közgyűlés kötelességévé tette az erre adandó választ, felhíván az egyházmegyéket is a válaszadásra. Jelentem, hogy beérkezett az alsóborsodi, alsózempléni, felsőzempléni, gömöri, tornai és az ungi egyházmegyék hozzászólása. Nem kaptam kézhez az abaúji és a felsőborsodi egyházmegyék jelentését.

Az alsóborsodi egyházmegye közgyűlése megbízta a vallásoktatók közösségét, hogy a választ szövegezzék meg. Véleményüket nyolc pontban adták elő: ad 6. §. kifogásolják, hogy a kis egyházakra miért tolják a szórványban végzendő vallásoktatás költségeit. Hogyan biztosíthatják ezek ezt? Feleletünk: a nagyon szegény és arra rászorult egyházak különböző segélyekben részesülnek. Konvent ezek összegét egyben kiutalja a kerületeknek, amelyek igazságosan szétosztják. Erre a segélyre a feltételezett nagyon szegény kis gyülekezet is számíthat, egyébként vállalnia kell az áldozat drága terhét!! — ad 9. §. nem tartják helyesnek, hogy a középiskolákban kevesebb a megkívánt óraszám és növendék létszám, míg az elemiben több, bár ott nehezebb a tanítás! — Feleletünk: minden munka könnyű, ha az Ur Krisztus terhét hordozzuk, de nehéz, ha Nála nélkül próbálkozunk! Igaz, hogy a kamasz tanonc gyerekek fegyelmezése nem könnyű feladat, de még nehezebb annak az intelligens, sokat olvasott, sokat tanult középiskolásnak lelki vívódásait megérteni, őt a nehézségeken hittel és tudással átsegíteni. Az előbbiekhöz nagyon sok türelem, szeretet és hit kell, az utóbbiakhoz még ezeken kívül nem csekély tudás is, amivel persze nem akarom azt modani, hogy az alsófokú iskolákban végzendő vallásoktatáshoz nem kell tudás, de emehez sokkal több, ez magától értetődő!! — ad 14. §. szerintük ez a kijelentés: „a vallásoktató lelkész épen olyan önálló,

mint az egyházközségi lelkipásztor“ ellentétben állónak látszik néhány későbbi megállapítással a felügyeletre, szolgálati viszonyra, szabadság-kérdésre stb. vonatkozólag. Ez tény, hogy valóban ez az egyik legnehezebb kérdés, mert semmiképen meg nem engedhető, hogy a vallásoktató rossz értelemben vett kis egyházat szervezzen a gyülekezeti lelkész háta mögött. Viszont meggyőződésem, hogy ahol a krisztusi szeretet él a gyülekezeti lelkipásztorban és a vallásoktatóban, ott nincs első és utolsó, hanem „aki köztetek első akar lenni, legyen a ti szolgátok!“ Nem tagadom, hogy ez a legkényesebb kérdése talán az egész tervezetnek, de remélem, hogy az idők folyamán, a tapasztalat alapján is akad majd olyan megoldás, amely mostani nehézségünket eloszlatja. (Addig azonban, amíg a vallásoktatók fizetése rendszeresen elintézve nincs, ez a kérdés se lesz megoldva!!) ad 36. §. csakugyan rossz megfogalmazású, nem tűnik ki világosan, hogy a vallásoktató lelkésznek 8 napnál hosszabb, ill. rövidebb időre csak az esperes adhat-e szabadságot. Ezen változtatni kell! — ad 27. §. Nemcsak a vallásoktató s. lelkésznek kötelessége a belmissziói munkák végzése, — mondják. Ebben is teljesen igazuk van, ez a tervezetből kihagyandó! — ad 55. §. Iskolai év végén nem lehet összegyűjteni az órarendet. Igazuk van ma, de a régi normális világban legtöbb helyen már júniusban készen volt az órabeosztás, órarend, ma ezt a változott körülményekhez kell alkalmazni. De azt is lehet, hogy mindezt csak év elején kelljen beadni. — ad 61. §. Az engedélyt nem az igazgatóság adja az ellenőrző látogatónak, hanem az egyházmegye vagy egyházkerület. Ebben is igazat kell adnunk nekik, rossz kifejezés itt az engedélykérés, csak tiszteletünket tesszük és bejelentjük látogatásunkat, mert a vallásoktatás és annak ellenőrzése minden egyháznak belső ügye! — ad 69. §. A jegyzőkönyvi űrlapokra nézve nem tudtak állást foglalni, mert nem állt rendelkezésükre. Kár, hogy nem kértek tőlem, nálam volt. Egyébként az űrlapnak a IV. rovatát, mely minősíti a vallásoktatót jelesre ... elégtelenre, helytelenítem. Véleményem szerint erre csak abban az esetben lenne szükség, ha vallásoktatóink munkájukat feltűnően hanyagul végeznék; de szeretném remélni, hogy ez nem így van! S még akkor is helyénvalóbb, ha az egyházmegyei, majd az egyházkerületi szakelőadó véleménye alapján maga a püspök minősíti az ilyen javíthatatlanul hanyag vallásoktatót.

Az alsózempléni egyházmegye közgyűlése már az elmúlt 1941—42. iskolai évben meg is valósította az ebben foglalt rendelkezések jó részét. Magát a tervezetet alkalmasnak találja arra, hogy a kérdést átmenetileg megoldja.

A felsőzempléni egyházmegye határozatában azt kívánja, hogy a fentebb már említett 6. §-nál a terhet a Konvent viselje. Válaszunk: de jó lenne, ha az a Konvent mindent elviselne helyettünk!! de akkor hol maradna a krisztusi áldozat és teherviselés?! Egyébként az ott elmondottak ide is érvényesek.

A gömöri egyházmegyei közgyűlés ad 9. §. betoldani kívánja, hogy a meghívandó vagy választandó vallásoktató lelkészek között elsőbbséget kell adni annak, akinek vallástanári oklevele van. Ez magától értetődő, a gyakorlatban bizonyára mindenütt így van, de beiktatása nem ütközik nehézségbe. Ad 44. §. vétessék bele, hogy egyházmegyei szakelődő lehetőleg vallástanári oklevéllel rendelkező, vallásoktatással foglalkozó lelkész legyen. Ezt a kívánságot szívem egész melegével felkarolom, mert meggyőződésem, hogy a vallástanításhoz gyakorlatilag nem értő szakfelügyelő többet ronthat, mint javíthat! Ad totum: kívánja, hogy eszközöltessék ki a szakelődők heti óraszámának csökkentése. Válaszom: ez Budapesten és Budapest környékén már így is van, tehát úgy látszik a VKM. ez elől nem zárkózik el. A kérést én is jogosnak és kívánatosnak tartom. — Utolsó gondolata a felmerülő kiadásokra vonatkozik. Ezt minden egyházmegye belkörüleg intézheti el. bár annak se látom semmi akadályát, hogy e rendelet majd egyetemlegesen intézkedjék.

A tornai egyházmegyei közgyűlés csak azt kívánja, hogy a kisebb egyházmegyékben ne kelljen külön vallásoktatási szakosztályt alkotni, hanem intézze el a tanügyi bizottság ezt is. — Erre mód van. De ugyanez állhat az egyházkerületekre is!

Az ungi egyházmegye a tervezetet változtatás nélkül elfogadja.

Én a magam részéről csak annyit tennék még, hozzá hogy a 46. §. 7. p. ja törlendő lenne itt, t. i a tanmeneteket a múlt évi kerületi közgyűlés határozata alapján a püspök hagyja jóvá a kerületi szakelődő javaslata alapján. Ez az egyöntetűség és az egyetemes irányítás kedvéért kívánatos volna!

Jelentésemet ezekben voltam bátor megtenni.

1. Tudomásul veszi kerületi közgyűlésünk, hogy az alsóborsodi, alsózempléni, felsőzempléni, gömöri, tornai és az ungi egyházmegyék jelentésüket felterjesztették, azokat a megfelelő megjegyzésekkel a Konventhez felterjeszti;

2. felhívja az abauji és a felsőborsodi egyházmegyéket, hogy mulasztásukat mielőbb pótolják, jelentésüket tegyék meg, egyúttal felhatalmazza az Elnökséget, hogy az eddig beérkezett jelentésekkel együtt majd ezeket is a Konventhez felterjessze;

3. az egyházmegyei hozzászólások közül magáévá teszi és pótlólag a tervezetbe felvenni, vagy abban megváltoztatni javasolja a következőket:

ad. 9. §. betoldandó: „amennyiben pályázat útján választ a gyülekezet, egyenlő feltételek mellett előnyben részesítendő az a pályázó, akinek középiskolai vallástanári oklevele van“;

ad. 27. §. kihagyandó: „ez főként a vallásoktató s. lelkészekre elsőrendű köteleesség“;

ad 36. §. kihagyandó ez az értelemzavaró mondat: „8 napnál hosszabb időre a vallásoktató lelkészeknek is csak az esperes adhat szabadságot.“ Helyette ez írandó be: „8 napnál hosszabb időre bármilyen vallásoktatónak csak az esperes adhat szabadságot“;

ad 41. §. betoldandó: „kisebb egyházmegyékben a vallásoktatási szakosztály munkakörét maga a tanügyi bizottság is betöltheti“;

ad 44. §. betoldandó: „vallásoktatási szakelőadó lehetőleg vallásstanári oklevéllel rendelkező és vallásoktatással jelenleg is foglalkozó lelkész legyen“;

ad 47. §. 7. p. az egész törlendő itt és a 72. §-hoz betoldandó így: „az egyházkerületi szakelőadó felülvizsgálja a vallásoktatók tanmeneteit; javaslatát, hogy elfogadhatók-e vagy átdolgozandók, a püspöki hivatalnak teszi meg. Minden megfelelő tanmenetet a püspök hagy jóvá, a kifogásoltakat a püspöki hivatal a megjegyzésekkel megküldi a vallásoktatónak, aki azt újraírva felküldi a szakelőadónak. Ha az em. i. vo. fe. vallásstanári oklevéllel rendelkező vo. lelkész az alsófokú iskolákban tanító va.-tók tanmeneteit ő bírálja el és javaslatára az esperes hagyja jóvá. Minden tankönyv-változáskor új tanmenet készíthető“;

ad 55. §. „iskolai év végén“ helyett „iskolai év elején“ írandó;

ad 61. §. kihagyandó: „az iskolai hatóság engedélye nélkül ... és kérjen engedélyt a látogatás megtételére“;

ad 69. §. betoldandó: „a jegyzőkönyvi lapok IV. rovatát a püspök tölti ki és csak akkor, ha az egyházmegyei és az egyházkerületi szakelőadók egybehangzó véleménye szerint a vallásoktató kötelessége teljesítésében feltűnően hanyag“;

ad totum: eszközöltessék ki a szakelőadók heti óraszámának csökkentése, mint ez több helyen, pl. Budapesten és Budapest környékén megtörtént;

ad totum: a szakelőadók és szakfelügyelők költségeit, tiszteletdíjait illetőleg tartalmazzon utasításokat a majdani szabályrendelet;

4. és végül a szabályrendelet-tervezet értelmében megalkotja az egyházkerületi vallásoktatási szakosztályt, melynek — a tervezet értelmében is — elnöke a középiskolai tanügyi bizottság elnöke, előadója és jegyzője az egyházkerületi vallásoktatási szakelőadó, tagokul pedig megválasztja: Komjáthy Aladár és Nagy József lelkészeket, Tárcy Árpád igazgatót és Csorba Zoltán tanárt, Cseh József és Hubay Lajos vallásoktató lelkészeket.

28. Az Egyetemes Konvent 130/1941. számú határozatával felhívja egyházkerületünk egyházmegyéit, hogy az ORJO igazgatója Egerházy Lajos szociális program-tervezetére vonatkozó véleményes jelentésüket az egyházkerület közgyűlése tárgyalja és saját álláspontjának kifejezése mellett f. évi december hó 31-ig terjessze az Egyetemes Konvent elé. Egyházmegyéink Felsőborsod kivételével véleményüket beterjesztették a következőkben: *Abauj*: a tervezetet, mint alapot, alkalmasnak tartja általában, azonban olyan szélesnek látja a keretet, hogy „üzemben tartásához az államhatalom is szinte kevés volna.“ Ezért azt kívánja, hogy kevesebb, de jól megalapozott szociális munka induljon meg; pl. óvodák szaporítása, alsófokú gazdasági iskolák, tanfolyamok létesítése, háztartási alkalmazottak képzése, erkölcsi nevelése, tanácsadó irodák működése, pályaválasztók, házasságok, tanácstalanok számára. — *Alsóborsod*: alkalmasnak tartja a tervezetet, mint alapot és az Orsz. Ref. Szer. Szöv. munkájával kívánna szerves kapcsolatba hozni. — *Alsózemlén*: alaposnak találja a tervezetet, hatalmas méretei központi irányítást igényelnek és kívánatos, hogy ezek a szociális munkások évenként megkapják a munkatervet. Családmisszió volna szükséges körzetenként diakonissza szolgálatával és az alapfeltétel: a lelkészek és tanítók szociális helyzetének javítása s kívánatos, hogy a munka mielőbb meginduljon. — Csatolja továbbá lelkészértekezletének közgyűlésében elfogadott határozatát, mely szerint az Egyetemes Konvent alakítson egy szociális és gazdasági bizottságot, mely az egyház és tagjai anyagi vonatkozású kérdéseivel foglalkoznék s tagjai jórésztben gazdasági szakemberek lennének. — *Felsőzemlén*: teljes egészében elfogadja a tervezetet. — *Gömör*: szükségesnek tartja a szociális és gazdasági munka rendszerbe foglalását és elindítását. — *Torna*: Helyesli a tervezetet, hasonlóképpen az *ungi* egyházmegye is.

Az egyházkerület közgyűlése, az egyházmegyék javaslataiból, és saját régi felismerése alapján is megállapítja, hogy szociális és gazdasági programra szüksége van egyetemes magyar református egyházunknak. A Szentírás tanításából kicsendül igen sokfelé Istennek az a parancsa, hogy a társadalomban élő embernek a földi javak felhasználásában, szétosztásában kötelességei vannak. A szóbanforgó tervezetet helyes alapnak látja. Csúpn egyszerűsítését kívánna, hogy ilyen módon, erőink felhasználásával minél előbb megindulhatna egységesen a szolgálat ebben az irányban.

29. Egyetemes Konvent jegyzőkönyvének 113. számú pontjában az egyházmegyéket iskolalátogató értekezletek tartására hívta fel.

Egyházkerületi közgyűlés erre a tárgyra jelenti, hogy az egyh. és iskolai terhekkel megrakott egyházközsé-

geknek nem áll módjukban, hogy erre a célra áldozzanak, máskülönben iskolalátogatási értekezleteket fedezet hiányában az egyházmegyéknek sem a jelenben, de jövőben tartaniok nem lehet, mert azt az egyházmegye iskolalátogatóitól külön kívánni nem lehet, hogy az ilyen értekezleteket saját terhükre tartsák meg, mert a tiszáninzeni egyházkerületben úgy a lelkipásztori, valamint a tanítói fizetések annyira szerények, hogy az egyház alkalmazottai örülnek annak, ha szegényes életüket tengethetik. Egyébként az egyházmegyei tanügyi biz. elnökök körlevelekben szokták közölni a tudnivalókat az iskolalátogatókkal.

30. Egyetemes Konvent jegyzőkönyvének 121. számú pontjára egyházkerületi közgyűlés az alábbi jelentést teszi :

Az ungi egyházmegyében beíratkozott 1453 növendék, beíratási díj fizetése alól felmentetett 335 növendék, beíratási díjat fizetett 1118 növendék, beíratási díjából befolyt 1117 P 86 fillér, internátusra befizetve 547 P 96 fillér, tanulók könyvtárára 537 P 72 fillér. 4 százalékos kezelési költségre 18 P 06 fillér, hátralékban maradt 24 P.

31. Az egyetemes konvent tanügyi bizottságának jegyzőkönyve 5-ik számú pontjára az egyházkerületi közgyűlés az alábbi előterjesztést teszi :

Föltétlenül szükségesnek tartja a történelmi és földrajzi szemléltető faliképek kiadását, mert az nagy segítségére lenne a tanítónak e két tantárgy tanításánál, azonban az egyházközségeknek nehéz anyagi helyzete miatt ezt a kérdést megoldhatatlannak tartja és annak keresztülvitelét jobb időkre halasztja.

32. Egyetemes Konvent jegyzőkönyvének 125. számú pontja értelmében az egyházkerületek egyházközségeinek adatokat kell felhozni arra nézve, hogyha áttérnek a nyolcosztályos elemi népiskolára, akkor milyen áldozatot kell meghozni annak megvalósulásáért ?

Egyházkerületi közgyűlés fájdalommal állapítja meg, hogy az egyházmegyék által benyújtott adatok annyira hiányosak, hogy azokból képet alkotni nem lehet. Utasítja még egyszer az egyházmegyéket, hogy záros határidőn belül hívják fel az egyházközségeket az adatok pontos beszolgáltatására, de azok az egyházközségek feleljenek a felhívásra, ahol szükség van.

33. Az 1941. évi. 234. számú konventi határozat alapján, amely a népiskolák felügyeleti szabályzatát foglalja magában, egyházkerületünknek is meg kell alkotnia a hivatkozott határozat rendelkezéseinek betartásával a népiskolák felügyeletére vonatkozó szabályrendeletét. Addig is, míg ez a szabályrendelet egyházkerületi határozattal életbelép s míg annak alapján egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottságunk újonnan megalakíttatik, a népiskolai tanügy zökkenés nélküli felügyelete szempontjából népiskolai tanügyi bizottságunk szükségesnek tartja az egyházkerületi népiskolai felügyelői tisztt betöltését s erre a tisztségre vitéz Nyitray Károly igazgatótanítót ajánlja egyházkerületi közgyűlésnek megválasztásra.

Egyházkerületi közgyűlés az 1941. évi konventi határozat alapján népiskolai felügyeleti szabályrendeletét az eddigi tanügyi bizottság közreműködésével megalakítja s azt legközelebbi közgyűlésén életbe lépteti. Míg ez megtörténik népiskolai bizottság javaslatát figyelembe véve, egyházkerületi népiskolai felügyelőül Nyitray Károly igazgató-tanítót megválasztja, a népiskolai tanügyi bizottságot a majd elfogadott szabályrendelet alapján annak idején újonnan szervezi.

34. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1942. június. 15-én tartott ülésének 26. sz. határozatával felterjeszti theol. karnak ama jelentését, amely szerint az országos theol. tanári konferenciát 1941. évi december 3—4-én a megnagyobbodott ország összes theológusainak tanáraival sárospataki theol. akadémiánk látta vendégül nagy lelki-szellemi gyarapodást jelentő találkozás kapcsán.

Örvendetes tudomásul szolgál.

35. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1942. szeptember 12-én tartott ülésének 15/a. sz. határozatával felterjeszti theol. igazgató ama jelentését, mely szerint theol. kar az egyházkerületi közgyűlés és az egyházkerületi missziói bizottság megbízásából az egyházkerület lelkipásztoraival egyetértve 1942. szept. 3—4-én Sárospatakon lelkészi továbbképző-tanfolyamot rendezett. Közli egyben, az építőnek s testvéri összetartást ápolónak bizonyult konferencia tárgysorozatát, illetve előadóinak névsorát.

Örvendetes tudomásul szolgál. Közgyűlés a jelentés egy példányát az 54/1942. sz. konventi határozatra hivatkozással az egyetemes konventhez felterjeszti.

36. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1942. június 15-én tartott ülésének 23. sz. határozatával felterjeszti theol. kar ama jelentését, amely szerint 1941. dec. 16-án dr. Szabó Lajos az Országos Szeretetszövetség lelkipásztora egyház- és dogmatörténeti

szakcsoportból, 1942. jún. 11-én dr. Bucsay Mihály budapesti vallásnádár egyház- és dogmatörténeti-, dr. Horkay László hajdunánási vallásnádár és Vatai László konventi ifjúsági lelkipásztor filozófiai- és pedagógiai szakcsoportból szereztek theol. magántanári képesítést.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel vesz tudomást arról, hogy theol. akadémiánkon újból négy ifjú pásztor szerzett magántanári diplomát. Örömmel látja ebben is theol. akadémiánk jó hírnevének öregbülését.

Az új magántanárok életére és szolgálatára Isten áldását kívánja. A jelentés egy példányát egyetemes konventünkhöz felterjeszti.

37. Dr. Újszászy Kálmán igazgató felterjeszti a sárospataki theol. akadémia 1941—42. évi állapotáról és működéséről szóló jelentését.

Tudomásúl szolgál.

38. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa felterjeszti ama jelentését, amely szerint a theol. akadémiára folyó iskolai évre 15 jelentkező közül az I. évfolyamra 12, a III. évre 1 ifjút vett fel. Két ifjú kérelmét az elnökség elutasította.

Tudomásúl szolgál.

39. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa felterjeszti a köziskolai széknek ama határozatát, mely Dr. Szabó Zoltán főiskolai lelkésznek az egyetemes ifjúság vallás erkölcsi állapotáról szóló évi jelentésével foglalkozik.

Egyházkerületi közgyűlés megnyugvással veszi tudomásul a jelentést. Örömmel nyugtázza a tanártestületek felelősségteljes, jó munkáját. A jelentés javaslatait nyilvántartja.

40. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1942. szeptember 14.-i ülésének 15. sz. határozatával felterjeszti theol. kar amaz elfogadott javaslatát, mely szerint az akadémiánkon venia docendit nyert magántanárok előadásuk napjain a konviktusban ellátást, a vendégszobákban szállást kapjanak, valamint, hogy félévenként részükre 50.—P utiköltség-megtérítés utaltassék ki.

Egyházkerületi közgyűlés a határozatot jóváhagyólag veszi tudomásul.

41. Dr. Újszászy Kálmán theol. igazgató felterjeszti dr. Kiss Sándor konventi ifjúsági lelkipásztor, illetve dr. Bucsay Mihály budapesti vallásnádár és Vatai László konventi főiskolai lelkipásztor

— mindhárman theol. akadémiánk magántanárai — kéréseit, melyekben nevezettek a sárospataki Theol. Akadémián magántanári előadások tartására venia docendi-t kérnek. Folyamodók a vonatkozó szabályzat 117. §-ának, illetve az abban foglalt feltételeknek eleget tettek, theol. kar mindhárom kérelem megadását örömmel javasolja.

Egyházkerületi közgyűlés dr. Kiss Sándor venia docendi-jának engedélyezésére vonatkozó 3866/1941. sz. egyházkerületi elnökségi határozathoz utólagos jóváhagyását megadja.

Dr. Bucsay Mihály és Vatai László számára a venia docendi-t megadja s részükre a vonatkozó szabályzat 118. §-ának megfelelő felhatalmazási okiratot, jelen határozatra hivatkozással, a püspök és főgondnok aláírásával és az egyházkerület pecsétjével kiadja.

42. Molnár Sándor okl. lelkipásztor, Miskolc Máv-telepi áll. tanító — a dunamelléki ref. egyházkerület püspökének bizonyítványát mellékelve, kéri lelkészjellegének hatályban tartását, egyben a tiszánineni egyházkerület kötelékébe bekebelezését, illetve lelkészi nyilvántartásba vételét.

Egyházkerületi közgyűlés az E. T. II. t. c. 7. §-ára hivatkozással folyamodó kérését teljesíti.

43. Az alsóborsodi ref. egyházmegye felterjeszti 1942. okt. 14-én tartott közgyűlésének ama határozatát, mely Kiss Ernő Orjó-irodavezető, okleveles lelkipásztor lelkészijellege hatálybantartására vonatkozó kérésével foglalkozva, javasolja a kérés teljesítését, felhíván kérelmezőt a szükséges bizonyítványok pótlására.

Egyházkerületi közgyűlés a határozatot az E. T. II. t. c. 7. §-ra hivatkozással — a fenti értelemben jóváhagyólag veszi tudomásul.

44. Szilágyi István miskolci vallásoktató-lelkész azzal az indítvánnyal fordul egyházkerületi közgyűlésünkhöz, hogy a miskolci evangélikus tanítóképző intézetben végzett református növendékeink számára nyújtson az egyházkerület lehetőséget a református kántori képzés megszerzésére. Elgondolása szerint: az egyházkerület alkalmazna a miskolci Evangélikus Tanítóképző Intézetnél, a 90—100 református növendék számára egy „jó minőségű” kántortanítót, aki az I—III. évfolyamon az egyházi éneket, a IV—V. évfolyamon a kántori és karnagyí képzést végezné. A miskolci Kossuth-utcai templom orgonája alkalmas volna az orgonisták képzésére. A kántorképzés bizottság Miskolcon is összeülhetne a vizsgára, mert tudomása szerint a vizsgázók 25 P. díjat fizetnek s ez elég volna kiadások fedezésére.

A közgyűlés ezt a jóakarató és a református egyház zenei életét előbbre vivő indítványt s ennek a munkának megindítását szívesen látja s a maga részéről anyagi erői szerint támogatja is. További bölcs intézkedés végett pedig az Egyetemes Konvent elé terjeszti annak a tudatában, hogy az E. T. V. tc. 79. §-a világosan meghatározza a kántori képesítés megszerzésének módját. Nevezetesen a tanítóképző intézetek adnak kántori képesítést és amely egyházkerületben csak egy képzőintézet van, abban szerzhető meg a kántorképesítés. Tehát ez a képesítés a törvény szerint református tanítóképző intézethez van kötve.

45. Tárgyaltattott a gömöri egyházmegye 1941. évi közgyűlésének ama határozata, mellyel tudomásul vette az egyházmegye tisztséget viselő lelkipásztorainak ama példaadó áldozatkészségét, miszerint tiszteletdíjukról lemondva, azt lelkészözvegyek és árvák felsegélyezésére ajánlották fel. Ez a határozat nem vonatkozik az esperesi tiszteletdíjra és az egyházmegyei pénztárnok tiszteletdíjának felére. Az esperes viszont saját tiszteletdíjából évi 100 P-t ajánl fel e célra. Ezt a határozatot hasonló állásfoglalás céljából megküldötte az egyházmegye az összes egyházmegyéknek, kerületeknek és az Egyetemes Konventnek is. Ugyancsak az ungi egyházmegye segítő célú határozatát is közölte a múlt évi egyházkerületi közgyűlés a kebelbeli egyházmegyékkel, amely határozat szerint 1942 május 1-ig minden ungi lelkipásztor 30 P-t fizet be e célra, az egyházmegye gyámpénztárába. S szükség szerint még továbbmenő segélyezésre is elkötelezték magukat.

A többi egyházmegye részint eme kezdeményezések, részint a püspöki kar ezirányú felhívásának hatása alatt, részint saját indításukból, a felsőborsodi egyházmegye kivételével, mindnyájan foglalkoztak e kérdéssel. A gömöri határozatot nem fogadta el egy egyházmegye sem, részint azzal az indokolással, hogy az amúgy is szerény tisztviselői díjazásokat nem kívánják érinteni, mert ez az eljárás arra vezetne, hogy a köz érdekében a legtöbbet dolgozók hoznák a legtöbb áldozatot, viszont ez a szűkös összeg a lelkészözvegyek anyagi helyzetén úgyis igen keveset segítene. Ellenben minden egyházmegye hangsúlyozza, hogy e téren egyetemes és gyökeres megoldásra van szükség, nem pedig könyöradományra és kifejezik abbéli óhajtásukat, hogy egyházunk felelős vezetői a méltányosság és igazságosság szellemében itt is meg fogják találni a kellő és szükséges segítő módozatokat. Addig is minden egyházmegye lelkészi kara ráhelyezkedett a lelkészi sorsközösség áldozatos útjára és bizonyára a szükséglethez viszonyítottan a kebelbeli özvegyek és árvák segélyezésére különböző összegeket ajánlottak fel. A tornai egyházmegye részéről nincs ilyenmő értesítés, talán nincs is ilyenmő szükséglet. Felsőzemplén azt jelenti, hogy általános érvényű kötelezettséget nem hajlandó vállalni, de

belkörüleg módját fogja annak találni, hogy az egyházmegye területén élő egyetlen lelkészözevegycet az egyházmegye aktív lelkészei illő támogatásban részesítsék. A gömöri lelkészi kar ez éven pillanatnyisegélyül 900 P-ig adóztatta meg magát a már előbb említett összegzen felül. Az alsözempléni lelkipásztorok fejenként évi 24 P-t, az abaújiak közül a gyermektelen lelkipásztorok havi 3, a többiek havi 2 P. befizetésre kötelezték el magukat e nemes célra. Az ungról már fentebb történt említés, a felsőborsodi egyházmegye részéről semminémű jelentés nem érkezett. Legszámottevőbb az alsóborsodi lelkészi kar felajánlása, ahol a lelkészi kar átlagosan 100 P befizetésre kötelezte el magát erre az évre és pedig a teherbíróképeség tekintetbevételével 40—150 P-ös csoportokba sorozottan. Ez kitesz 6100 P-t, külön a püspök úr felajánlott e nemes célra 500 P-t, báró Bottlik István egyházmegyei gondnok úr szintén 500 P-t. Az így rendelkezésre álló 7100 P-ből a kebelbeli lelkészözevegycet és árvákat az arra szorultság mértéke szerint szintén csoportokba sorozottan 200—600 P évi, tehát 17—50 P-ig terjedő havi segélyben tudják részesíteni.

Egyházkerületi közgyűlés meghatottan értesül a lelkészi kar áldozatos erőfeszítéséről, mely egyben a szolidaritást átérző lelkületnek kifejezésre jutattatója. S a lelkészi kart arra buzdítva, hogy ez áldozatos jócselekedetben az Isten legelhagyatottabb tereméseinek istápolásában továbbra se restüljenek meg, egyben a maga részéről is azzal a kérő felhívással csatlakozik a püspöki kar ezirányú körleveléhez, hogy az egyházkerület minden egyházközsége s az azokban élő világi rend, Istentől nyert teljesítő képessége szerint, szintén igyekezzenek megtalálni az utat és módot e nemes célra való áldozathozatalra. Végül egyházkerületi közgyűlés a maga részéről igéri, hogy minden lehető támogatást megad ahhoz, hogy a lelkészözevegycet és árvák ügye, a lehetőségek és realitások figyelembevételével, intézményesen és törvényesen, méltányosan rendeztessék s e célból minden célravezető és megvalósíthatónak látszó indítványt és tanácsot szívesen vár és el fog jutatni illetékes helyre, tekintélyének teljes latbavetésével.

46. Targyaltatik a heves-nagykunsági és bihari lelkészegyesületeknek a lelkészi nyugdíjintézetéről szóló IX. tc. reviziója érdekében készített és véleménynyilvánítás, pártolás és hasonló állásfoglalás céljából az ország összes egyházmegyei elnökségéhez és lelkészegyesületeihez megküldött tervezete és határozata.

Tekintettel arra, hogy itt egy nagyjelentőségű, az egész ref. lelkészi kar létérdekeibe vágó ügyről van szó, továbbá, hogy a a revizió előkészítéséhez és keresztülviteléhez alapos megfontolás, pénzügyi számítás szükségeltetik, valamint az egész lelkészi kar

véleményének kialakulása és megismerése, már pedig jelenleg egyházkerületünk lelkszegyesületei és egyházmegyéi nagy többségükben nem terjesztették elő erre vonatkozó véleményüket, csupán csak a gömöri és alsóborsodi egyházmegyék, ez utóbbi is csak a lelkszegyesület megkérdezése nélkül: mindezekre való tekintettel,

egyházkerületi közgyűlés hozzájárul a folyó hó 11-én tartott esperesi értekezlet ama javaslatához, hogy az esperesi kar kiegészítve minden egyházmegyéből az egyházmegyei elnökség által kiküldött egy lelkipásztorral, bizottságilag kíván a lelkeszi nyugdíjintézetéről szóló törvény revíziójával foglalkozni. S e bizottság által megkészített munkálatot az egyházkerület nevében az Egyetemes Konvent útján, a zsinatelőkészítő bizottság elé felterjeszti.

47. Közgyűlésünk az 1942. évi november hó 4. napján tartott rendes közgyűlésében hozott 97. sz. határozatban elrendelte a gömöri egyházmegye esperese által közgyűlésünktől nyert felhívás folytán a közegyházi terheknek az egyházközségek és az egyháztalagok vagyoni s jövedelmi viszonyai figyelembevételével történő igazságos elosztása tárgyában készített tervezetének az egyházmegyék részére való megküldését azzal a felhívással, hogy az esperesek által e célból alakítandó bizottság a tervezetet minden részletkérdésre kiterjedően vitassa meg, a tervezetet a bizottság tárgyalásának az eredményével együtt az egyházmegyei közgyűlés tárgyalja le s a hozandó határozatot terjesszék közgyűlésünk elé. Elrendelte közgyűlésünk — a kérdés egyetemes egységes rendezésének a fontossága és közérdekű volta folytán a tervezetnek és mellékleteinek az egyetemes konventhez való felterjesztését és az egyházkerületek elnökségének való megküldését azzal a kéréssel, hogy az egységes elrendezés érdekében megfelelően eljárni szíveskedjenek.

Fentemlített közgyűlési határozatunkban foglalt rendelkezésnek az alsó- s felsőborsodi egyházmegye nem tett eleget, az alsózempléni egyházmegye a határozatunk kapcsán megküldött tervezettel érdemben nem foglalkozott, mert — az egyházmegyei közgyűlés határozatának az indoklása szerint — az egyetemes konvent 68/1939. sz. határozatában már kimondja az egyházközségek anyagi helyzete s teherbíró képessége kataszterének a felfektetését és az e tárgyban kibocsájtott kérdőívek feldolgozás alatt állanak, az abaúji egyházmegye esperese által kiküldött bizottság, amint ezt az egyházmegyei közgyűlés határozata megállapítja, nem tudott egyöntetű megállapodásra jutni s a tervezet életbeléptetésére nézve javaslatot tenni, mi okból a bizottságot két új taggal kiegészítette s az ügyet újból megvitatás alá veszi, a tornai egyházmegye közgyűlésének a véleménye szerint az igazságos megosztásnak egyházmegyei alapot adni nem lehet, hanem arra kell törekedni, hogy a kérdés országos megoldást nyerjen, a felsőzempléni s ungi

egyházmegye a javaslatot változtatás nélkül nem tartja elfogadhatónak és négy pontba foglaltan olyan szempontok figyelembevételét tartja kívánatosnak, amely szempontok a tervezetben szerepelnek és végül aggodalmát fejezi ki a tekintetben, hogy a tervezet alapján bevezetendő teherviselést az egyházközségek nem fogadnák el szívesen. A gömői egyházmegye örömmel fogadja az esperese által készített körültekintő tervezetet, mindössze annyi módosítást ajánl, hogy az osztályba sorolás alapja egy csoporttal: az egyházközségek lélekszámával kibővítendő s a kivetendő teher 1/3 része lélekszámra, 2/3 része tervezetszerinti osztályba sorolás szerint rovandó ki. Kimondotta a gömői egyházmegye közgyűlése azt is, hogy a tervezet alapján az 1942. évre történő próbakivetést elfogadja.

Közgyűlésünk 97/1941. sz. határozatában elfoglalt álláspontját változatlanul fenntartja s újból utasítja az egyházmegyék elnökségét, hogy a megküldött tervezetet a megalakítandó bizottsággal érdemben tárgyalassák le, a tárgyalás eredményét és a tervezetet terjesszék az egyházmegye közgyűlése elé, amelynek határozata közgyűlésünkhöz felterjesztendő. A rendelkezés végrehajtásának nem lehet akadálya, hogy az egyetemes konvent elrendelte az egyházközségek anyagi helyzetét és teherbíró képességét feltűntető kataszter felfektetését, sőt ez a körülmény egyik indoka annak, hogy az egyházmegyék a tervezettel érdemben foglalkozzanak és akkor, amikor az egyetemes konvent által szerkeszteni tervezett kataszter elkészül, az egyházmegyék a részükre kiadott és a gömői egyházmegye esperese által készített tervezet érdemi megtárgyalása után tudjanak rámutatni az egyetemes konvent által készíteni tervezett kataszter esetleges hibáira, vagy hiányaira. Nem lehet akadálya a tervezettel érdemben való foglalkozásnak az sem, hogy a tervezet alapján bevezetendő teherviselést az egyházközségek nem fogadnák szívesen, különösen akkor nem, ha a tervezet megvalósulása a közegyházi terhek igazságosabb elosztását eredményezi. A gömői egyházmegye a rendelkezésnek eleget tett, mi okból nem köteles a tervezettel ismételtlen foglalkozni, utasítja azonban közgyűlésünk a gömői egyházmegye elnökségét, hogy a tervezet alapján az 1942. évre végzett próbakivetés eredményét és hatásait közgyűlésünknek jelentse be.

Közgyűlésünk a gömői egyházmegye esperesének a tervezetét jelen határozatunk kapcsán átteni rendeli a lelkészi nyugdíjintézet átszervezésének a kérdését tárgyaló, illetve közgyűlésünk által e célból kiküldött bizottsághoz.

48. Egyházkerületünk pénzügyi választmánya és számvevőszéke betérjeszti az 1942. június 5-én és november 12-én tartott együttes ülésein felvett jegyzőkönyveket, amelyek szerint az 1941. évi számadást, amelynek bevételi végösszege 963.293 P 17 fillér, kiadási végösszege 956.224 P 87 fillér, az ellenőrzési jelentések alapján rendbenlevőnek találván, elfogadásra ajánlja és a pénztárnoknak a felmentvény megadását javasolja; az 1942. évre pótköltségvetést készített, az 1943. évi költségelőirányzatot megállapította és az egyházkerületi közgyűlésnek megerősítésre ajánlja; az elnökség által az egyházkerület részére eszközölt ingatlan telekvásárlás jóváhagyását kéri.

A püspöki hivatal irodahelyiségeinek előszoba hozzáépítése útján történő kibővítésére, átrendezésére és bebútorozására előzetes elvi hozzájárulást kér, továbbá a választmányi jegyzőkönyvekben megírt és alább is felsorolt segélykérelmekre és egyéb intézkedésekre javaslatot tesz.

Egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi választmány és számvevőszék javaslata alapján:

a) az 1941. évi pénztári számadást jóváhagyja, Pónus Lajos egyházkerületi pénztárnoknak a felmentést a szokásos óvás fenntartása mellett megadja;

b) az 1942. évre készített és a háború következtében minden téren beállott áremelkedés által indokolt pótköltségvetést, 4.249.46 P összeggel, valamint az 1943. évre megállapított költségelőirányzatot 287.209.59 P szükséglettel s ugyanennyi bevétellel elfogadja;

c) a volt szlovenszkói tiszáninneri egyházkerület felszámoló bizottsága által felajánlott Szabó Péter féle alapítványt kezelésbe átveszi, annak évenkénti kamataiból a volt szlovenszkói tiszáninneri egyházkerülethez tartozott szegény egyházak segélyezendői;

d) a volt szlovenszkói tiszáninneri egyházkerület felszámoló bizottságának 1941. november 4-én tartott harmadik rendes ülésében felvett jegyzőkönyvben felsorolt adományokért hálás köszönetét nyilvánítja;

e) az egyetemes konvent 3297/1942. és 3470/1942. sz. leíratokban foglalt s a tűzbiztosításokra vonatkozó jelentéseket tudomásul veszi;

f) Miskolcon az u. n. Győri-kapuban fekvő 601 □-öl tehermentes ingatlanak az elnökség által 31.500 pengő vételárért eszközölt megvásárlását jóváhagyja;

g) a miskolci egyházközség tulajdonát képező, Pálóczy u. 33. sz. lelkészlakáson, amely az eddigi gyakorlat szerint a püspök-lelkész lakásául szolgál, a mostani közös és szűk püspöki iroda oly mérvű átalakításához, hogy külön irodahelyisége legyen a püspöknek, és kü-

lön helyisége a mellette dolgozó alkalmazotknak, elvi hozzájárulását adja; a mai építkezési árakra való tekintettel a kivitel lehetőségének megítélését az elnökségre bízva és az elnökség döntése esetén a költségeket az egyházkerületi pénztár terhére engedélyezi;

h) a pénzügyi választmány által az egyházkerületi fizetéses alkalmazottak részére eszközölt drágasági pótlék folyósítását és az egyházkerületi pénztári ellenőr részére évi 120 P tiszteletdíj megállapítását jóváhagyja;

i) az 1942. évre kiutalt 3.925 pengő missziói segélynek a választmány jegyzőkönyvében részletezett felosztását jóváhagyja;

j) a dr. Gulyás József középiskolai tanügyi előadó és Csorba Zoltán helyettes előadó tiszteletdíját aképen állapítja meg, hogy úgy az előadó, mint a h. előadó tiszteletdíját az általuk látogatott iskolából, tehát az előadót a miskolci és rimaszombati középiskolából, a h. előadóét a sárospataki gimnáziumból befolyó előadói díj háromnegyedrésze képezi, a fennmaradó egynegyedrészt pedig az esetenként kiküldendő szakfelügyelők díjazásának fedezetéül szolgál. A szakfelügyelőt 20 P napidíj + útiköltség illeti meg;

k) a folyóévi közhírdetési segílyt a sajoivánkai egyház részére utalja ki;

l) a beretkei árvaház részére évi 100 pengő állandó segílyt szavaz meg;

m) az 1941. november 4-én tartott egyházkerületi közgyűlés 171. sz. határozata alapján a sárospataki tanítóképzőintézet gyakorlóiskolájában szervezett 3-ik gyakorlóiskolai tanítói állás anyagi biztosítására az állam által megadott 60 százalékos fizetéskiegészítő államsegélyhez a személyi kiadás 40 százalékos terhet elvállalja s ennek a tehernek a fedezésére az 1941. nov. 4-i e. ker. közgyűlés 31. sz. határozata d) pontjában a sárospataki tanítóképzőintézet megsegítésére kivetett 4 filléres lélekszámszerinti adót 7 fillérré emeli fel;

n) Csorba Zoltán miskolci gimn. tanár irodalmi munkásságának elősegítése céljából „Miskolc és Borsod az irodalomban“ című most megjelenő könyvből a szegény iskolák iskolai könyvtárai részére 50 példány megvételét engedélyezi;

o) az Országos Református Szeretetszövetség hadiárva gondozására irányuló nemes törekvését megértéssel fogadja, az egyházkerület anyagi szegénysége miatt egy (1) hadiárva elhelyezési és nevelési költségét vállalja, és felkéri az egyházkerület lelkipásztorait és gyülekezeteit, hogy a mindnyájunkért életüket feláldozott hősi halottaink árva gyermekeit tekintsék saját gyerme-

keiknek s esetleg többen összeállva vállalják egy-egy árva szeretetházi költségeit;

p) a Budapesten felállítandó magyar református külmissziói iskola támogatására 100 P-t engedélyez;

r) a sajókeszi-i egyháznak a közterhek elengedésére irányuló kérelmét nem teljesíti, ellenben felkéri a gyülekezeteket, hogy a sajókeszi-i kis lélekszámú szegény egyházközséget romokban levő paróchiájának felépítésében adományaikkal segíteni szíveskedjenek;

s) a Magyar Biblia Társulat alapító tagjai közé a megállapított (250 P) alapító tagsági díj fizetésével belép;

sz) az egyházkerületi közgyűlések, konventi és zsinati ülések napidíjait a következőképpen módosítja: Miskolcra és vidékre 12 P, Budapestre 20 P napidíj és a napidíjon felül a tényleges útiköltség számítható fel. Elnökség napidíja vidékre 25 P, Budapestre 30 P;

t) a rozsnyói és eszenyi lelkészek missziói segélyének emelését ezidőszerint fedezet hiányában nem áll módjában teljesíteni.

49. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1942. szeptemberi ülésének 7. jkvi pontjában foglalt határozatában javaslatot tesz mezőgazdasági középiskolai tagozatnak a főiskola kebelében leendő felállítására, rámutatva azokra a fontos ref. iskolapolitikai szempontokra, amelyek ezt megindokolják (főiskolánk pedagógiai missziójának kötelezettsége a megoldást sürgető problémákkal az új kezdeményezésekben, stb.). A határozat előadja, hogy már a szeghalmi és a csurgói ref. gimnáziumok létesítettek a V. K. M. segélyével ilyen iskolaágazatokat. A szeghalmi gimnázium a következő feltételek mellett állította fel ezt a középiskolát: 1., az állam a tanároknak 50 százalék fizetéskiegészítő államsegélyt ad; 2., az iskolafenntartó köteles az iskolához legfeljebb 2 km. távolságban 30 hold szántóterületet biztosítani tangazdaság céljára, ellátva megfelelő gazdasági épületekkel, továbbá egy tanteremmel, irodával és napos szobával; 3., kilátásba helyeztetett a tangazdaságnak épületekkel való felszereléséhez 180.000 pengő államsegély; 4., a tanári karban gondoskodni kell 3 gazdaság és 1 kertész tanárról; 5., a mezőgazdasági középiskolában a mostani igazgató nyugalombavonulásakor okl. mezőgazdaszakos igazgatóról kell gondoskodni. A sárospataki ref. gimnázium igazgatója a felmerült ügyben a V. K. M. illetékes ügyosztályánál érdeklődve, azt a választ kapta, hogy egyenlőre államsegélyt a V. K. M. részéről nem tud kilátásba helyezni, mert a szeghalmi és a csurgói ref. gimnáziumok ilyen irányú támogatása teljesen kimerítette a V. K. M.-nek erre a célra rendelkezésre álló költségvetési kereteit. A gazdasági választmány elvileg helyesli a gondolat megvalósítását feltéve, hogy a kívánt 2 km. körzetben tudnánk vétel vagy csere útján 30 hold szántó területet a tangazdaság cél-

jaira megszerezni, továbbá, hogy a V. K. M. megfelelő fizetékieskiegészítő államsegélyt biztosít a tanároknak, továbbá úgy a tangazdaság berendezésére, mint a szükséges tantermek és internátus céljára megfelelő összegű államsegélyt. Az igazgatótanács felhívta a gimnázium igazgatóját és a gazdasági választmány elnökét, hogy a kérdést a következő szempontok szerint készítsék elő: 1., a tangazdaság céljára lehetne-e megfelelő nagyságú és alkalmas helyen levő szántóföldet szerezni; 2., kiszámítandó, hogy a tangazdaság felszerelése mibe kerülne s honnan nyerne az fedezetet; 3., tisztázandó, hogy hány tanszékhez és hány százalék fizetékieskiegészítő államsegélyt biztosítana a V. K. M.; 4., hol lennének elhelyezve a tantermek és a szertárak s ezek építése mennyibe kerülne és honnan volna rá fedezet; 5., egy kb. 100 személyes internátust hol és milyen anyagi forrásokból lehetne megépíteni. Az igazgatótanács ezenkívül egy bizottságot küldött ki a kérdés mozgatására dr. Gesztelyi Nagy László, dr. Szabó Zoltán, dr. Újszászy Kálmán, dr. Gulyás József, a gimnázium igazgatója és a gazdasági választmány elnöke személyében. Az igazgatótanács elnöksége maga is a legteljesebb készségét nyilvánította arra, hogy személyes közreműködésével is hajlandó a mezőgazdasági középiskola megvalósítására közremunkálni. A bizottságnak Budapesten lakó és működő tagjai dr. Gesztelyi Nagy László és dr. Szabó Zoltán a felvetődött terv mielőbbi megvalósításának az érdekében a m. kir. földművelésügyi minisztérium illetékeseivel kerestek kapcsolatot, ahol is teljes megértésre találtak és a velük való tárgyalás rendjén a következő megoldás lehetősége került előtérbe: 1., meg van rá a törvényes lehetőség, hogy nem a főiskola, hanem maga az állam tudna szerezni tangazdaság céljára megfelelő közelségben egy 30 holdas gyümölcsösst s ezt tangazdaság céljára rendelkezésre bocsátaná a főiskolának. Ki kellene ezt egészíteni 20—25 hold szántófölddel, amire a Bodroghközi Gazdasági Vasut révén biztosított közlekedésre való tekintettel megfelelő volna a főiskola részéről Györgytarló egy részének erre a célra való rendelkezésre bocsátása. 2. A tangazdaságnak az állam által rendelkezésre bocsátandó birtok értékének megfelelő mértékben épületekkel való ellátásáról a főiskolának kellene gondoskodni, amire azonban esetleg szintén lehet államsegélyt nyerni. 3. A szervezendő gazdasági tanszékeket és tanárokat az állam ingyen bocsátaná rendelkezésre. 4. A főiskola rendelkezésre bocsátaná a meglevő szertárakat, könyvtárakat, s tornatermeket. 5. Az ekként a F. M. támogatásával fellállítandó középiskola nem is az eddigi típusú mezőgazdasági középiskola, hanem gyümölcsészeti és szőlészeti középiskola lenne, tehát olyan iskolatípus, aminő ma az országban még egyetlen egy sincs. 6. Megvalósításra csak 1944-ben kerülhetne a sor, miután a F. M.-nek az 1943. évre már erre a célra nincs költségvetési fedezete, azonban az 1944-es költségvetésben lehetne erre a célra megfelelő fedezeti keretet biztosítani. A gimnáziumi szék, a köziskolai szék és a gazdasági választ-

mány örömmel üdvözölte ezt az új megoldási lehetőséget is anyival inkább, mert a V. K. M. azon kívánságának, hogy 2 km-en belül 30 holdas szántóterület biztosíttassék a tangazdaság céljára, a sárospataki birtokviszonyok ismerete mellett semmiféleképpen nem lehetne megfelelni. A gymn. szék és a gazdasági választmány javaslata szerint természetesen figyelembe veendő az, hogy a főiskolát rendkívüli mértékben igénybevette a gimnázium keleti szárnyának a folyamatban levő megépítése, ami az államsegélyre kb. 100.000 P ráfizetés mellett jó pár évre súlyosan fogja terhelni a főiskola költségvetését, amiért is a főiskola egyelőre pénzügyi egyensúlyának a veszélyeztetése nélkül újabb áldozatot nem bír vállalni. Minthogy pedig a meglévő tantermek még a most folyó építkezés után is csak a legszükségesebb mértékben fedezik a gimnázium tanterem szükségletét, s minthogy meglévő internátusaink ma sem tudják az összes jelentkező tanulókat befogadni, ezért elkerülhetlenül szükséges újabb építkezés, hogy az új iskolaágazatnak tantermeket, diákjainak pedig internátusi helyeket lehessen rendelkezésre bocsátani. Erre a célra egyedül a főiskola keleti frontján a mostani új építkezés folytatásaként áll építési telek rendelkezésre, amelyen csakis államsegély elnyerésével lehetne a szükséges épületet felemelni. Ugyancsak államsegély elnyerésével tudná a főiskola a tangazdaságot épületekkel ellátni. Mindezek a szempontok olyanok, amelyek a kérdés megoldását nehezítik ugyan, de amelyek a minisztériummal folytatandó tárgyalások során tisztázhatók és tisztázandók is. Ezért a tanári székek és a gazdasági választmány a kérdés megoldásának elvi elfogadása és javaslata mellett kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy adjon felhatalmazást az igazgatótanács elnökségének s az igazgatótanács által kiküldött bizottságnak, hogy az egyházkerületi elnökséggel egyetértésben folytassanak tárgyalást a F. M. illetékes ügyosztályával a gyümölcsészeti és szőlészeti középiskola államsegély mellett való felállítására vonatkozólag a főiskola anyagi érdekeinek szemmel tartásával. Javasolja a gazdasági választmány azt is, hogy: 1., adjon felhatalmazást az egyházkerületi közgyűlés az elnökségnek arra, hogy a tangazdaság megszerzésére a szerződést a minisztériummal megkösse; 2., a közgyűlés tegyen előterjesztést az Egyetemes Konventhez, hogy a E. T. V. t.-c. 87. § alapján járuljon hozzá a sárospataki ref. gimnáziummal kapcsolatban mezőgazdasági középiskola, illetve gyümölcsészeti és szőlészeti középiskola felállításához és hogy az egyházkerület előterjesztése alapján az államsegélyszerződést is kösse meg.

Egyházkerületi közgyűlés a tanári székek, a gazdasági választmány és az igazgatótanács vonatkozó határozataiban kifejtett indokokból helyesnek ítéli a sárospataki ref. gimnáziummal kapcsolatban mezőgazdasági középiskola, illetve gyümölcsészeti és szőlészeti közép-

iskola felállítását és ezért ahhoz elvileg hozzájárulva, a következő határozatokat hozza:

1. Felhatalmazza az igazgatótanács által kiküldött bizottságot (dr. Gesztelyi Nagy László, dr. Szabó Zoltán, dr. Újszászy Kálmán, dr. Gulyás József, a gimnázium igazgatója és a gazdasági választmány elnöke), hogy az igazgatótanács elnökségével és az egyházkerület elnökségével egyetértésben folytassanak tárgyalást a minisztériummal mezőgazdasági középiskolának, illetve gyümölcsészeti és szőlészeti középiskolának államsegéllyel való felállítása érdekében.

2. Az előző pontban felkért bizottság tartsa szem előtt, hogy a főiskola a most folyó gimn. építkezésekkel kapcsolatban felmerült súlyos terheire való tekintettel újabb áldozatokat nem vállalhat s úgy a tervezett tan-gazdaságon való építkezést és instruálást, mint a szükséges tantermeknek és internátusnak az építését csakis megfelelő államsegély mellett vállalhatja.

3. A tervezett mezőgazdasági középiskola, illetve gyümölcsészeti és szőlészeti középiskola céljára a meglévő iskolai berendezéseket és felszereléseket (tornatermek, könyvtárak, szertárak, fizikai és kémiai tanterem), továbbá építkezésre a gimnázium keleti frontján a mostani új szárny folytatásaként a megfelelő telket György-tarlón pedig tangazdaság céljára 25 hold földet rendelkezésre bocsát.

4. Felhatalmazza az elnökséget, hogy a minisztériummal a részletkérdésekre is kiterjedő megállapodásokat kössön.

5. Felterjesztést tesz az Egyetemes Konventhez, hogy az E. T. V. t.-c. 87. §-a alapján adjon engedélyt a sárospataki ref. gimnáziummal kapcsolatban mezőgazdasági, illetve gyümölcsészeti és szőlészeti középiskolának államsegély mellett való felállítására.

6. Felterjesztést tesz az Egyetemes Konventhez, hogy az illetékes minisztériummal az egyházkerületi elnökségnek a javaslatára az államsegélyszerződést kösse meg.

50. A sárospataki ref. gimnázium részére létesítendő u. n. ONCsA magyar szórványinternátus ügyében a sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1942. évi szeptemberi ülésének 57. jkvi. pontjában foglalt határozatával javaslatot terjeszt elő. Az ügy előzményeivel már az 1942. évi júliusi egyházkerületi tanács foglalkozott s tudomásul vette, hogy a belügyminisztérium fennhatósága alá tartozó Országos Szociális Felügyelőség az ONCsA alpból 120—150.000 P költséggel internátust épít Sárospatakon a tehetőségkutatási akció során kiválasztandó, többgyermekes családból származó növendékek elhelyezésére a főiskolának a nyomdakert

mögötti telkén és a sárospataki ref. egyházközségtől megszerzendő telken; a felmerülő építési költség aztán 25 év alatt, mint kamattalan kölcsön lett volna a főiskola által visszafizetendő. Az egyházkerületi tanács megbízta a főiskola gazdasági választmányi elnökét és a gimnázium igazgatóját, hogy ez ügyben a tárgyalásokat az Országos Szociális felügyelőséggel folytassák le s a pénzügyi megállapodásokat terjesszék jóváhagyásra az egyházkerületi elnökség elé. A rövidesen elkövetkeztetett döntő tárgyalások során, amelyen a főiskola részéről dr. Trócsányi József gazd. választmányi elnök, Tárczy Árpád gimn. igazgató és dr. Szabó Zoltán igazgatótanácsos, országgyűlési képviselő vettek részt, az eddigőtől egészen más megoldási mód bontakozott ki, amennyiben az Országos Szociális Felügyelőség elejtette azt a korábbi tervét, melynél fogva az Országos Szociális Felügyelőség maga bonyolította volna le az építkezést s ugyszólván csak a kulcsot adta volna át a főiskolának. E helyett az Országos Szociális Felügyelőség vissza nem fizetendő államsegélyként 120.000 pengő államsegélyt bocsátott rendelkezésre azzal, hogy a főiskola saját telkén maga építse meg az internátust. A m. kir. belügyminiszter úrnak e tárgyban kelt leirata a következőképen szól: „M. Kir. Belügyminiszter. 530.660/1942. O. Sz. F. sz. — Tárgy: Sokgyermekes, szegény családok gyermekeinek gimnáziumi internátusa részére 120.000 P államsegély kiutalása. — A sárospataki főiskola előljáróságának Sárospatak. — Folyó évi július hó 23-án kelt tárgybeli előterjesztésre értesítem az Előljáróságot, hogy a főiskola gimnáziumába járó sokgyermekes, főként mezőgazdasággal foglalkozó s megélhetésükben veszélyeztetett szülők tehetséges gyermekei részére tervezett gimnáziumi internátus építési költségeihez az Országos Nép- és családvédelmi Alapból 120.000 P, azaz Egyszázhuszezer pengő államsegélyt engedélyezek abban az esetben, ha az Előljáróság az alábbi kötelező nyilatkozatot aláírja és hozzám megküldi:

A sárospataki ref. főiskola nevében alulírottak kötelezzük magunkat arra, hogy az Országos Nép- és Családvédelmi Alapból kapott 120.000 P, azaz egyszázhuszezer pengő államsegély felhasználásával épített gimnáziumi internátusunkban az Országos Nép- és Családvédelmi alap létesítéséről szóló 1940: XXXIII. t.-c. célkitűzést akként kívánjuk szolgálni, hogy az internátusunkban levő helyek 70 százalékát mindenkor olyan, legalább négy gyermekes családból származó növendékek számára biztosítjuk, akik az Alap célkitűzésében megjelölt családokból származnak. Együttal arra is kötelezzük magunkat, hogy a rendelkezésre álló különféle ösztöndíjalapokból s e célt szolgáló bevételekből az internátus lakói részére, számarányuknak megfelelő kedvezményeket (tandíj, ellátás, legáció) biztosítunk.“

Kérem a főiskola előljáróságát, hogy a fenti nyilatkozatban előírt feltételek megtartásának ellenőrzése, valamint nyilvántartás céljából a tanulók névjegyzékét, családi körülményeit, tanulmányi eredményeit és az általuk élvezett kedvezményeket tar-

talmazó kimutatást az Országos Szociális felügyelőséghez minden iskolai év végén küldje be. A szabályszerű nyilatkozat kézhezvétele után az államsegélyt folyósítom. Budapest, 1942 július 28. A miniszter helyett: Kádár L. Levente dr. s. k. államtitkár.

A gazdasági választmány javaslatára úgy az igazgatótanács ügyvezető gondnoka, mint az egyházkerületi elnökség hozzájárult a fenti belügyminiszteri leirathoz s a kívánt nyilatkozatot beküldte, mire a 120.000 pengő ki is utaltatott. A gazdasági választmány időközben megtervezte Ráczy György budapesti építészmérnökkel a 40 személyre szóló internátust és annak építését versenytárgyalás alapján vállalatba is adta. Az építkezés szeptemberben meg is indult s kedvező idő esetén az egyemeletes épület még ez év decemberében tető alá kerül. Az előirányzás szerint az építésnél a 120.000 pengő államsegélyre 20.000 P ráfizetés jelentkezik, ami azonban fedezetet talál a főiskolai közpénztárnak az 1942—43. évre szerencsésen alakuló költségvetésében.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel értesül arról, hogy a sárospataki gimnáziumot ismét sikerült egy új internátussal gazdagítani s ezzel áldásos református nevelő hatását az eddiginél még jobban kiterjeszteni. Az elnökségnek e tárgyban tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi s köszönetét nyilvánítja mindazoknak, akik ez ügyben buzgón fáradoztak. Felkéri végül az elnökséget, hogy dr. Bonczos Miklós és dr. Kádár Levente államtitkár uraknak tolmácsolják egyházkerületünknek leghálásabb köszönetét megérettő támogatásukért.

51. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1942. évi júniusi ülésének 114. jkvi. pontjába foglalt határozatával és az 1942. évi szeptember 14-iki ülésének 58. jkvi. pontjába foglalt határozatával javaslatot terjeszt elő a theol. tanárok státuszrendezésére vonatkozólag. Az ügy előzményei a következők. A theol. tanárok státusát az 1926. évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés a 14. jkvi. pontba foglalt határozatával állapította meg, amely szerint a helyettes tanárok a IX. fiz. osztályban, a rendkívüli tanárok a VIII. fiz. osztály 3. fokozatában foglalnak helyet, a rendes tanárok pedig rendes tanárrá történő előlépésüktől kezdve 20 éven át a VII. VI. fiz. osztályban foglalnak helyet, rendes tanári szolgálatuk 21. évétől kezdve pedig az V. fiz. osztályba lépnek be. Ennek a státuszszabálynak a módosításául a theol. tanári kar 1938. évben (lásd 1938. júniusi ig. tan. 195. pont) és 1939. évben (lásd 1939. júniusi ig. tan. jkvi. 131. pont) tett előterjesztést, de az igazgatótanács és az egyházkerületi közgyűlés egyelőre csak annyi változást tett az 1926. évi státuszszabályaton, hogy a rendkívüli tanárok előléphetnek a VIII. fiz. oszt. 2. és 1. fokozatába. Egyébként pedig az igazgatótanács 1939. júniusi ülésében a főiskola teherbíró képessége iránti aggodalma által ve-

zélletve nem hozott végleges határozatot, hanem felhívta a gazdasági választmányt, hogy alkalmas időben tegyen újabb javaslatot e tárgyban. A gazdasági választmány nem tartván a mai időket alkalmasnak egy gyökeres rendezésre, azóta nem tűzte napirendre ezt az ügyet. A theol. tanári kar azonban 1942. május 15-iki üléséből újból sürgeti az ügy rendezését és azt a kérést terjeszti elő, hogy a E. T. V. t. c. 121. §-alapján a főiskola a tanári szolgálatot megelőző lelkipásztori és hasonló szolgálati éveket méltányosan éspedig $1/2$ arányban számítsa be, a helyettes és rendkívüli szolgálati éveket pedig a rendes tanárrá való előlépés alkalmával teljes egészében számítsa be. A gazdasági választmány aggodalmasnak ítélte a státuszrendezés kérdésének a mai háborús bizonytalan időkben való felvetését s a főiskolára újabb terheknek a hárfítását. Rámutatott a gazdasági választmány arra is, hogy a theol. tanári kar kérelmének a teljesítése esetén a legmagasabb V. fiz. osztályban egyszerre a tanári karnak 40—50, sőt esetleg magasabb százaléka foglalhatna helyet, holott pl. a gimn. tanári státuszban az elérhető legmagasabb VI. fiz. osztályban a gimn. tanároknak csak 23 százaléka foglal helyet. Utalt a gazdasági választmány arra is, hogy az 1926. évi státuszszabályzat sem minősíthető mostoha státusznak, mert eszerint is normális haladás mellett minden theol. tanár elérheti az V. fiz. osztályt úgy, hogy abban a 35 szolgálati évből 8—10 évet tölthet el s az V. fiz. osztály 1. fokozatában mehet nyugalomba. Az E. t.-re való hivatkozással szemben a gazdasági választmány arra hivatkozott, hogy az egyházi törvényeknek számos rendelkezése nincs végrehajtva olyan esetben, amikor az anyagi fedezet hiánya azt lehetetlenné teszi. A gazdasági választmány által felhozott aggályokkal szemben viszont főleg arra történt hivatkozás, hogy a theológiák mai versenyében, amikor egyenesen a theol. akadémiák megszüntetésére vagy összevonására merülnek fel javaslatok, mindent el kell követni és minden áldozatot meghozni arra, hogy a tanári kar az előlépési hátrány minden keserű érzése nélkül szentelhesse magát teljesen hivatásának. A júniusi igazgatótanács utasította a theol. igazgatót, hogy szerezzen adatokat a másik három theol. akadémia státuszszabályzatára vonatkozólag, a gazdasági választmányt pedig, hogy végezzen pontos számításokat a theol. tanári kar által javasolt státuszrendezés elfogadása esetére, vagy más vagylagos rendezés esetére abban a vonatkozásban, hogy egyik, vagy másik megoldás minő új terheket róna a főiskolára. Egyttal az igazgatótanács bizottságot küldött ki a beszerzendő adatok alapján a kérdésnek részletes letárgyalására. A bizottság 1942. augusztus havában tárgyalta a theol. igazgató, illetőleg a gazdasági választmány által rendelkezésre bocsátott adatokat, számításokat. Ez adatok szerint a kolozsvári theol. fakultáson érvényben lévő szabályzat szerint úgy a rendes, mint a helyettes tanári szolgálatot teljes egészében, a lelkipásztori szolgálatban eltöltött évekből pedig a román uralom alattiakat $2/3$ -ad részben, a román uralom előttiéket pedig

$\frac{1}{2}$ részben számítják be. A budapesti theol. akadémián ez idő szerint fennálló szabályzat szerint az V. fiz. osztályban csak két tanár léphet be, a többiek pedig még ha 20 éves szolgálatukat betöltötték is, nem léphetnek be az V. fiz. osztályba. A lelkipásztori éveket $\frac{1}{2}$ arányban számítják be. A pápai theol. akadémia státusszabályzata szerint a tanárok a VIII—V. fiz. osztályokban helyezkednek el a következőképen: a kezdőtanári fizetés a VIII. 3.; 3—4. év VIII. 2.; 5—6. év VIII. 1.; 7—9. év VII. 3.; 10—12 év VII. 2.; 13—15. év VII. 1.; 16—20. év VI. 3.; 21—25. év VI. 2.; 26—30. év VI. 1.; 31—33. év V. 2.; 34—35. év V. 1. A lelkészi szolgálati évek teljes egészükben beszámíttatnak úgy azonban, hogy ha a theol. tanárrá megválasztott lelkésznek 15-nél több szolgálati éve volna is, ez is csak a VI. 3-ba választható. Az egyházkerületi közgyűlés rendkívüli méltánylást érdemlő esetekben a VIII. és VII. fiz. osztályokban az előléptetést megrovidíthati, illetve az ezen osztályokban működő tanárokat magasabb fokozatokba vagy osztályokba léptetheti elő, úgy, mégis, hogy az előléptetés ez esetben sem lehet magasabb a VI. fiz. oszt. 3. fokozatánál. A pápai theol. akadémián az V. fiz. osztályban ezidőszereint 2 tanár van és ezek 10 százalék levonással kapják fizetésüket.

A gazdasági választmány a főiskolára háruló vagy hárulható teher kiszámítása céljából különböző kombinációkban végzett számításokat, amelyeknek fontosabb adatai a következők:

A I. táblázat a ma is fennálló 1926. évi státuszrendezés alapján készült annak feltételezése mellett, hogy a nálunk szerzett tapasztalatok szerint a rendkívüli theol. tanár 8 év alatt szerzi meg az egyetemi magántanári képesítést, ekkor lép be a VII. 3-ba s innen számított 20 évi rendes tanári szolgálat alapján az V. 2-be. Ennek a táblázatnak az alapján az évi normális teher a theol. tanárok fizetéséből és lakpénzéből folyólag 41.989 P.

A II. táblázat arra az eshetőségre számítja ki a főiskola normális évi terhet, ha a lelkipásztori évek $\frac{1}{2}$ arányban számíttatnak be a rendes tanári fizetésbe. A mai theol. tanári kar tagjainak előző lelkipásztori vagy egyéb hasonló szolgálati éveinek alapulvételével átlagban 6 előző lelkipásztori évvel lehet számolni, ami $\frac{1}{2}$ arányban 3 szolgálati évnél számít. Ilyen megoldás mellett a főiskolának az évi átlagos terhe a maihoz képest 2.866 P-vel emelkedik.

A III. táblázat arra az eshetőségre készült, ha a theol. tanári kar által most előterjesztett kérelemnek megfelelőleg a lelkipásztori évek $\frac{1}{2}$ részben, a helyettes és rendkívüli tanári évek pedig teljes egészükben számíttatnának be a rendes tanárrá való előlépés alkalmával. Ez a megoldás a főiskolának az 1 évi terhet átlagosan a maihoz képest 9.174 P-vel növelné.

A IV. táblázat arra az eshetőségre készült, ha úgy a lelkipásztori évek, mint a helyettes és rendkívüli évek $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ arányban számíttatnának be a rendes tanárrá való előlépés alkalmával.

Ilyen szabályozás a főiskola évi terhé a maihoz képest 6.286 P-vel növelné meg.

Az V. táblázat egy új státuszrend alapján van kidolgozva, amelyet a gazd. vál. elnök annak figyelembevételével dolgozott ki, hogy minden státuszban bizonyos arányosságnak kell lenni az abbatartozóknak az egyes fizetési osztályokban való elhelyezkedése tekintetében. Amíg a theol. tanári kar kívánságának megfelelő III. táblázat szerinti sátusmegoszlásánál a tanár 35 szolgálati évéből 18 évet tölt el a legmagasabb V. fiz. osztályban, sőt, ha a magántanári képesítést nem 8, hanem 4 év alatt szerzi meg, abban az esetben 22 évet tölthet el az V. fiz. osztályban, addig e szerint az új sátusterv szerint a theol. tanárok 24. szolgálati évükben eljuthatnának az V. 2-be s 29. szolgálati évükben az V. 1-be. Ez a megoldás évi 4.705 P-vel növelné meg a főiskola átlagos évi terhét.

Az augusztusi bizottsági ülésen a theol. igazgató jelentette, hogy miután a gazd. vál. elnök idejében rendelkezésre bocsátotta a számításait, a theol. tanári kar annak a figyelembevételével szintén készített még két új megoldási tervet. Az első szerint t. i. ha a lelkipásztori és helyettesi tanári évek $\frac{1}{2}$ részben, a rendkívüli tanári évek pedig egészben számíttatnának be, a főiskola normális évi terhe 8.621 P-vel emelkednék. A második szerint, ha a lelkipásztori és helyettes tanári évek felerészben, a rendkívüli tanári évek pedig 2/3-ad részben számíttatnának be, a főiskola évi átlagos terhe 7.207 pengővel növekednék.

A kiküldött bizottság gondosan megvizsgálva és megtárgyalva az előterjesztett javaslatokat és számításokat s számolva a mai teljesen bizonytalan gazdasági helyzettel és a főiskolára évről-évre háruló új terhekkkel, azt a javaslatot tette magáévá és javasolta az igazgatótanácsnak elfogadásra, amely szerint a rendes tanári állás elnyerésénél a megelőző lelkipásztori éveket $\frac{1}{2}$ arányban s a helyettes és rendkívüli tanári éveket is $\frac{1}{2}$ arányban kellene beszámítani. Ez a megoldás is a főiskola terhé átlagosan évi 6.286 pengővel, illetve az 1942—43. költségvetési évre 3.662'29 pengővel emelné.

Az igazgatótanács azonban a kiküldött bizottságnak egyhangulag hozott határozatával szemben nem a bizottságnak a javaslatát fogadta el, hanem a theol. tanári karnak közben előterjesztett két új megoldási tervete közül azt, amely szerint a rendes tanárrá való előlépés alkalmával az előző lelkipásztori vagy hasonló szolgálatban eltöltött évek, valamint a theol. helyettes tanári évek $\frac{1}{2}$ arányban, a rendkívüli tanári minőségben eltöltött tanári évek pedig $\frac{2}{3}$ arányban számíttassanak be a theol. tanároknak. A javaslat szerint a rendezés 1942. július 1 től kezdve visszamenőleg lépne életbe. Az igazgatótanács javasolja továbbá, hogy az egyházkerület annak a dokumentálására, hogy a theologia fenntartását mennyire fontos egyházkerületi érdeknek ismeri el, az

1943. költségvetési évtől kezdve a sárospataki theol. akadémia fenntartására 1.000 P-t állítson be az egyházkerület költségvetésébe.

Egyházkerületi közgyűlés a theol. tanárok státusának rendezésére vonatkozó, az egyházkerület 1926. évi tavaszi közgyűlése 14. jkvi. pontjába foglalt határozatának, továbbá az ezt módosító 44. jkvi. pontjába foglalt határozatának a kiegészítéséül elhatározza, hogy a theol. tanároknak rendes tanárrá való előlépésük alkalmával a tanári állás elnyerése előtti lekipásztori vagy hasonló szolgálatban eltöltött évek, valamint a theol. helyettes tanári évek $\frac{1}{2}$ arányban, a rendkívüli tanári minőségben eltöltött évek pedig $\frac{2}{3}$ arányban számíttatnak be. Egyházkerületi közgyűlés hangsúlyozza, hogy a státusnak ílymódon való rendezése nem jelent kötelezettséget a főiskolára vagy az egyházkerületre abban a vonatkozásban, hogy a Nem Állami Tanárok Országos Nyugdíjintézete ezt a státusrendezést a nyugdíj megállapításánál feltétlenül elfogadja-e. Vagyis, ha nem fogadná is el, ebből a tanárok sem a főiskolával, sem az egyházkerülettel szemben semmiféle igényt nem támaszthatnak.

Közgyűlés az igazgatótanács előterjesztése alapján megállapítja, hogy a most elfogadott státusmódosító szabályzat szerint a sárospataki ref. theologia tanárai a következőképpen lépnek elő:

Dr. Mátyás Ernő előlép 1942. július 1-én az V. 2-be és 1943. szeptember 1-én az V. 1-be.

Dr. Szabó Zoltán előlép 1942. július 1-én a VI. 3-ba, 1945. ápr. 1-én a VI. 2-be, 1948. április 1-én a VI. 1-be, 1953. április 1-én az V. 2-be, s 1956. április 1-én az V. 1-be.

Dr. Zsiros József előlép 1942. július 1-én a VI. 3-ba, 1943. február 1-én a VI. 2-be, 1946. február 1-én a VI. 1-be, 1951. február 1-én az V. 2-be, 1954. február 1-én az V. 1-be.

Dr. Újszász Kálmán előlép 1942. július 1-én a VI. 3-ba, 1945. július 1-én a VI. 2-be, 1948. július 1-én a VI. 1-be, 1953. július 1-én az V. 2-be és 1956. július 1-én az V. 1-be.

Közgyűlés arra való tekintettel, hogy ez a státusrendezés a főiskola évi átlagos terhé 7.207 pengővel növeli, elhatározza, hogy a sárospataki ref. theologia fenntartására évi 1.000 pengővel járul hozzá. Megbízza a pénzügyi választmányt, hogy ennek fedezetéről lehetőleg már az 1943. költségvetési évben gondoskodják.

52. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa jelenti 1942. június hó 15-iki üléséből, hogy a dr. Enyedy Andor igazgatótanácsos püspökké választásával egy hely az igazgató tanácsban meg üresedett, miért is kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy egy lelkészi igazgatótanácsost válasszon. Ugyancsak Téglássy András halálával is megürült egy hely.

Egyházkerületi Közgyűlés az igazgatótanácsai helyek betöltését későbbre halasztja.

53. A sárospataki ref. főiskola Igazgatótanácsa 1942. szeptemberi ülésének 59. jkvi pontjában foglalt határozatával jelenti, hogy Koroknay Károly és neje szül. Janka Erzsébet, mint a főiskola szegi-i szülőjének 42 éven át hűséges sáfárai, Isten és áldott- emlékezetű szüleik iránti hálájuk látható és maradandó jeléül 5.000 P-ös alapítványt létesítettek a főiskolánál. A „Janka Károly és felesége Szabó Erzsébet, Koroknay Károly és felesége Órás Juliánna—emlékalapítvány“ célja „egy — az alapítók szülővárosában, — Mádon élő iparos vagy földműves családból származó, református vallású, jól tanuló gyermek“ nevelési és taníttatási költségeinek részbeni fedezése. Az alapítványi tőkéből 3.000 P készpénzben fizetett be, míg 2.000 P végrendeletileg nyert biztosítást. Igazgatótanács kéri a bemutatott alapítólevél megerősítést.

Egyházkerületi Közgyűlés az alapítványt hálás köszönettel fogadja és az alapítólevelet megerősíti.

54. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa jelenti 1942. évi szeptember hó 14-én tartott gyűlése 60. jkvi pontjában foglalt határozatával, hogy a tápintézet mellett sütődét építettek a diákság kenyér sütésének a biztosítása céljából. Az építkezés és berendezés kb. 20.000.—P-re rug és ez fedezetet talál a tápintézet saját megtakarított tőkéjében.

Örvendetes tudomásul szolgál.

55. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanácsa 1942. szeptember 14-én tartott gyűlése 62. jkvi pontjával jelenti, hogy Harangi László gimn. helyettes tanár, akit az igazgatótanács 1942. júniusi ülésének 57. jkvi pontjába foglalt határozati javaslatával rendes tanárrá való választásra ajánlott azzal, hogy a rendes tanári fizetést részére akkor folyósítja a főiskola, amikor az állam is a rendes tanárok státusába besorozza, aziránt folyamodik, hogy részére a rendes tanári fizetés függetlenül az állami rendes tanári státusba való besorozástól már rendes tanárrá választásának az igazgatótanács által is javasolt kezdőpontjából, vagyis 1942. szeptember 1-től kezdve folyósíttassék a főiskola által. Igazgatótanács szavazattöbbségi határozattal java-

solja a kérés teljesítését s egyben e határozatát elvi jelentőségének nyilvánítva, kéri, hogy az egyházkerületi közgyűlés hasonlóképen határozzon a rendes tanárrá választásra javasolt Ablonczy György, dr. Maller Sándor, Ruzskai András és Somogyi Zoltán gimnáziumi és Szarka Béla tanítóképzőintézeti tanárokkal szemben is.

Egyházkerületi közgyűlés a kérelemnek helyt ad és az előterjesztésben felsorolt gimn. tanárok részére a fenntartó terhére a rendes tanári fizetést az állami besorozástól függetlenül folyósítja, úgy azonban, hogy ez csak a IX. fiz. osztály 3. fokozatára vonatkozik és a IX. fizetési osztály 2. fokozatában járó fizetést csakis akkortól kezdve folyósítja, amikor az állam is utalni fogja.

56. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa felterjeszti 1942. szeptember 14-iki gyűléséből a főiskola 1941/42. évi zárszámadását, eredményszámláit és vagyonszármazását, melyeket számvizsgáló bizottsága által részletesen megvizsgált, s azokat elfogadásra ajánlja, s javasolja az illetékesek részére a felmentés megadását. A zárószámadás főbb adatai a következők:

Az egyes pénztárak nyers forgalma.

	Bevétel.		Kiadás.	
	P		P	
1. Közpénztár	2,041.076	72	2,147.865	58
2. Uj Vay—Mocsáry-alap	3.727	64	2.249	13
3. Internátusi és fenntart. alap	3.323	38	—	—
4. Theol. intern. építési alap	33.110	09	17.958	49
5. Betegségélyező egyesület	22.183	23	28.127	58
6. Ösztöndíjpénztár	78.616	35	37.064	86
7. Dókus Ernő és neje alap	61.200	60	58.079	30
8. Dr. Szoboszlai Gyula	2.026	75	2.026	75
9. Tisztviselői nyugdíjalap	11.387	35	10.617	83
10. Segélydípénztár	2.676	87	542	15
11. Sennyey-erdő	6.102	15	6.102	15
12. Ginn. intern. építési alap	57.896	70	57.896	70
13. ifj. Farkasfalvi Farkas Géza és István alapítvány	2.519	80	2.278	92
14. Komáromi szobor alap	2.354	12	1.543	30
15. Humán-internátus	41.458	66	44.556	01
16. Révész-ház	1.418	55	1.157	05
17. Mudrány-pénztár	31.349	23	22.235	17
18. Tápiintézeti-pénztár	185.166	52	160.955	63
19. Angol-internátus	235.388	21	214.239	63
20. Főiskolai OTBA-alap	146	89	—	—
1941—42. évi forg. főösszeg	2,823.129	81	2,815.396	23
Egyenleg, mint pénztári maradvány	—	—	7.733	58
	2,823.129	81	2,823.129	81

Az egyes fontosabb pénztárak eredményszámlái a következők :

1. A közpénztár 1941—42. évi eredményszámlája.

I. Jövedelem.

1. Györgytarló	392.945·64	P
2. Bálványos	38.762·86	„
3. P. Horváth-puszta	46.996·16	„
4. Perked-Mosolygó	34.159·61	„
5. Erdők, rétek, alsóhatári föld	16.187·20	„
6. Királyhegy	5.435·27	„
7. Aranyos	—	„
8. Lakóházak	13.921·04	„
9. Nyomda	1.000·—	„
10. Könyvkereskedelem	10.442·63	„
11. Könyvraktár	226·06	„
12. Lótartás	8.305·75	„
13. Vegyes bevételek	18.221·43	„
14. Évjaradékok	4.154·40	„
15. Tókéj jövedelme	3.395·46	„
16. Tandíj és épületfenntartási díjakból	51.145·—	„
17. Nyugdíjjárulékok	7.987·69	„
18. Dologi kiadásokhoz hozzájárulás	22.651·17	„
19. Kamatbevételek	7.838·73	„
20. Előirányzaton kívüli bevételek	880·57	„
21. Nagykönyvtár	59·50	„
22. Rendkívüli bevételek	2.732·46	„
23. Csolnakház	296·—	„
24. Beruházási hozzájárulás térítése	6.053·88	„
25. Borkészlet értéke 1942. VI. 30-án	4.646·50	„
26. Tandíjhátrálék 1942. VI. 30-án	110·—	„
27. Internátusi díj hátrálék 1942. VI. 30-án	369·—	„
28. Jégek alapból	15.000·—	„
29. Múzeumok, szertárak hátr. dotációja 1942. VI. 30-án	2.401·89	„
30. Kiadatlan útiköltség és napidíjak 1942. VI. 30-án	1.196·72	„
31. Tanárok irod. műk. támog. hátr. 1942. VI. 30-án	814·—	„
32. P. Horváth pusztai hátr. kötelezetts. 1942. VI. 30-án	5.104·—	„
33. P. Horváth pusztai hátr. köt. családi 1942. VI. 30-án	912·—	„
34. P. Horváth pusztai hátr. táp. ingy. hely 1942. VI. 30-án	1.919·10	„
35. P. Horváth pusztai építkezési hátr. 1942. VI. 30-án	14.135·89	„
36. Hátrálékos tiszteletdíjak 1942. VI. 30-án	180·60	„
Összesen	740.588·21	P

II. Költség.

1. Györgytarló	328.587·50	P
2. Bálványos	24.851·82	„
3. P. Horváth-puszta	179·22	„
4. Perked-Mosolygó	27.711·87	„
5. Erdők, rétek, alsóhatári föld, pincék	3.705·03	„

6. Királyhegy	16.774·11 P
7. Aranyos	1.416·10 „
8. Lakóházak	6.090·24 „
9. Nyomda	— „
10. Lótartás	9.136·03 „
11. Vegyes kiadások	10.054·66 „
12. Kötelezettségek	17.590— „
13. Kölcsönök kamatai	3.993·48 „
14. Közterhek	9.523·46 „
15. Nyugdíjjárulékok	8.962·04 „
16. Dologi kiadások	29.606·93 „
17. Személyi kiadások	106.927·75 „
18. Tanügyi kiadások	6.138·94 „
19. Vegyes személyi kiadások	17.110·27 „
20. Gimn. keleti szárny építése	14.788·66 „
21. Adminisztrációs kiadások	33.092·10 „
22. Rendkívüli kiadások	3.212·07 „
23. Előirányzaton kívüli kiadások	5.673·80 „
24. Csolnakház	970·64 „
25. Beruházási hozzájárulás	19.203·62 „
26. Borkészlet 1941. VI. 30-án	436·50 „
27. Tandíjhátrálék 1941. VI. 30-án	143— „
28. Internátusi díj hátrálék 1941. VI. 30-án	538— „
29. Muzeumok, szertárak hátr. dotációja 1941. VI. 30-án	1.533·77 „
30. Utiköltségekből és napidíjakkól kiadatl. 1941. VI. 30.	879·22 „
31. Tanárok irod. műk. tám. és Péntek Esték 1941. VI. 30.	323·54 „
32. P. Horváth pusztai hátr. kötelezettség 1941. VI. 30.	5.104— „
33. P. Horváth pusztai hátr. köt. családi 1941. VI. 30-án	1.240— „
34. P. Horváth puszt. hátr. köt. táp. ingy. hely 1941. VI. 30.	1.699— „
35. P. Horváth pusztai építkezési hátrálék 1941. VI. 30.	23.390·84 „
Összesen	740.588·21 P

<i>Eredmény:</i> Jövedelem	740.588·21 P
Költség	740.588·21 P
Maradvány	— P

2. A Mudrány-pénztár 1941—42. évi eredményszámlája.

I. Jövedelem.

1. Szántó, rét, erdő	6.252·72 P
2. Poklos szőlő	5.075— „
3. Kamatbevételek, vegyesek	655·72 „
4. Borkészlet 1942. VI. 30-án	1.815— „
Összesen	13.798·44 P

II. Költség.

1. Szántók, rétek, erdők	1.132·73 P
2. Poklos szőlő művelési költségei	12.322·86 „

3. Adó és illeték egyenérték...	2.966·06 P
4. Közpénztárnak adminisztr. kiad.-hoz hozzájárulás	1.500·— „
5. Kórház fenntartásához hozzájárulás	300·— „
6. Intern. és fenntart. alaphoz hozzájárulás	200·— „
7. Internátusi és tápintézeti jótéteményekre	2.580·— „
8. Szőlőkölcsön kamata és törlesztése	453·60 „
9. Vegyes kiadások	178·12 „
10. Borkészlet értéke 1941. VI. 30-án	267·70 „

Összesen 21.901·07 P

Eredmény : Költség 21.901·07 P

Jövedelem 13.798·44 „

Veszteség 8.102·63 P

3. A Tápintézeti-pénztár 1941—42. évi eredmény számlája.

I. Jövedelem.

1. Tápintézeti és külön étkezési díjakból	135.900·58 P
2. Humán-internátustól étkezésért	21.462·13 „
3. Kórháztól személyzet étkezésért	740·— „
4. P. Horváth puszta jövedelméből 20 ifjúnak	7.020·— „
5. Prinsterer alap kamata egyházkerülettől	120·— „
6. Egyéb kamat bevételek	2.728·37 „
7. Vegyesekből	824·35 „
8. Tápdíjhátrálékok 1942. VI. 30-án	1.642·52 „
9. Élelmiszerkészlet 1942. VI. 30-án	9.325·— „

Összesen 179.762·95 P

II. Költség.

1. Személyi kiadások	9.565·80 P
2. Élelmiszerek, felszerelések, épületjavítások	121.674·34 „
3. Adminisztr. kiadásokhoz hozzájárulás	3.000·— „
4. Tüzifa és kőszén	7.385·05 „
5. Világítás és vízhúzómotor	2.271·21 „
6. Kamatokra	384·94 „
7. 20 ifjú ingyenes ellátására	7.190·— „
8. Vegyesekre	1.289·45 „
9. Jótéteményekre	1.600·50 „
10. Tápdíjkövetelések 1941. VI. 30-án	1.588·62 „
11. Élelmiszerkészlet 1941. VI. 30-án	10.900·72 „

Összesen 166.850·63 P

Eredmény : Jövedelem... .. 179.762·95 P

Költség 166.850·63 „

Nyereség 12.912·32 P

4. Az Angol-internátus 1941—42. évi eredmény számlája.

I. Jövedelem.

1. Felvételi, ellátási és társalgási díjakból	175.467·89	P
2. Egyesek étkezeséből	5.375·76	„
3. Két angol tanár és helyettesük fizetése államtól	5.811·10	„
4. Kertészetből	3.065·12	„
5. Vegyesekből	3.781·02	„
6. Angol nyelvdíjhátralék 1942. VI. 30-án	114·—	„
7. Élelmiszerkészlet 1942. VI. 30-án	7.041·—	„
Összesen :	200.655·89	P

II. Költség.

1. Személyi kiadások	24.194·03	P
2. Két angol tanár és helyettesük állami fizetése	5.811·10	„
3. Adminisztrációs kiadásokhoz hozzájárulás ...	3.000·—	„
4. Iskolafenntartáshoz hozzájárulás	4.000·—	„
5. Kórház fenntartásához hozzájárulás	2.850·—	„
6. Társadalombiztosító díjak	3.618·79	„
7. Épületfenntartás	5.836·46	„
8. Tüzifa és kőszén	14.306·71	„
9. Világítás és vízvezeték	6.218·36	„
10. Élelmiszerekre	69.731·25	„
11. Felszerelésekre	4.428·40	„
12. Kertészetre	2.658·74	„
13. Mosás és vasalás	4.371·68	„
14. Törlesztéses kölcsönre tartalékolás	2.000·—	„
15. Dr. Rácz Lajos-féle ház bére	1.000·—	„
16. Nyugdíjjárulékok	1.104·48	„
17. Egyéb dologi és vegyes kiadások	10.942·—	„
18. Légoltalmi kiadások	9·40	„
19. Angol-internátus kibővítése	43.677·30	„
20. Előirányzaton kívül kiadások	1.700·—	„
21. Élelmiszerkészlet 1941. VI. 30.	6.272·40	„
Összesen :	217.731·09	P

Eredmény :	Költség	217.731·09	P
	Jövedelem	200.655·89	P
	Veszteség	17.075·20	P

5. Dókus Ernő és neje alap 1941—42. évi eredmény számlája.

I. Jövedelem :

1. Lakbérékből	20.233·52	P
2. Vegyesekből	349·54	„
3. Időközi kamatokból	185·80	„
4. Lakbérkövetelés 1942. VI. 30.	551·52	„
Összesen :	21.320·28	P

II. Költség:

1. Közterhek	7.560—	P
2. Épületfenntartás	1.886·17	"
3. Főiskolának kezelési díj	607—	"
4. Vegyes kiadások	359·01	"
5. Építkezésre tartalékolás	2.023·35	"
6. Ösztöndíjakra	4.560—	"
7. Beruházási hozzájárulás	2.825·17	"
8. Léggeltalmi kiadások	237·30	"
Összesen:	20.058—	P

Eredmény:

Jövedelem	21.320·28	P
Költség	20.058—	P
Nyereség	1.262·28	P

Az egyes pénztárak vagyoneleltárának adatai az 1941/42. évben.

	1941. VI. 30.	1942. VI. 30.
1. Közpénztár	1,512.797·78 P	1,532.783·22 P
2. Új Vay-Mocsáry-alap	3.138·76 "	2.589·63 "
3. Intern. és fenntart. alap	2.918·12 "	3.516·23 "
4. Ösztöndíjpénztár	6.392·63 "	7.194·87 "
5. Tisztviselői nyugdíjalap	39.859·51 "	41.935·74 "
6. Segélydíjpénztár	11.677·30 "	11.680·79 "
7. Mudrány-pénztár	343.177·35 "	335.675·20 "
8. Angol-internátus	6.419·43 "	8.248·06 "
9. Tápiintézeti pénztár	17.302·97 "	29.795·59 "
10. Ifj. Farkasfalvi Farkas Géza és István alapítvány	27.000— "	27.000— "
11. Ifj. Farkasfalvi Farkas Géza és István alapítvány	516·47 "	614·88 "
12. Betegsegélyező egyesület	8.184·17 "	11.116·89 "
13. Révész-ház	177·55 "	261·50 "
Összesen:	1.979.262·04 P	2,012.412·60 P

Egyházkerületi közgyűlés az igazgatótanács javaslatára az 1941—42. évi zárszámadást és vagyoneleltartást a gazdasági választmány által felterjesztett kísérő irattal együtt elfogadja és dr. Trócsányi József gazdasági választmányi elnöknek mindenre kiterjedő gondosságú és lelkiismeretességű, kifogástalan szakszerűségű s az önfeláldozásig odaadó munkássága legteljesebb elismerése mellett, valamint Szüts István főiskolai számvevőnek és Szalay Róbert pénztárnoknak, illetve katonai szolgálata következtében az ő helyettesének, Balsay Bertalannak, méltányolva az ő hűséggel végzett munkájukat, a felmentést a szokásos óvás fenntartása mellett megadja.

57. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1942. szeptember 14-iki üléséből felterjeszti megerősítésre a főiskola 1942—43. évi költségvetését. A költségvetés áttekintő összefoglaló kimutatása a következő:

1. Közpénztár.

Fedezet :

1. Szántóföldek	732.905,21 P
2. Szőlők	28.000,— „
3. Lakóházak	14.069,42 „
4. Nyomda	1.000,— „
5. Könyvkereskedés	8.000,— „
6. Könyvraktár	150,— „
7. Lótartás	8.000,— „
8. Vegyes bevételek	16.229,80 „
9. Évjáradékok	4.157,40 „
10. Tőkék jövedelme	3.056,31 „
11. Tandíj és épületfenntart. díj	54.347,— „
12. Nyugdíjjárulékok	6.571,20 „
13. Dologi kiadásokhoz hozzájár.	26.840,— „
14. Kamat bevételek	4.696,18 „
15. Könyvtár	100,— „
16. Rendkívüli bevételek	640,— „
17. Csolnakház	300,— „
18. Jégkár alaphól	— „
19. Beruházási hozzájárulás térít.	6.053,88 „
20. Gimn. keleti szárny építése	105.475,— „
21. ONCSA-internátus építése	126.000,— „
Összesen	1.146.591,40 P

Szükséglet :

1. Szántóföldek	547.180,58 P
2. Szőlők	20.422,50 „
3. Lakóházak	4.785,— „
4. Nyomda	468,36 „
5. Könyvkereskedés	— „
6. Könyvraktár	20,— „
7. Lótartás	8.000,— „
8. Vegyes kiadások	10.350,— „
9. Kötelezettségek	19.298,— „
10. Kölcsönök kamatai	3.977,10 „
11. Közterhek	10.122,08 „
12. Nyugdíjjárulékok	8.962,04 „
13. Dologi kiadások	34.970,88 „
14. Beírási díjak	2.820,— „
15. Tanügyi kiadások	5.450,— „
16. Személyi kiadások	108.701,18 „
17. Vegyes személyi kiadások	23.739,60 „

18. Adminisztrációs kiadások	---	---	---	---	37.139·68 P
19. Csolnakház	---	---	---	---	905·80 "
20. Rendkívüli kiadások	---	---	---	---	8.600— "
21. Beruházási hozzájárulás	---	---	---	---	19.203·60 "
22. Gimn. keleti szárny építése	---	---	---	---	125.475— "
23. ONCSA-internátus építése	---	---	---	---	146.000— "
Összesen	---	---	---	---	1,146.591·40 "

<i>Előirányzás:</i> Fedezet	---	---	---	---	1,146.591·40 P
Szükséglet	---	---	---	---	1,146.591·40 "
	---	---	---	---	— P

2. Új Vay—Mocsáry-alapítvány.

		Fedezet:	Szükséglet:
1. Osztalékok, adomány	---	79—	P.
2. Mérlegkövetelés közp.-tól	---	1.408·53	
3. Tőkésítésre	---		1.459·65
4. Beruházási hozzájárulás	---		27·88

3. Internátusi és fenntartási alap.

1. Osztalék, kamat	---	---	---	152—	P.
2. Adomány	---	---	---	10—	
3. Alapnövelésére Közp.-tól	---	---	---	1.000—	
4. Alapnövelésére Angol-int.-tól	---	---	---	1.500—	
5. Alapnövelésére Mudránytól	---	---	---	500—	
6. Mérlegkövetelés Közp.-tól	---	---	---	3.323·38	
7. Építkezésre tartalékolás	---	---	---		6.485·38

4. Theol. internátusi építési alap.

A) Állami rész:

1. Államsegély	---	---	---	---	4.429·02 P.
2. Annuitás fizetésére	---	---	---	---	4.429·02

B) Főiskolai rész:

1. Adományokból	---	---	---	---	300—
2. Egyházkerulettől, lelkészeketől	---	---	---	---	8.938·02
3. Folyószámlakamat	---	---	---	---	450—
4. Sennyey-erdőtől kamat	---	---	---	---	175—
5. Közpénztártól mérlegkövetelés	---	---	---	---	15.151·60
6. Tőkésítésre vagy továbbépítésre	---	---	---	---	22.219·14
7. Theol. könyvek beszerzésére	---	---	---	---	2.400—
8. Beruházási hozzájárulás	---	---	---	---	395·48

5. Betegsegélyező-pénztár.

1. Gimn. tanulóktól á 28— P	---	---	---	---	13.160— P.
2. Akad. hallgatóktól á 28— P	---	---	---	---	840—
3. Tanítóképzősöktől á 15— P	---	---	---	---	2.550—

	Fedezet :	Szükséglet :
4. Hozzájárulás Közpénztártól	1.500.—	P.
5. Hozzájárulás Angol-internátustól	2.850.—	
6. Hozzájárulás Mudrany-pénztártól	300.—	
7. Hozzájárulás Bálványostól	100.—	
8. OTI díjak alkalmazottak	178 80	
9. Adományokból	100.—	
10. Vegyesekből	100.—	
11. Személyi kiadások		9.033.—
12. Dologi kiadások		7.354 10
13. OTI járulék		730.—
14. Tanítóképzőnek annuitás		4.983 78
15. Közpénztárnak folyószámlakamat		100.—
16. Közpénztárnak mult évi hiány tér.		5.953 96
17. Előre nem láthatókra		60.—

6. Ösztöndíjpénztár.

1. özv. Pogány Istvánné alaptól	4.800.—	P.
2. ifj. Farkasfalvi Farkas Géza és István alapból	1.000.—	
3. Szeretettelva öszt. díj. alaptól	150.—	
4. Dr. László Ferenc alaptól	126 20	
5. Révész ház jövedelméből	382 50	
6. Dr. Gesztelyi Nagy László-alaptól	1.000.—	
7. Osztalékok és kamatok	4.065 62	
8. Theol. int. alaptól törlesztés	291 84	
9. Pályadíjakra és ösztöndíjakra		9.880 20
10. Tőkésítésre		1.074 84

7. Dókus Ernő és. neje szül. Ragályi Ilona alapítvány.

1. Lakbérekből	21.211 52	P.
2. Mult évi maradvány áthozatal	3.957 70	
3. Kamat bevételek	200.—	
4. Építkezési tartalék	6.241 69	
5. Vegyesekből	10.—	
6. Közterhek		8.000.—
7. Épületfenntartás		1.737 02
8. Közpénztárnak kezelési díj		636 33
9. Építkezésre tartalékolás		2.121 15
10. Ösztöndíjakra		6.158 87
11. Beruházási hozzájárulás		2.824 96
12. Légtalmi kiadások		50.—
13. Társadalombiztosítás		25.—
14. Rendkívüli építkezési tartalék		9 867 58
15. Vegyes kiadások		200.—

8. Dr. Szoboszlai Gyula alap.

	Fedezet:	Szükséglet:
1. Sennyey-erdőtől kamat	959·86 P.	
2. Közpénztártól kamat	9·49	
3. Révész-ház jövedelméből 1/20-ad rész	22·50	
4. Erdélyi Nyereménykölcsonkötv. kamat	40·—	
5. Beruházási hozzájárulás		647·52
6. Kamatok		384·33

9. Mudrány-pénztár.

1. Szántók, rétek, erdő jövedelme	6.129·30 P.	
2. Poklos szőlő	10.400·—	
3. Egyéb bevételek	475·06	
4. Gazdasági kiadások		12.311·40
5. Közterhek		1.580·48
6. Beruházási hozzájárulás		1.412·16
7. Internátusi és egyéb jótéteményekre ...		3.000·—
8. Adminisztr. kiadásokhoz hozzájárulás...		1.500·—
9. Kórház fenntartásához hozzájárulás ...		300·—
10. Vegyes és egyéb kiadások		824·48
11. Intern. és fenntart. alapra		500·—

10. Tápintézeti pénztár.

1. Évjáradékok, osztalékok, kamatok ...	13.569·57 P.	
2. Tápintézeti díjakból	122.400·—	
3. Adományokból	60·—	
4. Humán-internátustól	28.192·—	
5. Jótéteményekre		8.400·—
6. Alapítványi kedvezmények		2.740·—
7. Személyi kiadások		8.804·60
8. Élelmiszerekre		110.000·—
9. Egyéb dologi kiadások		12.275·21
10. Beruházási hozzájárulás		7·28
11. Admin. kiadásokhoz hozzájárulás ...		3.000·—
12. OTI díjakra		1.600·—
13. Tápdíjvisszatérítések		500·—
14. Kenyersütőde építése és berendezése ...		16.694·48
15. Vegyes kiadások		200·—
16. Folyószámlakamat közpénztárnak ...		—·—

11. Tisztviselői nyugdíjpénztár.

1. Fenntartási járulék, kamatok	5.567·34 P.	
2. Tőkésítésre		5.567·34

12. Segélydíjpénztár.

1. Kamatokból	540·27 P.	
2. Theol. int. ép. alap törlesztése	190·82	
3. Tőkésítésre és segélyezésre		731·09

13. Főiskolai OTBA-alap.

	Fedezet:	Szükséglet:
1. Járulékokból	100.— P.	
2. Mult évi maradvány	146·89	
3. Tőkésítésre vagy segélyezésre		246·89

14. Gimn. internátusi állami építési alap.

1. Államsegély	29.534.— P.	
2. Kölcsön törlesztésére		20·034.—
3. Kamat-bevéte	900.—	
4. Építkezésre vagy tőkésítésre		10.400.—

15. Sennyey-féle erdő.

1. Vadászati jogból	200.— P.	
2. Erdőkitermelés, fűbérlet, vegyesekből	1.455.—	
3. Belső kölcsönből	3.507.—	
4. Erdőőrzési és kezelési költség		2.395·56
5. Közterhek		200.—
6. Kitermelési költségek		100.—
7. Kölcsönök kamata		2.356·44
8. Egyéb kiadások		110.—

16. ifj. Farkasfalvi Farkas Géza és István-alap.

1. Mult évi maradvány	240·88 P.	
2. Lakbérékből	1.880.—	
3. Kútpatkai szőlőből	400.—	
4. Kamat bevétel	20.—	
5. Vegyesekből	50.—	
6. Közterhek		997.—
7. Épületjavítások		415·78
8. Jótéteményekre		1·000.—
9. Építkezésre 5 százalék tartalékolás		94.—
10. Közpénztárnak 3 százalék kezelési díj		56·40
11. Vegyes kiadások		27·70

17. Angol-internátus.

1. Ellátási és egyéb díjakból	186.170.— P.	
2. Egyéb bevételek	5.813·92	
3. Két angol tanár és helyettesük fizetése	8.597·12	
4. " " " " " "		8.597·12
5. Személyi kiadások		28.246·44
6. Élelmiszerekre		90.000.—
7. Fűtés, világítás, vízhúzómotor		23.500.—
8. Épületfenntartás, felszerelések		10.700.—
9. Egyéb dologi és vegyes kiadások		20.854·96
10. Adminisztr. kiadásokhoz hozzájárulás		3.000.—
11. Kórház fenntartásához		2.850.—
12. Iskolafenntartáshoz		4.000.—

	Fedezet:	Szükséglet:
13. Gimn. int. és fenntart. alaphoz hozzájárulás		1.500.—
14. Beruházási hozzájárulás	„ ---	220.72
15. Társadalombiztosító díjak	--- --- ---	3.800.—
16. Légtalmi kiadásokra	--- --- ---	100.—
17. Törlesztésre és továbbépítésre tartal.	---	3.211.80

18. Humán-internátus.

1. Felvételi, ellátási és egyéb díjakból	45.600.— P.	
2. Vegyes bevételek	450.—	
3. Személyi kiadások		4.225.—
4. Dologi kiadások		3.138.88
5. Étkezésekért		28.652.—
6. Épületkarbantartás		646.72
7. Fűtés és világítás		5.640.—
8. Beruházási hozzájárulás		1.368.24
9. Adminisztr. kiad. hozzájárulás		700.—
10. Szüts-ház vételárának kamata		673.68
11. Előre nem láthatókra		150.—
12. Közpénztárnak mult évi hiány tér.		2.997.35
13. Társadalombiztosító díjakra		600.—

Egyházkerületi közgyűlés az igazgatótanács javaslata alapján a költségvetést elfogadja és megerősíti.

58. A sárospataki ref. főiskola Igazgatótanácsa 1942. júniusi ülésének 96. jkvi pontjában foglalt határozatával jelenti, hogy ft. özv. Farkas Istvánné 1941. decemberében néhai férje, Farkas István volt püspökünk végakaratahoz híven az ő emlékére 1.000 P-ös alapítványt létesített a főiskolánál. A „Farkas István emlékalapítvány“ rendeltetése: „egy szegénysorsú szülőktől származó tehetséges, jól tanuló alsógimnáziumi kisdíák segélyezése“. Igazgatótanács bemutatja az alapítólevelet s kéri annak megerősítését.

Egyházkerületi közgyűlés megilletődött lélekkel idézi fel néhai püspök-elnökének nemesszívú, a pataki főiskola iránti rajongó szeretettel eltelt alakját, s amikor az özvegye által tett emlékalapítvány alapítólevelét jóváhagyja, hálás kegyelettel emlékezve meg néhai Főtiszteletű Farkas Istvánról, az ő jóságos szívű özvegyének a legőszintébb köszönetét nyilvánítja.

59. A sárospataki ref. főiskola Igazgatótanácsa 1942. júniusi ülésének 97. jkvi pontjában foglalt határozatával jelenti, hogy néhai Szentmártony Dániel volt borsodi esperes-lelkész özvegye férjével való elhatározásuk megvalósításaként az 1941. év decembe-

rében 1.000 P-s alapítványt tett a főiskolánál. A „Szentmártony Dániel tápintézeti-alapítvány“ célja: egy, a sárospataki főiskolán tanuló, szerény körülmények között levő példás magaviseletű, jeles előmenetelű teológus segélyezése tápintézeti költségei részbeni fedezeteképen. Igazgatótanács kéri a felterjesztett alapítólevél megerősítését.

Egyházkerületi közgyűlés hálás kegyelettel emlékezik meg néhai Szentmártony Dániel volt esperes-lelkészről, s midőn az alapítólevelet megerősíti, özvegyének nemes cselekedetéért hálás köszönetét fejezi ki.

60. A sárospataki ref. főiskola Igazgatótanácsa 1942. júniusi ülésének 106. jkvi pontjában foglalt határozatával jelenti, hogy dr. Hajdu János és neje szül. Hercegh Etelka pusztaturpásztói lakosok annak emlékére, hogy két fiúk gimnáziumi tanulmányaikat a főiskolában végezhetik, egyben a főiskola iránti hálájuk és elismerésük jeléül 1.000.— P-ós ösztöndíjalapítványt létesítettek a főiskolánál. A „dr. Hajdu János és neje alapítvány“ rendeltetése „egy a sárospataki ref. főiskola gimnáziumában tanuló, szegénysorsú, ref. vallású, példás magaviseletű és jó előmenetelű növendék jutalmazása“. Igazgatótanács kéri a felterjesztett alapítólevél megerősítését.

Egyházkerületi közgyűlés az alapítványt hálás köszönettel fogadja s a bemutatott alapítólevelet megerősíti.

61. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1942. júniusi ülésének 107. jkvi pontjában foglalt határozatával jelenti, hogy ifj. Stéphan László tábori lelkész, a főiskola volt diákja, a fronton levő pataki diákoknak az Alma Mater iránti törhetetlen ragaszkodása és hálás szeretete jeléül 250.— P-ós ösztöndíj-alapítványt tett a főiskolánál, kifejezve azt a szándékát is, hogy ezt a tőkét erejéhez képest a jövőben is növelni fogja. Az „ifj. Stéphan László (105. könnyű hadosztály) -alapítvány“ tőkéje már befolyt a főisk. pénztárba s az alapítólevél szerinti rendeltetése: „elsősorban egy hadiárva, szegénysorsú, alsógimnáziumi tanuló, másodsorban a jelen világháboruban részvett szülők gyermekeinek segélyezése“. Igazgatótanács kéri a felterjesztett alapítólevél megerősítését.

Egyházkerületi közgyűlés hálás köszönetének nyilvánítása mellett az alapítványt elfogadja és a bemutatott alapítólevelet megerősíti.

62. A sárospataki ref. főiskola köziskolai széke 1942. november 5-én tartott gyűléséből és a főiskolai gazdasági választmány november 7-én tartott gyűléséből kéri, hogy dr. Szabó Ernő főiskolai ének- és zenetanárnak a Nem Állami Tanszemélyzet Ország-

gos Nyugdíjintézetébe való felvétele iránt tegye meg egyházkerületünk a szükséges lépéseket.

Egyházkerületi közgyűlés megkeresi az Egyetemes Konventet, hogy tegyen ismétlen lépéseket a Nem Állami Tanszemélyzet Országos Nyugdíjintézeténél az iránt, hogy a felekezeti ének- és zenetanárok vétesse- nek fel a nyugdíjintézetbe.

63. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet Igazgatótanca jelenti, 1942. június 15-en tartott gyűlésének 111. jkvi pontjában foglalt határozatával, hogy Zsuffa Tibor okl. lelkész, akit az 1941. évi őszi egyházkerületi gyűlés (48. pont) a főiskolai segédlelkészi állásra egy évi próbaidőre választott meg, az azóta eltelt próbaév alatt teljesen beváltotta a hozzáfűzött várakozásokat és ezért nevezettnék állásában való véglegesítését ajánlja. Együttal nevezett részére az állást szervező szabályrendelet alapján főiskolai pótlék megállapítását javasolja és pedig 1942. július 1-től kezdve a X. fiz. osztály 1. és a IX. fiz. osztály 3. közötti különbözetet, vagyis havi 11 pengőt.

Egyházkerületi közgyűlés az Igazgatótanács javaslata alapján Zsuffa Tibor főiskolai segédlelkészt 1942. április 6-tól kezdődő hatállyal állásában véglegesíti és részére 1942. július 1-től kezdve havi 11.— P pótléket állapít meg.

64. A sárospataki ref. főiskola köziskolai széke 1942. november 5-én tartott gyűléséből, a főiskola gazdasági választmánya pedig nov. 7-én tartott gyűléséből javasolja, hogy az OTBA szolgáltatások, amelyeket a 2400/1942. P. M. sz. szabályoz, terjesztessenek ki a ref. középiskolákban működő s rendes tanszékeken alkalmazott ének- és zenetanárookra is.

Egyházkerületi közgyűlés méltányosnak tartja, hogy amidőn az összes lelkészek, segédlelkészek és kántorok, akik a lelkészi nyugdíjintézetnek a tagjai, mind bevonattak az OTBA szolgáltatások keretébe, az ugyan-csak a lelkészi nyugdíjintézetbe tartozó középiskolai ének- és zenetanárok is vétesse- nek fel abba. Megkeresi ezért közgyűlésünk az Egyetemes Konventet, hogy ebben az irányban az illetékes miniszter uraknál eljárni szíveskedjék.

65. Az ungi egyházmegye kivételével valamennyi egyházmegye betérjesztette az 1941. évi számadását és az 1943. évre megállapított költségelőirányzatát.

Az ungi egyházmegye egyházmegyei számadását és költségvetését nem terjesztette be, csak a Pálóczy Horváth Mária és Simon alapítvány 1941. évi számadását és 1943. évre szóló költségelőirányzatát mutatta be.

Az összes beterjesztett számadások és költségvetések el vannak látva az egyházmegyék jóváhagyó záradékával.

A felülvizsgált zárszámadások és költségvetések számszakilag helyesek, csak nem egyöntetűek. Könnyebb áttekintés céljából kívánatos lenne egyöntetű kimutatás készítése, érdemi elbírálás céljából pedig a költségelőirányzat azonos tételeinek feltüntetése.

Egyházkerületi közgyűlés az abaúji, alsóborsodi, alsózempléni, felsőborsodi, felsőzempléni, gömöri, tornai egyházmegyék 1941. évi számadásait és 1943. évi költségvetését, az ungi egyházmegyének a P. Horvát Mária és Simon alapítványára vonatkozó 1941. évi számadását és 1943. évi költségvetését jóváhagyja és megerősíti.

Az ungi egyházmegyét felhívja az 1941. évi egyházmegyei zárszámadás és 1943. évi költségvetés beküldésére.

Az egyházkerület elnökségét felhatalmazza, hogy a beterjesztendő számadást és költségvetést — ha ellene kifogás nem lesz — időközileg jóváhagyja és megerősítse.

A megerősített számadások az egyházkerület levéltárában helyeztetnek el, a megerősített költségvetések az illetékes esperesi hivatalokhoz visszaküldetnek.

Az egyházmegyéket felhívja, hogy számadásaik elkészítésénél a püspöki hivatal által adandó irányítás szerint egyöntetűsége törekedjenek.

66. Alsózemplén, Felsőzemplén, Gömör és Ung egyházmegyék közgyűlése az egyházmegyei tisztújítással kapcsolatban bejelentette a kerületi közgyűlésnek a megválasztott új tisztviselők névsorát.

Közgyűlés a választásokat tudomásul veszi és a megválasztott tisztviselőkre és munkájukra Istennek gazdag áldását kéri.

67. Az abaúji egyházmegye jóváhagyás végett felterjeszti a gibárti lévita-kántortanítót díjlevelének a módosítása tárgyában szótöbbséggel hozott határozatát. A gibárti egyház u. i. rendkívül válságos anyagi helyzete miatt már két ízben kényszerült lemondani az iskola fenntartásáról, miokból az egyház nehéz anyagi helyzetét megjavítandó egyedüli megoldási módként kénytelen volt a kántortanítói díjlevelet akként módosítani, hogy az egyház a minisztérium által ezidőszert 32 értékegységben megállapított helyi javadalmat készpénzben fizeti a tanítónak, de tanítói díjazás

címén egyebet nem ad. A lévita-kántori teendőkért a természetbeni lakáson kívül évi 12 q buza be nem számítható helyi járandóságot állapít meg, valamint a stóla jövedelmet. A bemutatott költségvetés 675 P hiányt mutat fel, mi okból az eddigi természetbeni helyi járandóságokat nem képes kiszolgáltatni a tanítónak, míg ezen természetbeni szolgáltatások forgalmi értéke és a díjlevélben kötelezett készpénzjavadalom között mutatkozó különbözet nemcsak az egyház költségvetési hiányát tüntetné el és lehetővé tenné az iskola további fenntartását, hanem az iskola elkerülhetetlen továbbfejlesztését, vagy is a tankötelesek nagy száma miatt elodázhatatlanul szükséges második tanerő beállítását is akként, hogy az időközben megszervezett második tanerő egyházi jellege is biztosítva lenne, amely terv nem remélt módon szolgálná az egyház fejlődését és biztosítaná a községben az iskola ref. jellegét. A tervezett díjlevélmódosítás nem eredményezné az államsegély növekedését sem, aminek alapján a tervhez a minisztérium jóváhagyásának az elnyerése is remélhető. Az egyházmegye közgyűlése 28 szavazattal 15 ellenében azzal a módosítással fogadta el a díjlevelet, hogy legalább 1. kat. hold szántóföld használata biztosítandó a díjlevélben a javadalmas részére s hogy az értékegység a törvényes kulcs alapján számítandó át.

Közgyűlésünk az egyházmegye határozatát azzal a kikötéssel hagyja jóvá, hogy az egyház — anyagi helyzetének javulása után — köteles a díjlevél-módosítást újból tárgyalás alá venni s az eredeti díjlevél tartalmazta szolgáltatásoknak egészben vagy részben történő visszaállításával a most jóváhagyott díjlevelet megfelelően módosítani.

68. Az abauji egyházmegye közgyűléséből f. évi augsztus haváról keltezte az egyházmegyei jegyző pártolólággal terjeszti fel a kassai presbitérium ama kérését, hogy szavazat-számértéke egyről, négyre emeltessék fel, mert három díjleveles lelkészi állást tart fenn és lélekszáma 3000 léleknél nagyobb.

A közgyűlés a E. T. I. tc. 23. §-ának rendelkezése szerint nem teljesítheti a kassai egyházközség kérését. Mert a hivatkozott törvény szerint 10 évenként kell meghatározni az egyházközségek szavazatának számértékét. Az új megállapítás 1946-ban lesz esedékes. Állandó ingadozás következne be ugyanis, ha minden változás akár lélekszámban, akár lelkészi állások tekintetében újabb és újabb szavazatszámérték megállapítást vonna maga után. Sok olyan egyházközsége van egyházkerületünknek, amelyek a számérték megállapítása óta díjleveles lelkészi állásokat szerveztek, a lélekszám is növekedett és szavazat számértéke maradt a régi.

69. Az abauji egyházmegye f. évi július hó 29-én tartott közgyűléséből, saját jóváhagyó határozatával felterjeszti megerősítés végett a kassai két vallásoktatólelkész, Csáji Pál és Egressy Lajos díjlevelét 5—5 példányban.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel veszi tudomásul a két díjlevelet, de nem erősítheti meg, mert nem tartott be az E. T. I. tc. 70. §-ának követelménye, azaz a presbitérium nem névszerinti szavazással hozta meg a határozatot. Az iratokat azért visszaadja az abauji egyházmegyének azzal, hogy szabályszerű elintézés után újra terjessze fel az Egyházkerület elé.

70. A szepsii egyház özv. Kardos Lajosné sz. Laca Erzsébet szepsii lakostól megveszi a szepsii 590. és 1392. sz. tjkvekben felvett Péderi úti szántónak mintegy 741 □-öl kiterjedésű jutalékát 800 pengő vételárban, amelyet az egyház az eladónak ki is fizetett. Ez a szántó közvetlen az egyházi ingatlanok szomszédságában fekszik, így az egyházra különösen előnyös. A vételárat az egyház a gyülekezetiház alaphól fedezi. Az egyházközség a vételt törvényszerű alakban hozott presbiteri és az egyházközségi határozatokban határozta el. Az egyházmegyei közgyűlés a vételt már jóváhagyta.

Egyházkerületi közgyűlés a szepsii egyház mint vevő és özv. Kardos Lajosné sz. Laca Erzsébet, mint eladó között 1942. július hó 15-én létrejött adásvételi szerződést, amelyet az egyházközség törvényszerű alakban határozott el és szabályszerű szerződésbe foglalt, mint az egyházra előnyös vagyonszerzési jogügyletet jóváhagyja.

71. Az abauji egyházmegye Kassán 1942 július 29-én tartott rendkívüli közgyűlésének határozatát terjeszti elő, melyben pártólólag küldi Kiskinizs egyházközségnek 10.000 pengő közalapi kölcsön iránti kérelmét.

Egyházmegyei közgyűlés a kérelmet jóváhagyta a megszavazott visszafizetési feltételek mellett.

Egyházkerületi közgyűlés a kölcsön-kérelmet pártfogólag terjeszti az egyetemes konvent elé.

72. Alsóborsodi egyházmegye felterjeszti a sályi harmadik tanítói állás díjlevelét megerősítés végett 4 példányban. Presbiteri gyűlés jegyzőkönyve két példányban is van mellékelve.

Egyházkerületi közgyűlés a sályi harmadik tanítói állás díjlevelét jóváhagyja s egyben ezzel a határozattal

kapcsolatban leszögezi, hogy a sályi tanítói díjlevélhez hasonlóan a jövőre nézve elegendőnek tartja a presbiteri gyűlés határozatát, a közgyűlési határozatot a törvény értelmében nem kívánhatja.

73. Az alsóborsodi és gömöri egyházmegyei közgyűlések jegyzőkönyvének ama pontjai, melyek a hadbavonult tanítók helyettesítésének kérdését tárgyalják, kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy hasson oda, mely szerint a népiskolai nevelés és tanítás megfelelő színvonala megmaradjon.

Egyházkerületi közgyűlés e kérést az egyetemes konvent elé terjeszti, hogy járjon el a VKM-nél minél előbb, hogy a hadbavonult ref. katonatanítók helyettesítésére küldjön segéderőket, amíg ez megtörténik, kisebb gyülekezetekben vállalják magukra a tanítás munkáját a lekipásztorok, mért jó lesz, ha helyetteseket a több tanerős iskolához tudnak majd kieszközölni.

74. Alsóborsodi és tornai egyházmegyék közgyűlése felterjeszti Erdős Károly miskolci tanítót 31 éves áldozatos és hasznos munkát végző élete után, továbbá Kerekes Pál bódvalenkei tanítót, körzeti iskolafelügyelőt és Héjjas György perkupai tanítót, egyházmegyei népiskolai felügyelőt igazgatói címmel való kitüntetésre.

Egyházkerületi közgyűlés Erdős Károly miskolci tanítónak, továbbá Kerekes Pál bódvalenkei és Héjjas György perkupai tanítóknak kiváló munkásságukért az igazgatói címet megadja és életükre, további munkájukra a jószágos Isten további áldását kéri.

75. Az ónodi egyház felterjesztett hatrendbeli adás-vevési szerződést jóváhagyás végett, amelyben az egyház a törzsvagyonát képező 84 m. hold ingatlanból 12 m. hold kül ingatlant a szerződésekben megnevezett vevőknek átlag m holdankint 1600 P vételárért eladja. Ennek az ügynek sajnálatos előzményei vannak: az egyházkerület ugyanis 1941 június 3-án megtartott tanácsülésében az ónodi egyház törzsvagyona egy részének ekként elhatározott és fogantatba is vett elidegenítésétől a hozzájárulást megtagadta s ezt a határozatát 1941 november 4-én tartott közgyűlésében fenntartotta lényegében azzal a megfontolt állásponttal, hogy az egyházak fennmaradásának leglényegesebb biztosítékát képező törzsvagyon csak végszükség esetén idegeníthető el s utasította az egyház elöljáróságát, hogy hosszúlejáratú, esetleg egyházi közalaphól felveendő kölcsön vagy több évre fizetett rendkívüli adó útján kísérelje meg adósságait fedezni és a törzsvagyon elidegenítését elkerülni.

Annak okát, hogy az ónodi egyház 1941. november hó 29-én, tehát még ebben a hónapban megtartott presbiteri ülésében mégis elhatározta a 12 hold földje eladását, az egyház vezetősége abban adja elő, hogy az egyházkerületi közgyűlés említett tiltó határozatáról az egyház nem tudott, sőt az egyházkerületi közgyűlés után az egyházkerület pénzügyi bizottsága tárgyalta az eladni kívánt 12 m hold földnek az egyházkerület részére való megvétele iránt, amelyről Pósa Péter püspökhelyettesről nyertek hivatalos értesítést, aki az iratoknál elfekvő 1941 november 27-én kelt értesítésben azt közölte az egyház vezetőségével, hogy miután az egyházkerület nem tudja a holdankénti 1600 pengőt megfizetni, az egyházköztség szabadkézből az egyházmegyei hozzájárulás és az egyházkerületi elnökség kilátásba helyezett jóváhagyása alapján azokat eladhatja. Ennekfolytán a presbiterium ezen alakuló felhatalmazására kötötték meg a felterjesztett szerződéseket, annyi- val is inkább, mert tárgyaltak több ízben is az egyházkerület által megjelölt módozatokról: új kölcsön felvételéről, rendkívüli adó- fizetésről, de ezek lehetetlennek bizonyultak. Az egyház vezetősége a szerződések alapján fizetett 19.400 P vételárat 13.759 P nyomasztó bank váltóadósság 2.181 P illetve kegyenérték, 3.697 P állami adóhátralék és 2.145 P egyházhatósági járulék hátralék terheire már be is fizette. Az egyházmegye elnöksége a szerződéseket jóváhagyta, miután az egyházmegyei közgyűlés már azokat korábban is megerősítette és mert a megtörtént adás-vétel és felhasznált vételárra tekintettel egyébként sem tehetett mást.

Egyházkerületi közgyűlés a legnagyobb megütközéssel veszi tudomásul, hogy az egyházkerület tanácsának és közgyűlésének ismételt és a törzsvagyon elidegenítéséhez való hozzájárulást megtagadó határozatai dacára s azok figyelmen kívül hagyása mellett ezek az adás-vételi jogügyletek mégis létrejöttek, sőt a vételár is teljes egészében az egyház adósságaira felhasználtatott.

1941. évi hivatkozott püspökhelyettesi értesítés sem menti az egyház vezetőségének az eljárását, miután ebben az egyházkerületi elnökség jóváhagyása kilátásba lett helyezve az eladásokhoz, de kiemeli a leiratban a püspökhelyettes, hogy „természetesen a szerződések bemutatása feltétlenül szükséges“, ami annyit jelent, hogy azok érvényességére, tehát a vételár felvételéhez s még inkább felhasználásához az egyházkerület jóváhagyása feltétlenül szükséges.

Az egyház vezetősége által jogtalanul teremtett eme tények kényszere folytán, miután az egyház adósságaira tényleg kifizetett közel 20.000 P vételár visszafizetésével az egyházra háruló rendkívül károsodást, súlyos peres bonyodalmak s a még megmaradt törzsvagyon újabb kockázata nélkül elkerülni már természetesen nem le-

hetséges, az egyházkerületi közgyűlés nem tehet mást, mint ezen adásvételi ügyletekhez a jóváhagyást ezenel megadja.

A felsőbb egyházhatóság kifejezett akarata félretételével, sőt egyenes megszegésével történt, az egyház törzsvagyona elidegenítésére vezető eljárások miatt azonban szükségesnek látja az ezek létesítésében ténykedő egyházi tisztviselők fegyelmi felelősségre vonásának az elrendelését, amely célból ennek az ügynek az iratait az egyházkerület főügyészével közölni rendeli.

Utasítja egyben az egyházmege esperesét, hogy a közel 20.000 P vételár legpontosabb elszámoltatása tekintetében az egyházmege számvevősege útján intézkedjék, valamint ehhez lehetően különös szakértelemmel bíró egyházmegei kiküldöttek útján vizsgálta meg az ónodi egyház gazdasági ügyvitelének a legutóbbi 10 évre terjedő folyamatát, amely az egyháznak ily mérvű rendkívüli eladósodásához vezetett, amelynek a figyelembevétele mellett állapítsa meg ez a bizottság és az egyházmege elnöksége emelje szigorú érvényre azokat a szempontokat, költségvetési, közteherviselési, intézkedéseket, amelyek mellett ennél az egyháznál a jövőben ily eladósodás és ennek kapcsán az egyházi törzsvagyon újabb veszélyeztetése elkerülhető lesz.

Mindezekről az egyházmege elnöksége az egyházkerület püspökéhez is tegyen jelentést.

76. Az alsóborsodi egyházmege folyó évi október hó 14-én tartott közgyűléséből felterjeszti azon határozatát, hogy az alsóborsodi árvízvédelmi munkálatokkal kapcsolatban több egyházközséget 6—7 esztendő óta a kisajátított egyházi földek birtokba vétele és árvízvédelmi célokra való használása miatt anyagi kár ért s ennek rendezése végett még nem történt intézkedés. Kéri az egyházközségek, hogy a Délborsodi Ármentesítő és Belvízszabályozó Társulat fejezze be a kisajátítási eljárást és kárpótolja az egyházközségeket és belhivatalnokokat visszamenőleg is károsodásukért. Továbbá, hogy az igénybevett földek helyett a zsidó birtokok rendezése során hasonló nagyságú és minőségű területet kapjanak a Társulat közbenjárásával és a földmivélsügyi miniszter úr segítségével, mint amilyen területet elveszítettek.

Az egyházkerületi közgyűlés a panaszt magáévá teszi elvi tekintetben és felhívja a kárvallott egyházközségeket, hogy földveszteségüket és anyagi kárukat pontosan, községi előljáróságuk által hitelesített bizonyítvánnyal mutassák ki. Az elnökséget felkéri, hogy ennek megtörténte után az egyházkerületi és egyházmegei ügyész közbejöttével a kárpótlás ügyében szíveskedjenek eljárni.

77. Alsózempléni egyházmegyei közgyűlés felterjeszti jegyzőkönyvének 14/1. pontját, amelyben arra kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy a VKM-nál kövessen el mindent arra nézve, hogy a 8 osztályok felállításával az egyházakra nehezedő terhek könnyíttessenek.

Egyházkerületi közgyűlés tisztában van ezzel a kérdéssel, e tárgyban az egyetemes konventhez felterjesztést tesz, de arról is tudomása van, hogy az egyetemes konvent elnöksége nem egyszer hívta fel a figyelmét a VKM-nak, de teljesen reménytelenül, azért most márcsak abban bízik, hogy ezek a nehézségek csak akkor enyhülnek, ha az iskolai közpénztárt a magyar ref. keresztyén anyaszentegyház megvalósítja.

78. Az alsózempléni egyházmegye folyó évi szeptember 24-ik napján tartott közgyűlésének jegyzőkönyvéből felterjeszti visszatért egyházközségei nagy többségének presbiterei létszámára vonatkozó megállapításáról szóló határozatát.

Közgyűlésünk helyeslőleg veszi tudomásul, hogy az érvényben lévő egyházi törvények alapján megállapíthatja a presbitériumok létszámát az egyházmegye. Azonban I. t.-c. 46. §. 2. bekezdése alapján ez az intézkedés az egyházmegyei közgyűlést illeti meg és így közgyűlésünk lényegileg nem foglalkozhatik a felterjesztett határozattal.

79. Az alsózempléni egyházmegye folyó évi szeptember 24-én tartott közgyűléséből az Egyetemes Konventhez való felterjesztés és támogatás végett előterjeszti azt a határozatát, hogy a pácini állandó káplánt szolgálati érdekből Karcsára szeretné elhelyezni, ahonnan a körültekintő tanyákat, mintegy 9 helyet könnyebben tudná gondozni. Ebben a tárgyban egy egyházmegyei bizottság is tárgyalt Karcsán. A karcsai egyházközség évi 300 P-t ajánlott föl a káplán javára. Az érdekeltek összesen évi 600 P-vel támogatnák ezt az ügyet. A pácini egyházközség részéről nem merült fel ellenvetés, hanem nyári lelkipásztori helyettesítésekért 50 P-t felajánlott a lelkipásztor.

Közgyűlésünk, mivel a pácini káplánnak Karcsára való elhelyezése, nem jelent segédlelkész-többletet, a lelkigondozás tekintetében pedig az egyházmegye közgyűlésének és az érdekelteknek megállapítása szerint határozott nyereséget ígér: meleg pártolással kéri az Egyetemes Konventet ennek az ügynek a kívánt módon való megoldására.

80. Az alsózempléni egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti törvényszerű megerősítés végett Kistárkány anyaegyház és Ágcsernyő leányegyház — továbbá Kis- és Nagytárkány társ-egyházak, végül Bodrogszentés anyaegyház és Véke leányegyház egymás közötti közigazgatási jogviszonyát szabályozó, alakszerű presbiteri jegyzőkönyvekben foglalt egyházközségi elhatározásokon nyugvó megállapodásokat, amelyek a nevezett társ-, illetve anya- és leányegyházközségek közigazgatási jogviszonyát a régi, a jogot is létesítő szokások és már létrejött gyakorlat, valamint a megszállás idején már egyházi főhatóságok által is tudomásul vett egyezség szerint szabatos írásba foglalja.

Királyhelmecec anya- és Bodrogmező leányegyházközségek azonban a felterjesztés szerint jogviszonyukat illetően egyezségi megállapodásra jutni nem tudtak, azért kérelmükre az egyházmegyei közgyűlés akként döntött, hogy ezen egyházakat jogviszonyaik szabályozására egyházi közigazgatási bíróság elé utalta s ennek kezdeményezésére a királyhelmececi lelkipásztort utasította.

Egyházkerületi közgyűlés Kistárkány anyaegyház és Ágcsernyő leányegyház, továbbá Kis- és Nagytárkány társ-egyháza, végül Bodrogszentés anyaegyház és Véke leányegyház közötti közigazgatási jogviszonynak az eddigi gyakorlaton, jogot alkotó szokáson és már létesült egyezségeken nyugvó írott szabályozását tartalmazó és szabályos egyházközségi gyűlési, illetve egyháztanácsai határozatokon nyugvó szabályozását, illetve a felterjesztett jegyzőkönyvi kivonatokban az érdekelt egyházak között létesült írott egyezséget megerősíti, mert ez a szabályozás megfelel a E. T. I. t.-c. 18. §-ában meghatározott törvényes rendelkezéseknek is.

Királyhelmecec anya- és Bodrogmező leányegyház közigazgatási jogviszonyának szabályozása tekintetében az egyházmegyei közgyűlésnek az egyházi közigazgatási bíróság hatáskörébe utaló döntését tudomásul veszi.

81. Az alsózempléni egyházmegye felterjeszti jóváhagyás végett a kesznyéteni 3. sz. tanítói állás díjlevelének a tárgyában hozott 37/1942. kgy. sz. határozatát.

Közgyűlésünk az egyházmegye határozatát az E. T. I. t.-c. 112. §-ának k) pontja s az V. t.-c. 32. §-ának 1. bek. értelmében jóváhagyja s a díjlevel bemoatott négy eredeti példányára a jóváhagyási záradékot rávezetni rendeli.

82. Az alsózempléni egyházmegye felterjeszti a lácai egyházközség által vásárolni szándékolt 10 magyar hold legelőterület adásvétele tárgyában hozott 48/1942. kgy. sz. határozatát, melyben

a lácai egyház által megkötendő adásvételi jogügylethez elvileg hozzájárul, engedélyezi a magyar holdanként 350 P-ben megállapított vételár felerészének a m. kir. Földművelésügyi Miniszter Ur által folyósítandó s 10 év alatt egyenlő részletekben törlesztendő kölcsönként való felvételét és a 7/8 rész vételár 25 százalékának váltóval való fedezését. Tudomásulveszi az egyházmegye közgyűlése, hogy a szóbanforgó ingatlanok vevőjeként az adásvételi ügy határidőhöz kötött volta miatt a szerződésben az egyház lelkésze szerepel, aki az ingatlanok tulajdonjogát a szükséges egyházhatósági engedélyek megszerzése után köteles az egyházközség részére átengedni. A Földművelésügyi Miniszter Ur jóváhagyását is elnyert jogügylet előnyös az egyházra, mert alacsony a vételár és kedvezők a fizetési feltételek.

Közgyűlésünk az egyházmegyei közgyűlés határozatát a lácai egyházközség legelővásárlásához elvi hozzájárulást kimondó részében az E. T. I. tc. 76. §. e. és 140. §. q. pontja alapján jóváhagyja, az egyházmegyei határozatnak a kölcsön felvételéhez való hozzájárulást kimondó részében a határozathozatalt az E. T. I. tc. 77. §-ának 1. bek. alapján mellőzi, mert a határozat e része az egyházmegyei közgyűlés nem fellebbezett jóváhagyásával joghatályossá vált, végül a határozatnak a 7/8 rész vételár 25 százalékának váltóval fedezése tárgyában rendelkező részét feloldja, mert e részben sem a presbitérium, sem az egyházközségi közgyűlés nem határozott, miokból az egyházmegye közgyűlése elsőfokon határozott olyan kérdésben, amelyben az elsőfokú döntés joga az egyház presbitériumát, illetve az egyházközségi közgyűlést illeti.

83. Az alsózempléni egyházmegye felterjeszti a sárospataki egyházközség, valamint Zsindely Katalin, Magda s Ilona budapesti lakosok között létrejött csereszerződés jóváhagyása tárgyában hozott határozatát. A szerződés szerint az egyházközség elcseréli a sárospataki 313. sz. tkvi betétben 369. hrsz. alatt felvett 490 □-öl térmértékű házhelyéből a szerződéshez csatolt vázrajz szerint kihasított 463 □-öl térmértékű jutalékot a sárospataki 143. sz. tkvi betétben 367. és 366. hrsz. a. felvett összesen 459 □-öl térmértékű területtel. A csere tárgyául szolgáló ingatlanok forgalmi értéke a bemutatott községi bizonyítvány igazolása szerint egyező.

Közgyűlésünk az egyházmegye határozatát az E. T. I. tc. 76. 2-ának e. és 140. §-ának q. pontja alapján jóváhagyja.

84. Az alsózempléni egyházmegye felterjeszti a tiszalúci egyház ingatlanvételi s eladási szerződését jóváhagyó határozatát,

melyből megállapíthatóan az egyház 800 P kifizetett vételárért megvásárolta Nagy Elek eladótól a tiszalúci 1005. sz. tkvi betétben 103. és 104. hrsz. alatt felvett 206 □-öl térmértékű ingatlant az egyik tanítói lakáshoz kert kiegészítése céljából és eladta a 2497. sz. tkvi betétben 5174/8. hrsz. alatt felvett 280 □-öl térmértékű ingatlanát 450 P kifizetett vételárért Hornyák János tiszalúci lakosnak. Ez utóbbi ingatlan az OFB eljárás során az egyház részére juttatott házhely, amely a falú végén fekszik.

Közgyűlésünk az egyházmegye határozatát az E. T. I. tc. 76. §-ának e., illetve 140. §-ának q. pontja alapján jóváhagyta.

85. Az alsózempléni egyházmegye felterjeszti a taktaharkányi egyház által iskolaépület és tanítói lakás céljára szükséges 1200 □-öles telek juttatása iránt bejelentett igénynek a kimondását tárgyzó presbiteri s egyházközségi közgyűlési határozatot jóváhagyó 14/1942. sz. határozatát.

Közgyűlésünk az egyházmegyei határozat elvi hozzájárulást tartalmazó részét jóváhagyja, egyéb részében az egyházmegye határozatát hivatalból feloldja, mert a presbitérium és az egyházközségi közgyűlés csak a tanítói lakás és iskola építése céljából szükséges 1200 □-öles telekre vonatkozó igénybejelentését határozta el, de sem új tanítói állás szervezését, sem pedig iskola építését, úgyszintén kölcsön felvételét nem, mi okból nem volt olyan presbiteri s egyházközségi közgyűlési határozat, amit az egyházmegye elbírálna, mivel csak az egyház lelkészének és gondnokának a jelentéséből olvasható, hogy a presbitérium és közgyűlés új tanítói állás szervezését, iskola építését határozta el és ugyanezen jelentés tartalmaz kérelmet aziránt, hogy az egyház a telekvásárlás és építés céljára rövid lejáratu kölcsönt vehessen fel. Felhívja közgyűlésünk az egyházmegye elnökségét, hogy az esetben, ha az egyháznak a jelentésben említett átmeneti kölcsönre szüksége lesz, az egyház vezetőségét az E. T. I. tc. 77. §-ának utolsó bekezdésében írt eljárás lefolytatására utasítsa.

86. Az alsózempléni egyházmegye felterjeszti jóváhagyás végett a ricsei ref. egyházközség elemi iskolájában újonnan szervezett 5. tanítói állás díjlevelét jóváhagyó 41/1942. sz. határozatát.

Közgyűlésünk az egyházmegye határozatát az E. T. I. tc. 112. §-ának k) pontja s az V. tc. 32. §-ának 1. bek. értelmében jóváhagyja s a jóváhagyási záradékot a díjlevel bemutatott négy eredeti példányára rávezetni rendeli.

87. Az alsózempléni egyházmegye a mádi, alsó és felsőberekii, az ungi egyházmegye a nagyberezna-perecsenyi, a gömöri egyházmegye a nemesmartonfalvai, jénei, zádorháza, sajókeszii, a felsőborsodi egyházmegye pedig a dédesi egyházközség közalapi segély kérését mutatja be az egyetemes konventhez való felterjesztés végett.

Közgyűlés a beadott kéréseket sorrend és segélyösszeg értékhatárának megállapítása végett leadja a kerületi közalapi bizottságnak.

88. Alsózempléni egyházmegye a népiskolai szakfelügyeletre vonatkozó konventi szabályzat életbeléptetésével kapcsolatos szabályrendeletet bemutatja.

Egyházkerületi közgyűlés a bemutatott szabályrendeletet jóváhagyólag tudomásul veszi és hasonló munkára buzdítja e tekintetben a többi egyházmegyét is.

89. A felsőborsodi egyházmegye felterjeszti jóváhagyás végett a susai leányegyház által alkotott lelkészi díjlevél jóváhagyása tárgyában hozott határozatát.

Közgyűlésünk a határozatot az E. T. I. tc. 112. §. k) pontja értelmében elfogadja és elrendeli a négy eredeti példányban felterjesztett díjlevél jóváhagyási záradékkal való ellátását.

90. A felsőborsodi egyházmegye felterjeszti a sajóvelezdi egyház által megszervezett második tanítói állás díjlevelének a jóváhagyása tárgyában hozott 5/1942. sz. határozatát.

Közgyűlésünk az egyházmegye határozatát jóváhagyja, a bemutatott 4 drb. eredeti díjlevelet jóváhagyási záradékkal ellátni rendeli s utasítja az egyházmegyét, hogy a presbitérium és egyházközségi közgyűlés határozatát a második tanítói állás fenntartásából folyólag előálló kiadások fedezése céljából szükséges adóemelést tárgyaló részében is bírálja el.

91. A felsőborsodi egyházmegye felterjeszti az edelényi egyház által megszervezett 2 tanítói állás díjlevelének a jóváhagyása tárgyában hozott 3/1942. sz. határozatát.

Közgyűlésünk a határozatot az E. T. I. tc. 112. §-ának k) pontja s az V. tc. 32. §-ának 1. bek. értelmében jóváhagyja s a díjlevél bemutatott négy példányára a jóváhagyási záradékot rávezetni rendeli.

92. A felsőzempléni egyházmegye felterjeszti kerületünkhöz az abarai egyház presbitériumának azon határozata kapcsán keletkezett ügynek az iratait, amellyel a presbitérium Molnárné, sz. Brányik Anna tanítónőnek a neki díjlevél szerint járó tanítói lakás átadása, illetve biztosítása iránti kérelmét elutasította. Ezen presbitériumi határozat ellen a most nevezett javadalmas tanítónő fellebbezéssel élt, amelyet a felsőzempléni egyház esperese bírált el elsősorban, aki is a fellebbezésnek helyt adott és az egyházat a tanítói lakásnak a kérelmező részére átadására, illetve e célból alkalmas lakás bérbevételére utasította. Az egyházmegye esperesének ezen, az egyházi törvényekben megállapított hatásköri elrendezéseknek nem egészen megfelelően hozott határozata ellen az egyházköztség élt fellebbezéssel, amelyet a felsőzempléni egyházmegyei közgyűlés, 1942. okt. hó 8. napján hozott határozatában akként bíralt el, hogy rosszalólag vette tudomásul, hogy az abarai egyház a volt tanítói lakás épületét egyházhatósági beleegyezés nélkül lebontotta, annak anyagát más célokra használta fel és a most igényelt tanítói lakást a másik tanító részére biztosította. Erdemben azonban helybenhagyta azt az állapotot, hogy Brányik Anna részére, amíg az egyház újabb tanítói lakást nem épít, amire az egyházat elkötelezte, törvényes lakbért fizessen.

A nevezett tanítónő most az egyházmegyei közgyűlés ezen határozatát támadja meg fellebbezésében, amelyben arra utal, hogy a kért tanítói lakás őt díjlevél szerint megilleti s méltánytalan, hogy őt az egyház tisztségéhez nem méltó bérelt lakás használatára kényszeríti, de rosszabb esetben is maga az egyház béreljen részére esetleg átalakítás útján tanítónői lakásra alkalmassá tett épületet. Az abarai egyház lelkésze az előadónál hiteles egyházi postakönyvvel igazolta, hogy annak idején a másik tanítói lakás lebontását az esperesnek bejelentették és az ahhoz hozzájárult.

Egyházkerületi közgyűlés ezen felterjesztett ügyben keletkezett egyházmegyei határozatok feloldásával ezt az ügyet az egyházi közigazgatási bíróság döntésének a körébe utalja s avégből az ezen ügyben keletkezett iratokat az egyházmegyei közigazgatási eljárás megindítása végett a felsőzempléni egyházmegye espereséhez küldi meg, mert a E. T. I. tc. 112. §-ának az egyházmegyei közgyűlés hatáskörét megállapító rendelkezésének 1. pontja a presbitérium határozata ellen beadott fellebbezés feletti határozást csak abban az esetben utalja az egyházmegyei közgyűlés döntése alá, ha az ügy nem bírósági hatáskörbe tartozik.

Márpedig egészen nyilvánvaló az, hogy jelen esetben az egyházi tisztviselő és az állásfenntartó önkormányzati testület: az egyház között a tanítói díjlevél magyarázatából, alkalmazásából, illetve az egyházi szol-

gálat utáni illetmény kiszolgáltatása tárgyában felmerült vitás ügyről van szó, amely, kérdés fölött a határozatot a E. T. VI. tc. 45. §. 5. pontja világosan a közgazgatási bíróság hatáskörébe utalja.

93. A gömöri egyházmegye Rimaszécsen 1942. július 21-én tartott évi első rendes közgyűléséről azzal a kérelemmel fordul az egyházkerületi közgyűléshez, hogy az 1939. évi őszi 37.sz. határozatában 6—6 lelkészi és világi tanácsbírói létszámot az eredeti 8—8-ra felemelni méltóztassék.

Egyházmegye kérelmét azzal indokolja, hogy a megnagyobodott egyházmegye bírósági ügyeit a gyakran előforduló érdekeltségi kifogások miatt ellátni nem tudja.

Egyházkerületi közgyűlés az E. T. I. törvénycikkének 100. §-a értelmében az egyházmegye kérelmét méltányolja és a tanácsbírói létszámot 8 lelkészi és 8 világi tanácsbíróban állapítja meg, azzal a feltétellel, hogy a megfelelő egyházmegyei szabályrendeletet e-képen módosítsa az egyházmegye.

94. Gömöri egyházmegyei közgyűlés felkéri a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést, hogy az egyetemes konvent elnöksége útján tegyen meg mindent arra nézve, hogy a tanítókat ne vonják el a tanítástól különböző megbízatások által.

Egyházkerületi közgyűlés a maga részéről is helyteleníti azt az eljárást, hogy a tanítókat sokszor bízzák meg olyan feladat végzésével, amit más foglalkozásban levő emberek is elvégezhetnének, de ebben az ügyben érdemi határozatot nem hozhat, mert azt teljesen feleslegesnek látja.

95. Tárgyaltatott a gömöri egyházmegye fölterjesztése a kövecsesi iskola átadása tárgyában. A kövecsesi egyház még a cseh megszállás ideje alatt kénytelen volt iskoláját és tanítói lakását újonnan fölépíteni. Ennek következtében annyira megterhelte magát, hogy ma az adósságának összege 20.000 pengő, amit a kölcsöntadó pénztintézet rátábláztatott az egyház ingatlanára. Az egyházmegye több ízben foglalkozott a kövecsesi iskola ügyével, de a maga részéről is azt látja, hogy az egyház tehermentesítése céljából legjobb volna az iskolát a községnek átadni. Miért is arra kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy fölterjesztését a kövecsesi iskola átadása ügyében elfogadni méltóztassék.

Egyházkerületi közgyűlés fájdalommal látja a kövecsesi egyház nehéz helyzetét, de mint a múltban tette minden egyes esetben, úgy most is a kövecsesi iskola

ügyében óvakodik minden olyan lépéstől, amely református iskolának átadására vonatkoznék. Éppen azért fölkéri az elnökséget, hogy a maga hatáskörében tegyen meg mindent a kövecsesi egyházközség tehermentesítésére és így az iskola megmentésére addig is, míg az egyházkerület ebben a tárgyban cselekedhetik.

96. Gömöri egyházmegyei közgyűlés felterjeszti az ottani tanítóegyesület kérelmét abban a tárgyban, hogy a kántortanítók helyettesítése is ugyanúgy történjék, mint a lelkipásztoroké. Nevezett egyházmegyei közgyűlés a kérelemnek helyt adott és azt az egyházkerület útján pártolólag óhajtja felterjesztetni a zsinat előkészítő-bizottsághoz.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztésnek helyt ad és a gömöri tanítóegyesület kérelmét a zsinat előkészítő-bizottsághoz terjeszti fel pártolólag.

97. A gömöri egyházmegye a sajókeszii egyház közalapi kölcsön kérését terjeszti fel pártolásra.

Közgyűlés a kérést elbírálásra leteszi a kerületi közalapi bizottsághoz.

98. A gömöri egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett a hubói egyház által szabályszerűen kiállított új lelkészi díjlevelet.

Egyházkerületi közgyűlés, miután a felterjesztett új díjlevél tételei a korábbi díjlevélben foglaltakhoz képest jövedelemcsökkentést, vagy vagyonkisebbitést nem tartalmaznak, a hubói egyház új lelkészi díjlevelét maga részéről is megerősíti.

99. A gömöri egyházmegye felterjeszti saját jóváhagyó határozata kapcsán megerősítés végett a Szutor-Belény-i egyház lelkészének díjlevelét megerősítés végett. A felterjesztéshez mellékelt presbiteri határozatból és esperesi igazolásból az tűnik ki, hogy ennek az egyháznak a lelkészijavadalmát illetően van egy 1877-ben kelt díjlevele az esperesi hivatalban, amely azonban az esperesi nyilatkozat szerint a lelkészi ingatlanokat kivéve minden tételében érvénytelen és emberemlékezett óta nincs használva s az utolsó 10—15 év óta a betervezett díjlevél szerint történik a lelkész fizetése és a congrua revízió is ennek alapján történt. A régi díjlevelet azonban az iratokhoz nem csatolják.

Egyházkerületi közgyűlés, mielőtt a Szutor-Belény-i új lelkészi díjlevél tárgyában határozná, utasítja a ké-

relmező egyház lelkipásztorát, illetve az egyházmegye esperesét, hogy az említett lelkészi állás régi díjlevelét, valamint a congrua rendezés alapjául szolgáló azt a díjlevelet is, amely a most kiállított új díjlevél alapjául szolgál vagy esetleg a felvett javadalmi jegyzőkönyvet, illetve azt is éspedig, amennyiben a régi és új díjlevél tételei között számottevő eltérés van, annak okára és eredetére és a régi díjlevél tételei megszüntének okára és idejére, — az erre szükséges lelkiismeretesebb nyomozás eredményén alapuló felvilágosító jelentéssel és a presbitériumának is erre vonatkozó nyilatkozatával az ügy újabb elbírálása végett terjessze vissza.

100. A gömöri egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti jóváhagyás végett Felsővály-Alsóvály-Kisgergelyfalva-Gömörmihályfalva társegyházközségek mint vevők és Jánosi Gyuláné sz. Bencsik Margit felsővályi lakos mint eladó között a Felsővály-Bikszögi 72. sz. tkvben, valamint a felsővályi 52. sz. tkvben felvett 3 kat. hold 10 □-öl és 4 kat. hold 936 □-öl erdőnek 3.200 P vételárban való megvétele tárgyában létrejött jogügyletet, illetve szerződést.

Ezt a vételi ügyletet az egyházközség az egyházkerületi éspedig a volt Szlovenszkoí tiszáninneri egyházkerület 1939. okt. hó 25-én megtartott közgyűlésének az utasítására kötötte meg, amely közgyűlés csak azzal a feltétellel járult hozzá a jelzett egyházközség tulajdonát képezett iskola-telek és rajta épült felépítmény eladásához, amennyiben az egyházközség az ezért kapott vételáron nyomban új ingatlant vásárol, amelyre nézve az egyházkerület felhatalmazta az egyházközséget, hogy a szerződést kösse meg, a vételárat fizesse ki és az ingatlant vegye birtokba.

Egyházkerületi közgyűlés Felsővály-Alsóvály-Kisgergelyfalva-Gömörmihályfalva társegyházközségek mint vevők és Jánosi Gyuláné sz. Bencsik Margit mint eladó között 1942. évi szeptember havában létesült, a nevezett egyházak vagyoni gyarapodását és ingatlan szerzését létesítő adás-vételi szerződést, amely egy már korábban hozott törvényszerű egyházi külhatóság előzetes felhatalmazása alapján kötöttet, megerősíti.

101. A gömöri egyházmegye felterjeszti az E. T. VII. t.-c. 31. §-a alapján kiküldött bizottság által a serkei egyház részére megállapítani javasolt új adókulcs jóváhagyása tárgyában hozott 71/1942. kgy. sz. határozatát, amely szerint az egyházfenntartók, egyházi adófizetők állami egyenes és ú. n. eszményi adójára vetendő ki a termény és készpénzadóval fedezendő szükséglet, a presbitérium által évről-évre megállapítandó százalékban.

Közgyűlésünk az egyházmegye határozatát az E. T. VII. t.-c. 31. §-a értelmében azzal a módosítással hagyja jóvá, hogy a föld-, ház-, általános kereseti adó, alkalmazottak kereseti adója az ú. n. eszményi adó veendő az egyházi adó kivetésének az alapjául és hogy családonként legalább két pengő adó vetendő ki, — jöllehet az említett törvényhely által megállapított egy évi határidő, amelyen belül a presbitérium az egyházi adókulcs rendezése iránt a felettes egyházi hatóság által kiadott e tárgyú felhívásnak eleget tenni köteles, nem telt el, azonban az ügyiratokból megállapítható, hogy a presbitérium és az egyházközség közgyűlése az egyházmegye által kiküldött bizottság helyszíni tárgyalásának az időpontja előtt eredménytelenül kísérletezett új adókulcs megállapításával, miért is közgyűlésünk az arányos adózás szemelőtt tartásával készült bizottsági javaslatot jóváhagyó egyházmegyei közgyűlési határozatot érdemben tartotta elbírálандónak.

102. A gömöri egyházmegye felterjeszti a beretkei egyház új adókulcsának a megállapítása végett az egyházmegye esperese által kiküldött bizottság által javasolt és az egyház presbitériuma által elfogadott új adókulcs jóváhagyása tárgyában hozott 72/1942. kgy. sz. határozatát.

Közgyűlésünk a felterjesztett határozatot az E. T. VII. t.-c. 31., illetve az I. t.-c. 104. § q) pontja alapján jóváhagyja.

103. A gömöri egyházmegye felterjeszti a hanvai egyház presbitériuma s egyházközségi közgyűlése által a tanítói lakás újjáépítéséhez szükséges és rendkívüli egyházi adó kivetése útján fedezendő 20.000 pengő behajtása céljából megállapított adókulcsot megszavazó határozatokat felülbíró határozatát, melyben megtagadta a presbitérium és egyházközségi közgyűlés által elfogadott adókulcs megerősítését és utasította az egyházközséget, hogy az állami egyenesadó figyelembevételével készítsen új adókulcsot. Az egyházmegyei közgyűlés határozata ellen az egyházközség lelkesze és gondnoka felebbezással éltek és kérték a presbitérium és egyházközségi közgyűlés egyhangú határozatának az érvényre emelését, amely határozatok szerint a 20.000 P építési költség 60 százalékában az egyháztalagok tulajdonában álló ingatlanokra kat. holdanként, 40 százalékban pedig minden házasságban élő férfi egyháztalagra, mint családfőre lenne kivetve, vagy pedig az esetben, ha a határozatok érvényre emelése nem történhetné meg, azzal a módosítással kérik azokat helybenhagyni, hogy a 20.000 pengőből 40 százalék a családfőkre, 30 százalék az ingatlanokra

kat. holdankint, 30 százalék pedig az egyenes állami adó figyelembe vételével vettessék ki.

Közgyűlésünk a felebbezésnek helyt ad és az egyházmegye határozatának a megváltoztatásával a presbitérium, illetve az egyházközségi közgyűlés határozatát emeli érvényre,

mert

a felebbezésben foglalt előadás szerint a hívek a felebbezés beadásáig nemcsak a 20.000—P építési költségnek, hanem az egyházközség régi időből származó 15.000 P. tartozásának a 90 százalékát is befizették, amely — közgyűlésünk által örömmel tudomásul vett — tény teljes elismerésre méltó s egyházaink elé követendő példaként állítandó. Az egyházmegye határozata a fent kiemelt tény mellett megváltoztatandó volt azért is, mert igaz ugyan, hogy az E. T. VII. t.-c. 2. §-ának 2. bekezdése az egyházi adó kivetésénél az állami egyenes adó figyelembevételét is előírja, azonban ezzel a rendelkezéssel — a § szövegéből is megállapíthatóan — voltaképpen a hívek teherbíróképességét, vagyis vagyoni s kereseti viszonyait kívánta megjelölni, mint olyan szempontokat, amelyek — a teherbíró képességet nem feltétlenül minden esetben a tényleges helyzetnek megfelelően tanúsító állami egyenes adó kivetett összege mellett — az egyházi adó kivetésénél figyelembeveendőek. Ebből pedig okszerűen folyik annak a megállapításnak a helyessége, hogy az esetben, ha a törvényes előírásoknak nem mindenben megfelelően készült adókulcs alapján a hívek képesek és hajlandók a fizetést a felebbezésben írt örvendetes mérvben teljesíteni, az adókulcs a fizetésre kötelezettek kereseti s vagyoni viszonyaihoz megfelelően és elfogadhatóan igazodik, miértis az egyházmegye határozata megváltoztatandó volt.

104. A gömöri egyházmegye folyó évi október 8-án tartott közgyűléséből felterjeszti a legmelegebb pártolással a Jánosi egyházközség kérvényét, melyszerint állandó káplántartó helyébe való nyilváníását kéri az Egyetemes Konventtől, a következő indokolással :

KALOT telepes iskola van, 300 szlovák lakik Jánosiban. filiája 240 lélekkel Rimapálfalva, ahol minden vasárnap délelőtt istentiszteletet tart a lelkész, 5 szórványa van, kettő 10 kilométernyi körzetben.

Az egyházkerületi közgyűlés méltányolja a Jánosi egyházközség kérését, hivatkozással azonban a Konvent 420/1942. számú határozatára, mérlegelés és döntés végett a káplántartási jogosultságot megállapító konventi Bizottság elé terjeszti a kérvényt.

105. A gömöri egyházmegye folyó évi október hó 8-ik napján tartott közgyűléséből felterjeszti pártoló javaslattal a héti egyházközség presbiteri és közgyűlési határozatát, mely szerint állandó káplántartó helyé nyilvánítását kéri, azzal az indokolással, hogy fiókegyháza Bánréve, ahol minden vasárnap istentiszteletet kell tartani, Sajópüspöki 8 km. hetenként 2 vallásos estét és istentiszteletet kell végezni, Serényfalva, ahol havonta egy vallásos estét és istentiszteletet kell tartani, továbbá 4 puszta szórványra van.

Az egyházkerületi közgyűlés méltányolja a héti egyházközség kérését, hivatkozással azonban a Konvent 420/1942. számú határozatára, mérlegelés és döntés végett a káplántartási jogosultságot megállapító konventi bizottság elé terjeszti a kérvényt.

106. A tornai egyházmegye közgyűlése felterjesztéssel járul az egyházkerületi közgyűlésén keresztül az egyetemes konventhez, hogy a konvent egy olyan központi szervet létesítsen, amely az állami, iskolai és egyházi rendeleteket idejében eljutattatná az összes egyházi és iskolai hatóságokhoz.

Egyházkerületi közgyűlés bár jónak találja a gondolatot egy központi szerv létesítésére, amely idejében országosan juttatná el a rendelkezéseket minden egyes egyházhoz és iskolához, mégis ennek akadályát abban látja, hogy az egyházkerületek illetékesek a saját egyházaik és iskoláik részére a rendeleteket kiadni és leközzölni.

107. Az ungi egyházmegye felterjeszti a nagyberezna-perecsenyi missziói egyházközség szervezés alatt álló lelkészi állásának a díjlevelét jóváhagyó 43/1942. sz. határozatát.

Közgyűlésünk a határozatot az E. T. I. tc. 112. §. k. pontja értelmében jóváhagyja s a díjleveleket jóváhagyási záradékkal ellátni rendeli.

108. Az ungi egyházmegye felterjeszti jóváhagyó megerősítés végett a nagyberezna-perecsenyi missziói egyházközség megszervezésére vonatkozó iratokat.

Közgyűlés a jogi és anyagi vonatkozásban alaposan előkészített és megszervezett s egyetemes egyházi és magyar érdekből is fontosnak tartott nagyberezna-perecsenyi missziói egyházközség megszervezését jóváhagyólag tudomásul veszi és az iratok között felterjesztett

jelentéssel kapcsolatban további intézkedés és rendkívüli államsegély elnyerése céljából a legmelegebb ajánlással terjeszti fel az egyetemes konvent útján a Nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszter úrhoz.

109. A csongori egyházközség 14.000 P. átmeneti kölcsön felvétel ügyét 1941 november hó 4.-i ülésén egyházkerületünk 110. pont alatt már tárgyalta és az iratok kiegészítése végett visszaküldte az egyházközségnek.

Mivel Csongor egyházközség a hiányzó iratokat bemutatta és előterjesztette, az egyházkerületi közgyűlés a kölcsönfelvételt jóváhagyja.

110. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1942. június 15-iki jegyzőkönyvének 6. sz. pontja boldog örömmel tesz jelentést dr. Enyedy Andor püspök urnak március 16-án tett látogatásáról s az ugyanezen jegyzőkönyvnek 7. sz. pontja is megemlékezik dr. Enyedy Andor püspök úr és a főiskolai gondnokság: Janka Károly és gr. Bethlen Pál látogatásáról és arról az odaadó szeretetről, mellyel főiskolánk gondját, baját hordozzák. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok úr akadályoztatása miatt nem lehetett jelen.

Egyházkerületi közgyűlés az egyházkerületi tanügyi bizottság javaslatára boldog örvendezéssel vesz tudomást az egyházkerületi elnökség és a főiskolai gondnokság látogatásáról.

111. Középpiskolai tanügyi bizottság az új kérdőívekkel foglalkozva megállapítja, hogy még mindig bonyolult szerkezetűek, ami a pontos kitöltést nehezíti.

Egyházkerületi közgyűlés a sárospataki ref. tanítóképző, a sárospataki és miskolci liceum, a miskolci fiú- és leánygimnázium, a rimaszombati egyesült protestáns gimnázium és a sárospataki ref. gimnázium, konventi kérdőívei alapján 1. kegyelettel adózik az elhunyt Révai Ödön ny. sárospataki képzői tanár emlékének; 2. a kegyes alapítóknak s a tanulók segítése körül fáradóknak köszönetét fejezi ki; 3. a nyugalomba vonult tanárookra Isten áldását kéri; 4. az új igazgatókat és tanárokat üdvözli; 5. a versenyeken felmutatott sikerekért köszönetét fejezi ki az egyes intézeteknek; 6. a kérdőívek idejében való pontos kitöltését az illetékesek gondjaiba ajánlja.

112. Előadó jelenti, hogy a sárospataki ref. gimnázium tanári testületében új tanerő Sipos Zoltán énektanár. Bemutatja tantárgy-

felosztását, az osztály- és kombinatív órarendet. Új tankönyvek: Mohai: Légoltalmi ismeretek I—IV. V—VII. o., Benigny: Német nyelvkönyv V. o., Német nyelvtan V—VIII. o., Nagy J. Béla: Magyar nyelvkönyv VII—VIII. o., Thienemann: Német olvasó VI. o., Vargha Zoltán: Magyarország történelme VIII. o., Szijártó—Fraknóy—Renner: Kísérleti fizika II. rész, Mérey—Endrődy—Sárközy—Lovas: Algebra és geometria VIII. o., Bárczy Gyula: Egészségtan VIII. o., Kónya: Műalkotások ismertetése, Kun—Törös: Szemelvények Tacitus, Horatius, Plinius műveiből, Gerecs: Sophoklész Oidipus Tyranus és Antigone, Platon Kritonja, Szemelvények az Apológiából és Phaidonból Papptól.

A gimnáziumba szeptember 14-ig 547 tanuló iratkozott be. Létszám tavalyhoz képest 16-al emelkedett. Ref. 488 (84.13%), ev 22 (2.79%), unit. 2 (0.35%), r. k. 41 (7.07%), g. k. 6 (1.03%), izr. 20 (3.45%), Anglikán 1 (0.18%). A protestánsok száma összesen 512 (88.27%). A magántanulók száma 33.

A honvédelmi ismeretek tanítása heti egy órában minden osztályba bevezettetett. A rendkívüli tárgyak tanításának havidíját az igazgatótanács 7 P-ben állapította meg.

Közéiskolai tanügyi bizottság foglalkozik a sárospataki főiskola és tanítóképző igazgatótanácsa szeptemberi gyűlése jegyzőkönyvének 48. pontjával, mely a latin nyelv óraszámát a VKM. 110.167/1942. sz. rendelete alapján a VIII. o.-ban 4-ről 3-ra szállítja le, tehát kívánatos hogy az angol tagozatban az angol órák száma a humán tagozati latin órák számához igazodjék, azaz annyi legyen minden osztályban, mint az illető osztály humántagozati latinjának óraszama.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a jelentést tudomásul veszi és a tankönyvváltoztatáshoz s a rendkívüli tárgyak taníttatási díjához hozzájárul.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára az angol órák leszállításához hozzájárul s felkéri az elnökséget, hogy e határozatot a konventi elnökségen át a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrhoz jóváhagyó tudomásulvétel végett terjessze fel.

113. Közéiskolai tanügyi bizottság foglalkozik a sárospataki ref. tanulóotthonok rendtartási tervezetének újabb szövegezésével, Megállapítja, hogy a sárospataki gimnázium beadta az erre tett megjegyzéseit.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára kimondja, hogy a kerület többi, tanulóotthont fenntartó középiskolája is tegye meg a megjegyzéseit, s ezeket a püspöki hivatal együttesen terjessze fel az egyetemes konventhez.

114. Középiskolai tanügyi bizottság foglalkozik a sárospataki igazgatótanács szeptemberi ülése jegyzőkönyvének 35. sz. pontjával, mely a tanulók nagy délelőtti elfoglaltságát tekintetbe véve az egyházkerületi gyűlést arra kéri, tegyen javaslatot az egyetemes konventnek arra, hogy a konvent keresse meg a VKM. urat aziránt, hogy a tantervet módosítsa, illetve csökkentse a tárgyak számát és a tananyagot, hogy a tanulók déli egy óránál tovább ne legyenek az iskolában.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára megállapítja, hogy bár az iskolai év elején történt némi óracsökkenés (250-ről leszállt az órák száma 242-re), de a délelőtti mindennapos testnevelés beállításával a tanítás ideje összfel és tavasszal csaknem 2 óráig tart, tehát mindig sokáig kell az iskolában ülniök a tanulóknak. Mivel a fejlődő gyermeki szervezetre ez káros hatással van, kéri a konvent újabb közbelépését a tantárgyak, a tananyag és a tanórák további csökkentése iránt.

115. Középiskolai tanügyi bizottság foglalkozik a sárospataki igazgatótanács szeptemberi ülése 46. sz. jegyzőkönyvi pontjával, mely a diáktartás kérdésében a kassai tankerületi főigazgatóság átíratásával kapcsolatban azt kéri az egyházkerületi közgyűléstől, hogy ez az év átmeneti év legyen, s javasolja, hogy 1. jövőben a tantestületek ajánlására az egyházkerület tanárai fizetési osztályra való tekintet nélkül legfeljebb három kosztos diákot tarthassanak., 2. Patakon az aktív és nyugdíjas tanárok illetve özvegyeik, továbbá lelkészi és tanítói özvegyek régi tradíciók alapján a kosztosokat is beleértve, 4-nél több diákot is tarthassanak szálláson anélkül, hogy ezeket internátusoknak kellene minősíteni. — Nemzeti és erkölcsi szempontból teljesen megbízhatók, és a diáklakások árát nem ők, hanem főiskola szabja meg és ezeket külön is ellenőrzi: hiszen a tanári lakások egyrészeért a Főiskola a tanároktól külön díjat szed.

Egyházkerületi közgyűlés a tanügyi bizottság javaslatára elhatározza, hogy 1., a püspök úr jóváhagyása alapján 3 tanulóig fizetési osztályra való tekintet nélkül tarthat a kerület iskoláiban tanító-tanár legalább elégséges rendű kosztos diákot; 2., ideiglenesen a helyi viszonyok figyelembevételével, az internátusok teljes kiépítéséig 4-nél több tanulót is elfogadhat szállásra a tanár; 3., felkéri a konventet, hogy az új református rendtartás 58-ik §-nak 9. pontját módosítván, az állam mintájára az egyes egyházkerületek püspökeinek adja meg a lehetőséget arra, hogy a tanulóknak szállásra való elfogadását, a tanári testületek javaslatára, kellő ellenőrzés mellett, esetről-esetre engedélyezhesse.

116. Előadó jelenti, hogy a sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1942. június 15-i ülésének 60. sz. jegyzőkönyvi pontjában Ablonczy György latin—görögszakos tanárt 1942. január 1-től rendes tanári kinevezésre terjesztette fel a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz. A VKM. 122617/1942. VI. 1. sz. rendeletével 1942. július 1-től besorozta őt a nem állami rendes tanárok státusába.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára az igazgató tanács határozatát tudomásul véve Ablonczy Györgyöt 1942. január 1-iki hatállyal rendes tanárnak megválasztja, illetve a nem állami tanárok státusába való kinevezésre ajánlja a vallás és közoktatásügyi miniszter urnak. Örvendetesen tudomásul veszi az ő július 1-iki kinevezését, de tiszteletteljesen felkéri a VKM. urat arra, hogy a dátumot 1942. január 1-re helyesbítse.

117. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa 1942. jún. 15-én tartott gyűlésének 61. sz. határozatával Harangi Lászlót rendes tanárrá való választásra ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára az igazgatótanács határozatát tudomásul véve, Harangi László történelem—földrajz—angol szakos tanárt 1942. szept. 1-étől rendes tanárrá választja, részére a rendes tanári fizetést az állami besorozástól függetlenül folyósítja, úgy azonban, hogy az csak a IX. 3-ra vonatkozik és a IX. fizetési osztály 2. fokozatában járó fizetést csakis akkortól fogva folyósítja, mikor az állam is utalni fogja.

118. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1942. jún 15-i ülésének 62. sz. határozatával dr. Maller Sándort rendes tanárrá való választásra ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára az igazgatótanács határozatát tudomásul véve, dr. Maller Sándor magyar—angol szakos tanárt 1942. szept. 1-étől rendes tanárrá választja, részére a rendes tanári fizetést az állami besorozástól függetlenül folyósítja, úgy azonban, hogy az csak a IX. 3-ra vonatkozik, és a IX. fiz. osztály második fokozatában járó fizetést csakis akkortól kezdve folyósítja, amikor az állam is utalni fogja.

119. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1942. jún. 15.-i ülésének 64. sz. határozatával Somogyi Zoltánt rendes testnevelő tanárrá való választásra ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára az igazgatótanács határozatát tudomásul véve Somogyi Zoltánt eddigi szolgálatának alapján 1942. szeptembert. 1-től rendes testnevelő tanárrá választja, részére a rendes testnevelő tanári fizetést az állami besorozástól függetlenül folyósítja, ugy azonban, hogy az csak a X. 3-ra vonatkozik és a X. fiz. osztály második fokozatában járó fizetést csakis akkortól folyósítja, amikor azt az állam is utalni fogja.

120. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1942. jun. 15-i gyűlésének 63. sz. határozatával Ruszkai Andrászt rendes tanárrá való választásra ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára az igazgatótanács határozatát tudomásul véve Ruszkai András magyar-latinszakos tanárt 1942. szept. 1-étől rendes tanárrá választja, részére a rendes tanári fizetést az állami besorozástól függetlenül folyósítja, ugy azonban, hogy az csak a IX. 3-ra vonatkozik és a IX. fiz. osztály második fokozatában járó fizetést csakis akkortól kezdve folyósítja, mikor azt az állam is utalni fogja.

121. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképző intézet igazgatótanácsa 1942. jún. 15-i gyűlése jegyzőkönyvének 28. sz. pontja jelenti, hogy Révai Ödön, az intézet közel 7 év óta nyugdíjas tanára 1942. jan. 4-én hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult 32 éves tanári szolgálatát 1 híján a sárospataki képzőben töltötte. Szorgalmas, lelkiismeretes, hű munkása volt a képzőintézetnek. Az intézet gazdasági bizottságának mindvégig tagja volt s kartársai bizalmából a tanári kar képviselője volt az igazgatótanácsban. Temetésén az igazgató bucsuztatta a tanári kartól és az intézettől. Kassán helyezték örök nyugalomra.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára Révai Ödön elhunytát fájdalommal veszi tudomásul. Erdemeit jegyzőkönyvében örökíti meg, szereteteire a gazasztaló Isten kegyelmének áldását kéri.

122. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1942. június 15-i ülésének 32. sz. jegyzőkönyvi pontja dr. Egey Antalt szolgálati idejének egész tartamára igazgatóvá választja és határozatát az egyházkerületi közgyűléshez megerősítés végett felterjeszti.

Egyházkerületi közgyűlés, méltányolva dr. Egey Antalnak az igazgatói teendőkből eddig végzett lelkiis-

meretes és odaadó munkáját, a tanári kar egyhangú javaslata alapján hozott igazgatótanácsi határozatot a középiskolai tanügyi bizottság javaslata alapján megerősítve, őt tanári szolgálatának egész tartamára igazgatónak megválasztja s további munkájára Isten gazdag áldását kéri.

123. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1942. június 15.-i gyűlése jegyzőkönyvének 32. sz. pontja dr. Erdélyi Dezsőt rendes tanárrá való választásra javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek. A szeptemberi gyűlés jegyzőkönyvének 31. pontja pedig részére a rendes tanári fizetést megválasztásától kezdve javasolja engedélyezni.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára méltányolva dr. Erdélyi Dezső két évi eredményes munkáját, őt 1942. szeptember 1-től rendes tanárnak megválasztja, neki a r. tanári fizetést szeptember 1-től kiutalja. A következő fizetési fokozatba akkor lép, amikor a vele egyenlő szolgálati idővel rendelkező állami fizetéskiegészítést élvező tanár a IX. fiz. osztály 2. fokozatába előlép.

124. A sárospataki ref. főiskola és tanítóképzőintézet igazgatótanácsa 1942. június 15.-i gyűlése jegyzőkönyvének 33. sz. pontja Szarka Béla testnevelő tanárt rendes tanárrá való választásra ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára méltányolva Szarka Béla testnevelő tanár két évi eredményes működését, őt 1942. szeptember 1-től rendes tanárrá választja, részére a r. testnevelő tanári fizetést az állami beleszólástól függetlenül folyósítja, úgy azonban, hogy az csak a X. 3-ra vonatkozik, a X. 2. fokozatában járó fizetést csakis akkortól fogja folyósítani, amikor az állam is utalni fogja.

125. Középiskolai tanügyi bizottság jelenti, hogy a sárospataki ref. tanítóképző igazgatótanácsa szeptemberi ülésének 19. pontja szerint a liceum I-ső osztályába 47, a II.-ba 40, a III.-ba 28, a képző IV. osztályába 40, V. osztályába 31 növendék iratkozott be, összesen 186. Ebből ref. 148, ev. 2, protestáns 150. (80,6 %) Internátusban lakik 127. (68 %) Benntélkező kinnlakó 7.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a jelentést megnyugvással veszi tudomásul.

126. Középiskolai tanügyi bizottság tárgyalja a sárospataki ref. tanítóképző igazgatótanácsa szeptemberi ülésének 29. sz. jegyzőkönyvi pontját, melyszerint az intézet zárószámadása 95.657·15 P bevétel mellett ugyanannyi kiadást tüntet fel. Hogy nincs hiány, annak az az oka, hogy a fenntartói járulék emelkedett s az év megrövidült.

A bizottság megvizsgálta a pénztárkönyvet és az okmányokkal összehasonlítva, helyesnek találta. Megvizsgálta a betétkönyveket, a kölcsönökről vezetett kimutatásokat s az alapok könyveit is és azokat a számadásokkal és bejegyzésekkel egyezőnek találta.

Igazgatótanács a zárószámadást elfogadta és az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztette.

A számadás főbb adatai a következők:

Bevételek.

1. Befrási díj	351·50 P
2. Tandíj és fenntartási díj... ..	11.952·25 „
3. Köztartásdíj	51.885·70 „
4. Gazdasági kert bevétele... ..	7.446·47 „
5. Egyházkerületi fenntartói járulék ...	7.500·— „
6. Dologi államsegély	9.000·— „
7. Egyéb bevételek (fennt. alap kam. stb.)	4.754·54 „
8. Számadási tértímenyek	309·53 „
9. Átfutó bevételek	2.457·16 „
Összesen	95.657·15 P

Kiadások. a) Személyi

1. Alkalmazottak fizetése	33.545·61 P
2. Utiköltségek, napidíjak, arcképes igazolványok megtérítése	508·25 „
3. Nyugdíjjárulék	3.092·96 „
4. Társadalombiztosítónak	860·64 „
5. Nyugtabélyegek	171·26 „
Összesen	38.178·72 P

b) Dologiak.

1. Irodai szükségletek	892·87 P
2. Szertárak	233·15 „
3. Könyvtárak	465·05 „
4. Butorzat	869·89 „
5. Épületfenntartás	3.111·32 „
6. Gazdasági kert kiadásai... ..	3.352·74 „
7. Fűtés	8.357·97 „
8. Világítás	2.023·01 „
9. Tisztogatás	1.155·47 „
10. Élelmezés	29.463·18 „
11. Mosás	1.062·88 „
12. Beruházási hozzájárulás	1.078·24 „

13. Vegyes kiadások	---	---	---	---	2.065·89	„
14. Rendkívüli kiadások	---	---	---	---	889·61	„
15. Átfutó kiadások	---	---	---	---	2.457·16	„
				Összesen	---	57.478·43 P
Összesítés : a)	személyi	---	---	---	38.178·72	P
	b) dologiak	---	---	---	57.478·43	„
	Együtt	---	---	---	95.657·15	P

Igazgatótanács javasolja dr. Egey Antal igazgatónak a szokásos óvás fenntartásával a felmentvény megadását.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a jelentést jóváhagyólag veszi tudomásul, a zárószámadást megerősíti, Egey Antal igazgatónak a szokásos fenntartással a felmentvényt megadja.

127. Előadó jelentést tesz a miskolci ref. Lévai József gimnázium tanári karában beállott változásokról. Katonai szolgálatot teljesítének dr. Árokszállási Zoltán, Irsa Tibor, Király Uzor, Szücs Gergely. Betegszabadságon van Kiss István. Óraadó tanárok: Borosnyay Károly ny. állami gimn. tanár (földrajz), Péter József ny. igazgató-tanító (ének). Az 1942/43. évre a következő új tankönyveket vezette be az intézet. Zsigmond Ferenc: Irodalomtörténet I., Nagy J. Béla: Magyar nyelvkönyv, Varga Zoltán: Magyarország története, Kun-Törös: Szemelvények Tacitusból, Horátius műveiből, Plinius leveleiből. Thienemann-Schwarz: Német irodalomtörténet II., Fest—Szenczy—Ország: Angol nyelvkönyv IV., Korniss Gy.: A pszichológia és logika elemei, Szijártó—Fraknóy—Renner: Kisérleti fizika II., Mérey—Erdélyi—Sárközi—Lovas: Mennyiségtan VIII. o., Kónya József: Műalkotások ismerete VIII. o., Huszti: Chrestomathia. Előadó bemutatja a tantárgyfelosztást, a kombinatív osztályórarendet.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a jelentést tudomásul veszi, a tankönyvváltoztatásokhoz hozzájárul.

128. A miskolci ref. Lévay József gimn. igazgatótanácsa jelenti, hogy az 1942—43. iskolai évre 694 növendék iratkozott be. Közülük ref. 505, ev. 52, r. kath. 50, g. kath. 10, unit. 2, izr. 75. Mind magyar. Szüleinél lakik 322, hozzátartozóiknál 119, iskolai internátusban 36, más internátusban 19, bejáró 198. 20 rendes, 2 helyettes, 2 óraadó tanár, 1 iskolaorvos, 4 hitoktató működik.

Tudomásul szolgál.

129. Középiskolai tanügyi bizottság foglalkozik a miskolci Lévay József gimn. 1942—43-iki költségvetésével, mely 124.726 P bevétel mellett 154 P maradvánnyal és 142.625 P átmeneti bevétellel, illetőleg kiadással számol. Az október 22-iki igazgatótanácsi gyűlés jegyzőkönyvének 2. pontja jelenti, hogy a Tóth Pál intézet épületeinek kórház számára való lefoglalása következtében a nevezett intézet a fiúgimnáziumban tanít. Hogy ez lehetővé, tényszerű, bizonyos átmeneti intézkedéseket kellett tennünk (csökkenteni az óraszámot, az éneket az állami tanterv szerint tanítani, váltakozó tanítást bevezetni stb.). Ugyanezen gyűlés jegyzőkönyve szerint a tehetségmentő alap terhére beutalt 6 növendék elhelyezésére a Toronyalja-utca 23. sz. alatt levő házat egy évre bérbe vette az iskola havi 90 P bérért és negyedévi 15 P-ös víz-díj és az esetleges rongálások térítése kötelezettségével.

Középiskolai tanügyi bizottság javaslatára az egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, az óracsökkenésekhez és a többi intézkedésekhez hozzájárul.

130. A Tóth Pál Református Nőnevelő Intézet igazgatótanácsa egyhangulag javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy lelkészi elnökévé 6 évre Komjáthy Aladár Miskolcra megválasztott, jelenleg Ózdon működő lelkipásztor választassék meg.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a jelentést tudomásul veszi. Dr. Komjáthy Aladár Miskolcra megválasztott ref. lelkipásztort a Tóth Pál Ref. Nőnevelő Intézet igazgatótanácsa lelkészi elnökévé 6 évi időtartamra egyhangúlag megválasztja és működésére Isten gazdag áldását kéri.

131. A Tóth Pál Református Nőnevelő Intézet igazgatótanácsa egyhangulag javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy világi elnökévé 6 évre dr. Demes Béla műszaki tanácsos választassék meg.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a jelentést tudomásul veszi és dr. Demes Béla műszaki tanácsost a Tóth Pál Ref. Nőnevelő Intézet igazgatótanácsa világi elnökévé 6 évi időtartamra egyhangúlag megválasztja és működésére Isten gazdag áldását kéri.

132. A középiskolai tanügyi bizottság tárgyalja a Tóth Pál intézet leánygimnáziumának tanári karában beállott változásokról szóló igazgatótanácsi jelentést. Eszerint Herkely Julia rendes tanárt a V. K. M. nyugdíjazta.

Középiskolai tanügyi bizottság javaslatára egyházkerületi közgyűlés Herkely Julia tanár nyugdíjazását

tudomásul veszi, érdemeit jegyzőkönyvben megörökíti, tőle meghatottan vesz búcsút s reá a nyugalom éveiben Isten áldását kéri.

133. Középiskolai tanügyi bizottság az előbbi ponttal kapcsolatban jelenti, hogy az intézet igazgatótanácsa a Herkely Julia tanszékét francia-latin tanszékké szervezi át s erre a tanári kar egyhangú javaslatára Trieber Ilona okleveles középiskolai francia-latin tanárt választja meg az 1942—43. iskolai évre s részére a V. K. M.-től fizetéskiegészítő államsegélyt kér. Ugyancsak az igazgatótanács a harctéren levő Peti János óraadó rajztanár helyettesítésére Trausch Erzsébet okleveles középiskolai rajztanárt alkalmazta. Ezzel kapcsolatban előadó bemutatja a Tóth Pál intézet leánygimnáziumának tantárgyfelosztását, osztály- és kombinatív órarendjét.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a jelentést jóváhagyólag veszi tudomásul.

134. A középiskolai tanügyi bizottság jelenti, hogy a Tóth Pál intézet leánygimnáziumának létszáma az 1942—43. iskolai év elején így alakult. Beiratkozott 511 növendék. Ebből ref. 291 (56.95 %), ev. 39 (7.61 %), r. k. 127 (24.85 %), g. k. 12 (2.34 %), g. kel. 2 (0.39 %), izr. 40 (7.82 %), Növekedés 42. Ujjonnan bevezetett tankönyvek: Jékely—Kerecsényi—Vajthó: Magyar olvasó IV. o. Nagy J. Béla: Magyar nyelvkönyv VII—VIII. o. Benigny Gyula: Német nyelvkönyv VIII. o. Kun—Tőrös: Szemelvények Tacitus, Horátius, Plinius műveiből VIII. o. Bárczy G.: Francia nyelvkönyv VIII. o. Vargha Zoltán: Magyar történelem II. rész. Szijjártó—Fraknóy—Renner: Kísérleti Fizika. Jónás: Mennyiségtan. Bokor—Bundschuh—Grabovicszky: Műalkotások szemléltető ismertetése. Bárcei: Egészségtan.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

135. A katonai hatóság a Tóth Pál intézet épületeit hadikórháznak foglalta le. Az igazgató magánlakását engedte át internátus céljaira, ő máshová költözött, az ott el nem helyezhető növendékeket az Urak-u. 49. sz. alatti ref. Filléregyleti árvaházban és az Urak-u. 49. sz. alatt bérelt kétszobás lakásban helyezte el. A tanítás a Lévay J. gimn. épületében folyik váltakozva délelőtt és délután. Ez a kényszerhelyzet tette szükségessé, hogy az egyes órák időtartamát a liceumra való tekintettel is 40 percben állapítsa meg az intézet.

Egyházkerületi közgyűlés középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a jelentést tudomásul veszi, a kényszerhelyezett folytán előállott intézkedésekhez és a tankönyvváltoztatásokhoz hozzájárul.

136. A Tóth Pál református Nőnevelő Intézet igazgatótanácsa a tanári kar meghallgatásával javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy Irsa Tiborné Izsó Klára helyettes testnevelési tanár folyó évi szeptember hó 1-ével választassék meg leánygimnáziumi rendes tanárnak azzal a megjegyzéssel, hogy rendes tanári fizetést csak akkor kap, ha őt a V. K. M. a rendes tanárok rangsorába felveszi.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára Irsa Tiborné Izsó Klára leánygimnáziumi h. testnevelő tanárt 1942 szeptember 1-től rendes t. tanárrá választja azzal a kikötéssel, hogy rendes tanári fizetést csak akkor kap, ha őt a VKM. a leánygimnáziumi rendes testnevelő tanárok rangsorába beiktatja s részére a fizetéskiegészítő államsegélyt folyósítja.

137. Középiskolai tanügyi bizottság tárgyalta a Tóth Pál ref. intézet leányliceumának tanári karában beállott változásokról szóló igazgatótanácsi jelentést, mely szerint Szücs Ilona okleveles zene-tanárt, mint óraadót megbízta a liceumi ének- és zeneórák ellátásával, helyettes tanári illetményekkel. Ugyancsak megbízta Trausch Erzsébet okleveles középiskolai rajz-tanárt a harctéri szolgálatot teljesítő Peti Jánosnak helyettes tanári minőségben való helyettesítésével, megválasztván egyúttal őt az 1942—43-iki iskolai évre internátusi nevelő tanárnak is. Előadó jelentést tesz arról, hogy tankönyvváltoztatás nincs, bemutatja a tantárgyfelosztást, osztály-és kombinatív órarendet. A leányliceum növendéklétszáma az 1942—43. iskolai év elején így alakult: 241 növendék közül református 142 (58'68%), evangélikus 14 (5'79%), róm.kath. 71 (23'75%), izr. 6 (2'4%), gör. kath. 8 (3'3%); növekedés 43.

Középiskolai tanügyi bizottság javaslatára egyházkerületi közgyűlés a jelentést jóváhagyólag veszi tudomásul.

138. Középiskolai tanügyi bizottság elfogadásra terjeszti fel az egyházkerületi közgyűlés elé a Tóth Pál nőnevelő intézet liceuma igazgatótanácsának amaz előterjesztését, amely Jakab Sándorné Kupai Eszter liceumi helyettes tanárt rendes tanárrá való választásra ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára Jakab Sándorné Kupai Eszter helyettes tanárt 1942 szeptember 1-től rendes tanárrá választja azzal a kikötéssel, hogy rendes tanári fizetést csak akkor kap, ha a VKM. őt a leányliceumi rendes tanárok rangsorába beiktatja s részére a fizetéskiegészítő államsegélyt folyósítja.

139. Középiskolai tanügyi bizottság elfogadásra terjeszti fel az egyházkerületi közgyűlés elé a Tóth Pál intézet liceuma igazgatótanácsának előterjesztését, mely Demjén Emma helyettes tanárt rendes tanárrá való választásra ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára Demjén Emmát 1942. szeptember 1-étől rendes tanárrá választja azzal a kikötéssel, hogy rendes tanári fizetést csak akkor kap, ha a VKM őt a leányliceumi rendes tanárok rangsorába beiktatja s részére a fizetéskiegészítő államsegélyt folyósítja.

140. Középiskolai tanügyi bizottság elfogadásra terjeszti fel az egyházkerületi közgyűlés elé a Tóth Pál intézet liceuma igazgatótanácsának amaz előterjesztését, mely Koszó Anna helyettes tanárt rendes tanárrá való választásra ajánlja az egyházkerületi közgyűlésnek.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára Koszó Anna liceumi helyettes tanárt 1942. szeptember 1-től rendes tanárrá választja azzal a kikötéssel, hogy rendes tanári fizetést csak akkor kap, ha a VKM őt a leányliceumi tanárok rangsorába beiktatja s részére a fizetéskiegészítő államsegélyt folyósítja.

141. A Tóth Pál református Nőnevelő Intézet igazgatótanácsa jelenti, hogy számvizsgáló bizottsága folyó évi július hó 22-én és 23-án az intézet 1941—42. tanévi számadásait felülvizsgálta. Iskolai összes bevétel 306.992 P, összes kiadás 304.058'09 P, maradvány 2933'91 P. Internátusi összes bevétel 114.705'49P, kiadás 108.093'50P, maradvány 6611'99 P.

Igazgatótanács a számvizsgáló bizottság jelentése alapján megállapítja, hogy dr. Óváry Zoltán pénztáros számadása helyes és a pénztáros részére a szokásos óvások fenntartása mellett a felmentvényt megadja.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a jelentést tudomásul veszi, a zárószámadást megerősíti, dr. Óváry Zoltán pénztárosnak és vitéz Domokos György igazgatónak a szokásos fenntartással a felmentést megadja.

142. Középiskolai tanügyi bizottság foglalkozik a Tóth Pál ref. Nőnevelő Intézet leányliceumának igazgatótanácsa jelentésével, mely szerint a leányliceumnál már 3 tanszék számára ad a VKM. fizetéskiegészítő államsegélyt, de még mindig szükség volna három tanszék számára fizetéskiegészítő államsegélyre. Felkéri az egyházkerületet, hogy ez ügyben járjon közbe a VKM.-nél.

Egyházkerületi közgyűlés minden tőle telhetőt megtesz, hogy a fejlődő intézeti ágnak — amely már az első osztályban párhuzamos — tanszékeinek megszervezése ügyében az állam hathatós segítséggel siessen támogatására.

143. Középiskolai előadó bemutatja a rimaszombati egyesült prot. gimnázium jelentését a tanszemélyzetben 1941. szeptember 1. óta beállott változásról. Szepsy József történet—földrajz szakos h. tanár a debreceni ref. gimnáziumhoz megválasztván, rimaszombati állásáról lemondott. Helyére az igazgatótanács augusztus 29-én Nagy Gábort választotta meg rendes tanárrá. Dr. Bolla József rendes tanárrá választását a VKM. 122.623/1942. VI. 1. sz. rendeletével jóváhagyta s őt a IX. fizetési osztály 3. fokozatába besorozta. A rendes tanárrá való kinevezésre ajánlott Sándor Jenőt a VKM. az 122.636/1942. VI. 1. sz. rendeletével a nem állami gimn. rendes tanárok létszámába kinevezte s őt a IX. fiz. oszt. 3 ik fokozatába sorozta be. Holéczy Miklós r. tanár 1942. június 1-ével a VI. fiz. oszt. 2., Papp József r. tanár ugyanakkor a VII. fiz. o. 2. fokozatába lépett elő. Kunos András, dr. Pazonyi Béla, Smid I. Lehel és Vajda Szabó Pál h. tanároknak rendes tanárokká való megválasztását a VKM. 120.442/1942. VI. 1. sz. rendeletével 1942. szeptember 1.-i hatállyal tudomásul vette s az ő rendes tanári besorolásukat csak a legközelebbi besorolási lehetőség alkalmával veheti érdemi tárgyalás alá. — A Széles Jenő és Kovács József rendes tanárrá választását a püspök úr jóváhagyta.

Egyházkerületi közgyűlés — a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára — az eltávozott Szepsy Józseftől érdemének elismerésével búcsút vesz, a helyére választott Nagy Gábort üdvözli, a rendes tanároknak elismert dr. Bolla József, Sándor Jenő, valamint Holéczy Miklós és Papp József előlépésén örömét fejezi ki s reméli, hogy Kunos András, dr. Pazonyi Béla, Smid I. Lehel és Vajda Szabó Pál besorolása is minél előbb bekövetkezik. — A Széles Jenő és Kovács József r. tanárrá való püspöki jóváhagyást tudomásul veszi.

144. Középiskolai előadó bemutatja a rimaszombati egyesült prot. gimnázium jegyzőkönyveit, tantárgyfelosztását, osztály- és kombinatív órarendjét. — A tankönyvekben a következő változások vannak az 1942—43. évben: Zsigmond F.: Magyar irodalmi olvasókönyv VII—VIII., Jánosi Z.: Közép- és újkor története V. o., Dr. Varga Z.: Magyarország története VIII. o., Dr. Kun—Törös: Latin olvasó és szemelvények a klasszikusokból az V—VIII. oszt. számára. Benigny Gyula: Német nyelvkönyvek a III—VII. osztályok részére. (Ezek Méliusz-kiadásban.) Bárczy Géza: Francia nyelvkönyv a VIII. o. számára. (Egyetemi nyomda.) Szondi György:

Természetráj az I—II. o.-nak. (Franklin.) Mérey—Sárközi—Lovas: Mennyiségtan a VIII. o.-nak (Franklin). Horváth K.: Bevezető a zenetudományokba (Szerző kiadása). Bokor—Bundschuh—Grabovics: Művészeti alkotások ismertetése VII. o.-nak (Athenaeum). Bíró Béla: Művészeti alkotások ismertetése III. k. (Athenaeum).

Egyházkerületi közgyűlés a tanügyi bizottság javaslatára a jelentést jóváhagyással veszi tudomásul s a tankönyvváltozásokhoz hozzájárul.

145. A rimaszombati egyesült prot. gimnázium jelenti, hogy az 1942—43. iskolai évre 305 növendék iratkozott be. Közülök 114 református (37·38%), 54 ág. ev. (17·70%), 120 r. kath. (39·34%), 3 g. kath. (0·98%), 14 izr. (4·6%). Tavalyhoz képest 12 az emelkedés. Magántanulók száma: 23. Ebből ref. 7, ág. ev. 6, r. kath. 9, izr. 1.

Az iskola költségvetése az 1941—42. iskolai évben 114.247·80 P szükséglet mellett 112.197·56 pengő fedezettel zárult, így a hiány 2050·24 pengő.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára a jelentést tudomásul veszi.

146. A rimaszombati egyesült prot. gimnázium jelenti, hogy az 1941—42. iskolai év zárószámadása bevételben 108.888·44 P-t, kiadásban 108.788·60 P-t tüntet fel, így a maradvány 99·84 pengő. Az internátus 1941—42-iki zárószámadása 47.806·95 P bevételt és 47.800·64 P kiadást tüntet fel, így a maradvány 6·31 P. A vagyonmérleg szerint 576·576·91 P-vel szemben 82.173·62 P teher van, így a tiszta vagyon 494.403·62 P. Varga Imre ügyvezető elnök terjedelmes indokolással kísérté a mult iskolai év életét.

A középiskolai tanügyi bizottság javaslatára az egyházkerületi közgyűlés a jelentést örvendezéssel veszi tudomásul.

147. Középiskolai tanügyi bizottság tárgyalja a tiszai ev. egyházkerület Miskolcon augusztus 7.-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 30. pontját. Eszerint az egyházkerületi közgyűlésnek hivatalból tagja az igazgatóválasztmány ev. elnöke és az iskola ev. igazgatója. Ha az igazgató református, akkor a ref. egyházkerülettel a viszonyosság alapján jár el.

Egyházkerületi közgyűlés a középiskolai tanügyi bizottság javaslatára elhatározza, hogy a rimaszombati egyesült prot. gimnázium esetleges ev. igazgatóját tanácskozási joggal meghívja a közgyűlésre, de egyházalkotmányunk értelmében a tanári kart a presbitériumok által megválasztott tanár képviselheti.

148. Tárgyaltatott a konvent fölhívása a népiskolai közpénztár felállítása tárgyában.

Egyházkerületi közgyűlés a javaslatot alaposan megtárgyalta, azt az anyaszentegyház, illetve az iskolák szempontjából nagyjelentőségűnek és üdvösnek tartja, azonban amiatt vannak aggályai, hogy anyagi tekintetben a kérdés a mostani háborús viszonyok miatt megoldhatatlan. Éppen azért ennek a kérdésnek megoldását a háború utáni időre tartja helyesnek elhalasztani.

149. Anyaszentegyházunk féltett kincseiről, iskoláinkról kell most számot adni. Hogyan működnek a mai rendkívül nehéz vérzivataros, háborús időkben? Hiszen ez a második világháború még szörnyűsegebb pusztításaiban az elsónél, vajjon az ilyen egész világot megrázó és mindent tulharsogó csatazajban lehet-e nevelő és tanító munkát végezni iskoláink falai között? Erre a kérdésre felelnek meg az egyházmegyék jelentései. Bár mindegyik jelentésből kicsendül az aggodásnak és félelemnek a szava, de azért a munka mégis folyt iskoláink falai között és az anyaszentegyház munkásai: a tanítók szeretettel, türelemmel irányították és vezették gyermekeinket legigazibb tanítójukhoz, az Úr Jézushoz. A mai idők teljesen alkalmatlanok építésre, sőt még a rossz állapotban levő iskolai épületek és tanítói lakások tatarozására is, mert anyagihiány van, a háború mindent a nemzetvédelem és a hadsereg számára foglal le. Építkezésről mindössze vagy öt helyen beszélnek a jelentések, amit nem lehet csodálni, hiszen szegény gyülekezetek ilyen irányban nem tudják teljesíteni kötelességüket, amikor tőkeerős nagyvállalatok sem tudnak boldogulni ezen a téren. Amint vannak az iskolaépületek és tanítói lakások, úgy is maradnak a háború végéig, majd akkor, ha már az anyaghoz minden akadály nélkül hozzá lehet jutni, akkor kezdődjék el ez a munka, a külső építés munkája. Most elegendő a belső építés is, a gyermek lelkének és szellemének a fejlesztése, ha a tanító a gyermek lelkének tisztaságát meg tudja tartani tisztán, már akkor is hatalmas belső építést végzett, ami többet ér minden épületnél, minden külső munkánál.

Sok gondot okoz a gyülekezeteknek a nyolcosztályú iskola beállítása. A VKM követeli egyházközségeinktől az iskolafejlesztést, de az rendkívül lassan megy, mert ennek a dolognak szegénységünk állja útját. Még a 6 osztályos iskolát sem tudta fenntartani sok gyülekezetünk, hát még akkor mostan hogyan fog megbirkózni a terhekkal, ha már csakugyan nyolcosztályos iskolára kell áttérni. Azok a gyülekezetek, amelyek a megszállás alatt voltak és az idegen impérium alatt kifejlesztették iskoláikat, azok ma sokkal előnyösebb helyzetben vannak a csonkatörzsről maradt gyülekezeteknél, amelyeknek most kell erőfeszítést végezni emiatt. Az egyetemese konvent mindent megtett nagyobb mérvű államse-

gélyre nézve, de hiábavaló volt minden, az állam is szegény, eddigi segélyeinket emelni nem tudta. Amint a jelekből látszik, a nyolcosztályos népiskola ügye amíg tető alá nem kerülhet, sokáig elhuzódik, mert gyülekezeteink csak segítség mellett tudnák megcsinálni, az pedig sehonnan sem jön.

Azután rá kell mutatnom a tanítóhiányra is. Nemcsak azért üresek a tanítói állások, mert a háború és a haza szolgálatában állanak a tanító testvérek, hanem azért főképen mert évről évre kevesebben mennek erre a pályára. Az újabb időben mozgolódás is volt érezhető a tanítói pályán, mert a felekezettől átmentek az államhoz, az államtól meg elmentek a katonasághoz és onnan nem is térnek többé vissza polgári foglalkozásukhoz, a nevelő hivatást felcserélték a katonai hivatással. Ennek a háttérében a gyenge fizetés van, nem csoda, ha tanító testvéreink oda vágyakoznak, ahol jobb anyagi körülmények közé jutnak, mert nyomorban élni és amellett szívvel lélekkel szolgálni az csak azoknak a kiváltságuk, akik apostolságnak tartják az élethivatást, a tanítói pályát, nem törődve semmiféle anyagi javakkal. Kifejezést kell adni annak lépten nyomon, hogy tanítóinkat akkor becsüljük meg leginkább, ha megélhetésüket biztosítja az egyház, ha akkor is a magunkénak valjuk őket, amikor kérésükkel kopogtatnak az anyaszentegyház ajtaján, nemcsak akkor, amikor szolgálatuk elfogadásáról van szó. Ne engedjük azt, hogy tanító testvéreinkből napszámosok legyenek, hanem tegyünk meg értük mindent, amit csak tehet egy gyülekezet, mert ha a munkás méltó a maga jutalmára ebben a világban, akkor azt a bibliai igazságot első sorban az anyaszentegyház életében kell valóra váltani, hogy tanító testvéreink ne menjenek el ref. keresztyén iskoláinktól, hanem azokban megmaradva fáradhatatlanul munkálkodjanak, vig lélekkel dolgozzanak a jövő magyar ref. keresztyén anyaszentegyház tagjaiért, a mai iskolás gyermekekért.

Sok panasz hangzik el amiatt, hogy a hadbavonult tanító helyettesítésére nem kapni senkit. Ilyen panasz több egyházmegyéből hangzott el. Ezen másképen nem lehet segíteni csak úgy, hogy kisebb gyülekezetben vegye át a tanítást a lelkipásztor és nagyobb gyülekezet keressen helyettest. Ha eképpen megoldódik a helyettesítés kérdése, akkor nem volna fennakadás az anyaszentegyház életében. De olyan dolgoknak még sem volna szabad előfordulni, hogy iskoláinkban róm. kath, vallásu tanerőket alkalmazzanak. Azután az sem egészséges állapot, amit az alsózemléni jelentés emleget, hogy iskoláink állami és községi iskolákkal működnek együtt, féltő, hogy az ilyen együttműködés sem válik iskoláink előnyére mert tanításunk elszintelenedik, olyanná válik, mint a községi, vagy állami iskoláé.

Magyar államférfiak sokszor hangoztatták már azt, hogy a háborus időkben semmiféle munkának sem szabad fennakadni. Mennyire áll ez az iskola és általában a nevelés és oktatás munkájára, hiszen egy iskolai év hosszú idő, ezalatt sokat tanulhat a

gyermek, de viszont nagyon sokat is romolhat., ha nem jár iskolába és hiányzik életéből a tanítás áldott munkája. Anyaszent-egyházunk jövőjét nem látjuk, lehet, hogy így marad minden, ahogyan most van, de az is lehetséges, hogy elesik az állami segítségtől, de bármi legyen is, iskoláinkhoz ragaszkodunk szívünk utolsó dobbanásáig mert az féltett kincse egyházunknak. Ne az iskolától való szabadulás, hanem az iskolához való ragaszkodás uralkodjék egyházunk életében, mert az iskola a jövődő záloga és biztosítéka.

Az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság 1942. november 11-én tartott üléséről felterjesztett javaslatokat a népiskolai tanügyi jelentéssel együtt egyhangúan elfogadja az egyházkerületi közgyűlés.

149/a. Konventi jegyzőkönyv 113. számú pontjában jelentést kér az egyetemes konvent az iskolalátogatói értekezlet tartásáról.

Egyházkerületi közgyűlés felterjeszti azt a jelentést, hogy anyagi erő híján ilyen értekezleteket nem tudott tartani egyik egyházmegye iskolalátogatósága sem. Az iskolalátogatóknak sok más alkalmuk van az összejövetelre, amikor is az iskolalátogatói tisztükbe vágó teendőket is megbeszélhetik. Egyébként ezt a kérdést megoldani az egyházkerület csak akkor tudja, ha a háború elmúltával ismét visszatérnek a rendes életviszonyok.

149/b. Egyetemes konvent tankönyvügyi bizottságának jegyzőkönyve 5. sz. pontja azt tartalmazza, hogy ref. vonatkozású történelmi és földrajzi szemléltető faliképek kiadására nézve mi az elvi jelentőségű határozat és az anyagi nehézségek miatt javasolja-e az egyházkerület fenti faliképek elhalasztását?

Egyházkerületi közgyűlés örömmel látná a ref. vonatkozású földrajzi és történelmi szemléltető képek kiadását, de anyagi erők hiánya miatt azt a jelen viszonyok közt nem tartja megvalósíthatónak, ezért azok kiadását jobb időkre halasztja.

149/c. Egyetemes konvent jegyzőkönyvének 125. számú pontjára egyházkerületi tanügyi bizottság azt a felterjesztést teszi az egyházkerülethez, hogy az egyházmegyék pontos kimutatást készítsenek azokról az iskolákról, amelyek nyolc osztályúvá óhajtanak fejlődni, mert a vallás- és közoktatásügyi minisztérium hathatós támogatást helyez erre nézve kilátásba.

Egyházkerületi közgyűlés utasítja az egyházmegyéket, hogy iskoláikról terjesszenek be újabb jelentést, mert a mostanit a hiányosság miatt nem lehet elfogadni,

mert a pontos adatok közlése után tudja csak az egyetemes konvent ezirányú felterjesztését a kultuszminisztériumhoz megtenni.

149/d. Alsözempléni egyházmegye felterjeszti 1942. szeptember 24-én tartott közgyűlésének 23. pontját, amely szerint ref. tanügyi értekezletek tartását látja szükségesnek az új ref. tanterv megjelenésével kapcsolatosan.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel látja az alsözempléni egyházmegye nemes szándékát, annak az indokolását is helyben hagyja, a maga részéről hasonló munkára buzdítja a többi egyházmegyét is.

149/e. Gömöri egyházmegye közgyűlése felterjesztést tesz a tanítók helyettesítésére nézve a zsinatelőkészítő bizottsághoz.

Egyházkerületi közgyűlés a gömöri egyházmegye felterjesztését pártolólag terjeszti fel a zsinatelőkészítő bizottsághoz azzal a kérelemmel, hogy a tanítók kántorhelyettesítése ugyanúgy történjék, mint a lelkipásztoroké.

149/f. Ungi egyházmegye felterjeszti a beiratási díjakról szóló jelentését az alábbi részletezésben: Beiratkozott 1453, felmentett: 335, beiratási díjat fizetett: 1118, befolyt: 1117 P 76 fillér, internátusra befolyt: 547 P 96 fillér, tanulók könyvtára: 537 P 72 fillér. 4 százalékos kezelési költség: 18 P 06 fillér, hátrálékban: 24 P.

Egyházkerületi közgyűlés az ungi egyházmegye jelentését a beiratási díjakról tudomásul veszi és a többi egyházmegyét is hasonló eljárásra buzdítja ismételten.

149/g. Az egyetemes konvent 2721/1942. számú leiratában közölte a püspöki hivatallal, hogy egy javaslatot készítettett a magyar országos ref. iskolai közpénztár felállítására vonatkozólag. Ennek az volna a rendeltetése, hogy olyan szegény egyházközségeket, amelyek meglevő népiskoláik fenntartására képtelenek anyagi erőforrásaik kimerülése folytán, segítyezzen, továbbá roskadozó népiskoláik újraépítésére képtelen egyházközségek segítyezése, népiskoláik bővítésére, új tantermek szükségyszerű felépítésére a saját erejükből képtelen egyházközségek segítyezése, népiskolák berendezéséhez, felszereléseinek pótlásához, vagy megújításához segítynyújtás, olyan újonnan alakult szegény egyházközség segítyezése, ahol felekezeti iskola felállítása szükségyszerű követelményként jelentkezik, meglevő tanítói állások fenntartásához segítynyújtás, szükségyszerűen felmerült új tanítói állások szervezéséhez segítynyújtás, tanítói lakás nagyobb mérvű javításához vagy szükségyszerű újjáépítéséhez segítynyújtás. Az iskolai köz-

pénztárt az egyetemes konvent kezeli és a segélyeket évről-évre állapítja meg. Az iskolai közpénztár bevétele lenne az egyházközségek tagjainak föld, ház és kereseti állami adójának 1⁰/₀-a, ahol iskola nincsen ott pedig ez adók 5⁰/₀-át fizetnék az egyházközségek tagjai. Segélyben csak azok az egyházközségek volnának részesíthetők, amelyek összes folyó kiadásainak 50⁰/₀-át népiskolai célokra fordítják. Amelyik egyházközség a reá eső járulékot nem fizeti be az iskolai közpénztárba, az semmiféle segélyezésben nem részesülhet, de nem részesülhet az sem, amelyik hátrálékban van. Az iskolai közpénztár fenntartása alól egyetlen egyházközség sem menthető fel. Az isk. közpénztárt intéző-bizottság kezeli, amely lelkipásztorokból és világiakból állítja össze tagjait úgy, hogy kerületenként 2-2 tag kerül be 3 évre való megbízatással. Elnökét és alelnökét a bizottság maga választja meg. E bizottság feladata az, hogy elkészítse a segélyezendő egyházak iskoláinak névsorát és annak az ellenőrzése, hogy a kapott segélyt megfelelő célra fordították-e? E javaslat indokolása röviden az, hogy az egyetemes konvent hiába fordult a VKM-hez egyházunk iskoláinak hathatósabb támogatása végett az mind hiábavalónak bizonyult. Nem kis megterhelést fog jelenteni az egyháztagokra az 1⁰/₀, illetve az 5⁰/₀-os iskolai adó, de másképen a bajokat orvosolni nem lehet.

Egyházkerületi közgyűlés az iskolai közpénztárra vonatkozó javaslatot egyhangúlag és minden megjegyzés nélkül elfogadja, mert abban népiskoláink fenntartására irányuló jóakaratot és gondoskodást látja. Tisztában van azzal a teherrel is, amely ebből a kezdeményezésből rá, illetve a tiszáninneri gyülekezetekre háramlík a jövőben, de iskoláink megtartása sokkal több hasznot jelent az anyaszentegyháznak, mint a személyi és dologi kiadás mellett még ez a közpénztári járulék is, egy szóval minden áldozatnál többet jelent az, ha anyaszentegyházunknak iskolái vannak és már ott oltaná bele a fogékony gyermeki lélekbe a ref. keresztyén hit igazságait.

150. Több tárgy nem lévén, Farkas Elek esperes megköszönve az egyházkerületi elnökségnek a tárgyalás alatt is megnyilatkozó szeretetét, dr. Enyedy Andor püspök imádságával a kerületi közgyűlés véget ért.

Hitelesítjük :

Miskolc, 1942. november 12.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok.

Dr. Enyedy Andor
püspök.

Farkas Elek
esperes.

Horváth Elemér
e. m. gondnok.

II. Bírósági ügyek.

A)

Az egyházkerületi bíróság november 13-án tartott teljes ülésén bemutattatott a következő

JÉGYZŐKÖNYV.

Készült a tiszáninneri református egyházkerület bíróságának 1942. november 13-án Miskolcon tartott üléséről.

Jelen vannak: Dr. Enyedy Andor püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete mellett:

Farkas Elek, Tóth János, Janka Péter esperesek, Nyomárkay Sándor egyházmegyei gondnok, Román Ernő, Hubay Mihály, Magda Sándor, dr. Lengyel István, Kőmives Sándor lelkészi — Tornallyai Zoltán, Bernáth Aladár, dr. Kérészy Barna, dr. Trócsányi József, Fekete Miklós, barabási Kun József világi tanácsbírák.

Az időszaki tanácsok a következőképen alakították meg.

I.

Dr. Enyedy Andor püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete mellett:

Farkas Elek, Román Ernő, Tóth János, Tornallyai Zoltán, Horváth Elemér rendes — Janka Péter és Bónis Aladár póttagok.

II.

Dr. Enyedy Andor püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete mellett:

Lenkey Lajos, Ujlaky Sándor, br. Bottlik István, Fekete Miklós, dr. Trócsányi József rendes, Kőszeghy Gábor és Bernáth Aladár póttagok.

III.

Dr. Enyedy Andor püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete mellett:

Dobos Sándor, Magda Sándor, Tóth Dezső, Barabási Kun József, Marton János rendes, Nyomárkay Sándor póttag.

Kmf.

*Farkasfalvi Farkas Géza s. k.
főgondnok, világi elnök.*

*Dr. Enyedy Andor s. k.
püspök, lelkészi elnök.*

*Dr. Horváth Zoltán s. k.
jegyző.*

B)

I. Bírósági ülés 1942. január hó 8-án.

1.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint II. fokú közigazgatási bíróság tárgyalta a királyhelmei lelkészválasztás ügyét, melyben Bakó István és társai panaszokat panaszukkal elutasította és 70— P pénzbírság befizetésére kötelezte.

2.

A tiszáninneri református egyházkerület bírósága, mint II. fokú közigazgatási bíróság tárgyalta Virágh Béla esperes ellen Horkay Barna ny. lelkipásztor panaszára beadott közigazgatási bírósági ügyet javadalom megosztás tárgyában.

II. Bírósági ülés 1942. július 2-án.

3.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága, mint rendkívüli időszaki tanács 1942. július 2-án tartott ülésében Karabélyos Jenő csarnahói református tanító fegyelmi ügyében az első foku bíróság ítéletét feloldotta és kiegészítő vizsgálat tartására és új ítélethozatalra utasította.

4.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa 1942. év július hó 2-án Hamar Gyula királyhelmei igazgató-tanító fegyelmi ügyében az első foku bíróság ítéletét helybenhagyta és az I. foku bíróság által már megítélt eljárási költségeken felül 80- P. eljárási költség megfizetésére ítélte.

5.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa mint közigazgatási III. foku bíróság Kormos Gerő ungvári tanító panaszára az ungvári egyházközség elleni ügyben felhívja az I. foku bíróságot újabb iratok beszerzésére és felterjesztésére.

6.

A tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszaki tanácsa, mint II. foku közigazgatási bíróság Szigethy Ferenc sajoszentpéteri lelkipásztor közigazgatási bírósági ügyében az I. foku bíróság ítéletét részben helybenhagyta, részint megváltoztatta. A lelkipásztor hibájából történő közigazgatási úton való áthelyezését kimondotta és ezenkívül megállapította a presbitérium, illetőleg az egyházközség vétkességét is és 375- P. eljárási költség megfizetésére ítéli felerészben Szigethy Ferenc, felerészben a sajoszentpéteri egyházközségnek.

III. Bírósági ülés 1942. november hó 13-án.

A tiszáninneri egyházkerületi bíróság, mint II. foku rendes közigazgatási bíróság Kormos Gerő ungvári tanító panaszos ügyében az egyházmegye ítéletét feloldotta és új ítélet hozatalára utasította.

7.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága, mint II. foku közigazgatási rendes bíróság Nyiry Gáspár és dr. Gedeon Istvánné panaszosoknak a diósgyőri ref. egyház elleni ügyében a diósgyőri egyház fellebbezését elutasította.

8.

A tiszáninneri egyházkerületi bíróság, mint II. foku rendes bíróság Fejes István sajlénártfalvi tanító ügyében.

9.

A tiszáninneri egyházkerületi bíróság, mint II. rendes bíróság Illyés István zádorfalvi tanító fegyelmi ügyében Feltöldi István fellebbezése folytán az ügyet tárgyalás alá nem vehette miután nevezett panaszlott harctéri szolgálatot teljesít és így az idézés részére kézbesíthető nem volt.

10.

A tiszáninneri református egyházkerületi bíróság, mint II. foku rendes bíróság a feledi lelkészválasztás ügyében az I. foku bíróság ítéletét jóváhagyja és Pólos Gyula és társait 50-P. pénz-bírsággal sújtja.

11.

A tiszáninneri egyházkerület bírósága, mint II. foku rendes bíróság Balogh Dániel segédlelkész fegyelmi ügyében az egyházmegyei bíróság ítéletének a fegyelmi vétség minősítésére vonatkozó részét változatlanul hagyta az ítéletet a büntetés kiszabását tartalmazó részében megváltoztatta és Balogh Dániel panaszlottat 50-P. pénzbüntetésre és a választás és választhatóság jogától két év tartamára való megfosztásra ítélte. Kötelezte ezenkívül 40-P. fellebbezési eljárási költségnek megfizetésére.

Az egyes pontokat jegyezték:

Dr. Szabó Zoltán lelkeszi főjegyző: 1—2, 5—13, 19, 21, 23—24, 34—43, 150.

Dr. Horváth Zoltán világi főjegyző: 3—4, 70, 75, 80, 92, 98—101.

Nádházy Bertalan lelkeszi jegyző: 20, 28, 44, 68—69, 76, 78—79.

Kiss József lelkeszi jegyző: 26, 87, 107—108.

Dr. Komjáthy Aladár: 29—33, 72—74, 77, 88, 94—97, 148—149.

Dr. Trócsányi József: 49—64.

Dr. Idrányi Béla: 47, 67, 81—86, 89—91, 102—103.

Svingor Jenő: 14—17, 25.

Dr. Gulyás József: 110—147.

Dr. Farkas Ábrahám: 22, 66, 71, 93, 106, 109.

Papp István: 18, 27.

Román Ernő: 45—46.

Pónus Lajos: 48, 65.

A tiszáninneri ref. egyházkerület rendes közgyűlésének

TÁRGYMUTATÓJA:

1942. november 12.

I. Közgyűlési ügyek.

1. Püspök imádsága.	Sz. Z.
2. Főgondnok megnyitója.	"
3. Határozatképesség (Névsor).	H. Z.
4. Szavazatbontó bizottság jelentése. Lelkészi főjegyző eskütétele.	"
5. Püspöki jelentés.	Sz. Z.
6. Jelentés az egyházkerületi tanácsról.	"
7. Jelentés az időszaki bíróságról.	"
8. Bírósági ülés helyének és idejének kitűzése.	"
9. a) Konventi tagválasztás. b) Baldácsy tagválasztás.	"
10. Szavazások kiírása.	"
11. Lelkészjelölő bizottság. Egyházkerületi tanács megalakítása.	"
12. Bizottságok kiegészítése.	"
13. Lelkészképesítő bizottság jelentése.	"
14. Missziói jelentés.	S. J.
15. Jelentés a szórványgondozásról.	"
16. Jelentés a tanyagondozásról.	"
17. Jelentés a Missziói Bizottság 1942/43. évi munkatervéről.	"
18. Jelentés a vallásoktatásról a közép- és népiskolákban	P. I.
19. Nagy József e.-ker. népisk. vallásoktatási szakfelügyelő lemondása. — Pap István további munkára való kérése.	Sz. Z.

II. Konventi ügyek.

20. Káplántartó helyek revíziója.	N. B.
21. Segédlelkészek ügye.	Sz. Z.
22. Tábori lelkészek helyettesítése.	F. Á.
23. Vélemény a vallástanár-képzésre vonatkozólag.	Sz. Z.
24. Theológus hiány.	"
25. Nőszövetségek ügye.	S. J.
26. Törpe gyülekezetek sorsa.	K. J.
27. Vélemény a vallásoktatási szabályrendeletéről.	P. I.
28. Vélemény az ORJÓ szociális elgondolásairól.	N. B.

29. Iskolalátogatói értekezletek tartása.	K. A.
30. Népiskolai beíratási díjakról.	"
31. Szemléltető faliképek ügye.	"
32. A VII—VIII. osztályok ügye.	"
33. Konv. határozat a népiskolák felügyeleti szabályzatáról.	"

III. Egyházkerületi ügyek.

34. Jelentés az Országos Theol. Konferenciáról.	Sz. Z.
35. Lelkészi továbbképzés.	"
36. Jelentés a theol. magántanári vizsgálatokról.	"
37. Jelentés a theol. akadémiáról.	"
38. Jelentés a theol. akadémiai beíratásokról.	"
39. Jelentés az ifjúság erkölcsi állapotáról.	"
40. A venia docendi-t nyert theol. magántanárok díjazása.	"
41. Vatai László, Kiss Sándor és Bucsay Mihály kérése.	"
42. Molnár Sándor tanító lelkészjellege.	"
43. Kiss Ernő ORJÓ vezető lelkészjellege.	"
44. Kántorképzés a miskolci ev. képzővel kapcsolatban.	N. B.
45. Lelkészőzvegyek és árvák megsegítése.	R. E.
46. Lelkészi nyugdíjintézet átszervezése.	"
47. A gömöri egyházmegye javaslata.	I. B.
48. Egyházkerületi pénzügyi választmány felterjesztései.	P. L.

IV. A főiskolai igazgatótanács felterjesztései.

49. Mezőgazdasági középiskola megvalósításának ügye.	T. J.
50. Jelentés az ONCSA-internátus építéséről.	"
51. Jelentés a theol. tanárok fizetés-rendezéséről.	"
52. Egy igazgatótanácsosi hely betöltése.	"
53. Jelentés a Koroknay Károly és neje alapítványról.	"
54. Jelentés a tápintézeti sütőde építéséről.	"
55. Harangi László gimn. tanár kérése.	"
56. 1941—42. évi főiskolai zárszámadás.	"
57. 1942—43. évi főiskolai költségvetés.	"
58. Jelentés a Farkas István emlékalapítványról.	"
59. Jelentés a Szentmártony Dániel alapítványról.	"
60. Jelentés a dr. Hajdu J. és neje alapítványról.	"
61. Jelentés a Stéphan László ösztöndíj-alapítványról.	"
62. Dr. Szabó Ernő ének- és zenetanár kérelme.	"
63. Zsuffa Tibor véglegesítése.	"
64. Az OTBA-szolgáltatások kiterjesztése az ének- és zenetanárookra.	"

V. Egyházmegyék felterjesztései.

65. Egyházmegyék zárszámadásai.	P. L.
66. Egyházmegyék tisztújítása.	F. Á.

Abaúji egyházmegye.

67. Gibárti tanítói díjlevél.	I. B.
68. Kassa szavazatszámemelése.	N. B.
69. Kassai hitoktatói díjlevél.	H." Z.
70. Szepsi földvásárlás ügye.	F. Á.
71. Kiskinizs kölcsön ügye.	

Alsóborsodi egyházmegye.

72. Sályi III. tanítói állás szervezése és díjlevele.	K. A.
73. Tanítók katonai szolgálata.	"
74. Erdős Károly igazgató tanítói címe.	H." Z.
75. Ónodi adásvételi szerződés.	N. B.
76. Alsóborsodi egyházközségek panaszos ügye.	

Alsözempléni egyházmegye ügyei.

77. Az iskolai terhek súlyossága.	K. A.
78. Visszatért egyházközségek presbiteri létszáma.	N. B.
79. A pácini s. lelkészi állás Karcsára helyezése.	"
80. Egyházközségek jogviszonya.	H. Z.
81. Kesznyéteni III. tanítói állás díjlevele.	I. B.
82. A lácai egyház legelővásárlása.	"
83. A sárospataki egyház ingatlancsere ügye.	"
84. Tiszalúci csereszerződés.	"
85. Taktaharkányi egyház adásvételi szerződése.	"
86. Ricsei egyház V. tanítói állása és díjlevele.	"
87. Mád, Alsó- és Felsőberecki, Nagyberezna-Perecseny, Nemesmartonfalva, Jéne, Zádorháza, Sajókeszi, Dédes közalapi segélye.	K. J.
88. Népiskolai szabályzat jóváhagyása.	K. A.

Felsőborsodi egyházmegye ügyei.

89. A susai leányegyház lelkészi díjlevele.	I. B.
90. A sajóvelezdi II. tanítói díjlevél.	"
91. Edelényi II. tanítói állás díjlevele.	"

Felsőzempléni egyházmegye ügyei.

92. Molnár Lajosné panaszos ügye.	H. Z.

Gömöri egyházmegye ügyei.

93. Tanácsbírók számának felemelése.	F. Á.
94. Tanítók iskolánkívüli foglalkoztatása.	K. A.
95. Kövecses iskolájának feladása.	"
96. Kántortanítók helyettesítése.	"
97. A sajókeszi egyház közalapi kölcsönkérése.	H." Z.
98. Hubó lelkészi díjlevele.	"
99. Szutor lelkészi díjlevele.	"
100. Felső-, Alsóvály adásvételi ügye.	"

101. Serke új adókulcsa.	H. Z.
102. Beretke új adókulcsa.	I. B.
103. Hanvai egyház tanítói lakásának újjáépítési ügye.	”
104. A jánosi egyház állandó káplántartási kérelme.	”
105. A héti egyház állandó káplántartási kérelme.	”

A tornai egyházmegye ügyei.

106. Rendeletek központi közlésére javaslat.	F. Á.

Az ungi egyházmegye ügyei.

107. Nagyberezna és Perecseny lelkészi díjlevele.	K. J.
108. ” ” közalapi segélye.	K. J.
109. Csongor kölcsönfelvétele.	F. Á.

VI. Iskolák ügyei.

A sárospataki főgimnázium ügyei.

110. Egyházkerületi elnökség látogatása.	G. J.
111. Jelentés a konventi kérdőívekről.	”
112. Évkezdeti adatok.	”
113. Jelentés a tanulóotthonokról.	”
114. Tantárgyak csökkentésének kérése.	”
115. Diákoknak koszt és lakásadás	”
116. Ablonczy György választása, illetve kinevezése.	”
117. Harangi László rendes tanárrá választása.	”
118. Dr. Maller Sándor ” ” ”	”
119. Somogyi Zoltán ” ” ”	”
120. Ruzskay András ” ” ”	”

A sárospataki tanítóképző ügyei.

121. Révay Ödön halála.	”
122. Dr. Egey Antal igazgatóvá választása.	”
123. Dr. Erdélyi Dezső rendes tanárrá választása.	”
124. Szarka Béla rendes tanárrá választása.	”
125. Tanév eleji jelentés.	”
126. Jelentés a zárszámadásról.	”

A Lévay József gimnázium ügyei.

127. Tanévkezdeti jelentés.	”
128. Jelentés a beíratásokról.	”
129. Költségvetés és a Tóth Pál intézet kisegítéséről.	”

A Tóth Pál nőnevelő intézet ügyei.

a) Gimnázium.

130. Komjáthy Aladár lelkészi elnökké választása 6 évre.	”
131. Dr. Demes Béla világi elnökké választása 6 évre.	”

132. Herkey Julia nyugdíjazása. „
 133. Trieber Ilona megválasztása. „
 134. Beiratkozás, tankönyvváltozás. „
 135. Az intézet hadikórháznak való lefoglalása. „
 136. Irsa Tiborné Izsó Klára rendes tanárrá választása. „

b) *Liceum.*

137. Tanévkezdeti jelentések. „
 138. Jakab Sándorné választása. „
 139. Demjén Emma rendes tanárrá választása. „
 140. Koszó Anna rendes tanárrá választása. „
 141. Az intézet számvizsgáló bizottságának jelentése. „
 142. Ujabb 3 tanszék számára fiz. kieg. államsegély kérése. „

A Rimaszombati Egyesült Prot. Gimnázium ügyei.

143. Évkezdeti jelentés. „
 144. Tankönyvváltoztatás. „
 145. Beiratkozás, költségvetés. „
 146. Az iskola zárószámadása. „
 147. A rimaszombati iskola képvisellete a kerületen. „

Népiskolai ügyek.

148. Vélemény a népiskolai közpéntzár felállításáról. K. A.
 149. a—g. Népiskolai előadó jelentései. „
 a) Konventi j.-könyv iskolalátogatói értekezlet tartásáról. „
 b) Szemléltető fali képek kiadásának elhalasztása. „
 c) Közgyűlési utasítás a 8 osztályú iskolák tárgyában. „
 d) Alsózempléni egyházmegye felterjesztése. „
 e) Gömöri eh.-megye felterjesztése kántorhelyettesítésről. „
 f) Ungi egyházmegye felterjesztése a beíratásokról. „
 g) Konventi leírát az iskolai közpéntzarról. „
 150. A gyűlés bezárása. Sz. Z.

II. Bírósági ügyek.

1. Bakó István és társai panasza.
 2. Virágh Béla és Horkay Barna ügye.
 3. Karabélyos Jenő csarnahói tanító ügye.
 4. Hamar Gyula királyhalmeci ig.-tanító ügye.
 5. Kormos Gerő ungvári tanító ügye. Tóth J.
 6. Szigethy Ferenc sajozszeptéteri lelkipásztor ügye.
 7. Nyíry Gáspár adóügye. Tóth J.
 8. Fejes István sajlénártfalvai tanító ügye. Lengyel I.
 9. Illyés István zádorfalvai tanító ügye. Farkas E.
 10. Feledi lelkészválasztás ügye. Janka P.
 11. Balogh Dániel s.-lelkész ügye. Román E.

Névmutató.

- Abara 92.
Ablonczy György 55, 116.
Abaújkér 20.
Abaújszántó 20, 21.
Abaújvár 20.
Almássy Bertalan 13.
Alsópokorágy 14.
Alsózsolca 20.
Ágcsernyő 80.
Ágtelek 20.
Átány 20, 21.
- Bacska 20.
Bachmann Lili 14.
Bajánháza 20.
Baksy Rezső 13.
Ragályi Balassa Ferenc 2.
Balla Péter 20.
Balogh Dániel 13.
Balogh József 13.
Balsay Bertalan 56.
Baross Károly 20.
Barsy Ernő 13.
Bazsó Eéla 13.
Bárány István 13.
Belsőbőcs 20.
Berecki 87.
Beretke 48, 102.
Berey András 20.
Bernáth Aladár 9.
Bertalan Imre 13.
gr. Bethlen Pál 9, 110.
Blénessy János 45.
Bodrogmező 80.
- Bodrogszentes 20, 80.
Bodrogzsadány 18.
Boldva 16.
br. Bottlik István 9.
Bódvalenke 15.
Bódvavendégi 20.
Böszörményi András 14.
Brányik Anna 92.
Dr. Bucsay Mihály 36, 41.
Dr. Buday Gergely 18.
- Cigánd 20.
- Csap 6, 14.
Csáji Pál 69.
Cseh József 27.
Cserépfalu 20.
Dr. Csia Sándor 20.
Csiky József 4.
Csiz 21.
Csongor 109.
Csontos István 13.
Csorba Dezső 13.
Csorba Géza 13.
Csorba Zoltán 27, 29, 48.
Csörgő 15.
Csőri István 13.
Czinke István 2.
- Dallos Sándor 20.
Darányi Lajos 17.
Demeter Gyula 13.
Dédes 87.
Dévay Jenő 30.

Diósgyőr 8, 12, 20.
 Disznóshorvát 20.
 Dobos Sándor 5, 12.
 v. Domokos György 29, 11.

Eberlein Antal 20.
 Dr. Ecsedy Aladár 14.
 Edelény 91.
 Eger 20, 21, 18.
 Egressy Lajos 69.
 Egey Antal 122.
 Z. Elek Béla 20.
 Dr. Enyedy Andor 1, 3, 20,
 4, 5, 9, 11, 13, 21.
 Dr. Erdélyi Dezső 123.
 Erdélyi László 32.
 Erdélyi Mihály 14.
 Erdős Károly 74.
 Eszeny 20, 48.
 Eszkáros 20.

Farkas Elek 5, 11, 12.
 Farkasfalvi Farkas Géza
 2, 9.
 Farkas István 2.
 Farkas Istvánné 58.
 v. Fábián Vilmos 4.
 Felsőlánc 20.
 Felsővály 100.
 Főző László 14.
 Fürjész István 20.

Galuska Imre 13.
 Garbócbogdány 20.
 Gelej 14.
 Gice 20.
 Gibárt 67.
 Gönc 20.
 Gööz Pál 4.
 Görömbölytapolca 14.

Dr. Gulyás József 43, 44,
 45, 45, 48, 49.

Dr. Hajdu János 60.
 Hamar Gyula 7.
 Hangács 16.
 Hanva 20.
 Harangi László 15, 55, 117.
 Dr. Harsányi István 15, 20.
 Hejőcsaba 20.
 Hermann Ferenc 14.
 Heves 21.
 Héjjas György 74.
 Hét 20, 105.
 Horkay Barna 7.
 Horkay József 13.
 Dr. Horkay László 36.
 v. nagybányai Horthy Ist-
 István 2.
 Horváth Elemér 11.
 Dr. Horváth Zoltán 11.
 Hubay Konrádné 14.
 Hubay Lajos 27.
 Hubó 98.

Iglay Ferenc 12.
 Istók Miklós 13.

Janka Károly 9, 11, 110.
 Janka Péter 5.
 Jánosi 20, 104.
 Dr. Jánosi Ferenc 15, 20,
 13.

Jéne 87.
 Judik Béla 21.

Karabélyos Jenő 7.
 Karcsa 79.
 Kassa 3, 20, 21, 68, 14.
 Dr. Katona György 23.

- Kántor Mihály 20.
 Kelemér 20.
 Kerekes Pál 74.
 Kesznyéten 81.
 Dr. Kérészy Barna 11.
 Király Lajosné 14.
 Királyhelmece 20, 28.
 Kisdobrony 20.
 Kisfaludy László 22.
 Kiskinizs 20.
 Kiss Ernő 43.
 Kiss József 12.
 Dr. Kiss Sándor 41.
 Kistárkány 80.
 gr. Klébelsberg Kunó 2.
 Kolláth József 20.
 Komjáthy Aladár 27.
 Komjáthy József 12.
 Koncsol János 14.
 Korláti 15.
 Kormos Andor 13.
 Kormos Gerő 7.
 Koroknay Károly 53.
 Kovács Dezső 36.
 Kovács István 20.
 Kovács Lajos 13.
 Kovácsi 15.
 Kövecses 95.
 Kómíves Sándor 13.
 B. Krizsán József 13.
 barabási Kun József 35.
- Ladamóc 20.
 Láca 82.
 Dr. Lengyel István 9, 11.
 Lenkey Lajos 5, 11, 12.
 Lukács Béla 2.
 Lüders Ágoston
- Dr. Maller Sándor 55, 118.
- Dr. Magda Sándor 11, 12,
 13.
 Dr. Marton János 20, 28.
 Mád 87.
 Dr. Mátyás Ernő 51.
 Megyaszó 20.
 Szinyei Merse Jenő 2.
 Mezőcsát 20.
 Mezőkeresztes 20.
 Mikolai Elemér 13.
 Miskolc 20, 21, 48, 14, 18.
 Molnár Pál 14.
 Molnár Sándor 42.
 Monok 11.
 Dr. Móricz Miklós 20, 22.
- Dr. Nagy Barna 15, 20.
 Nagyberezna 21, 87, 107.
 Nagybéányi Dezső 20.
 Nagydobrony 20.
 Nagy József 19, 27.
 Nagykapos 20.
 Dr. Gesztelyi Nagy László
 20, 49.
 Nagyrozvágy 20, 14.
 Dr. Nagy Sándor Béla 20.
 Nádházi Bertalan 12, 21.
 Nekézseny 14.
 Nemesmartonfalva 87.
 Nemesradnót 14.
 Noszvaj 20.
- Nyék 10, 20.
 v. Nyitray Károly 33.
 Nyomárkai Sándor 5, 9, 11.
- Oport Jenő 20.
 Ónod 75, 14.
 Ózd 20.
 Ósz József 13.

- Palumby Gyula 20.
 Papp István 18.
 Papp Zoltán 13.
 Parasznya 14.
 Dr. Pauka Tibor 36.
 Pácin 20.
 Pelsőc 20, 14.
 Perkupa 14.
 Petró László 13.
 Polányi Lajosné 14.
 Poroszló 20.
 Pónus Lajos 47.
 Pósa Péter 5.
 Putnok 20.
 Pütkösti Gábor 13.

 Rác György 50.
 Rác Zoltán 13.
 Réti Gyula 13.
 Réti István 13.
 Révai Ödön 121.
 Ricse 86, 14.
 Rimaszécs 20, 93, 14.
 Rimaszombat 21, 18, 20.
 Román Ernő 9, 11, 21.
 Rozsnyó 21, 18, 20, 48.
 Rudabánya 20.
 Rudabányácska 15.
 Ruszkay András 55, 120.

 Sajóecseg 14.
 Sajóivánka 48.
 Sajókeszi 48, 87, 97.
 Sajószentpéter 20, 18.
 Sajóvárkony 15.
 Sajóvelezd 20, 90.
 Sály 72.
 Sárospatak 16, 19, 20, 83.
 Sátoraljaújhely 20, 21, 14,
 18.

 Sebeők István 20.
 Serke 101.
 Sipos Zoltán 112.
 Soldos Béla 2, 5, 9.
 Somogyi Zoltán 55, 119.
 Sóstófalva 9.
 ifj. Stéphan László 71.
 Stéphan Miklós 13.
 Susa 89.
 Svingor Jenő 14, 15, 16,
 17.

 Dr. Szabó Ernő 20, 62.
 Szabó Imre 13.
 Dr. Szabó István 3, 21.
 Szabó József 14.
 Dr. Szabó Lajos 3, 20, 36.
 gáborjáni Szabó Szaboles
 20.
 Dr. Szabó Zoltán 15, 17,
 4, 5, 11, 39, 49, 50, 51.
 Szalay Róbert 56.
 Szarka Béla 55, 124.
 Szádudvar 15.
 Szászfa 20.
 Szemler Mihály 20.
 Szentmártony Dánielné 59.
 Szepsi 20, 70.
 Szerencs 20.
 Szigethy Ferenc 7.
 Szikszó 21.
 Szilágyi István 44.
 Szilva Sándor 15.
 Dr. Szilvássy Sándor 20.
 Szilvásvár 14.
 Szina 20.
 Szőlöske 20.
 Szutor—Belény 99.
 Szüts István 56.
 Szüts Lajos 13.

- Taktaharkány 85.
Tarcal 20.
Tárczy Árpád 27.
Tárkány 20.
Téglássy András 2, 5.
Tiszakarád 20.
Tiszaluc 20, 48.
Tiszanána 20.
Tiszatarján 14.
Dr. Tomay Dénes 14.
Torna 15.
Tornagörgő 20.
Tornalja 14, 20, 21.
Tornallyay Zoltán 11, 12,
13, 14.
Tornaszentandrás 15.
Tornyosnémeti 20.
Dr. Tóth Dezső 4, 5, 11.
Tóth István 13.
Tóth János 4, 11, 12, 21.
Tóth Kálmán 13.
Dr. Trócsányi József 11,
50, 56.
Turi Sándor 20.
- Ujcsanáros 20.
Ujlaki Sándor 4, 5.
Dr. Újszászy Kálmán 15,
18, 37, 49, 51.
Ungvár 3, 5, 13, 14, 20, 18.
Dr. Urbán Barnabás 20.
- Vajthó István 13.
Valády Béla 20.
Varbó 14.
Vatai László 36, 41.
Véke 80.
Virágh Béla 7.
- Zalkod 18.
v. Zatskó Gyula 43, 44, 46.
Zádorháza 87.
Zeherje 14.
Dr. Zehery István 2, 5.
- Zsarnó 20.
Dr. Zsiros József 20, 51.
Zsuffa Tibor 63.
Zsupán László 4.
-

FÜGGELÉK.

- I. Üdvözlések. (Három távirat.)
- II. Statisztikai adatok.
- III. Pénzügyi jegyzőkönyvek.

I. Üdvözlések.

*Főméltóságú nagybányai Horthy Miklós Úrnak,
Magyarország Kormányzója.*

Budapest.

A tiszáninneri református egyházkerület közgyűlése most ülészik. Mélységes hódolattal, megilletődött lélekkel emlékezett meg Kormányzóhelyettes Urunk hősi áldozatáról. Kéri a magaságos Istent, hogy csillapodjék a fájdalom, erősödjék a kegyelem és szálljon országunkra az Úr irgalmassága nagy bőségben.

A közgyűlés nevében:

Farkasfalvi Farkas Géza
egyházkerületi főgondnok.

Dr. Enyedy Andor
püspök.

*Főméltóságú vitéz nagybányai Horthy Istvánné,
Magyarország Kormányzóhelyettese Özvegyének,*

Budapest.

A tiszáninneri református egyházkerület most ülésező közgyűlése a Főméltóságú Kormányzóhelyettes Úr porladó hősi szívéhez nagy hűséggel, jelenti kegyeletes emlékezését. Kéri az Istent: oltalma, vára legyen Főméltóságodnak és a magyar nemzet féltő szeretetével körülvelt Árvának: Istvánkanak.

A közgyűlés nevében:

Farkasfalvi Farkas Géza
egyházkerületi főgondnok.

Dr. Enyedy Andor
püspök.

Özvegy gróf Klebelsberg Kunóné Ónagyméltósága,

Budapest.

A tiszáninneri református egyházkerület közgyűlése kegyeletesen gondol áldott emlékü férje halálának tízéves évfordulóján azokra a megértő cselekedetekre, amelyekről a Sárospataki Főiskola kövei beszélnek és boldogult nagy miniszterünk jó emlékét őrzik.

Farkasfalvi Farkas Géza,
egyházkerületi főgondnok.

Dr. Enyedy Andor,
püspök.

II. Statisztikai adatok.

Népmozgalmi adatok az 1941-ik évben:

Egyházmegye	Lélekszám	Született				Meghalt			Konfirmált			Házasságot kötött			Reverzális			Kitért			Áttért			Úrvacsorával élt
		fi	nő	törv.-es	összesen	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	tiszta	vegyes	összesen	jav.-ra	kár.-ra	-	+	fi	nő	összesen	fi	nő	
Abaúji	37.301	337	344	634	681	293	254	547	242	289	531	176	88	264	35	18	+17	5	17	22	15	25	40	70.435
Alsóborsodi	79.278	865	789		1654	580	530	610	564	567	1131	422	279	701	159	107	+52	16	54	70	30	33	63	64.369
Alsózempléni	65.620	648	635	1188	1283	427	355	782	499	544	1043	309	115	424	63	50	+13	8	11	19	65	58	123	75.250
Felsőborsodi	36.436	433	415	813	848	248	275	523	272	318	590	200	80	280	53	33	+20	9	19	28	23	16	39	61.276
Felsőzemp.-ni	9.894	93	92	169	185	80	88	168	57	77	134	45	35	80	2	1	+1	4	1	5	2	10	12	14.677
Gömöri	29.436	232	238	411	470	221	222	443	255	215	470	170	101	271	36	15	+21	3	5	8	22	20	42	42.524
Tornai	9.645	93	91	184	184	60	64	124	102	91	193	71	9	80	4	1	+3			2			2	20.939
Ungi... ..	26.130	356	358	653	714	221	234	455	260	221	481	163	60	223	35	10	+25	1	5	6	12	12	24	40.845
1941-ben összesen :	303.740	3057	2972	3052	6029	2130	2022	3652	2251	2322	4573	1556	767	2323	387	235	+152	46	112	160	169	174	345	390.315
1940-ben összesen :	294.157	3308	3215	4547	6523	2377	2233	4610	2412	2508	4920	1442	656	2098	343	240	+130	59	83	142	112	137	249	383.043

Anyagi ügyek:

Egyházmegyék	Adakozás		Építkezés		Bevételei		Kiadás		Maradvány	
	Pengő	f.	Pengő	f.	Pengő	l.	Pengő	f.	Pengő	f.
Abaúj --- --- ---	43.282	46	85.950	53	514.247	91	474.632	48	39.642	43
Alsóborsod ---	62.722	88	104.869	40	804.032	75	763.416	75	40.619	—
Alsózemplén ---	40.524	73	94.045	—	721.394	37	690.785	70	30.601	67
Felsőborsod ---	20.434	55	57.548	01	343.471	78	323.547	88	19.923	90
Felsőzemplén	6.265	47	2.948	22	69.846	73	62.681	58	7.165	15
Gömör --- ---	20.265	—	37.823	—	383.730	10	338.204	63	45.525	47
Torna --- --- ---	6.095	52	10.478	54	132.022	08	121.732	78	10.289	30
Ung --- --- ---	16.485	68	35.065	23	227.511	03	200.363	38	27.147	65
1942. év összesen	225.079	29	431.727	93	3,196.286	75	2,975.365	18	220.614	57
1941. év összesen	176.574	88	240.627	80	2,469.281	61	2,202.183	66	267.297	94

V a g y o n ö s s z e s í t é s :

Egyházmegyék	Földek értéke		Épületek		Ingóságok		Tőkék		Alapok	
	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.
Abaúj --- --- ---	3,203.281	33	5,190.947	60	530.454	95	31.340	04	66.661	76
Alsóborsod ---	2,842.606	73	4,903.308	34	745.161	56	23.457	63	92.667	72
Alsózemplén ---	1,989.361	13	4,163.742	33	601.883	71	92.491	21	→	
Felsőborsod ---	2,002.891	33	3,766.483	36	374.260	86	42.014	53	→	
Felsőzemplén	500.000	—	400.000	—	1.500	—	43.893	—	40.047	40
Gömör --- ---	426.468	—	596.025	—	24.443	—	8.342	—		
Torna --- --- ---	581.625	01	1,137.650	06	118.198	71	16.427	93	1.120	20
Ung --- --- ---	2,290.468	—	1,025.735	—	119.652	—	31.630	25	123.037	87
1942. év összesen	13,836.701	53	21,183.891	69	2,515.554	79	289.596	59	323.574	95
1941. év összesen	11,992.808	55	21,892.542	21	2,539,907	04	401.401	24	349.202	82

Vagyonösszesítés:

Egyházmegyék	Hasznos jogok		Alapítványok		Összes vagyon		Teher		Tiszta vagyon	
	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.	pengő	f.
Abaúj --- --- ---	22.807	88	19.978	54	9,065.472	10	226.583	42	8,838.838	68
Alsóborsod ---	49.638	32	56.203	14	8,713.034	44	537.266	88	8,175.776	56
Alsózemlén ---	149.509	80	19.545	64	7,184.764	18	265.744	35	6,919.019	83
Felsőborsod ---	29.230	37	3.378	20	6,218.258	65	78.170	84	6,140.087	81
Felsőzemlén		—		—	920.434	—	30.789	—	889.645	—
Gömör --- ---	50.304	—	18.819	—	1,212.794	—	171.734	—	1,041.060	—
Torna --- --- ---	9.082	70		—	1,888.596	10	53.223	34	1,835.372	76
Ung --- --- ---	300	—	4.165	60	3,594.988	72	150.673	91	3,444.314	81
1942. év összesen	310.873	07	122.090	12	388,798.342	19	1,514.185	74	37,284.168	45
1941. év összesen	279.283	94	258.902	45	27,541.581	40	1,430.896	25	26.688.110	40

III.

JEGYZŐKÖNYV

felvétel a tiszáninneri ref. egyházkerület pénzügyi választmánya és számvevőszéke 1942. június 5-én tartott együttes ülésében.

Jelen vannak: dr. Enyedy Andor püspök, Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok, dr. Kérészy Barna ügyész, B. Kun József, dr. Nemes Bertalan, Osváth Lajos, Porcs Kálmán, Pósa Péter, Lőkös Sándor ellenőr, Pónus Lajos pénztáros.

1. Imádkozás és üdvözlés után elnök az ülést megnyitja.

2. Bemutatott a volt szlovenszkói tiszáninneri ref. egyházkerület felszámoló bizottságának 1941. november 4-én tartott harmadik rendes ülésében felvett jegyzőkönyv, amely a volt egyházkerület tőkéinek a felosztásáról és kifizetéséről szóló határozatokat és jelentéseket tartalmazza.

A jegyzőkönyv 4. pontja szerint „a Szabó Péter féle alapítvány, amely a volt egyházkerületi pénztár kezelésében áll, teljes egészében átadandó a miskolci egyházkerületi pénztárnak további kezelés céljából. Bizottság kifejezi azon óhajtását, hogy ezen alapítvány kamataiból elsősorban a volt (megszállott) szegény egyházak segélyeztessenek.“

A Szabó Péter féle alapítvány a következő tételekből áll az 1. f. pont szerint:

1. A balogújfalui egyháznál követelés	214·29 P
2. Néhai Fűkő Lajos örököseinél követelés	400— „
3. Betétkönyvön a jelentés napján	297·05 „
Összesen:	911·34 P

Választmány javasolja az e. ker. közgyűlésnek, hogy méltóztassék

a) a felszámoló bizottság jegyzőkönyve 1. pont a)
és b) alpontjai alatt felsorolt adományokért a volt szlo-

venszkói egyházkerület felszámoló bizottságának hálás köszönetét nyilvánítani,

b) a Szabó Péter féle alapítványt a megjelölt segélyezés céljára kezelésbe átvenni,

c) a jegyzőkönyvben foglalt egyéb intézkedéseket tudomásul venni.

3. Az egyetemes konvent 3297/1942. sz. leíratával tudomásulvétel végett megküldte az ORJÓ 1942. március 20-án kelt elszámolását az 1941. évben befolyt tűzbiztosítási díjakról és az 1936. évi október 8-án kötött egységes tűzbiztosítási szerződésben vállalt kötelezettségek teljesítéséről.

Választmány az elszámolást tudomásvételre ajánlja az e. ker. közgyűlésnek.

4. Az egyetemes konvent 3470/1942. sz. leíratával tudomásulvétel végett megküldte a dr. Tóth István nyug. államtitkár, konventi megbízottnak az egységes tűzbiztosítási szerződések végrehajtása során az 1942. év első negyedében végzett ellenőri munkájáról szóló jelentést.

Választmány a jelentés tudomásulvételét ajánlja az e. ker. közgyűlésnek.

5. Pénztáros jelenti, hogy kis tőkénk értékállóvá tétele céljából pénzügyi választmányunk 1937. április 4-i ülésében hozott határozatának megfelelően elnökség az egyházkerület részére 601 -öl házhelyet vásárolt tehermentesen a Győri-kapuban az u. n. Glósz kitérőnél 31.500 pengő vételárért. A szerződést dr. Tolnay Ferenc e. ker. ügyész a tulajdonjog átruházásának foganatosítása céljából beadta a telekkönyvi hatósághoz.

Választmány a vételt helyesléssel veszi tudomásul és a szerződést jóváhagyás végett az e. ker. közgyűlés elé terjeszti.

6. Bemutatták a pénztári ellenőri jelentéseket, amelyek szerint előbb Fodor György ellenőr, majd lemondása után utódja, Lőkös Sándor ellenőr, a pénztárt havonként megvizsgálták úgy a pénzkezelést, mint a könyvelést minden alkalommal rendben találták.

Örvendetes tudomásul szolgál.

7. Pénztáros beterjeszti az 1941. évi számadást megvizsgálás és jóváhagyás végett. A számadás bevételi végösszege: 963.293 pengő 17 fillér, kiadási végösszege: 956.224 pengő 87 fillér.

Választmány az ellenőri jelentések alapján a számadást jóváhagyásra terjeszti fel az e. ker. közgyűlésre. Együttes választmányunk a számvevőszék tagjait és Porcs Kálmán pénzügyi választmányi tagot felkéri és megbízza, hogy a választmány tehermentesítése céljából a pénztárt mostantól kezdve negyedévenként vizsgálják meg és vizsgálatuk eredményéről minden alkalommal jegyzőkönyvet vegyenek fel. Azt is tegyék vizsgálat tárgyává, hogy a költségelőirányzati és számadási tételek miképen aránylanak egymáshoz?

8. Püspök úr előterjeszti, hogy a Palóczy ú. 33. számú lelkészlakáson, amely az eddigi gyakorlat szerint a püspök-lelkész lakásául szolgál, bizonyos átalakítások szükségesek, hogy legyen a püspöknek külön irodai helyisége, ahol a felekkel a bizalmas megbeszéléseket is elintézheti s külön irodahelyisége legyen a titkárnak és a mellette dolgozó alkalmazottaknak, hogy zavartalanul végezhesék munkájukat. Ezek a helyiségek adva is vannak a mostani püspöki iroda és a váró-előszoba alakjában. Ehhez csak az szükséges, hogy ezek a helyiségek a magánlakástól elválasszassanak és a mostani verandai belépő rendes várószobává építtessék át. Ez remélhetőleg nem kerül nagy költségbe.

Miután az ingatlan a miskolci egyház tulajdona és a lakás a lelkész javadalmát képezi, a szándékolt átalakítás pedig a püspöki iroda céljait szolgálja, az átalakítási költséget az egyházkerületi pénztár viselné. Az átalakításhoz a pénzügyi választmány előzetes elvi hozzájárulást kéri.

Kéri továbbá, hogy a püspöki irodák fűtéséről és takarításáról való gondoskodástól a püspök mentesíttessék a püspöknek eddig fizetett évi 200 pengő fűtési átalány egyidejű beszüntetése mellett és előre megállapítandó mennyiségű fűtőanyag szereztessek be az irodák részére, amely fűtőanyag a püspöki lakás valamelyik fűtőkamrájában elkülönítve nyerne elhelyezést s az irodák fűtését és takarítását külön erre a célra felfogadott személy lássa el.

Választmány belátja, hogy a püspök részére elengedhetetlenül szükséges külön irodai helyiség, ezért a vázolt átalakítási tervhez elvi hozzájárulását adja és felkéri az elnökséget, hogy az átalakításra tervet és költségvetést szerezzen be és az e. ker. pénztár teljesítő-képessége esetén a szükséges átépítést saját hatáskörében végeztesse el.

Az átalakítás után három helyiségből álló püspöki iroda fűtésére évi 90 métermázsa szén és 10 métermázsa fa beszerzését engedélyezi.

A fűtés és takarítás ellátására külön személy díjazására évi 360 pengőt állapít meg, amely összegek kifizetésére a pénztárnokot jelen határozattal utasítja.

9. Pénztáros bejelenti, hogy előzetes szóbeli értesítés szerint a jelenlegi pénztárhelyiség bérletét a tulajdonos özv. Farkas Istvánné úrasszony augusztusban f. évi november 1-re felmondani szándékozik.

Választmány felkéri az elnökséget, hogy bekövetkező szükség esetén pénztár helyiségről szíveskedjék gondoskodni.

10. Pénztáros előterjeszti Illyés Bertalan püspöki titkár szóbeli és Szöllösi József kézbesítő írásbeli kérelmét, amely szerint az általános drágaságra való tekintettel a köz- és magánalkalmazottak illetményeinek kormányrendeletekkel történt rendezéséhez hasonló fizetési pótlékot kérnek.

Választmány ismervén a viszonyokat és a készpénzfizetésből való megélhetés nehézségeit s jól tudván, hogy a kormány is az általános gazdasági helyzet mérlegelése alapján tartotta szükségesnek fizetésjavító intézkedéseit: nem zárkozhatik el az e. ker. tisztviselők és alkalmazottak fizetésének az általános drágaság által indokolt javítása elől és a drágaság tartamára a következő drágasági pótlékokat állapítja meg: a püspöki titkár részére havi 24 pengőt (5%), a pénztáros részére havi 24 pengőt (15%), a gépiró részére 30 pengőt (nem százalékosan), a kézbesítő részére havi 10 pengőt (nem százalékosan).

11. Püspök javasolja, hogy Lőkös Sándor egyházkerületi pénztári ellenőr, aki lelkészi nyugdíjából még két gyermeket is tanítat, munkájáért némi díjazásban részesíttessék.

Választmány évi 120 pengő tiszteletdíjat állapít meg Lőkös Sándor ellenőr részére.

12. Az egyetemes konvent által egyházkerületünk részére az 1942. évre kiutalt 3.925 pengő missziói segélyt választmányunk a következőképen osztja fel:

abaúji e. m. missziói s. lelkészek	200.—	P
alsóborsodi e. m. missziói s. lelkészek	200.—	„
felsőborsodi e. m. missziói s. lelkészek	200.—	„
egri lelkészek	375.—	„
ózdí lelkészek	375.—	„
sajóvelezdi lelkészek	150.—	„
mezőkövesdi lelkészek	225.—	„
mezőkövesdi lelkészek	150.—	„
maklári lelkészek	100.—	„
eszenyi lelkészek	250.—	„
bacskai lelkészek	80.—	„

beszteri lelkésznek	---	---	---	---	---	80	—	P
rozsnyói lelkésznek	---	---	---	---	---	400	—	„
abodi tanítónak	---	---	---	---	---	290	—	„
Görömböly—tapolca fürdői lelkészi szolgálat						100	—	„
Poprád fürdői lelkészi szolgálat						150	—	„
e. ker. missziói előadó tiszteletdíja	---	---	---	---	---	150	—	„
e. ker. missziói előadó utiköltsége	---	---	---	---	---	100	—	„
mályi-i egyháznak	---	---	---	---	---	150	—	„
miskolci kórházmissziói lelk. szolgálat	---	---	---	---	---	300	—	„
Összesen	---	---	---	---	---	3925	—	P

13. Az 1941. november 4-iki e. ker. közgyűlés 14. sz. határozatában kapott megbízás alapján a dr. Gulyás József középiskolai tanügyi előadó és Csorba Zoltán helyettes előadó tiszteletdíját

választmányunk aképen állapítja meg, hogy úgy az előadó, mint a helyettes előadó tiszteletdíját az általuk látogatott iskolából, tehát a helyettes előadót a sárospataki gimnáziumból, az előadót a többi középiskolából befolyó előadói díj háromnegyedrésze képezi, a fennmaradó egynegyedrészt pedig az esetenként kiküldendő szakfelügyelők díjazásának fedezetéül szolgál. A szakfelügyelőt 20 P napidíj útiköltség illeti meg.

14. Pénztáros tudomásulvétel végett jelenti, hogy az 1941. november 4-i e. ker. közgyűlés a középiskolai vallásoktatási felügyelő tiszteletdíját a 21. sz. határozatával évi 250 pengőben állapította meg.

Tudomásul vétetik.

15. Pénztáros jelenti, hogy a közhirdetési segélyre a folyó évben a felsőborsodi egyházmegye van soron. Kéri a kiutalás javasolását.

Választmány a felsőborsodi esperes véleménye alapján a közgyűlésnek a templomjavítás szüksége előtt álló sajoivánkai egyház részére javasolja a segély kiadását.

16. Pénztáros bemutatja a beretkei református árvaház kérelmét, amelyben állandó évi segélyt kér. Az árvaház körülbelül 30 teljesen árva gyermeket nevel évenként tisztán a jószívű emberek szeretetadományából.

Választmányunk a legnemesebb feladatnak tekinti az árva gyermekek szeretetteljes gondviselését s készséggel támogatja az árvaházak munkáját. Anyagi erőnkhez mérten évi 100 P állandó segély megszavazását javasolja a közgyűlésnek.

17. Püspök úr ismerteti Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegyék főispánjának 694/1942. sz. átiratát, amely szerint a vezetése alatt álló vármegyékben a vallás- és közoktatásügyi kormány az 1941/42. iskolai évben 360 olyan református tanköteles gyermek református vallású magyar községben való teljes ellátásának költségeit viselte, akiknek magyar nyelvű és szellemi oktatása a lakóhely román többsége miatt csak a gyermekeknek a lakóhelyről való kiemelésével és magyar községekben való elhelyezésével volt biztosítható. Ezek az eredetileg javarészben csak románul beszélő magyar gyermekek magyar községekben a tanév folyamán megtanulták anyanyelvüket és magatartásukban is magyar alapvonásokat vettek fel. Az eredményt azonban még könnyen veszélyeztetné a nyári szünetben a régi román környezet, ezért két-három éven át magyar környezetben óhajtják elhelyezni őket magyar nemzeti érzésük megerősítése céljából. Azt kéri tehát a főispán úr, hogy a 360 tanuló negyedrészenek a nyári szünetidőre egyházkerületünkben való elhelyezését tegyék lehetővé. Püspök úr jelenti, hogy a Miskolcra érkező és itt elosztásra kerülő gyermekek átmeneti elhelyezésének (este érkeznek és csak reggel tudnak tovább utazni) és ellátásának költségére 100 pengőt engedélyezzen a választmány az e. ker. pénztár terhére.

Választmány a magyarságunk erősítését célzó munkát készséggel támogatja és a kért 100 Pengő folyósításához hozzájárul.

18. Pénztáros jelenti, hogy a kultuszminisztérium által az egyházi közigazgatási hivatalos levelezések költségeihez való hozzájárulásként kiutalt, pár év óta évi 3000 P segély az egyházkerületi és egyházmegyei hivatalok és tisztségek portókölségeinek részben való fedezésére használtatik fel félévenkénti utólagos igénylés alapján. Ezek az igénylések sokkal felülmúlják a szétesztható összeget és semmiféle arányosságot nem mutatnak, azért lehetetlen megállapítani hogy melyik igénylés milyen mértékű kielégítést nyerjen. Kéri, hogy a választmány valamilyen elosztási kulcsot állapítson meg.

Választmány elhatározása, hogy 1800 P az egyházmegyék között osztassék szét a Baldácsy-segély elosztási kulcsa szerint, a többi pedig az egyházkerületi közigazgatási portókölség fedezésére szolgáljon.

19. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést áldáskívánással befejezettnek jelenti ki.

Kelt, mint fent.

Farkasfalvi Farkas Géza
Főgondnok

Dr. Enyedy Andor
püspök

Pónus Lajos
jegyzőkönyvvezető

JEGYZŐKÖNYV

felvétellett a tiszáninneri református egyházkerület
pénzügyi választmányának és számvevőszékének
Miskolcon 1942. november 11-én tartott
együttes ülésében.

Jelenvoltak dr. Enyedy Andor püspök és farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete alatt dr. Kérészy Barna főügyész, b. Kun József, dr. Nemes Bertalan, Porcs Kálmán, vitéz Domokos György, Pónus Lajos pénztáros.

1. Dr. Enyedy Andor püspök fgeolvasás és imádkozás után a megjelent választmányi tagokat üdvözli és az ülést megnyitja.

2. A sárospataki tanítóképzőintézetben szükségessé vált a gyakorlóiskolai 3. tanítói állás megszervezése. Az állás megszervezésére az e. ker. közgyűlés az engedélyt megadta (1941. évi közgy. 171. p.). A vallás- és közoktatásügyi minisztérium az állás szervezését tudomásul vette és az állás részére 1942. szept. 1-től kezdődően 60 százalékos fizetéskiegészítő államsegélyt engedélyezett. Dr. Egey Antal, a tanítóképzőintézet igazgatója 1942. okt. 10.-i 810. számú jelentése szerint az új tagozat részére az intézetben megfelelő helyiség a szükséges berendezéssel biztosítva van, csak a fizetés 40 százaléka és a teljes labkér fedezetéről kell gondoskodni. Ez a teher a kezdő évben 2696.40 P, amely összeg a tanító előlépésére emelkedik. Az intézeti igazgató jelentése szerint az intézet bevételeinek emelkedésére kilátás nincs, tehát az egyházkerulettől kéri a szükséges fedezetet.

Választmány a fedezet előteremtése céljából a tanítóképzőintézet segélyezésére az 1941-i közgyűlés jegyzőkönyvének 31. pontjában megszavazott lélekszámszerinti 4 filléres fentartási járuléknak 7 fillerre való felemelését javasolja a közgyűlésnek, annyival is inkább mert a 4 filléres járulék mellett a 15.000 P, évi segélyből is fedezetlen maradt 4.000. P.

3. Csorba Zoltán, a miskolci ref. Lévai József gimnázium tanára, irodalmi munkásságának anyagi támogatását kéri az egyházkerülettől olyan formában, hogy a már készenálló „Miskolc és Borsod az irodalomban“ című munkájának megjelenését legalább 50 példány megvételével segítse elő.

Választmány mindig örömmel vesz tudomást tanáraink tudományos munkálkodásáról, érzi is, hogy erősebb anyagi támogatással kellene a munkavágyat tette serkenteni, de a kerület szegénysége minden jószándék elé korlátokat emel. Teljes elismeréssel adózik Csorba Zoltánnak irodalmi munkálkodásáért és gyenge erőforrásaink mellett is a kérelem teljesítését javasolja a közgyűlésnek.

4. Az Országos Református Szeretetszövetség hadiárva vállalása iránti kérelemmel fordul az egyházkerülethez. A vállalt hadiárva a Szeretetszövetség legközelebbi árvaházában nyerne elhelyezést. Egy árva után a vállaló 250 pengőt fizet az ORSZ pénztárában.

Választmányunk hazafias kötelességének tekinti a Szeretetszövetség kérésének teljesítését és fájó érzéssel állapítja meg, hogy anyagi erőink elégtelensége miatt nem tudunk az óhajtott mértékben eleget tenni kötelességünknek. Javasolja a közgyűlésnek a kerületi pénztár terhére egy árva vállalását. Ezenkívül a kerület kérő szóval forduljon a gyülekezetekhez, hogy a tehetősebb hiveink akár egyedül, akár többen társulva, igyekezzenek azoknak az árváit gondjaikba venni, akik életünk és vagyonunk biztonságáért a harctéren életüket áldozták.

5. A Magyar Református Külmisziói Szövetség a Budapesten felállítandó külmisziói iskola fentartásához erkölcsi és anyagi támogatást kér.

Választmányunk 100. P. egyszersmindenkori segély megszavazását ajánlja a közgyűlésnek.

6. Az ungi egyházmegye az eszenyi lelkész részére a szórványai lelkigondozásának ellátására és missziói iratok terjesztésére évi 500 P misszió segélyt kér egyházkerületünk útján az Egyetemes Konvent Közalapi Végrehajtó Bizottságtól.

Az 1940. november 28-iki egyházkerületi közgyűlés az eszenyi lelkipásztor részére 250 P missziói segélyt szavazott meg, amely összeg évenként folyósítatik is.

Ezen túlmenő segélyt a kerület részéről fedezet hiányában nincs módjában a választmánynak javaslatba hozni. Javasolja a kérelemnek az Egyetemes Konvent Közalapi Végrehajtó Bizottsághoz való felterjesztését.

7. A rozsnyói egyház a lelkipásztor részére az 1901. évi egyházkerületi közgyűlés 11. sz. jegyzőkönyvi pontjára való hivatkozással kéri az akkor megállapított missziói segély kiutalását.

Választmányunk 1941. július 23-iki ülésében a pénztár teherbíróképessége figyelembevételével a rozsnyói lelkész részére 400 P missziói segélyt állapított meg. Ez az összeg a költségvetésbe felvételre és évenként folyósítatik is. Ennél magasabb összeg folyósítását a jelenlegi viszonyok között nem tudja javasolni az egyházkerületi közgyűlésnek.

8. A sajókeszi egyházközség a legnagyobbmértvű szegénységére való hivatkozással az egyházi közterhek elengedését kéri.

Választmány egyházi közterhek elengedését nem javasolhatja a közgyűlésnek.

9. A sajókeszi kevés lélekszámú egyházközség évek óta romokban heverő paróchiáját a maga erejéből képtelen felépíteni, ezért adakozásra való felhívás iránti kérelemmel fordul az egyházkerületi közgyűléshez.

Választmány javasolja a kérelem teljesítését.

10. Püspök jelenti, hogy a háborús helyzet miatt a Britt és Külföldi Bibliatársulat hazánkban nem működik, ezért alakulóban van a Magyar Biblia Társulat. Erkölcsei kötelességnek tartja, hogy az egyházkerület az alapító tagok sorába lépjen és kéri a választmányt, hogy alapító tagsági díj címén a költségelőirányzatba 250 P-t állítson be.

Választmány teljes mértékben osztja a Püspök fel fogását és Magyar Biblia Társulat alapító tagsági díj címen a költségelőirányzatba 250 pengőt beállít.

11. Az áremelkedések miatt megnyilvánult általános kívánságra az egyházkerületi közgyűlések, konventi ülések napidíjainak módosítására a választmány a következő javaslatot teszi:

Miskolcra és vidékre 12 pengő napidíj és a tényleges utiköltség, Budapestre 20 pengő napidíj és a tényleges utiköltség számítható fel. Elnökség napidíja vidékre 25 pengő, Budapestre 30 pengő.

12. Az általános áremelkedések miatt az 1942. évre megállapított költségelőirányzat több címlete nem fedezi a tényleges szükségletet. Az államkormányának a változott gazdasági helyzet által indokolt tisztviselői fizetésemelési intézkedéseit választmányunk is követte. Ezek az okok szükségessé teszik az 1942. évre pótköltségvetés készítését.

Választmányunk az alább felsorolt címleteknél a költségelőirányzat tételeit a következő összegekkel javasolja felemelni, illetőleg azok közül némelyeket új címletként beállítani:

Püspöki titkár fizetése	799—	P
Püspöki titkár lakbére	274·20	„
Pénztáros fizetése	168—	„
Gépiró fizetése	210—	„
Kézbesítő fizetése	70—	„
Püspöki hivatali helyiségek fűtése és takarítása	344·88	„
Pénztárhelyiség bérlete és költsége	130—	„
Napidíjak, utiköltségek	700—	„
Kereseti-, rokkant- és különadó	163·24	„
O TI járulék	420·24	„
Középiskolai vallásoktatói felügyelet	90—	„
Illeték-egyenérték	129·90	„
Ingyatlanvételi illeték	750—	„

13. Pénztáros előterjeszti az 1943. évre szóló költségvetéstervezetet.

Választmány a szükséglet és fedezet tételenkénti tárgyalásával megállapított következő költségelőirányzat jóváhagyását kéri az egyházkerületi közgyűléstől.

Költségelőirányzai az 1943. évre.

	Bevétel P.	Kiadás P.
Államsegély	34.388—	
„ teol. internátusi építkezésre	4.429·02	4.429·02
Adósegély egyházak részére	146.360·80	146.260·80
Bodrogközi missziói lelkész államsegélye	2.800—	2.800—
Dr. Szabó Sándor államsegélye	800—	800—
Missziói segély	3.925—	3.925—
Br. Baldácsi alap osztaléka	7.000—	7.000—
Portóválttság	3.000—	3.000—
Kamat	4.000—	4.000—
Gazdák Bizt. Szöv.-től jótékony célra	1.600—	1.600—
Gazdák Bizt. Szöv.-től részesedés	4.000—	
Tűzbiztosítási díj	10.000—	10.000—
Közigazgatási tárra egyházaktól	3.370—	
Közhirdetési segély	337—	337—

	Bevétel P.	Kiadás P.
Kerületi jegyzőkönyvért	1.685.—	1.685.—
Konventi költség és jegyzőkönyv	6.740.—	6.740.—
Paróchiális könyvtári díj	3.490.—	3.490.—
Középiskolai felügyeleti díj	1.200.—	1.200.—
Kulturadó	5.705.—	5.705.—
Belmissziói Utmutató	1.011.—	1.011.—
Zsoltárjutalék	1.000.—	
Csegei birtok árából tiszadobi építkezésre	2.002.41	2.002.41
Spataki tanítóképző intézet segélye	19.000.—	18.000.—
Közigazgatási tár hozzájárulása	22.408.04	
Kezelt tőkék kamata		1.200.—
Egyházmegyéknek közig. segély		10.472.—
Esperesek tiszteletdíja		4.500.—
Teol. akadémiának segély		4.150.—
Leánygimnáziumnak segély		1.000.—
Sárospataki Ref. Lapoknak segély		800.—

Egyházkerületi tisztviselőknek :

Püspöknek	1.200.—	
Püspöki titkárnak	6.708.—	
Püspöki titkár lakbére	1.733.—	
Pénztárosnak	2.313.—	
Gépirónak	1.200.—	
Kézbesítőnek	600.—	
Főügyésznek	200.—	
Lelkészi főjegyzőnek	400.—	
Világi főjegyzőnek	200.—	
Jegyzőknek	400.—	
Alügyésznek	50.—	
Ellenőrnek	120.—	
		15.174.88

Püspöki missziói lelkésznek	1.200.—
Egyházkerületi hitoktatónak	800.—
Napidíjak, utiköltségek	2.700.—
Egyházkerületi hivatalok dologi kiadásai	1.800.—
Püsp. 3 irodahelyiség fűtése és takarítása	780.—
Pénztárhelyiség bérlete és költsége	740.—
Fiúkálvineumnak	50.—
Leánykálvineumnak	300.—
Debreceni tanárképzőnek	300.—
Hejőpapi árvaháznak	200.—
Beretkei árvaháznak	100.—
Varga Péterné családjának	480.—
Mályi egyháznak	200.—
Nyugdíjintézeti fenntartói járulék	400.—
Kereseti-, rokkant- és különadó	580.16
Püspöki szálló adója és vízdíja	220.—

	Bevétel P.	Kiadás P.
Állami beruházási hozzájárulás		4.267·52
Magyar Prot. Irodalmi Társaság		20·—
Középiskolai vallásoktatási felügyelet		250·—
O TI járulékok		376·48
Vegyes kiadások		2.000·—
Püspöki iroda átépítése		7.000·—
Püspöki iroda bebútorozása		5.000·—
Ingatlan vételi illetéke		2.205·—
Illeték-egyenérték		250·—
Magyar Biblia Társ. alap. tagsági díj		250·—
Összesen	290.251·27	290.251·27

14. Pénztáros jelenti, hogy a volt szlovenszkói tiszáninneri egyházkerület pénztárosa az egyházkerülethez tartozott szegény egyházak segélyezésére szolgáló „Szabó Péter féle alapítvány“ értékét megküldte, amely érték a következő tételekből áll:

készpénz	364·08 P
néhai Fükő Lajos féle kölcsön kötelezvénye	400·— „
balogújfalvai egyház kölcsön kötelezvénye	214·29 „
Összesen	978·37 P

az az alapítványi összeg a Kezelt tőkék között kezeltetik és kamatai a meghatározott célra fognak fordíttatni.

A jelentés tudomásul vétetik.

15. Lőkös Sándor ellenőr beterjeszti az egyházmegyék 1941. évi zárszámadásának és 1943. évi költségvetésének megvizsgálásáról szóló jelentést.

A jelentés az egyházkerületi közgyűlés elé terjesztetik.

16. Több tárgyalási anyag nem lévén, elnök imádkozás után az ülést berekeszti.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok.

Dr. Enyedy Andor
püspök.

Pónus Lajos
jegyzőkönyvvezető.